

PREZENTAREA SEMINARULUI

"Particularitățile întocmirii situațiilor financiare anuale și a Declarației cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2018. Aplicarea legislației fiscale în anul 2019"

- ✓ *Noua Lege a contabilității și raportării financiare: conținutul de bază și modul de aplicare. Modificările în SNC care urmează a fi aplicate de la 1 ianuarie 2019*
- ✓ *Situațiile financiare pe anul 2018: modul de întocmire și prezentare. Lucrări premergătoare întocmirii situațiilor financiare: aspecte contabile și fiscale. Recomandări practice și studiu de caz privind întocmirea situațiilor financiare*
- ✓ *Modul de completare a Declarației cu privire la impozitul pe venit pentru a.2018*
- ✓ *Nota explicativă la situațiile financiare individuale*
- ✓ *Politici contabile pe anul 2019*
- ✓ *Impozitul pe venit 2018*
- ✓ *Particularitățile aplicării impozitului pe bunurile imobiliare în anul 2019*
- ✓ *Particularitățile calculării TVA în anul 2019*
- ✓ *Particularitățile calculării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în anul 2019. Răspunderea contribuabililor pentru încălcările comise la calcularea, achitarea și declararea primelor menționate*
- ✓ *Unele aspecte ce țin de calcularea contribuțiilor de asigurări sociale în anul 2019. Măsurile de răspundere pentru încălcările comise la calcularea și achitarea acestora.*
- ✓ *Tabela aferentă amenzilor/penalităților aplicate de Serviciul Fiscal de Stat (conform Legii nr. 178 din 26 iulie 2018)*
- ✓ *Aspectele ce țin de modificările operate la Legea cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe*
- ✓ *Aspectele ce țin de controlul fiscal prin prizma prevederilor Legii privind declararea voluntară și stimularea fiscală*
- ✓ *Darea de seamă privind reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate*
- ✓ *Clasificatorul categoriei persoanelor asigurate*
- ✓ *Utilizarea datelor din carnetele de muncă după 01.01.2019*

Noua Lege a contabilității și raportării financiare: conținutul de bază și modul de aplicare. Modificările la SNC aplicate de la 1 ianuarie 2019

Noua Lege a contabilității și raportării financiare Nr. 287 din 15.12.2017 (în continuare - Legea) este publicată pe 05.01.2018 în Monitorul oficial Nr. 1-6 art. № : 22 (data intrării în vigoare: 01.01.2019). Legea are 37 de articole și cuprinde 7 capitole:

- 1) *Dispoziții generale;*
- 2) *Reglementarea în domeniul contabilității și raportării financiare;*
- 3) *Organizarea contabilității;*
- 4) *Situațiile financiare individuale;*
- 5) *Situațiile financiare consolidate;*
- 6) *Semnarea, auditul, prezentarea și publicarea situațiilor financiare individuale și celor consolidate;*
- 7) *Dispoziții finale și tranzitorii.*

Dat fiind faptul că Republica Moldova a semnat *Acordul de Asociere cu UE*, care este în vigoare din 1 septembrie 2014 aceasta și-a asumat angajamentul de a transpune în legislația națională prevederile *acquis*-ului comunitar în domeniul raportării financiare corporative. Astfel, conform Acordului, în domeniul Contabilității au fost transpuse:

- *Directiva privind contabilitatea 2013/34/EU;*
- *Regulamentul nr. 1606/2002 privind aplicarea standardelor internaționale de contabilitate.*

Legea stabilește cadrul normativ de bază, principiile și cerințele generale și mecanismul de reglementare în domeniul contabilității și raportării financiare în Republica Moldova.

Domeniul de aplicare al legii sunt următoarele categorii de persoane (în continuare – *entități*) înregistrate în Republica Moldova:

- a) *persoanele juridice care desfășoară activitate de întreprinzător, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare;*
- b) *autoritățile/instituțiile, cu excepția autorităților/instituțiilor bugetare;*
- c) *reprezentanțele permanente și filialele entităților nerezidente;*
- d) *organizațiile necomerciale și reprezentanțele entităților nerezidente;*
- e) *persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător, cu excepția titularilor patentei de întreprinzător;*
- f) *persoanele fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției (notari, avocați, executori judecătorești, mediatori, administratori autorizați) și birourile înființate de acestea.*

Potrivit art. 4 la principalele categorii de entități și grupuri se referă:

	Criteriul de clasificare
Entitatea micro este entitatea care, la data raportării, nu depășește limitele a două dintre următoarele criterii	a) totalul activelor – 5 600 000 de lei; b) veniturile din vânzări – 11 200 000 de lei; c) numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune 10 .
Entitatea mică este entitatea care, nefiind entitate micro, la data raportării, nu depășește limitele a două dintre următoarele criterii:	a) totalul activelor – 63 600 000 de lei; b) veniturile din vânzări – 127 200 000 de lei; c) numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune - 50.
Entitatea mijlocie este entitatea care, nefiind entitate micro sau entitate mică, la data raportării, nu depășește limitele a două dintre următoarele criterii:	a) totalul activelor – 318 000 000 de lei; b) veniturile din vânzări – 636 000 000 de lei; c) numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune – 250.
Entitatea mare este entitatea care, la data raportării, depășește limitele a două dintre următoarele criterii:	a) totalul activelor – 318 000 000 de lei; b) veniturile din vânzări – 636 000 000 de lei; c) numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune – 250.

Legea prevede următoarele grupe de subiecți:

Grupe de subiecți	Criteriul de clasificare
Grupul mic este grupul constituit din entitatea-mamă și entitățile-fiice care urmează să fie incluse în consolidare și care, la data raportării entității-mamă, luate în ansamblu, nu depășesc	a) totalul activelor – 80300000 de lei; b) veniturile din vânzări – 160600000 de lei; c) numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune – 50.

limitele a două dintre următoarele criterii:	
Grupul mijlociu este grupul care, nefiind grup mic, este constituit din entitatea-mamă și entitățile-fiice ce urmează să fie incluse în consolidare, care, la data raportării entității-mamă, luate în ansamblu, nu depășesc limitele a două dintre următoarele criterii:	a) totalul activelor – 401500000 de lei; b) veniturile din vânzări – 803100000 de lei; c) numărul mediu al salariaților în cursul perioadei de gestiune – 250.
Grupul mare este grupul constituit din entitatea-mamă și entitățile-fiice ce urmează să fie incluse în consolidare, care, la data raportării entității-mamă, luate în ansamblu, depășesc limitele a două dintre următoarele criterii:	a) totalul activelor – 401500000 de lei; b) veniturile din vânzări – 803100000 de lei; c) numărul mediu al salariaților în cursul perioadei de gestiune – 250.

Entitatea sau grupul trece dintr-o categorie în alta dacă, la data raportării, pentru ultimele două perioade de gestiune, depășește sau încetează să mai depășească limitele a două dintre criteriile categoriei la care se atribuie. Criteriile de atribuire a categoriei se aplică în scopul contabilității și raportării financiare și nu se aplică entităților enumerate la art. 2 lit. d)–f), precum și entităților de interes public.

Atragem atenția, că legea prevede cerințe noi privind ținerea contabilității și aplicarea standardelor de contabilitate.

Categoriile de entități	Sistemul de contabilitate	Cadrul normativ SNC/IFRS	Variante alternative
Entitățile de interes public	Contabilitatea în partidă dublă	Situații financiare conform IFRS	-
Entitățile mijlocii și entitățile mari în contabilitatea în partidă dublă și întocmesc situații financiare complete conform SNC	Contabilitatea în partidă dublă	Situații financiare complete conform SNC	IFRS
Entitățile mici	Contabilitatea în partidă dublă	Situații financiare simplificate conform SNC	Situații financiare complete conform SNC sau situații financiare conform IFRS
Entitățile micro și persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător, după înregistrarea acestora ca plătitori ai taxei pe valoare adăugată	Contabilitatea în partidă dublă	Situații financiare prescurtate conform SNC, cu excepția societăților de investiții, societăților financiare holding, societăților financiare holding mixte, societăților financiare nonbancare și societăților holding	Situații financiare simplificate sau complete conform SNC
Organizațiile necomerciale și reprezentanțele entităților nerezidente în contabilitatea în partidă dublă și întocmesc situații financiare conform indicațiilor metodice aprobate de către Ministerul Finanțelor	Contabilitatea în partidă dublă	Situații financiare conform indicațiilor metodice aprobate de către Ministerul Finanțelor	-
Persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător, până la înregistrarea acestora în calitate de plătitori ai taxei pe valoare adăugată, <i>persoanele fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției și birourile înființate de acestea</i>	Contabilitatea în partidă simplă în baza contabilității de casă	Fără întocmirea situațiilor financiare, conform indicațiilor metodice aprobate de către Ministerul Finanțelor	Contabilitatea în partidă dublă

Entitatea care are obligația să țină contabilitatea în partidă simplă poate ține contabilitatea în partidă dublă, începând cu următoarea perioadă de gestiune.

De menționat că în “Monitorul oficial al Republicii Moldova” din 14 decembrie 2018, (462-479) a fost publicat **Ordinul cu privire la aprobarea modificărilor la Standardul Național de Contabilitate Prezentarea situațiilor financiare, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 118/2013 (nr. 194, 30 noiembrie 2018).** Prezentul Ordin intra în vigoare din 1 ianuarie 2019.

Legea definește subiecții de interes public astfel:

Entitate de interes public – entitate ale cărei valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată; bancă; asigurător (reasigurător)/societate de asigurări; organism de plasament colectiv în valori mobiliare cu personalitate juridică; entitate mare care este întreprindere de stat sau este societate pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social.

Potrivit art. 8 al legii organele de reglementare în domeniul contabilității și raportării financiare și competența acestora sunt:

↳ **Ministerul Finanțelor:**

- a) este responsabil de acceptarea IFRS, publicarea lor în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și de plasarea acestora pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor. IFRS se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova periodic, în dependență de volumul actualizărilor efectuate. IFRS și actualizările aferente se plasează pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor în termen de o lună de la data recepționării acestora de la Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate;
- b) este responsabil de elaborarea, aprobarea, publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și plasarea pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor a:
 - Standardelor Naționale de Contabilitate;
 - indicațiilor metodice, regulamentelor, instrucțiunilor și altor acte normative din domeniul contabilității și raportării financiare;
 - Planului general de conturi contabile;
 - formularelor de documente primare și instrucțiunilor privind completarea acestora;
- c) reprezintă Republica Moldova în organizațiile internaționale din domeniul contabilității și raportării financiare;
- d) creează grupuri de lucru pentru elaborarea și actualizarea actelor normative prevăzute la lit. b);
- e) acordă asistență metodologică în domeniul contabilității și raportării financiare;
- f) poate delega elaborarea proiectelor actelor normative în domeniul contabilității și raportării financiare unui organ/instituții/asociații din domeniul respectiv.

Sursele de finanțare a grupurilor de lucru pentru elaborarea și actualizarea actelor normative prevăzute la alin.

(1) lit. b) sînt prevăzute distinct în bugetul Ministerului Finanțelor.

↳ **Consiliul de contabilitate și raportare financiară**

Consiliul de contabilitate și raportare financiară este instituit pe lângă Ministerul Finanțelor pentru dezvoltarea continuă și asigurarea perfecționării contabilității și raportării financiare. Acesta este constituit din reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, Băncii Naționale a Moldovei, Comisiei Naționale a Pieței Financiare, Biroului Național de Statistică, asociațiilor mediului de afaceri și celor profesionale, mediului academic din domeniul contabilității.

Regulamentul de activitate și componența nominală a Consiliului de contabilitate și raportare financiară se aprobă de către Ministerul Finanțelor.

↳ **Comisia Națională a Pieței Financiare, organele centrale de specialitate** pot elabora, în conformitate cu standardele de contabilitate și cu alte acte normative, reglementări contabile specifice anumitor ramuri, domenii/sectoare de activitate, cu aprobarea acestora de către Ministerul Finanțelor.

↳ **Biroul Național de Statistică:**

- a) colectează, stochează și generalizează situațiile financiare, raportul conducerii și raportul auditorului;
- b) gestionează Depozitarul public al situațiilor financiare;
- c) asigură protecția și securitatea datelor din Depozitarul public al situațiilor financiare, ca parte componentă a resurselor informaționale de stat;
- d) asigură, prin intermediul Depozitarului public al situațiilor financiare, entităților condițiile necesare pentru prezentarea, în regim on-line sau pe suport de hîrtie, a situațiilor financiare, a raportului conducerii și a raportului auditorului;
- e) verifică respectarea formei, plenitudinii și termenelor de prezentare a situațiilor financiare, raportului conducerii și raportului auditorului;
- f) publică, prin intermediul Depozitarului public al situațiilor financiare, situațiile financiare, raportul conducerii și raportul auditorului;
- g) asigură prezentarea informațiilor generalizate din situațiile financiare utilizatorilor;

- h) poate delega organelor centrale de specialitate și altor autorități publice funcția de colectare și verificare a formei, plenitudinii și termenelor de prezentare a situațiilor financiare ale entităților din anumite ramuri, domenii/sectoare de activitate.

Atenționăm că, potrivit art 6 al legii au fost completate unele principii noi de ținere a contabilității. Astfel, contabilitatea și raportarea financiară se bazează pe următoarele principii generale:

- a) *continuitatea activității* – presupune că entitatea își va continua în mod normal funcționarea pe o perioadă de cel puțin 12 luni din data raportării, fără intenția sau necesitatea de a-și lichida sau reduce în mod semnificativ activitatea;
- b) *contabilitatea de angajamente* – prevede recunoașterea elementelor contabile pe măsura apariției acestora, indiferent de momentul încasării/plății de numerar sau al compensării sub altă formă;
- c) *permanența metodelor* – constă în aplicarea politicilor contabile în mod consecvent de la o perioadă de gestiune la următoarea;
- d) *prudența* – prevede neadmiterea supraevaluării activelor și a veniturilor și/sau a subevaluării datoriilor și a cheltuielilor;
- e) *intangibilitatea* – presupune că totalul bilanțului la începutul perioadei de gestiune curente trebuie să corespundă cu totalul bilanțului la sfârșitul perioadei de gestiune precedente;
- f) *separarea patrimoniului și datoriilor* – prevede prezentarea în situațiile financiare doar a informațiilor despre patrimoniul și datoriile entității, care trebuie contabilizate separat de patrimoniul și datoriile proprietarilor și ale altor entități;
- g) *necompensarea* – prevede contabilizarea și prezentarea distinctă în situațiile financiare a activelor și datoriilor, a veniturilor și cheltuielilor. Compensarea reciprocă a activelor și datoriilor sau a veniturilor și cheltuielilor nu se admite, cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta lege și de standardele de contabilitate;
- h) *prioritatea conținutului asupra formei* – presupune că informațiile prezentate în situațiile financiare trebuie să reflecte mai curând esența și conținutul faptelor economice, decât forma juridică a acestora;
- i) *evaluarea la cost de intrare* – prevede că elementele contabile prezentate în situațiile financiare sînt evaluate la cost de achiziție sau la cost de producție, cu excepția cazurilor prevăzute de standardele de contabilitate;
- j) *importanța relativă* – prevede că nu este necesară îndeplinirea cerințelor privind recunoașterea și evaluarea elementelor contabile, privind prezentarea, publicarea și consolidarea informațiilor aferente acestora atunci cînd efectele îndeplinirii cerințelor respective sînt nesemnificative.

☛ Limba și moneda în care se ține contabilitatea

Contabilitatea se ține în *limba română și în monedă națională*.

Contabilitatea faptelor economice efectuate în valută străină se ține atît în monedă națională, cît și în valută străină, în conformitate cu standardele de contabilitate.

📁 Ciclul contabil al entității cuprinde:

- a) *documentarea faptelor economice;*
- b) *recunoașterea și evaluarea elementelor contabile;*
- c) *reflectarea informațiilor în conturile contabile;*
- d) *întocmirea registrilor contabile;*
- e) *inventarierea;*
- g) *întocmirea situațiilor financiare.*

Pentru entitățile care țin contabilitatea în partidă simplă, prevederile lit. c) și f) nu sînt obligatorii.

📁 Documentele primare

Aspectele privind **documentele primare** sunt prevăzute de art. 11 al legii. Astfel, din 2019 în cazul în care documentele primare, cu excepția documentelor primare cu regim special, **sînt întocmite în formă electronică, semnătura nu constituie un element obligatoriu**. În astfel de cazuri, modalitatea de identificare a persoanelor care au inițiat, dispus și/sau aprobat efectuarea faptelor economice respective se stabilește prin proceduri interne.

Documentele primare primite din străinătate și întocmite în altă limbă decît română, engleză sau rusă sînt traduse în limba română.

Persoanele care întocmesc și/sau semnează documentele primare, precum și cele care le înregistrează în contabilitate poartă răspundere în conformitate cu art. 34.

Începînd cu 15.09.2018, au fost operate modificările și completările în HG nr. 294/1998, care reglementează modul de aplicare a formularelor tipizate de documente primare cu regim special. Nemijlocit la întreprinderi se referă următoarele dintre acestea:

■ denumirea formularului „Act de achiziție a serviciilor de locațiune și a cheltuielilor aferente” după cuvântul „locațiune” a fost completată cu textul „/arendă”, iar formularele disponibile pot fi utilizate de entități până la epuizarea deplină a stocurilor proprii și a stocurilor SFS;

■ sunt excluse unele cerințe tehnice față de Registrul de evidență a formularelor cu regim special (de exemplu, în ceea ce privește numerotarea paginilor, broșurarea, semnarea și sigilarea etc.), precum și se oferă posibilitatea întocmirii acestuia în formă electronică. În afară de aceasta, păstrarea formularelor cu regim special se va efectua de către persoanele responsabile de asigurarea integrității acestora. În acest caz, normele de păstrare a mijloacelor bănești nu se vor mai aplica asupra formularelor cu regim special;

■ formularele tipizate ale delegațiilor se vor elibera de către SFS. Registrul de evidență a delegațiilor poate fi întocmit și în formă electronică.

34. Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi

Entitățile și persoanele care încalcă prevederile prezentei legi poartă răspundere disciplinară, civilă, contravențională și/sau penală, conform legislației în vigoare.

În acest context, atenționăm asupra unor modificări ale **Codului muncii începând cu 20.10.2017** ce țin de caracterul relațiilor de muncă a angajatului (aici contabilului) cu angajatorul și răspunderii acestuia.

Articolul 47. Garanții la angajare

Refuzul neîntemeiat de angajare este interzis.

Se interzice orice limitare, directă sau indirectă, în drepturi ori stabilirea unor avantaje, directe sau indirecte, la încheierea contractului individual de muncă în dependență de sex, rasă, etnie, religie, domiciliu, opțiune politică sau origine socială.

Refuzul angajatorului de a angaja se întocmește în formă scrisă, cu indicarea datelor prevăzute la art.49 alin.(1) lit.b), și poate fi contestat în instanța de judecată.

Articolul 62. Interzicerea aplicării perioadei de probă

Se interzice aplicarea perioadei de probă în cazul încheierii contractului individual de muncă cu:

- b) *persoanele în vîrstă de pînă 18 ani;*
- a) *persoanele angajate prin concurs;*
- b) *persoanele care au fost transferate de la o unitate la alta;*
- c) *femeile gravide;*
- d) *persoanele cu dizabilități;*
- e) *persoanele alese în funcții electiv;*
- f) *persoanele angajate în baza unui contract individual de muncă cu o durată de pînă la 3 luni.*

Articolul 63. Rezultatul perioadei de probă

Dacă, pe durata perioadei de probă, contractul individual de muncă nu a încetat în temeiurile prevăzute de prezentul cod, acțiunea contractului continuă și încetarea lui ulterioară va avea loc în baze generale.

În cazul în care rezultatul perioadei de probă este nesatisfăcător, acest lucru se constată în ordinul (dispoziția, decizia, hotărîrea) cu privire la concedierea salariatului, ce se emite de către angajator pînă la expirarea perioadei de probă, fără plata indemnizației de eliberare din serviciu. Angajatorul nu are obligația să motiveze decizia privind rezultatul nesatisfăcător al perioadei de probă. Salariatul are dreptul să atace concedierea în instanța de judecată.

Articolul 65. Perfectarea documentelor la angajare

În baza contractului individual de muncă negociat și semnat de părți, angajatorul poate emite un ordin (dispoziție, decizie, hotărîre) de angajare.¹

În cazul în care angajatorul a emis ordin (dispoziție, decizie, hotărîre) de angajare, acesta se aduce la cunoștință salariatului, sub semnătură, în termen de 3 zile lucrătoare de la data semnării de către părți a contractului individual de muncă. La cererea scrisă a salariatului, angajatorul este obligat să-i elibereze acestuia o copie de pe ordin (dispoziție, decizie, hotărîre), legalizată în modul stabilit, în termen de 3 zile lucrătoare.

Articolul 86. Concedierea

Concedierea – desfacerea din inițiativa angajatorului a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată, precum și a celui pe durată determinată – se admite pentru următoarele motive:

- a) *rezultatul nesatisfăcător al perioadei de probă (art.63 alin.(2));*
- b) *lichidarea unității sau încetarea activității angajatorului persoană fizică;*

¹ Prin urmare, în contextul modificărilor operate în art. 65 din CM din 20.10.2017 angajatorul poate să nu emită ordin de angajare la serviciu a oricărui angajat (inclusiv contabilului).

- c) reducerea numărului sau a statelor de personal din unitate;
- d) constatarea faptului că salariatul nu corespunde funcției deținute sau muncii prestate din cauza stării de sănătate, în conformitate cu certificatul medical...
- e) constatarea faptului că salariatul nu corespunde funcției deținute sau muncii prestate din cauza stării de sănătate, în conformitate cu certificatul medical;
- f) constatarea faptului că salariatul nu corespunde funcției deținute sau muncii prestate din cauza calificării insuficiente, stabilită în urma atestării efectuate în modul prevăzut de Guvern;
- f) schimbarea proprietarului unității (în privința conducătorului unității, a adjuncților săi, a contabilului-șef);
- g) **încălcarea repetată, pe parcursul unui an, a obligațiilor de muncă, dacă anterior salariatul a fost sancționat disciplinar;**
- h) absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă....
- y¹) deținerea de către salariat a statutului de pensionar pentru limită de vîrstă.

Articolul 55. Contractul individual de muncă pe durată determinată

Contractul individual de muncă poate fi încheiat pe durată determinată, conform art.54 alin.(2), în următoarele cazuri:

- a) pentru perioada îndeplinirii obligațiilor de muncă ale salariatului al cărui contract individual de muncă este suspendat (cu excepția cazurilor de aflare a acestuia în grevă), sau pentru perioada în care el se află în unul din concediile prevăzute la art.112, 120, 123, 124, 126, 178, 299 și 300 ori pentru perioada în care el absentează din alte motive;
- b) pentru perioada îndeplinirii unor lucrări temporare cu o durată de pînă la 2 luni;
- b¹) pentru perioada îndeplinirii unor lucrări sezoniere care, în virtutea condițiilor climaterice, se pot desfășura numai într-o perioadă anumită a anului;
- c) cu persoanele detașate la lucru peste hotarele Republicii Moldova;
- c¹) cu cetățenii străini care se angajează în cîmpul muncii pe teritoriul Republicii Moldova;
- d) pentru perioada stagerii și instruirii profesionale a salariatului la o altă unitate;
- e) cu persoane care își fac studiile la instituțiile de învățămînt la cursurile de zi;
- f) *cu persoanele pensionate, conform legislației în vigoare, pentru limită de vîrstă ori vechime în muncă (sau care au obținut dreptul la pensie pentru limită de vîrstă ori vechime în muncă) și nu sînt încadrate în cîmpul muncii - pe o perioadă de pînă la 2 ani, care, la expirare, poate fi prelungită de părți în condițiile art.54 alin.(2) și ale art.68 alin.(1) și alin.(2) lit.a) ..*

Potrivit art. 11 al legii documentele de casă, de plată și cele privind decontările pot fi semnate unilateral, de către conducătorul entității, ori de două persoane cu drept de semnătură, prima semnătură aparținând conducătorului sau altei persoane împuternicite, iar a doua – contabilului-șef sau altei persoane împuternicite.

Efectuarea corectărilor în documentele primare care justifică operațiunile de casă și de plată este interzisă. Documentele primare, cu excepția celor prevăzute la alin. (14), pot fi corectate, cu indicarea datei efectuării corectării, numelui, prenumelui contabilului-șef și/sau ale persoanei responsabile și cu aplicarea semnăturii.

Contabilului-șef sau altei persoane împuternicite li se interzice să primească spre executare documente privind faptele economice ce contravin legislației în vigoare, informînd în scris despre documentele și faptele respective conducătorul entității. Astfel de documente se primesc spre executare numai după emiterea indicațiilor în scris ale conducătorului entității, căruia îi revine răspunderea pentru acestea.

Registrele contabile

Datele din documentele primare se înregistrează, se acumulează și se prelucrează în registre contabile, întocmite pe suport de hîrtie sau în formă electronică.

Nomenclatorul registrelor contabile și structura acestora se stabilesc de către fiecare entitate de sine stătător, pornind de la necesitățile informaționale proprii, cu respectarea prevederilor alin. (3).

Registrul contabil conține următoarele elemente obligatorii:

- a) denumirea registrului;
- b) denumirea entității care ține registrul;
- c) data începerii și încetării ținerii registrului și/sau perioada pentru care se întocmește acesta;
- d) data efectuării faptelor economice, ordonate cronologic și/sau sistematic;
- e) etaloanele de evidență a faptelor economice;
- f) funcția, numele, prenumele și semnătura persoanei responsabile de ținerea registrului

În cazul în care registrele contabile sînt ținute în formă electronică, semnătura nu constituie un element obligatoriu. În astfel de cazuri, modalitatea de identificare a persoanelor care au inițiat, dispus și/sau aprobat introducerea informației în registrul respectiv se stabilește prin proceduri interne.

Corectările în registrele contabile se confirmă prin semnătura persoanei care le efectuează, cu indicarea datei efectuării acestora.

☐ Inventarierea

Entitatea este obligată să efectueze inventarierea generală a activelor, capitalului propriu și datoriilor în modul stabilit de *Regulamentul privind inventarierea, elaborat și aprobat de către Ministerul Finanțelor*.

Regulile specifice de efectuare a inventarierii în anumite ramuri, domenii/sectoare de activitate se elaborează de organele centrale de specialitate, acestea coordonându-se cu Ministerul Finanțelor.

📁 Păstrarea documentelor contabile

Entitatea este obligată să păstreze documentele contabile care cuprind documentele primare, registrele contabile, situațiile financiare și alte documente aferente organizării și ținerii contabilității. Documentele contabile sînt sistematizate și păstrate conform regulilor și termenelor stabilite de Organul de stat pentru supravegherea și administrarea Fondului Arhivistic al Republicii Moldova.

Documentele contabile se păstrează de către entitate pe suport de hârtie sau în formă electronică. Documentele contabile se pot păstra pe suporturi tehnice în cazul în care contabilitatea este ținută cu utilizarea sistemelor informatice proprii, cu condiția ca acestea să poată fi accesate în orice moment, în funcție de necesitățile entității sau la cererea organelor abilitate de legislație.

La păstrarea documentelor contabile, entitatea este obligată să asigure protejarea acestora de modificări neautorizate.

În cazul pierderii, sustragerii sau distrugerii documentelor contabile, entitatea este obligată să le restabilească în termen de 3 luni de la data constatării faptului respectiv.

Spre exemplu, pentru restabilirea facturilor fiscale în Baza generalizată a practicii fiscale este prevăzut următoarele.

La furnizor

28.15.8. Care este procedura de restabilire a exemplarului I al facturii fiscale în cazul pierderii acestuia (în situația existentă pînă la intrarea în vigoare a Ordinului nr.115 din 06.09.2010)?

În conformitate cu prevederile art. 19 din Legea Contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007, faptele economice se contabilizează în baza documentelor primare și centralizatoare, iar în cazul pierderii documentelor contabile, în temeiul art. 43 alin. (6) al Legii contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007, conducătorul entității este obligat să le restabilească în termen de pînă la 2 luni, începând cu data constatării faptului respectiv. Astfel, în cazul pierderii exemplarului I al facturii fiscale, agentul economic este obligat să-l restabilească, fapt posibil și prin legalizarea copiei exemplarului II al aceleiași facturi, în conformitate cu legislația în vigoare. Respectiv, documentul restabilit va justifica venitul obținut și se va calcula obligația fiscală în partea ce ține de TVA.

28.15.33.

Care este modalitatea de restabilire a documentului primar cu regim special „Factură fiscală”, în cazul pierderii tuturor exemplarelor acesteia (în cazul dacă factura fiscală a fost eliberată cumpărătorului)?

În conformitate cu prevederile art.43 alin.(6) din Legea Contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007, în cazul pierderii, sustragerii sau distrugerii documentelor contabile, conducătorul entității este obligat să le restabilească în termen de pînă la 2 luni, începând cu data constatării faptului respectiv.

Totodată, conform prevederilor punctului 9 din Instrucțiunea privind evidența, eliberarea, păstrarea și utilizarea formularelor tipizate de documente primare cu regim special, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr.294 din 17.03.1998 cu privire la executarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.406-II din 23 decembrie 1997 (Monitorul Oficial 30-33/288, 09.04.1998), inventarierea formularelor cu regim special se face în conformitate cu prevederile Legii contabilității.

În cazul pierderii tuturor exemplarelor facturii fiscale și imposibilității restabilirii acestora, agentul economic urmează să elibereze o altă factura fiscală, în care va fi indicată data livrării de facto (data livrării indicată în factura fiscală pierdută), data eliberării de facto (data eliberării facturii fiscale noi) și se va face o înscrisere „În locul facturii fiscale pierdute seria ___nr. ___ din __. __. ____”.

Ținînd cont de prevederile art.118 alin.(3) din Codul fiscal, în registrele de evidență a procurărilor/ livrărilor se va efectua înscriserea datelor aferente facturii fiscale pierdute cu indicarea sumei cu semnul minus, precum și se introduc datele aferente facturii fiscale eliberate în locul facturii fiscale pierdute.

Luând în considerație prevederile Legii contabilității, corectările menționate, în mod obligatoriu, urmează să fie confirmate prin notă contabilă.

Concomitent, factura fiscală eliberată în locul facturii fiscale pierdute urmează să fie inclusă în anexa la Declarația privind TVA, pentru perioada fiscală în care a fost eliberată factura fiscală nouă:

-de către cumpărător în anexa nr.1 „Lista facturilor fiscale primite” (TVA FACT);

-de către furnizor în anexa nr.2 „Lista facturilor fiscale eliberate” (TVA LIVR). În cazul în care factura fiscală pierdută a fost înregistrată, conform prevederilor art.118¹ din Codul fiscal, în Registrul general electronic al facturilor fiscale, aceasta urmează a fi anulată în Registrul cu indicarea motivului anulării – „alt motiv” (anularea facturii fiscale în legătura cu pierderea tuturor exemplarelor), cu înregistrarea facturii fiscale eliberate în schimb la cea pierdută.

La cumpărător

28.15.12. A fost pierdură factura fiscală, are dreptul entitatea de a trece în cont TVA aferentă, în baza copieii acestei facturi fiscale, autentificată notarial?

Conform prevederilor art.43 alin.(3) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007, răspunderea pentru organizarea păstrării și integritatea documentelor contabile în cazul pierderii, sustragerii sau distrugerii acestora, o poartă conducătorul entității. Acesta este obligat să restabilească documentele pierdute în termen de până la 2 luni, începând cu data constatării faptului respectiv. Reieșind din prevederile legislative menționate, în cazul necesității restabilirii exemplarului facturii fiscale care urmează a fi arhivată la cumpărător, de pe originalul exemplarului facturii fiscale ce a rămas la furnizorul mărfurilor (serviciilor) care a eliberat factura fiscală pierdută, se va face o copie. Pe copia în cauză furnizorul trebuie să aplice ștampila sa, cu înscrierea mențiunii „în schimbul exemplarului eliberat anterior”. După aceasta, copia urmează să fie autentificată notarial. În cazul în care, agentul economic a autentificat notarial copia exemplarului facturii fiscale, acesta va beneficia de dreptul la trecerea în cont a sumelor TVA achitate sau care urmează a fi achitate pe valorile materiale, serviciile procurate.

28.15.40.

Se permite, în cazul pierderii de către cumpărător a exemplarului I a facturii fiscale, trecerea în cont a TVA în baza copieii de pe factura fiscală emisă de furnizor fără autentificarea notarială a ei?

În conformitate cu prevederile art.43 alin.(6) al Legii contabilității nr.113-XVI din 27 aprilie 2007, în cazul pierderii documentelor contabile, conducătorul entității este obligat să le restabilească în termen de până la 2 luni, începând cu data constatării faptului respectiv.

Astfel, în cazul pierderii exemplarului I al facturii fiscale, agentul economic este obligat să-l restabilească, fapt posibil și prin legalizarea copieii exemplarului II al aceleași facturi, în conformitate cu legislația în vigoare.

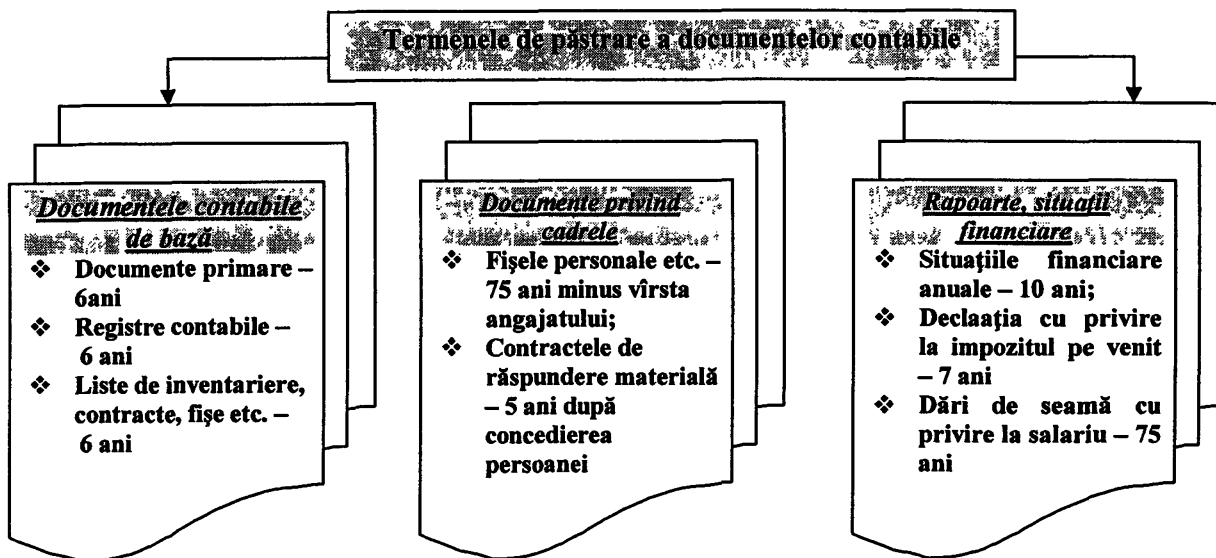
Dat fiind faptul, că furnizorul își exercită dreptul la imprimarea de sine stătător a facturilor fiscale, asigurând procesul de documentare a livrărilor prin emiterea exemplarelor destinate cumpărătorilor, este posibilă exercitarea dreptului la trecerea în cont a TVA în baza copieii facturii fiscale tipărite de furnizor, autentificate prin aplicarea ștampilei și semnăturii olografe a persoanei responsabile din cadrul entității furnizoare.

[Modificare în Baza generalizată a practicii fiscale în temeiul prevederilor Legii contabilității nr.113 din 27.04.2007].

În caz de încetare a activității entității, documentele contabile se transmit către arhivele de stat conform regulilor prevăzute de Organul de stat pentru supravegherea și administrarea Fondului Arhivistic al Republicii Moldova.

Referitor la termenele de păstrare și transmitere a documentelor contabile Serviciului de Stat Arhivă atragem atenția la cerințele **Ordinului № 57 din 27.07.2016, MO № 247-255/05.08.2016 cu privire la aprobarea Indicatorului documentelor-tip și al termenelor lor de păstrare pentru organele administrației publice, pentru instituțiile, organizațiile și întreprinderile Republicii Moldova și a Instrucțiunii privind aplicarea Indicatorului.**

Potrivit acestuia, calcularea termenului de păstrare a documentelor se face începând cu 1 ianuarie al anului ce urmează după anul definitivării documentelor în lucrările de secretariat. De exemplu, calcularea termenului de păstrare a dosarelor definitive în lucrările de secretariat în anul 2015, începe de la 1 ianuarie 2016.

Din schema de mai sus, se observă că documentele primare care alcătuiesc cel mai mare pondere pe suport hârtie trebuie păstrate timp de 6 ani, după care se poate obține permisiunea de a le distruge. Cu toate acestea, în această privință, apare întrebarea, este posibil de a distruge documentele care nu au controlul organelor de stat? Este de menționat, că termenele stabilite de Serviciul de arhivă nu sunt legate de faptul că organele de control exercită controlul - există doar o legătură cu lipsa litigiilor, a dezacordurilor, a cazurilor de investigație și de judecată.

Spre exemplu, Codul vamal stabilește o perioadă specială pentru păstrarea documentelor necesare controlului vamal - cel puțin 5 ani.

Legislația fiscală a Republicii Moldova nu prevede norme speciale privind termenul de valabilitate a documentelor contabile în scopuri fiscale, singura excepție: termenul de valabilitate al documentației pentru funcționarea MCC- pe întreaga perioadă de exploatare a MCC, iar rapoartele zilnice de închidere (introduse în registrul casierului-operaționist a MCC) cel puțin de 4 ani de la emiterea acestora. Singura normă indirectă care se referă la păstrarea documentelor în legislația fiscală este termenul de prescripție pentru stabilirea obligațiilor fiscale fiind de 4 ani. Totodată art. 264 alin. (2) prevede că, termenul de prescripție nu se extinde asupra impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității) sau sancțiunilor fiscale aferente unui impozit, unei taxe concrete dacă darea de seamă fiscală care stabilește obligația fiscală conține informații ce induc în eroare sau reflectă fapte ce constituie infracțiuni fiscale ori nu a fost prezentată. Prin urmare, această excepție de la această regulă poate, în unele cazuri, să prelungească perioada de prescripție pe o perioadă nedeterminată. Riscurile care pot apărea într-o astfel de situație sunt aplicarea amenzii prevăzute de art. 257 alin. (5) - neasigurarea păstrării dărilor de seamă fiscale și/sau a documentelor de evidență și/sau a benzilor de control (benzilor de control pe suport electronic specializat) și/sau lipsa totală ori parțială a contabilității, ceea ce face imposibilă efectuarea controlului fiscal, se sancționează cu amendă de la 40000 la 60000 de lei, cu calcularea, după caz, a impozitelor și taxelor respective conform art. 189 alin.(2)..

În ordinul Serviciul de arhivă nu sunt pe deplin clari termenii și condițiile pentru păstrarea rapoartelor fiscale și a altor rapoarte. Spre exemplu: de ce ar trebui păstrată declarația privind impozitul pe venit timp de 7 ani, dacă termenul de prescripție pentru stabilirea datoriilor fiscale este de numai 4 ani și chiar și pentru rambursarea lor este de 6 ani? Este evident că acest ordin nu ia în considerare formele electronice de păstrare a documentelor.

Prin urmare, după expirarea perioadei de păstrare a documentelor contabile, entitatea poate contacta serviciul de arhivă pentru a se permite de a le distruge. Se presupune că documentele întreprinderilor pot fi depuse în Serviciul de arhivă de Stat, însă în fond sunt stocate doar documente de valoare istorică, științifică, culturală și de altă natură. Documentele întreprinderilor private nu sunt adesea așa, doar documentele referitoare la remunerația angajaților sunt importante, deoarece pensiile sunt calculate pe baza lor, prin urmare sunt supuse depozitării pe termen lung. Totodată, obligația angajatorului de a păstra documentele privind remunerația de muncă sau de a o depune în arhivă nu este prevăzută în legislația actuală pentru închiderea întreprinderilor, fapt ce poate afecta în unele cazuri mărimea pensiei persoanelor respective.

Potrivit Ordinului № 57 /2016, efectuarea selecționării documentelor pentru păstrare și nimicire, întocmirea actelor necesare prevede următoarele etape:

↳ în scopul organizării și efectuării lucrărilor de stabilire a termenelor de păstrare și de selecționare a documentelor pentru păstrare și nimicire în organizații, se constituie **comisii permanente de expertiză** sub președinția unei persoane din administrația organizației și din componența cărora fac parte specialiștii cei mai

calificați din subdiviziunile structurale, fiind monitorizați de către instituțiile arhivistice respective (după caz cu participarea unui reprezentant al instituției arhivistice respective);

↳ comisiile de expertiză determină, de comun acord cu arhiva și serviciul lucrărilor de secretariat al organizației, ordinea selecționării documentelor pentru păstrare și nimicire, organizează expertiza valorii documentelor și exercită controlul asupra efectuării ei, acordând o deosebită atenție documentelor ce urmează a fi transmise în arhive, precum și a celor cu mențiunea «C.E.C.»;

↳ după efectuarea expertizei valorii documentelor, se întocmesc inventarele dosarelor cu termen permanent, cu termen lung de păstrare și procesele-verbale de selecționare a documentelor propuse pentru nimicire;

↳ constituirea dosarelor și întocmirea inventarelor dosarelor cu termen permanent și cu termen lung de păstrare se efectuează în conformitate cu cerințele Instrucțiunilor-tip în vigoare;

↳ organizațiile-surse de completare ale Fondului Arhivistic al Republicii Moldova întocmesc inventarele dosarelor (compartimentele anuale ale inventarelor) cu termen permanent de păstrare în 4 exemplare, iar pentru dosarele cu privire la personal - în 3 exemplare și un proces-verbal de selecționare a dosarelor propuse pentru nimicire - în 2 exemplare. La inventarele dosarelor se întocmește aparatul științific și informativ necesar (istoricul fondului, prefața, foaia de titlu, etc.);

↳ inventarele dosarelor cu termen permanent și termen lung de păstrare, aparatul științific și informativ al lor, precum și procesul-verbal de selecționare a documentelor pentru nimicire vor fi prezentate instituțiilor arhivistice respective pentru aprobare sau coordonare;

↳ **3.7¹ „Organizațiile care nu sunt surse de completare a Fondului Arhivistic al Republicii Moldova nu au obligativitatea de a coordona cu arhivele de stat nomenclatoarele, inventarele cu privire la personal și procesele-verbale de nimicire a documentelor termenul de păstrare al cărora a expirat, acestea urmează să fie aprobate de către conducătorul instituției, în modul corespunzător, iar după caz, și de conducătorul instituției ierarhic superioare, cu condiția respectării termenelor de păstrare prevăzute în Indicatorul documentelor-tip;**

[Pct.3.7¹ introdus prin OSSA77 din 08.12.17, MO461-463/29.12.17 art.2356; în vigoare 29.12.17]

↳ *Distrugerea fără autorizația de rigoare a documentelor din Fondul Arhivistic ce se păstrează în arhivele de stat, în alte depozite, în arhivele persoanei juridice, este ilegală și atrage după sine sancțiuni, prevăzute de articolul 329 al Codului Contravențional al Republicii Moldova;*

↳ Documentele incluse în procesul-verbal de selecționare a documentelor pentru nimicire, după coordonarea cu instituțiile arhivistice respective și după aprobarea de către conducătorul instituției, se transmit organizațiilor de prelucrare a maculaturii. Predarea documentelor se efectuează prin facturi de predare-primire.

♣ **Obligațiile și drepturile entității privind ținerea contabilității și raportarea financiară**

Obligațiile și drepturile entității privind ținerea contabilității și raportarea financiară sunt stipulate în art. 18 al legii.

Entitatea are obligația de a ține contabilitatea și de a întocmi situațiile financiare în modul prevăzut de prezenta lege, de standardele de contabilitate și de alte acte normative aprobate.

Răspunderea pentru ținerea contabilității și raportarea financiară revine:

Categoriile de entități	Criteriul de clasificare
<ul style="list-style-type: none">• Persoane juridice care desfășoară activitate de întreprinzător, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare;• reprezentanțele permanente și filialele entităților nerezidente;• organizațiile necomerciale și reprezentanțele entităților nerezidente;	conducătorului, administratorului
<ul style="list-style-type: none">• autorități/instituții cu excepția celor bugetare;	conducătorului, directorului
<ul style="list-style-type: none">• Persoane fizice care desfășoară activitate de întreprinzător, cu excepția titularilor patentei de întreprinzător	fondatorului
<ul style="list-style-type: none">• Persoane fizice care desfășoară activitate independentă, activitate profesională în sectorul justiției și birourilor înființate de acestea.	persoanei fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției (notar, avocat, executor judecătoresc, mediator, administrator autorizat)

Persoanele indicate la alin. (2) sînt obligate:

- a) să asigure organizarea și ținerea contabilității în mod continuu din data înregistrării de stat a entității pînă la data lichidării acesteia;

- b) să asigure elaborarea, aprobarea și aplicarea politicilor contabile în conformitate cu standardele de contabilitate și alte acte normative elaborate în conformitate cu art. 8 alin. (1) lit. b);
- c) să asigure elaborarea și aprobarea:
 - planului de conturi contabile de lucru al entității, după caz;
 - procedeele interne privind contabilitatea de gestiune;
 - formularelor documentelor primare și a registrelor contabile;
 - regulilor privind circulația documentelor și tehnologia de prelucrare a informației contabile;
 - să asigure întocmirea completă și corectă, precum și integritatea și păstrarea documentelor contabile;
- d) să organizeze sistemul de control intern;
- e) să asigure documentarea faptelor economice și reflectarea acestora în contabilitate;
- f) să asigure respectarea actelor normative prevăzute la art. 8 alin. (1);
- g) să asigure întocmirea, prezentarea și publicarea, după caz, a situațiilor financiare în conformitate cu prezenta lege, standardele de contabilitate și alte acte normative prevăzute la art. 8 alin. (1).

Persoanele indicate la alin. (2) sînt în drept:

- a) să numească și să elibereze din funcție contabilul-șef sau altă persoana împuternicită de organizarea și conducerea contabilității;
- b) să transmită ținerea contabilității altei entități în bază contractuală;
- c) să stabilească modul de ținere a contabilității conform prevederilor art. 5;
- d) să stabilească reguli interne privind documentarea faptelor economice.

Entitatea este în drept să instituie o subdiviziune (serviciu) de contabilitate.

Contabilul-șef sau altă persoana împuternicită de organizarea și conducerea contabilității entității, cu excepția entității de interes public, trebuie să dețină diplomă de studii superioare în domeniul economiei sau de studii profesionale tehnice postsecundare în domeniul economiei. Contabilul-șef sau altă persoana împuternicită de organizarea și conducerea contabilității entității de interes public trebuie să dețină diplomă de studii superioare în domeniul economiei.

Legislația aferentă domeniilor specifice de activitate poate prevedea cerințe suplimentare față de contabilul-șef al entităților de interes public.

Pentru entitățile care țin contabilitatea în partidă simplă, contabilitatea poate fi ținută nemijlocit de persoanele indicate la alin. (2) lit. c) și d).

După aprobarea situațiilor financiare anuale, entitatea înregistrează în contabilitate repartizarea profitului anual după destinații, conform hotărârii adunării generale sau a altui organ împuternicit.

☞ Situațiile financiare individuale sunt prevăzute de art. 20 al legii și sunt bazate pe claritate, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale standardelor de contabilitate, oferind o imagine fidelă a poziției financiare, a performanței financiare și a altor informații aferente activității entității.

Informațiile din situațiile financiare trebuie să corespundă caracteristicilor calitative fundamentale și celor amplificatoare.

Caracteristicile calitative fundamentale sînt:

- ❖ *relevanța* – prevede că informațiile trebuie să fie importante pentru utilizatori și să-i ajute să evalueze evenimentele trecute, prezente sau viitoare, să confirme sau să corecteze evaluările anterioare ale acestora;
- ❖ *reprezentarea exactă* – prevede că informațiile prezentate în situațiile financiare trebuie să fie complete, imparțiale și fără erori.

Caracteristicile calitative amplificatoare sînt:

- ❖ *comparabilitatea* – presupune că situațiile financiare trebuie să conțină informații comparative, aferente perioadei precedente, pentru toate elementele contabile raportate ale perioadei de gestiune curente, dacă standardele de contabilitate nu prevăd altfel;
- ❖ *verificabilitatea* – constă în asigurarea posibilității utilizatorilor de a verifica direct sau indirect informațiile din situațiile financiare;
- ❖ *oportunitatea* – presupune că informațiile sînt disponibile utilizatorilor într-un timp util pentru a le influența deciziile;
- ❖ *inteligibilitatea* – prevede că informațiile trebuie clasificate, caracterizate și prezentate în mod clar și concis.

Situațiile financiare includ indicatorii privind activitatea tuturor filialelor, reprezentanțelor și a subdiviziunilor interne ale entității.

Situațiile financiare reflectă valoarea elementelor contabile pentru perioada de gestiune curentă și cea precedentă. Dacă această valoare nu este comparabilă, datele perioadei precedente se ajustează. Lipsa comparabilității și toate ajustările se reflectă în nota explicativă.

În cazuri excepționale, dacă aplicarea unei prevederi din prezenta lege ori din standardele de contabilitate contravine prevederilor alin. (1), se recurge la derogare de la prevederea respectivă pentru oferirea unei imagini fidele în sensul alin. (1). Toate derogările, motivele și efectele acestora asupra pozițiilor financiare, performanței financiare și asupra altor informații aferente activității entității se reflectă în nota explicativă.

Entitatea care întocmește situații financiare prescurtate nu este în drept să aplice derogarea prevăzută la alin. (7).

☞ Conținutul situațiilor financiare individuale

Conținutul situațiilor financiare individuale se prevede în art. 21 al legii. Formatul și modul de întocmire a situațiilor financiare prescurtate, simplificate și complete sînt reglementate de SNC.

Entitățile de interes public și alte entități care aplică IFRS întocmesc situații financiare conform standardelor respective.

Pentru prima perioadă de gestiune, entitățile nou-create, cu excepția entităților de interes public, pot întocmi situațiile financiare prevăzute la alin. (2), (3) sau (4) în funcție de necesitățile informaționale proprii. Pentru următoarea perioadă de gestiune, entitatea întocmește situații financiare în funcție de criteriile prevăzute la art. 4, determinate în perioada de gestiune precedentă, și conform prevederilor art. 5.

Categoriile de entități / indicatori	Entitățile micro și mici	Entitățile mijlocii	Entitățile mari	Entitățile de interes public
Conținutul situațiilor financiare individuale	Situațiile financiare prescurtate includ: a) bilanțul prescurtat; b) situația de profit și pierdere prescurtată; c) nota explicativă.	Situațiile financiare simplificate includ: a) bilanțul; b) situația de profit și pierdere; c) nota explicativă.	Situațiile financiare complete includ: a) bilanțul; b) situația de profit și pierdere; c) situația modificărilor capitalului propriu; d) situația fluxurilor de numerar; e) nota explicativă.	Situațiile financiare complete includ: a) bilanțul; b) situația de profit și pierdere; c) situația modificărilor capitalului propriu; d) situația fluxurilor de numerar; e) nota explicativă.
Actul normativ	SNC (IFRS pe bază benevolă)			IFRS

📄 Nota explicativă la situațiile financiare individuale

La întocmirea notei explicative la situațiile financiare individuale se respectă ordinea în care sînt prezentate elementele contabile în bilanț și în situația de profit și pierdere.

Nota explicativă conține informații suplimentare care nu sînt incluse în situațiile financiare.

Volumul, structura și forma de prezentare a notei explicative se stabilesc de entitate de sine stătător, în funcție de categoria acesteia, de dimensiunea, forma juridică de organizare, domeniul/profilul de activitate al acesteia, de necesitățile informaționale proprii și de cerințele prezentei legi.

Pe lângă celelate informații prevăzute de prezenta lege, nota explicativă conține, în mod obligatoriu, informații privind:

a) politicile contabile adoptate;

b) în cazul evaluării ulterioare a activelor imobilizate conform modelului reevaluării:

- valoarea reevaluată pe fiecare categorie de imobilizări la începutul și sfîrșitul perioadei de gestiune;
- modificarea diferențelor din reevaluare pe parcursul perioadei de gestiune, cu explicarea tratamentului fiscal al acestora; și
- valoarea contabilă, în cazul în care imobilizările nu ar fi fost reevaluate;

c) în cazul evaluării ulterioare la valoarea justă a instrumentelor financiare și altor categorii de active:

- metodele folosite la determinarea valorii juste și informațiile care au stat la baza aplicării acestora;

- valoarea justă pe fiecare categorie la începutul și sfârșitul perioadei de gestiune și modificările diferențelor de valoare provenite din ajustările valorii juste decontate la cheltuielile sau veniturile perioadei de gestiune;
 - tipul și natura instrumentelor financiare derivate, inclusiv termenele și condițiile semnificative care afectează valoarea, calendarul și certitudinea fluxurilor de numerar viitoare;
 - mișcarea rezervelor de valoare justă pe parcursul perioadei de gestiune;
- d) valoarea totală a angajamentelor financiare, a garanțiilor sau activelor și datoriilor contingente neincluse în bilanț, indicându-se natura și forma oricărei garanții care a fost acordată; angajamentele privind pensiile și cele către entitățile afiliate sau asociate sînt prezentate separat;
- e) sumele avansurilor și împrumuturilor acordate membrilor consiliului, ai organului executiv și ai celui de supraveghere, cu indicarea ratelor dobînzii, condițiilor principale de acordare a acestora, sumelor rambursate, precum și a angajamentelor asumate în numele lor sub garanții de orice fel;
- f) cuantumul și natura elementelor individuale de venituri sau de cheltuieli care au o mărime sau o incidență neordinară;
- g) sumele datoriilor cu un termen de achitare mai mare de 5 ani și valoarea totală a datoriilor acoperite cu garanții, cu indicarea naturii și formei garanțiilor;
- h) răscumpărarea părților sociale și a acțiunilor proprii, în cazul în care entitatea nu întocmește raportul conducerii;
- i) elementele individuale de active sau datorii care au legătură cu mai mult de un element din structura bilanțului, dacă nu sînt prezentate distinct în bilanț;
- j) numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune.

Suplimentar la informațiile prevăzute la alin. (3), nota explicativă a entității mijlocii, a entității mari și a entității de interes public conține, în mod obligatoriu, informații prevăzute de alin 4.

■ Raportul conducerii

Raportul conducerii este prevăzut în art. 23 al legii. Acesta conține o prezentare fidelă a poziției entității, a dezvoltării și a performanței activităților acesteia și prezintă o analiză corelată cu dimensiunea și complexitatea activităților desfășurate.

<i>Categoriile de entități/rapoarte</i>	<i>Entitățile micro și mici</i>	<i>Entitățile mijlocii</i>	<i>Entitățile mari</i>	<i>Entitățile de interes public</i>
Raportul conducerii	pe bază benevolă	obligatoriu	obligatoriu	obligatoriu

Raportul conducerii conține o prezentare fidelă a poziției entității, a dezvoltării și a performanței activităților acesteia și prezintă o analiză corelată cu dimensiunea și complexitatea activităților desfășurate.

Raportul conducerii include, cel puțin, informații privind:

- a) indicatorii financiari de performanță;
- b) indicatori nefinanțari de performanță, relevanți pentru activitatea entității;
- c) perspectivele de dezvoltare ale entității;
- d) activitățile din domeniul cercetării și dezvoltării;
- e) răscumpărarea părților sociale și a acțiunilor proprii;
- f) filialele entității;
- g) principalele riscuri și incertitudini cu care se confruntă entitatea;
- h) protecția mediului și oportunitățile profesionale ale angajaților;
- i) în cazul în care utilizarea instrumentelor financiare este semnificativă pentru evaluarea poziției și a performanței financiare:
 - obiectivele și politicile în gestiunea riscului financiar pentru fiecare tip major de tranzacție prognozată pentru care se utilizează metode de acoperire împotriva riscurilor;
 - gradul de expunere a entității la riscul de preț, riscul de credit, riscul de lichiditate și la riscul fluxului de numerar.

Raportul conducerii conține, după caz, referiri și explicații suplimentare la informațiile prezentate conform prevederilor alin. (3) lit. a) și b) și sumele prezentate în situațiile financiare.

Entitatea de interes public care corespunde criteriilor stabilite pentru entitățile mari și al cărei număr mediu al salariaților în perioada de gestiune este mai mare de 500 este obligată să includă în raportul conducerii o declarație nefinanciară.

☛ Declarația nefinanciară include informații privind aspectele de mediu, cele sociale și de personal, privind respectarea drepturilor omului și combaterea corupției și cuprinde, prin prisma acestora:

- a) descrierea succintă a modelului de afaceri al entității;

- b) descrierea politicilor adoptate și a procedurilor aplicate, precum și rezultatele obținute de entitate;
- c) principalele riscuri și modul în care acestea sînt gestionate.

Dacă entitatea nu aplică politici privind aspectele de mediu, cele sociale și de personal, privind respectarea drepturilor omului și combaterea corupției, declarația nefinanciară oferă o explicație clară și motivată în acest sens.

Raportul conducerii **entității de interes public ale cărei valori mobiliare sînt admise la tranzacționare pe o piață reglementată** cuprinde un **capitol privind guvernanta corporativă**, care trebuie să conțină informații privind:

- a) codul de guvernantă corporativă aplicat de entitate, cu referință la sursa publicării;
- b) gradul de conformare a entității prevederilor din codul de guvernantă corporativă prevăzut la lit. a), iar în cazul în care se abate – explicația privind părțile din cod pe care nu le aplică și motivele neaplicării;
- c) sistemele de control intern și de gestiune a riscurilor entității, în raport cu procesul de raportare financiară;
- d) cotele semnificative de participare în capitalul social, directe sau indirecte;
- e) deținătorii și beneficiarii efectivi ai oricărei valori mobiliare care conferă drepturi speciale de control și descrierea drepturilor respective;
- f) toate restricțiile cu privire la dreptul de vot, precum limitarea dreptului de vot deținătorilor unei anumite cote din capitalul social sau ai unui anumit număr de voturi; termenii impuse pentru exercitarea dreptului de vot sau sistemele în care, cu cooperarea entității, drepturile financiare atașate valorilor mobiliare sînt separate de deținerea acestora;
- g) prevederile legislației cu privire la numirea și înlocuirea membrilor consiliului, ai organului executiv, precum și privind modificarea statutului entității;
- h) competențele consiliului și ale organului executiv cu privire la emiterea și răscumpărarea valorilor mobiliare;
- i) imputernicirile și drepturile organelor de conducere, ale acționarilor, ale altor deținători ai valorilor mobiliare ale entității și modalitățile de exercitare a acestora;
- j) structura, modul de funcționare și componența organelor de conducere și ale comitetelor entității.

Entitatea mare și entitatea de interes public, care sînt entități din industria extractivă sau din domeniul exploatării forestiere, includ în raportul conducerii un capitol separat privind plățile către stat, care cuprinde suma achitată, în numerar sau în natură, sub formă de taxe pentru resursele naturale, impozitul pe venit, redevențele, dividendele, taxele pentru licență, dacă cel puțin una din plățile respective depășește suma de 1 700 000 de lei în perioada de gestiune. Informațiile privind plățile către stat includ:

- a) suma totală a plăților, inclusiv pe tipuri, efectuate către stat;
- b) plățile în natură către stat, prezentate în expresie cantitativă și valorică, cu justificarea modului de determinare a valorii respective.

⊕ Perioada de gestiune

Perioada de gestiune pentru toate entitățile care întocmesc și prezintă situații financiare este anul calendaristic, care cuprinde perioada de la 1 ianuarie pînă la 31 decembrie, cu excepția:

- ↳ cazurilor de reorganizare și de lichidare a entităților;
- ↳ entităților care aplică altă perioadă de gestiune ce coincide cu perioada de raportare financiară a entității-mamă;
- ↳ entităților pentru care Ministerul Finanțelor, în funcție de particularitățile activității acestora, stabilește o perioadă de gestiune care nu coincide cu anul calendaristic;
- ↳ entităților nou-create pentru care prima perioadă de gestiune cuprinde perioada de la data înregistrării de stat pînă la data de 31 decembrie a aceluiași an calendaristic sau ultima zi a perioadei de gestiune.

Data întocmirii situațiilor financiare este ultima zi calendaristică a perioadei de gestiune, cu excepția cazurilor de reorganizare și de lichidare a entității.

📄 Obligația întocmirii situațiilor financiare consolidate și a raportului consolidat al conducerii

Suplimentar la situațiile financiare individuale, entitatea-mamă întocmește situații financiare consolidate în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale standardelor de contabilitate.

Situațiile financiare consolidate se întocmesc cu respectarea dispozițiilor generale prevăzute la art. 20.

Suplimentar la situațiile financiare consolidate, entitatea-mamă întocmește raportul consolidat al conducerii în conformitate cu prevederile art. 30.

Grupurile mici și mijlocii sînt scutite de întocmirea situațiilor financiare consolidate și a raportului consolidat al conducerii, cu excepția cazului în care una dintre entitățile afiliate este entitate de interes public.

<i>Grupă/indicatori</i>	<i>Mare</i>	<i>Entitate de interes public</i>
Obligația de consolidare	Da	Da
Actul normativ	SNC «Prezentarea situațiilor financiare consolidate» ²	IFRS
Raportul conducerii	Obligativ	Obligativ
	-	Entitatea de interes public care corespunde criteriilor stabilite pentru entitățile mari și al cărei număr mediu al salariaților în perioada de gestiune este mai mare de 500 este obligată să includă în raportul conducerii o declarație nefinanciară
	Industria extractivă / sectorul exploatarea forestiere plăți către stat ce depășesc 1 700 000 de lei - capitol separat privind plățile către stat	
Termenii de prezentare a situațiilor financiare	Până la 30 iunie	Până la 30 iunie
Obligativitatea auditului SF	Da	Da

Entitatea-mamă întocmește situații financiare consolidate și raportul consolidat al conducerii, indiferent de locul amplasării entităților-fiice.

Entitatea-mamă este scutită de întocmirea situațiilor financiare consolidate în cazurile prevăzute de standardele de contabilitate.

Auditul situațiilor financiare

Auditului obligativ sînt supuse:

- g) *situațiile financiare individuale ale entităților mijlocii și entităților mari, ale entităților de interes public și ale altor entități, conform legislației în vigoare;*
- h) *situațiile financiare consolidate ale grupurilor, conform prevederilor art. 27.*

Auditul situațiilor financiare se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare cu privire la auditul situațiilor financiare.

Semnarea situațiilor financiare

Situațiile financiare individuale și cele consolidate se semnează de către persoanele indicate la art. 18 alin. (2) pînă la prezentarea și publicarea acestora conform prevederilor art. 33.

Astfel, din 01.01.2019 este prevăzut că semnătura contabilului-șef pe situațiile financiare nu este obligatorie.

Prezentarea și publicarea situațiilor financiare

Articolul 33 al legii prevede că entitatea prezintă, *pe suport de hîrtie sau în formă electronică*, situațiile financiare individuale, raportul conducerii și raportul auditorului:

- proprietarilor (asociațiilor, acționarilor, fondatorilor, membrilor) și
- Biroului Național de Statistică.

Entitatea prezintă situațiile financiare individuale și altor autorități publice, instituții financiare și utilizatori interesați conform legislației în vigoare sau în baza acordului cu entitatea.

Entitatea are obligația să prezinte situațiile financiare individuale, raportul conducerii și raportul auditorului, după caz, în termen de 120 de zile de la ultima zi a perioadei de gestiune.

Data prezentării situațiilor financiare se consideră data expedierii acestora prin poșta electronică, încărcării în sistemul Depozitarului public al situațiilor financiare sau data depunerii la Biroul Național de Statistică.

Situațiile financiare supuse auditului obligativ, raportul conducerii entităților respective și raportul auditorului se plasează pe pagina web a entității.

Situațiile financiare consolidate, raportul consolidat al conducerii și raportul auditorului, după caz, se prezintă și se publică de către entitatea-mamă conform prevederilor alin. (1)–(5).

Membrii consiliului, ai organului executiv și ai celui de supraveghere, în limita competențelor prevăzute de legislație și de actele de constituire, sînt obligați să se asigure că situațiile financiare individuale și raportul

² Va intra în vigoare din 01.01.2020.

conducerii, situațiile financiare consolidate și raportul consolidat al conducerii sînt întocmite, prezentate și publicate în conformitate cu prezenta lege și standardele de contabilitate.

Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2019.

La data intrării în vigoare a prezentei legi, entitatea sau grupul care aplică perioada de gestiune anul calendaristic stabilește categoria din care face parte reieșind din criteriile prevăzute la art. 4 alin. (1)–(7), conform situației la data de 31 decembrie 2018.

Entitatea sau grupul care aplică o altă perioadă de gestiune decît anul calendaristic stabilește categoria din care face parte conform situației la data primei raportări, care urmează după intrarea în vigoare a prezentei legi.

De la data intrării în vigoare a prezentei legi, prevederile Legii contabilității nr. 113/2007 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 27–34, art. 61) se aplică doar față de autoritățile/instituțiile bugetare.

Completările la Standardul Național de Contabilitate "Prezentarea situațiilor financiare"

Prin ordinul ministrului finanțelor nr.194 din 30 noiembrie 2018 au fost efectuate completări la SNC "Prezentarea situațiilor financiare" aprobat prin ordinul ministrului finanțelor nr.118/2013 cu privire la formatul situațiilor financiare prescurtate. Modificările efectuate la SNC "Prezentarea situațiilor financiare" vor intra în vigoare din 1 ianuarie 2019 și sunt următoarele.

După pct.80 din SNC "Prezentarea situațiilor financiare" se completează compartimentul "Bilanțul prescurtat" cu următorul conținut:

80¹ Bilanțul prescurtat se întocmește conform formatului prezentat:

Anexa 1¹

BILANȚUL PRESCURTAT

la _____ 20 ____

Nr. crt.	Activ	Cod. rd.	Sold la	
			începutul perioadei de gestiune	sfinalitul perioadei de gestiune
1	2	3	4	5
1.	ACTIVE IMOBILIZATE			
	Imobilizări necorporale	010		
	Imobilizări corporale	020		
	Investiții financiare pe termen lung	030		
	Investiții imobiliare	040		
	Creanțe pe termen lung și alte active imobilizate	050		
	TOTAL ACTIVE IMOBILIZATE (rd.010 + rd.020 + rd.030 + rd.040 + rd.050)	060		
2.	ACTIVE CIRCULANTE			
	Stocuri	070		
	Creanțe curente și alte active circulante	080		
	Numerar și documente bănești	090		
	Investiții financiare curente	100		
	TOTAL ACTIVE CIRCULANTE (rd.070 + rd.080 + rd.090 + rd.100)	110		
	TOTAL ACTIVE (rd.060 + rd.110)	120		

Nr. crt.	Pasiv	Cod. rd.	Sold la	
			începutul perioadei de gestiune	sfinalitul perioadei de gestiune
1	2	3	4	5
3.	CAPITAL PROPRIU			
	Capital social și suplimentar	130		
	Rezerve	140		
	Corecții ale rezultatelor anilor precedenți	150		
	Profit (pierdere)	160		

	Alte elemente de capital propriu	170		
	TOTAL CAPITAL PROPRIU (rd.130 + rd.140 + rd.150 + rd.160 + rd.170)	180		
4.	DATORII PE TERMEN LUNG	190		
5.	DATORII CURENTE	200		
	TOTAL DATORII (rd.190 + rd.200)	210		
	TOTAL PASIVE (rd.180 + rd.210)	220		

80². În rîndul 010 "Imobilizări necorporale" se reflectă valoarea contabilă a imobilizărilor necorporale în curs de execuție și în utilizare, determinată conform SNC "Imobilizări necorporale și corporale".

80³. În rîndul 020 "Imobilizări corporale" se reflectă valoarea contabilă a imobilizărilor corporale în curs de execuție, a terenurilor, mijloacelor fixe, resurselor minerale, activelor biologice imobilizate determinată conform SNC "Imobilizări necorporale și corporale" și SNC "Particularitățile contabilității în agricultură".

80⁴. În rîndul 030 "Investiții financiare pe termen lung" se indică valoarea titlurilor de valoare procurate, depozitelor bancare, împrumuturilor acordate și alte investiții în părți neafiliate și afiliate cu termenul de deținere (stingere) mai mare de 12 luni din data raportării, care se determină în conformitate cu SNC "Creanțe și investiții financiare".

80⁵. În rîndul 040 "Investiții imobiliare" se reflectă valoarea contabilă a investițiilor imobiliare, care se determină în conformitate cu SNC "Investiții imobiliare".

80⁶. În rîndul 050 "Creanțe pe termen lung și alte active imobilizate" se înscrie valoarea creanțelor, suma cheltuielilor anticipate și a altor active cu termenul de deținere (stingere) ce depășește 12 luni din data raportării neincluse în rd.010-040.

80⁷. În rîndul 060 "Total active imobilizate" se indică valoarea totală a activelor imobilizate determinată prin relația: rd.010 + rd.020 + rd.030 + rd.040 + rd.050.

80⁸. În rîndul 070 "Stocuri" se înscrie valoarea contabilă a materialelor, activelor biologice circulante, obiectelor de mică valoare și scurtă durată, producției în curs de execuție, produselor și mărfurilor, care se determină în conformitate cu SNC "Stocuri" și SNC "Particularitățile contabilității în agricultură".

80⁹. În rîndul 080 "Creanțe curente și alte active circulante" se reflectă suma creanțelor comerciale, ale bugetului, personalului, cheltuielile anticipate și alte active care urmează a fi utilizate (decontate) pe parcursul unei perioade, ce nu depășește 12 luni din data raportării.

80¹⁰. În rîndul 090 "Numerar și documente bănești" se înscrie suma totală a numerarului în monedă națională și valută străină din casierie și la conturile curente, a numerarului la alte conturi bancare, în expediție și valoarea documentelor bănești (timbrelor de acciz, mărcilor poștale, biletelor de călătorie, biletelor de tratament și odihnă etc.).

80¹¹. În rîndul 100 "Investiții financiare curente" se indică valoarea titlurilor de valoare procurate, depozitelor bancare, împrumuturilor acordate și alte investiții în părți neafiliate și afiliate cu termenul de deținere (stingere) ce nu depășește 12 luni din data raportării, care se determină în conformitate cu SNC "Creanțe și investiții financiare".

80¹². În rîndul 110 "Total active circulante" se reflectă valoarea totală a activelor circulante, determinată prin relația: rd.070 + rd.080 + rd.090 + rd.100.

80¹³. În rîndul 120 "Total active" se înscrie valoarea totală a activelor imobilizate și circulante ale entității, determinată prin relația: rd.060 + rd.110.

80¹⁴. În rîndul 130 "Capital social și suplimentar" se înscrie valoarea capitalului social, suplimentar, nevărsat, neînregistrat și retras, care se determină în conformitate cu SNC "Capital propriu și datorii".

80¹⁵. În rîndul 140 "Rezerve" se reflectă suma totală a capitalului de rezervă, a rezervelor statutare și altor rezerve constituite de către entitate.

80¹⁶. În rîndul 150 "Corecții ale rezultatelor anilor precedenți" se înscrie rezultatul obținut al anilor precedenți depistat în perioada de gestiune: profitul – cu cifre pozitive, pierderea – cu semnul minus (între paranteze).

80¹⁷. În rîndul 160 "Profit (pierdere)" se reflectă suma profitului (pierderii) anilor precedenți și a perioadei de gestiune curente, care se determină în conformitate cu SNC "Capital propriu și datorii".

80¹⁸. În rîndul 170 "Alte elemente de capital propriu" se reflectă valoarea subvențiilor aferente activelor primite de către entitățile cu proprietate publică de la autoritățile administrației publice și alte organe de stat, decontate (după îndeplinirea condițiilor contractuale) și suma altor elemente de capital propriu neincluse în rd.130-160.

80¹⁹. În rîndul 180 "Total capital propriu" se înscrie totalul elementelor de capital propriu, determinat prin relația: rd.130 + rd.140 + rd.150 + rd.160 + rd.170.

80²⁰. În rîndul 190 "Datorii pe termen lung" se indică suma datoriilor cu termenul de stingere (decontare) mai mare de 12 luni din data raportării, provizioanelor determinate conform SNC "Capital propriu și datorii".

80²¹. În rîndul 200 "Datorii curente" se indică suma datoriilor cu termenul de stingere (decontare) ce nu depășește 12 luni din data raportării, provizioanelor determinate conform SNC "Capital propriu și datorii".

80²². În rîndul 210 "Total datorii" se înscrie suma totală a datoriilor pe termen lung și curente, determinată prin relația: rd.190 + rd.200.

80²³. În rîndul 220 "Total pasive" se indică suma totală a capitalului propriu și a datoriilor entității, determinată prin relația: rd.180 + rd.210.

Subcapitolul "Situția de profit și pierdere" se completează cu "Situția de profit și pierdere prescurtată".

96¹. Situația de profit și pierdere prescurtată se întocmește în baza clasificării cheltuielilor după destinație (funcții) conform următorului format:

Anexa 2¹

SITUAȚIA DE PROFIT ȘI PIERDERE PRESCURTATĂ

de la _____ pînă la _____ 201_____

Indicatori	Cod rd.	Perioada de gestiune	
		precedentă	curentă
1	2	3	4
Venituri din vânzări	010		
Costul vânzărilor	020		
Profit brut (pierdere brută) (rd.010 - rd.020)	030		
Alte venituri din activitatea operațională	040		
Cheltuieli de distribuire, administrative și alte cheltuieli din activitatea operațională	050		
Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere) (rd.030 + rd.040 - rd.050)	060		
Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	070		
Profit (pierdere) pînă la impozitare (rd.060 + rd.070)	080		
Cheltuieli privind impozitul pe venit	090		
Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune (rd.080 - rd.090)	100		

96². În rîndul 010 "Venituri din vânzări" se reflectă suma veniturilor din vânzări obținute în cadrul activității operaționale. Acesta cuprinde veniturile din:

- 1) vânzarea produselor/mărfurilor;
- 2) prestarea serviciilor și/sau executarea lucrărilor;
- 3) contracte de construcție;
- 4) contracte de leasing operațional și financiar (arendă, locațiune);
- 5) dividende, participații și/sau dobînzii, care pentru entitate reprezintă activitate operațională.

Suma veniturilor din vânzări recunoscută în perioada de gestiune se ajustează cu valoarea produselor și mărfurilor returnate de cumpărători și/sau reducerile de preț la produse, mărfuri livrate și/sau servicii prestate, în aceeași perioadă de gestiune în care a avut loc livrarea.

96³. În rîndul 020 "Costul vânzărilor" se reflectă valoarea contabilă a produselor/mărfurilor vîndute, costurilor serviciilor prestate/lucrărilor executate în cadrul activității operaționale a entității atribuite la cheltuieli și corelate cu veniturile înregistrate în rd.010. Costul vânzărilor include:

- 1) valoarea contabilă a produselor/mărfurilor vîndute;
- 2) costul serviciilor prestate și/sau lucrărilor executate;
- 3) costul lucrărilor aferente contractelor de construcție;
- 4) costul serviciilor aferente contractelor de leasing operațional și financiar (arendă, locațiune);
- 5) alte costuri, care se referă la activitatea operațională, corelate cu veniturile din vânzări (de exemplu, costurile activității de bază a entităților de microfinanțare, a entităților de investiții).

Suma costului vânzărilor înregistrată în perioada de gestiune se ajustează cu valoarea contabilă a produselor/mărfurilor vîndute și returnate entității în aceeași perioadă de gestiune în care a avut loc livrarea.

96⁴. În rîndul 030 "Profit brut (pierdere brută)" se reflectă diferența dintre veniturile din vânzări și costul vânzărilor, determinată prin relația: rd.010 – rd.020.

96⁵. În rîndul 040 "Alte venituri din activitatea operațională" se reflectă veniturile care apar în procesul desfășurării activității operaționale, dar care nu pot fi atribuite la venituri din vânzări. Acestea cuprind veniturile:

- 1) din ieșirea altor active circulante (cu excepția veniturilor reflectate în rd.010);
- 2) sub formă de amenzi, penalități și alte sancțiuni;
- 3) din recuperarea prejudiciului material cauzat entității;
- 4) din decontarea datoriilor cu termen de prescripție expirat;
- 5) din subvenții și/sau utilizarea mijloacelor cu destinație specială,
- 6) din plusurile de active constatate la inventariere;
- 7) din alte operațiuni aferente activității operaționale.

96⁶. În rîndul 050 “Cheltuieli de distribuire, administrative și alte cheltuieli din activitatea operațională” se reflectă cheltuielile de distribuire, administrative și alte cheltuieli determinate în conformitate cu SNC “Cheltuieli”.

96⁷. În rîndul 060 “Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)” se reflectă diferența dintre veniturile și cheltuielile din activitatea operațională din perioada de gestiune, determinată prin relația: rd.030 + rd.040 – rd.050.

96⁸. În rîndul 070 “Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)” se reflectă diferența dintre veniturile și cheltuielile din alte activități din perioada de gestiune.

Veniturile din alte activități cuprind veniturile aferente activelor imobilizate, cu excepția plusurilor de active constatate la inventariere; dividende și/sau participații în alte entități (cu excepția celor indicate în rîndul 010); dobînzii (cu excepția celor indicate în rîndul 010); diferențe favorabile de curs valutar; intrarea activelor cu titlu gratuit; reluarea pierderilor din depreciere; compensații pentru acoperirea pierderilor excepționale; alte fapte economice care nu se referă la activitatea operațională.

Cheltuielile altor activități cuprind cheltuielile aferente activelor imobilizate, cheltuielile financiare și excepționale, determinate în conformitate cu SNC “Cheltuieli”.

96⁹. În rîndul 080 “Profit (pierdere) pînă la impozitare” se indică rezultatul financiar pînă la impozitare, determinat prin relația: rd.060 + rd.070.

96¹⁰. În rîndul 090 “Cheltuieli privind impozitul pe venit” se reflectă cheltuielile privind impozitul pe venit, determinate în conformitate cu SNC “Cheltuieli”.

96¹¹. În rîndul 100 “Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune” se indică rezultatul financiar după impozitare determinat ca diferența dintre profitul (pierderea) pînă la impozitare și cheltuielile privind impozitul pe venit prin relația: rd.080 – rd.090.

Subcapitolul “*Notele la situațiile financiare*” se expune în redacția: “*Nota explicativă la situațiile financiare*”

Nota explicativă se întocmește conform Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017.”.

Situațiile financiare se aprobă, se semnează de către conducător/administrator/director în conform formei organizatorico-juridică a entității și se prezintă utilizatorilor în conformitate cu prevederile Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017.

Situațiile financiare pe anul 2018: modul de întocmire și prezentare. Lucrări premergătoare întocmirii situațiilor financiare: aspecte contabile și fiscale. Recomandări practice și studiu de caz privind întocmirea situațiilor financiare

Pentru anul 2018, la întocmirea situațiilor financiare entitatea trebuie să se bazeze pe art. 15 din Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007.

Organizează și țin contabilitatea în baza sistemului contabil în partidă dublă instituțiile publice și entitățile de interes public. Prin derogare de la prevederile alin.(2) și (3), organizațiile necomerciale, cu excepția asociațiilor de economii și împrumut și a fondurilor nestatale de pensii, organizează și țin contabilitatea în baza sistemului contabil în partidă dublă, cu prezentarea situațiilor financiare conform Indicațiilor metodice aprobate de Ministerul Finanțelor.

În funcție de criteriile stabilite în Legea contabilității și necesitățile informaționale ale utilizatorilor entitatea poate întocmi situații financiare complete sau situații financiare simplificate.

Situațiile financiare complete cuprind:

1. bilanțul;
2. situația de profit și pierdere;
3. situația modificărilor capitalului propriu;
4. situația fluxurilor de numerar;
5. notele la situațiile financiare.

Situațiile financiare simplificate cuprind:

1. bilanțul;
2. situația de profit și pierdere;
3. nota explicativă.

Situațiile financiare includ indicatorii activității tuturor filialelor, reprezentanțelor și subdiviziunilor entității amplasate pe teritoriul Republicii Moldova.

Situațiile financiare se întocmesc în baza informațiilor contabile după reflectarea rezultatelor inventarierii pentru confirmarea existenței și stării activelor și pasivelor.

Totodată informația din situațiile financiare trebuie să corespundă următoarelor caracteristici calitative:

- *inteligibilitatea (esențialitatea, importanța relativă);*
- *relevanța (veridicitatea);*
- *credibilitatea (claritatea);*
- *comparabilitatea.*

Abateri de la principiile de bază și/sau de la caracteristicile calitative specificate în prezentul articol pot fi admise în cazuri excepționale. Orice astfel de abateri, precum și motivele care le-au determinat, trebuie prezentate în *notele explicative* împreună cu o evaluare a efectului acestora asupra activelor, datoriilor, situației financiare și a profitului sau pierderii.

Entitățile prezintă situațiile financiare proprietarilor (asociațiilor, participanților, acționarilor) și Serviciului situațiilor financiare, cu excepția instituțiilor publice care prezintă rapoartele financiare în conformitate cu alin.(6) și (7). Situațiile financiare se prezintă și altor autorități publice, instituții financiare și utilizatori interesați, în baza acordului cu entitatea.

Întocmirea și prezentarea situațiilor financiare cuprind următoarele *etape*:

I. efectuarea lucrărilor premergătoare întocmirii situațiilor financiare și anume:

1. *inventarierea generală a elementelor contabile;*
2. *decontarea cheltuielilor și veniturilor anticipate aferente perioadei de gestiune;*
3. *determinarea și reflectarea diferențelor de curs valutar;*
4. *întocmirea înregistrărilor de corectare;*
5. *determinarea cotei curente a activelor imobilizate și datoriilor pe termen lung etc.;*

II. completarea formularelor situațiilor financiare;

III. întocmirea notelor/notelor explicative la situațiile financiare;

IV. aprobarea, semnarea și prezentarea situațiilor financiare;

V. reformarea bilanțului.

1. Inventarierea generală a elementelor contabile

Potrivit p. 80 și 81 din Regulamentul privind inventarierea (în continuare Regulament) *plusurile* constatate cu ocazia inventarierii se evaluează:

- ↳ imobilizările necorporale și corporale, stocurile și alte active curente – la valoarea justă la data constatării;
- ↳ mijloacele și documentele bănești – la valoarea nominală.

Lipsurile și pierderile din deteriorarea bunurilor se evaluează:

- ↳ imobilizările necorporale și corporale – la valoarea contabilă la momentul constatării acestora;
- ↳ stocurile și alte active circulante – la valoarea contabilă (costul efectiv, costul de intrare, valoarea realizabilă netă);
- ↳ bunurile deteriorate parțial – la suma pierderilor efective stabilite de comisia de inventariere sau experții independenți.

Totodată potrivit p. 82–84 din Regulament se permite compensarea reciprocă a plusurilor cu lipsuri pentru:

- ↳ aceeași perioadă de gestiune,
- ↳ același gestionar,
- ↳ aceeași subdiviziune și
- ↳ la aceeași denumire,
- ↳ în cazul când se transmit bunuri de la un gestionar la altul fără întocmirea documentelor primare.

Pentru efectuarea compensărilor reciproce pentru cantități egale între plusuri și lipsuri, persoanele responsabile prezintă comisiei de inventariere explicații detaliate privind cauzele resortului bunurilor. Comisia de inventariere prezintă propuneri privind posibilitatea efectuării compensării reciproce. Decizia definitivă o ia conducătorul entității în baza propunerilor prezentate.

Valoarea activelor constatate lipsă la inventariere trebuie să se deconteze la contul 714, iar plusurile obținute la contul 612.

În scopuri fiscale, plusurile de active se recunosc ca venituri impozabile la determinarea rezultatului în scopuri de impozitare, iar potrivit art. 24 alin. (13) din CF deducerea lipsurilor și pierderilor se permite în limitele aprobate anual de către conducătorii întreprinderilor. Suma TVA se restabilește la decontările cu bugetul în cazul în care a fost trecută în cont la intrarea acestora și dacă depășește limitele stabilite (art. 102 alin. (4) din CF).

Suma prejudiciului material se reflectă în contabilitate doar în cazul în care acesta este recunoscut de către persoana vinovată sau adjudecat de către instanța judecătorească. Potrivit SNC „Creanțe și investiții financiare” suma dată se recunoaște ca venituri curente (contul 612), iar dacă este semnificativă și va fi recuperată în perioadele viitoare – ca venituri anticipate (conturile 424, 535).

În conformitate cu p. 71-74 din Regulament, inventarierii se supun toate tipurile de creanțe și datorii ale entității. Soldurile efective ale creanțelor și datoriilor trebuie să fie confirmate prin extrase de conturi și/sau acte de verificare a decontărilor reciproce. Rezultatele inventarierii creanțelor și datoriilor se înscriu în lista de inventariere a creanțelor și datoriilor în baza datelor din extrasele de cont confirmate de debitori sau creditori, iar în caz de neconfirmare – în baza documentelor primare.

În cazul depistării *creanțelor compromise și a datoriilor cu termen de prescripție expirat* se întocmește Nota informativă, cu indicarea explicațiilor persoanelor responsabile.

Rezultatele inventarierii creanțelor și datoriilor se înscriu în *INV -10 „Lista de inventariere a creanțelor și datoriilor” (Anexa 14 din regulament)* în baza datelor din extrasul de cont confirmate de debitori sau creditori, iar în caz de neconfirmare - în baza documentelor primare.

În cazul depistării divergențelor între datele inventarierii și cele contabile, acestea se indică în formularul *INV-11 „Registrul de verificare a rezultatelor inventarierii” (Anexa 15 din regulament)*.

În baza prevederilor art.11 alin.(2), lit.a) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.27-34, art.61), cu modificările ulterioare, art.21 alin.(2) din Legea privind reglementarea valutară nr.62-XVI din 21.03.2008 cu modificările ulterioare, și în scopul asigurării unei prezentări relevante în situațiile financiare a diferențelor de curs valutar aferente creanțelor, datoriilor, inclusiv avansurilor primite/acordate înregistrate în valută străină, ca urmare a operațiunilor efectuate între rezidenții Republicii Moldova, cu excepția operațiunilor la care una dintre părți este o bancă licențiată a fost elaborat formularul tipizat “*Act de confirmare a creanțelor și datoriilor în valută străină aferente operațiunilor economice între rezidenții Republicii Moldova*” și instrucțiunea de completare a acestuia.

Sumele diminuării/majorării creanțelor și datoriilor se evaluează la valoarea nominală a acestora. Aceste sume se reflectă în contul 331 dacă există documentele ce confirmă apariția acestora în perioadele precedente.

În cazul majorării datoriei față de buget aferente perioadelor precedente se reflectă: Dt 331; Ct 534, în caz contrar – formula inversă.

Creanțele compromise depistate la inventariere se decontează la cheltuielile curente (conturile 712, 714) sau pe seama corecțiilor (provizioanelor) constituite anterior (contul 222).

Suma datoriilor cu termenul de prescripție expirat constatate la inventariere se decontează la veniturile curente (contul 612).

Inventarierii se supun toate tipurile de creanțe și datorii ale entității privind decontările:

- ☞ cu cumpărătorii și beneficiarii;
- ☞ cu furnizorii și antreprenorii;
- ☞ cu bugetul;
- ☞ cu instituțiile financiare;
- ☞ cu organele de asigurări sociale și de asistență medicală;
- ☞ cu fondatorii și alți participanți;
- ☞ cu părțile legate;
- ☞ cu personalul, inclusiv titularii de avans și deponenții;
- ☞ cu alți debitori și creditori.

Soldurile efective ale creanțelor și datoriilor trebuie să fie confirmate prin documente primare, iar pentru debitorii și creditorii cu care decontările nu se efectuează prin sistemul „incaso”- prin *INV-9 „Extras de cont” (Anexa 13 din regulament)*. Extrasele de cont se întocmesc și se remit entităților pentru confirmare. Entitățile care primesc extrasele din cont sunt obligate să confirme în decurs de 5 zile lucrătoare din ziua primirii extraselor soldul creanțelor/datoriilor și/sau să comunice obiecțiile lor.

În cadrul decontărilor cu salariații se verifică suma salariilor neridicate, precum și sumele și motivele apariției plății în plus efectuată salariaților. Inventarierea avansurilor aferente titularilor de avans se verifică în baza documentului primar care conține informația privind eliberarea avansurilor pe fiecare titular, data eliberării și destinația utilizării.

Rezultatele inventarierii creanțelor și datoriilor se înscriu în *INV -10 „Lista de inventariere a creanțelor și datoriilor” (Anexa 14 din regulament)* în baza datelor din extrasul de cont confirmate de debitori sau creditori, iar în caz de neconfirmare - în baza documentelor primare.

În cazul depistării divergențelor între datele inventarierii și cele contabile, acestea se indică în formularul *INV-11 „Registrul de verificare a rezultatelor inventarierii” (Anexa 15 din regulament)*.

Forma *INV-10 „Lista de inventariere a creanțelor și datoriilor” (Anexa 14 din Regulament)* - servește ca document pentru confirmarea creanțelor și datoriilor rezultate din decontările cu debitorii și creditorii. Pe prima pagină se reflectă sumele debitoare, iar pe a doua pagină (verso) – sumele creditoare. Se întocmește într-un exemplar în baza extraselor de cont sau, după caz, a documentelor primare.

În scopuri fiscale, sumele micșorării creanțelor și majorării datoriilor aferente perioadei de gestiune curente se includ în componența venitului impozabil, iar sumele majorării acestor creanțe și micșorării datoriilor se recunosc ca deduceri în scopuri fiscale.

Conform art. 188 din Codul fiscal, în cazul depistării operațiunilor privind modificarea creanțelor și datoriilor din anii precedenți, se întocmește Declarația VEN corectată pe anii la care se referă creanțele și datoriile respective. În cazul nerespectării acestor prevederi, pot fi aplicate amenzi potrivit art. 260 alin. (3) și art. 261 alin. (4), precum și penalitate conform art. 228 din CF.

Penalitățile și alte sancțiuni privind impozitele și taxele aferente sumelor diminuării creanțelor și/sau majorării datoriilor se trec la contul 714 și se recunosc ca cheltuieli, indiferent de faptul pentru care perioadă fiscală au fost aplicate.

2. Decontarea cheltuielilor și veniturilor anticipate aferente perioadei de gestiune

Cheltuielile anticipate (contul 261) și veniturile anticipate (contul 535) se decontează la costurile/cheltuielile și veniturile curente în termenele prevăzute de politicile contabile (lunar sau trimestrial).

Mărirea acestor cheltuieli /venituri aferentă perioadei de gestiune curente se determină, de regulă, liniar sau prin altă metodă prevăzută de actele normative sau politicile contabile ale entității.

3. Determinarea și reflectarea diferențelor de curs valutar

Aspectele privind recunoașterea și reflectarea în contabilitate a diferențelor de curs valutar sunt prevăzute în SNC „Diferențe de curs valutar și de sumă”.

Potrivit p. 11 al SNC “Diferențe de curs valutar și de sumă” la întocmirea situațiilor financiare elementele monetare în valută străină (numerarul, creanțele, datoriile, inclusiv avansurile acordate și primite, investițiile financiare, cu excepția acțiunilor și cotelor părți etc.) se recalculează prin aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc la data raportării.

Elementele nemonetare în valută străină (imobilizările necorporale și corporale, goodwill-ul, stocurile, capitalul social etc.) nu se supun recalculării și se înregistrează în situațiile financiare conform cursului oficial al leului moldovenesc la data recunoașterii inițiale a acestora.

Entitatea poate recalcula elementele monetare atât la data raportării, cât și cu o altă periodicitate prevăzută în politicile contabile (lunar, trimestrial, etc.).

Notele contabile se întocmesc în cazul diferențelor de curs valutar aferente operațiunilor cu nerezidenții, iar actele de confirmare a creanțelor și datoriilor în valută străină aferente operațiunilor economice între rezidenții Republicii Moldova – în cazul diferențelor de curs valutar aferente operațiunilor cu rezidenții, cărora li se permite efectuarea pe teritoriul Republicii Moldova a plăților și transferurilor în valută străină, conform art. 21 alin. (2) din Legea privind reglementarea valutară, cu excepția băncilor licențiate.

În scopuri fiscale, diferențele de curs valutar se iau în calcul la determinarea venitului impozabil în mărimea sumelor recunoscute și confirmate documentar în contabilitatea financiară (la conturile 622, 722).

4. Întocmirea înregistrărilor de corectare

Potrivit p.10 din SNC „Prezentarea situațiilor financiare”, *necompensarea* – constă în prezentarea distinctă în situațiile financiare a activelor și datoriilor, veniturilor și cheltuielilor. Compensarea reciprocă a activelor și datoriilor sau a veniturilor și cheltuielilor nu se admite, cu excepția cazurilor în care compensarea este permisă de SNC. În acest sens, la data raportării, este necesar de întocmit înregistrările contabile de corectare care au la bază respectarea principiului necompensării și apar în următoarele cazuri:

- ↳ decontările cu debitorii și creditorii s-au reflectat într-un singur cont în loc de două conturi prevăzute de Planul general de conturi contabile (226, 532 etc.);
- ↳ s-au înregistrat supraplăți pe conturile de evidență a creanțelor și datoriilor (221, 521 etc.).

5. Determinarea cotei curente a activelor imobilizate și a datoriilor pe termen lung

Potrivit p.28 din SNC „Prezentarea situațiilor financiare”, la data raportării entitatea determină cota curentă a activelor imobilizate și a datoriilor pe termen lung, care se reflectă în bilanț, respectiv în componența activelor circulante și/sau datoriilor curente. De asemenea, în funcție de gradul de lichiditate, activele se divizează în active circulante și active imobilizate, iar în funcție de gradul exigibilității, datoriile se împart în datorii curente și datorii pe termen lung.

La clasificarea datoriilor trebuie să se respecte și p. 27 din standard, care prevede că datoriile comerciale și cele față de angajați care sînt înregistrate ca parte componentă a ciclului normal de activitate sînt datorii curente, chiar fiind exigibile într-un termen ce depășește 12 luni din data raportării.

În conformitate cu prevederile art. 42 din Legea contabilității **data corectării erorilor contabile se consideră data întocmirii notei contabile**. Erorile depistate la efectuarea lucrărilor premergătoare întocmirii situațiilor financiare se corectează modul prevăzut de SNC „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile, erori și evenimente ulterioare”.

Erori contabile – omisiunile sau prezentările incorecte a informațiilor în contabilitate și/sau în situațiile financiare ale entității.

SNC „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile, erori și evenimente ulterioare” evidențiază patru cauze posibile de apariție a erorilor contabile:

- aplicării incorecte a prevederilor sistemului de reglementare normativă a contabilității și politicilor contabile;
- comiterii greșelilor de calcul;
- neînregistrării, înregistrării multiple și/sau interpretării greșite a faptelor economice;
- fraudelor și delapidărilor.

Erorile depistate la întocmirea situațiilor financiare se corectează în conformitate cu SNC „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile, erori și evenimente ulterioare”.

Nu se tratează ca erori:

- modificările politicilor și estimărilor contabile;
- lipsurile și plusurile de active și datorii constatate la inventariere;
- sumele amenzilor, penalităților și despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat;
- pierderile aferente producției rebutate care a fost fabricată în anii precedenți;
- sumele creanțelor compromise și datoriilor expirate decontate;
- abaterile costului efectiv al activelor de la cel normativ;
- primele calculate spre plată în perioada de gestiune curentă conform rezultatelor activității entității în anii precedenți;
- pierderile aferente returnării activelor livrate în anii precedenți;
- sumele reducerilor de preț, discounturilor și rabaturilor acordate/primite în perioada de gestiune pentru livrările/achizițiile efectuate în anii precedenți.

O eroare contabilă se tratează ca semnificativă dacă ea individual sau în comun cu alte erori din aceeași perioadă de gestiune *poate influența deciziile economice ale utilizatorilor* luate în baza situațiilor financiare.

Pragul de semnificație se stabilește în politicile contabile ale entității ca un criteriu unic aplicabil pentru toate elementele situațiilor financiare, sau ca câteva criterii pentru grupe separate de elemente.

Situațiile financiare se consideră conforme cu standardele naționale de contabilitate în cazul în care nu conțin fie erori semnificative, fie erori nesemnificative comise în mod intenționat pentru a obține o anumită prezentare a poziției financiare, a performanței financiare sau a fluxurilor de numerar.

Modul de corectare a erorilor depinde de perioada comiterii și perioada depistării acestora:

- ❖ *eroarea comisă și depistată în aceeași perioadă de gestiune se corectează prin înregistrări de ajustare în luna în care s-a depistat eroarea;*
- ❖ *eroarea comisă în perioadă de gestiune curentă și depistată după sfârșitul acestei perioade, dar pînă la semnarea situațiilor financiare, se corectează prin înregistrări de ajustare pentru ultima lună a acestei perioade;*
- ❖ *eroarea comisă în oricare perioadă de gestiune actuală și depistată pînă la sfârșitul perioadei de gestiune curente (dar după semnarea situațiilor financiare pentru perioada în care s-a comis eroarea), se corectează prin înregistrări de ajustare în luna în care s-a depistat eroarea;*
- ❖ *eroarea comisă în oricare perioadă de gestiune actuală și depistată după sfârșitul perioadei de gestiune curente dar pînă la semnarea situațiilor financiare, se corectează prin înregistrări de ajustare pentru ultima lună a perioadei de gestiune curente.*

Corectarea erorilor comise în perioadele de gestiune precedente nu determină modificarea și prezentarea repetată a situațiilor financiare ale anilor precedenți, precum și nu cere corectarea informațiilor comparative prezentate în situațiile financiare ale perioadei de gestiune curente.

În cazul erorii semnificative informațiile comparative corectate prin retratarea retroactivă se prezintă în notele la situațiile financiare, dacă efectul retratării retroactive este semnificativ.

🏠 **Bilanțul** prezintă poziția financiară a entității și include informații aferente soldurilor existente la data raportării. Activele sînt prezentate în bilanț în ordinea creșterii lichidității acestora, iar datoriile în baza creșterii exigibilității.

Datoriile comerciale și cele față de angajați care sînt înregistrate ca parte componentă a ciclului normal de activitate sînt datorii curente, chiar dacă ele sînt exigibile într-un termen ce depășește 12 luni din data raportării.

La data raportării entitatea determină cota curentă a activelor imobilizate și a datoriilor pe termen lung, care se reflectă în bilanț, respectiv în componența activelor circulante și/sau datoriilor curente.

La întocmirea bilanțului trebuie de respectat următoarele reguli principale:

1. neadmiterea compensării reciproce a activelor și pasivelor cu excepția cazurilor prevăzute de S.N.C.;
2. clasificarea activelor și datoriilor după termenul de utilizare (achitare) pe termen lung și curente. Activele și datoriile pe termen lung a căror perioadă de utilizare (achitare) nu depășește 12 luni se reflectă în bilanț ca active și datorii curente;

3. numerarul, creanțele și datoriile în valută străină trebuie să fie recalulate conform cursului BNM la 31 decembrie a anului de raportare. Diferențe de curs valutar și de sumă se înregistrează ca venituri și/sau cheltuieli ale activității financiare.

❖ **Imobilizările necorporale (IN)**

La întocmirea acestui compartiment a situațiilor financiare este necesar de a verifica:

- existența documentelor necesare recunoașterii imobilizărilor necorporale, prin perfectarea Procesului verbal respectiv;
- verificarea documentelor legate de trecerea la intrări a activului și calculul amortizării acestora cu registrele contabile și Cartea Mare;
- petrecerea testului de depreciere, perfectarea documentară corespunzătoare și în cazul existenței indiciilor de depreciere de reflectat rezultatele în contabilitate.

Procedeele contabile ce influențează la întocmirea SF	Greșelile tipice	Modul de corectare
Inventarierea	Nu se efectuează; - Licențele, autorizațiile și brevetele pe un termen de 1 an se recunosc ca IN; - În componența IN nu sunt incluse active cu termenul mai mare de 1 an, dar sunt trecute la cheltuieli sau în componența altor active	-IN neutilizate și cu termen expirat – de decontat la cheltuieli, dacă termenul expiră în anul următor de trecut la 261 - de restabilit în componența IN, de calculat amortizarea
Documentația	Documentele lipsesc sau sunt perfectate incomplet; lipsește procesul verbal de primire predare a IN	În funcție de caz de restabilit, de luat la evidență
Evaluarea	Greșeli la determinarea costului de intrare a IN	Se includ doar costurile prevăzute de SNC
Corespunderea prevederilor polit. contab	Nu corespunde durata de exploatare sau metoda de calcul a amortizării	Revizuirea duratei sau metodei în concordanță cu politicile contabile
Prezentarea și dezvoltarea	IN dezvoltate în Situațiile financiare nu corespund documentației primare	Verificarea documentației legate de recunoașterea IN cu registrele contabile și Cartea mare

❖ **Imobilizări corporale și biologice pe termen lung, investiții imobiliare**

La acest compartiment se verifică:

- prezența documentelor necesare pentru recunoașterea prin perfectarea Procesului verbal de primire - predare a mijloacelor fixe (MF);
- dacă au fost trecute în componența mijloacelor fixe imobilizări corporale în curs de execuție în baza Procesului verbal de executare a lucrărilor;
- corectitudinea trecerii activelor în componența mijloacelor fixe, în funcție de destinația utilizării acestuia. Nu se includ în componența mijloacelor fixe și se raportează la investiții sau la stocuri de mărfuri și materiale - clădirile, construcțiile speciale și alte obiecte pe care entitatea nu le utilizează în activitatea sa operațională și sunt destinate pentru scopuri investiționale ș.a;
- corectitudinea divizării cheltuielilor de reparație și deservire a mijloacelor fixe. Nomenclatorul articolelor acestor cheltuieli este de dorit de anexat în politicile contabile;
- corectitudinea evaluării imobilizărilor pe termen lung;
- clasificarea mijloacelor fixe în corespundere cu prevederile SNC „Imobilizări necorporale și corporale”;
- corectitudinea perfectării cheltuielilor de reparație a mijloacelor fixe, cât și modul de reflectare a acestora în contabilitate;
- petrecerea testului de depreciere, perfectarea documentară corespunzătoare și în cazul existenței indiciilor de depreciere de reflectat rezultatele în contabilitate.

Procedeele contabile ce influențează la întocmirea SF	Greșelile tipice	Modul de corectare
Inventarierea	Nu se efectuează sau rezultatele acesteia nu se reflectă corect în contabilitate	De petrecut inventarierea. Rezultatele de reflectat: Dt 123, Kt 612 sau Dt 714 Ct123, dacă nu-i pers vinov. se restabilește TVA dt 713ct 534
Documentația	Documentele primare lipsesc sau sunt perfectate incomplet; lipsește procesul verbal de primire predare	În funcție de caz de restabilit, de luat la evidență. Dacă lipsește procesul verbal de primire predare se reflectă la 121
Clasificarea MF	MF nu se reflectă la categoria respectivă din CF; metoda de calcul a amortizării nu se aplică consecutiv	Normele de amortizare se determină după regulile contabilității financiare
Evaluarea	Greșeli la determinarea costului de intrare a AN, valorii reziduale Incorect se reflectă cheltuielile de reparație a MF	Se includ doar costurile prevăzute de SNC „Imobilizări necorporale și corporale” În cazul majorării duratei MF, avantajelor economice viitoare costurile de reparație se capitalizează
Coresponderea prevederilor politicilor	Nu corespunde durata de exploatare sau metoda de calcul a amortizării	Revizuirea duratei sau metodei în concordanță cu politicile contabile
Prezentarea și dezvăluirea	Imobilizările dezvăluite în situațiile financiare nu corespund documentației primare	Verificarea documentației legate de recunoașterea ICTL cu registrele contabile și Cartea mare

 Atragem atenția la modificările parvenite în luna iunie 2018 privind scutirea de TVA pentru mijloacele fixe depuse în capitalul social. Astfel, conform completării operate în pct. 4 din **Regulamentul aprobat prin HG nr. 145/2014**, cerința privind calcularea amortizării mijloacelor fixe facilitate se consideră îndeplinită în cazul în care raportarea amortizării la costul produselor fabricate, serviciilor prestate și/sau lucrărilor executate se efectuează cel puțin într-o perioadă fiscală pe parcursul a trei ani de la momentul beneficierii de facilitățile fiscale. Au fost aduse în concordanță cu prevederile Codului fiscal normele Regulamentului nominalizat în ceea ce privește interzicerea deducerii sumei TVA achitate pentru mijloacele fixe înstrăinate până la expirarea perioadei de trei ani. În afară de aceasta, s-a stabilit că în astfel de cazuri este necesară prezentarea Declarației privind TVA.

 Exemplul 1. În luna martie 2018, „Felicia” SRL a primit factura fiscală pentru echipament (router, conector, cablu etc. și servicii de instalare și montare internet) în sumă totală de 8 250 lei, fără TVA. Care este modul de contabilizare a acestei operațiuni?

La primirea mijloacelor fixe în locațiune/leasing este necesar să se analizeze dacă costurile suportate de locatar pentru îmbunătățirea / repararea activului închiriat vor fi compensate din contul plăților de leasing și în ce măsură. Astfel, sunt posibile două opțiuni:

1) atunci când se compensează integral costurile de reparație a bunului primit în leasing (arendă), acestea se înregistrează inițial ca cheltuieli anticipate și ulterior sunt trecute la costul vânzărilor la momentul recunoașterii venitului din prestarea serviciilor;

2) dacă locatorul acceptă doar o parte din costurile de reparație din contul plăților de leasing, atunci partea nerecunoscută se reflectă ca mijloc fix, dacă se îndeplinesc cerințele pentru capitalizarea costurilor sau se trec la costurile/cheltuielile perioadei, dacă această condiție nu este îndeplinită.

 Exemplul 2. În luna martie 2018, „Felicia” SRL a primit în leasing o linie pentru producerea de biscuiți pentru o perioadă de 4 ani și a efectuat reparația acesteia din cont propriu.

Ca urmare a reparației, capacitatea de producție a liniei a crescut. Costul reparațiilor a constituit 125.540 lei și a fost reflectat ca cheltuieli anticipate. De asemenea, entitatea a suportat costuri de expertiză a utilajului – 7000 lei, fără TVA, comision pentru încheierea contractului de leasing 450 lei, comision pentru examinarea pachetului de

documente – 680 lei. Cum corect trebuia de reflectat costurile respective și care este procedura de recunoaștere a acestora în scopuri fiscale?

RT 261/812	Cm 211, 531, 533, 521	- 125540
RT 261	Cm 521, 544	- 7000 + 450 + 680
RT 123	Cm 261/812	etc

Atragem atenția asupra faptului că, dacă entitatea deține mijloace fixe transmise în leasing, modalitatea contabilă nu este reglementată în mod special. În acest sens, conform SNC "Prezentarea situațiilor financiare", costul serviciilor în cadrul contractelor de leasing operațional și financiar (chirie, închiriere de bunuri) se referă la costul vânzărilor. Varianta de contabilizare a costurilor pentru contractele de leasing este selectată independent de către entitate și specificată în politicile contabile.

Exemplul 3. "Felicia" SRL a transmis operațional în leasing în iulie 2018 un utilaj pe o perioadă de 4 ani. Costul inițial al utilajului este de 896.000 lei, amortizarea acumulată este de 425.400 lei, durata de exploatare - 8 ani. În iulie 2018, subiectul a suportat costul transportului și instalării utilajului efectuate de o organizație specializată - 36.000 lei, inclusiv TVA. Amortizarea calculată a echipamentelor pentru luna iulie 9333 lei. Conform condițiilor contractuale, costurile sunt trecute din contul locatorului, iar plata lunară de leasing este de 7.000 lei, inclusiv TVA. Care este procedura de contabilizare și impozitare a cheltuielilor suportate de entitate atunci când echipamentele se transmit în leasing?

Dacă entitatea în 2018 a avut operațiuni cu **investițiile imobiliare**, este necesar să se țină cont de prevederile SNC „Investiții imobiliare”. Dacă s-au suportat costuri de reparații ulterioare legate de investițiile imobiliare, acestea se trec la costurile de întreținere sau costurile de modernizare, în funcție de influența asupra obținerii beneficiilor economice preconizate din utilizarea obiectului.

În cazul în care costurile de reparație nu sunt asociate cu o creștere a beneficiilor economice suplimentare din utilizarea investițiilor imobiliare, acestea se trec la costurile sau cheltuielile perioadei.

❖ **Alte active imobilizate**

De verificat:

- la contul 171 trebuie să existe o evidență analitică distinctă pe tipuri de cheltuieli anticipate, cât și legătura acestora cu evidența sintetică;
- decontarea cotei acestor cheltuieli la costurile sau cheltuielile perioadei cu verificarea corectitudinii soldului rămas la acest cont.

❖ **Stocurile de mărfuri, materiale**

La acest compartiment se verifică:

- corectitudinea evaluării SMM în corespundere cu prevederile SNC. De verificat modul de contabilizare a costurilor de transport - aprovizionare, în special, atunci când determinarea acestora nu este posibilă la momentul intrării SMM, cu elucidarea modului de decontare a acestora în politicile contabile;
- aplicarea metodelor de evidență curentă în conformitate cu prevederile politicilor contabile;
- se ține cont de prevederile SNC „Stocuri” referitor la modul de prezentare a stocurilor la data raportării;
- corectitudinea organizării evidenței pieselor de schimb, în special a autovehiculelor;
- modul de calculare a uzurii și corectitudinea decontării obiectelor de mică valoare și scurtă durată;
- corectitudinea calculării costului producției sau serviciilor în curs de execuție;
- calcularea costului produselor sau serviciilor în conformitate cu metoda stipulată în politicile contabile;

- corectitudinea evaluării și evidenței rebutului de producție, deșeurilor, stocurilor deteriorate, cu termenul expirat, lipsurilor în limita/peste limita perisabilității acestora.

Greșeli tipice:

1. În componența costurilor sau cheltuielilor se includ costuri/cheltuieli care nu se referă la perioada de gestiune.
2. Vânzarea materialelor, OMVSD se reflectă la 611 și respectiv 711. Corectarea erorii: stornarea operațiunilor în cauză și reflectarea la 6121 și 7141 corespunzător.
3. Cheltuielile de transport-aprovizionare, taxele vamale ș.a plăți legate de intrarea stocurilor de mărfuri și materiale sunt trecute la cheltuieli și nu în costul acestora.
4. Reflectarea incorectă a operațiunilor de ieșire a obiectelor de mică valoarea și scurtă durată.

Exemplu 4. Entitatea "Felicita" SRL în februarie 2018 a cumpărat și transferat în folosință un mobilier de birou în valoare de 5.500 lei (fără TVA). Pentru acest obiect nu a fost stabilită valoarea reziduală. În luna septembrie, mobilierul a fost vândut la un preț de 7.800 de lei, inclusiv TVA. Costurile de vânzare suportate de secția de transport, au constituit 740 de lei. Care este modul de contabilizare și impozitare a cheltuielilor pentru achiziționarea, transferul în folosință și vânzarea mobilierului?

1) DT 213.1	Kr 521.1 - 5500
DT 534.4	Kr 521.1 - 1100
2) DT 213.2	Kr 213.1 - 5500
DT 713	Kr 214.1 - 2750
3) DT 214.1	Kr 213.2 2750
4) DT 217	Kr 213.2 - 2750
DT 211	Kr 217 - 2750
DT 221	Kr 611 - 5667
DT 221	Kr 534.4 - 1133
DT 212	Kr 812 - 740

❖ Creanțele comerciale și alte creanțe curente

La întocmirea acestui compartiment a situațiilor financiare este necesar de a verifica:

- existența documentelor primare (facturi, contracte etc.) privind livrarea activelor, termenele de plată, pentru a nu pierde termenul de prezentare a petiției în cazul neachitării creanței;
- se ține evidența analitică pe termene de scadență;
- efectuarea actelor de verificare cu clienții în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;
- închiderea avansurilor acordate, cât și datoriilor cu semnul „-” la creanțele corespunzătoare;
- modul de perfectare și reflectare a reducerilor de prețuri;
- corectitudinea evidenței mărfurilor returnate de la clienți;
- corectitudinea recalculării creanțelor în valută străină în conformitate cu prevederile SNC „Diferențe de curs valutar și de sumă”;
- rezultatele inventarierii creanțelor cu titularii de avans etc.

Greșeli tipice:

1. Existența datoriei la contul 226 mai mult de 1 lună.
2. Lipsa sau verificarea parțială a decontărilor cu debitorii.
3. Necoresponderea soldurilor la contul decontările cu bugetul.

Creanțele compromise rezultă în cazul când termenele de prescripție a acestora au expirat, nu dispun de garanții și nu pot fi recuperate. Prin termen de prescripție se subînțelege perioada când poate fi prezentată pretenția către debitor, ca rezultat a neîndeplinirii îndatoririlor sale contractuale. Conform art. 266- 267 din CC termenul general de prescripție este de 3 ani, 6 luni – privind penalitățile (amenzile), 1 an – privind decontările cu entitățile de stat. Începutul curgerii termenului de prescripție este stipulat în art. 272 din CC, suspendarea acestuia – art. 274 – 276 din CC, iar întreruperea termenului - art. 277 din CC. Astfel, conform CC dacă debitorul pe parcursul a trei ani a săvârșit careva acțiuni de a-și recunoaște datoria, termenul de prescripție începe să curgă din nou.

Decontarea creanțelor compromise de regulă, trebuie efectuată după expirarea termenului de prescripție, dar există situații când aceasta se casează înainte de expirarea acestui termen (falimentul debitorului, insolvabilitate, moarte etc.) Pentru creanțele la care a expirat termenul de prescripție, se întocmește o notă în care se indică persoanele vinovate de omiterea acestor termene. Pentru tipurile indicate de creanțe și/sau datorii, în *Lista de inventariere a creanțelor* se anexează o notă informativă, în care se indică denumirea și adresa debitorilor și creditorilor, suma creanțelor și/sau datoriilor, motivele, momentul apariției și în temeiul căror documente au apărut aceste creanțe și/sau datorii.

Decontarea creanțelor compromise se reflectă în contabilitate prin 2 moduri: prin aplicarea contului 222 sau prin trecerea directă la cheltuielile perioadei. La decontarea creanțelor compromise se întocmesc formule contabile cu luna decembrie 2018 în modul prezentat în tabelul de mai jos:

Decontarea creanțelor compromise în rezultatul inventarierii acestora

№ ord.	Conținutul tranzacției contabile	Correspondența conturilor	
		Dt	Ct
1.	Decontarea creanțelor comerciale compromise (fără TVA)	712,222	221,223
2.	Decontarea creanțelor privind avansurile acordate, personalului, leasingul operațional, dividendele etc. (fără TVA)	714	224,226,231,232,233,234
3.	Decontarea TVA recunoscut în scopuri fiscale: prin stornare (reg. livrărilor cu (-))	221,223,226,231,234	5344
4.	Decontarea TVA nerecunoscut în scopuri fiscale	713 ¹	221,223,226,231,234

Creanțele compromise decontate trebuie reflectate concomitent și la contul **920** și urmărite pe parcursul perioadei stabilite în *politica contabilă sau conform legislației*.

Restabilirea creanțelor compromise se reflectă la venituri în funcție de tipul de cheltuieți la care s-au decontat anterior (**712, 714 sau 222 - 612 sau 222**). În scopuri fiscale creanțele compromise se deduc conform art. 5 alin. (32), art. 31 alin (1), iar TVA aferent acestora - art. 116 din CF.

La decontarea sumelor de micșorare (majorare) a creanțelor se întocmesc formule contabile de corectare cu luna decembrie 2018, cu întocmirea Notei contabile respective. Cele mai frecvente dintre acestea sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Corectarea erorilor contabile privind creanțele în urma inventarierii acestora

№ ord.	Conținutul tranzacției contabile	Corectarea erorii			
		din perioada curentă		din perioadele precedente	
		Dt	Ct	Dt	Ct
1.	Corectarea creanțelor (fără TVA), trecute greșit la venituri: - în mărime majorată (stornare în per. curentă) - în mărime micșorată	221,223,224,226,231,234	611,612,621,622,623	331 ²	221,223,224,226,231,234,331
		221,223,224,226,231,234	611,612,621,622,623	221,223,224,226,231,234	
2.	Corectarea creanțelor (fără TVA), trecute greșit la cheltuieli: - în mărime majorată (stornare în per. curentă) - în mărime micșorată	712,713,714,721,722,723	221,223,224,226,231,234	221,223,224,226,231,234	331
		712,713,714,721,722,723	221,223,224,226,231,234	331	221,223,224,226,231,234
3.	Corectarea TVA aferent creanțelor: - în mărime majorată (stornare în per. curentă)	221,223,224,226,231,234	5344	221,223,224,226,231,234	5344

¹ TVA poate fi reflectat și la conturile la care au fost trecute creanțele compromise - 712, 714.

² Efectuarea corectărilor prin intermediul contului 331 se efectuează cu condiția că există documente confirmative ce atestă existența creanței în anii precedenți.

	- în mărime micșorată	221,223,224, 226,231,234	5344	221,223,224, 226,231,234	5344
4.	Trecerea creanțelor la termen scurt, incluse greșit la creanțe pe termen lung la data de 31.12	221,223,224 234	161,162, 171, 172	221,223,224 234	161,162, 171, 172
5.	Trecerea creanțelor la termen lung, incluse greșit la creanțe pe termen scurt la data de 31.12	161,162, 171, 172	221,223,224 234	161,162, 171, 172	221,223,224 234

❖ *Capitalul propriu*

De verificat:

- reflectarea operațiilor la contul 311 doar în baza documentului eliberat de Camera Înregistrării de Stat (Agenția Servicii Publice);
- corectitudinea atribuirii pe conturi a operațiilor aferente modificării capitalului social în conformitate cu legislația în vigoare, în special, în cazul efectuării vărsămintelor în natură;
- ieșirea activelor în natură (vânzare, casare, schimb etc.) depuse inițial în scopul majorării capitalului social, de regulă, se reflectă obișnuit la venituri sau cheltuieli, fără afectarea conturilor clasei a 3-a (deoarece nu se modifică cota fondatorilor în capitalul social);
- modul de determinare și reflectare a diferențelor de curs valutar privind vărsămintele în valută străină la capitalul entității;
- utilizarea profitului utilizat în timpul anului la contul 333;
- corectitudinea închiderii conturilor 331,333,334 la reformarea bilanțului.

Greșeli tipice:

1. Existența soldului la contul 313, 314 mai mult de termenul prevăzut de legislație.
2. Nu se formează rezerva prevăzută de legislație/statutară.
3. Corectarea erorilor anilor precedenți prin intermediul contului 332.

La reformarea bilanțului contabil trebuie de atras atenție la următoarele aspecte:

- reformarea bilanțului trebuie efectuată după aprobarea situațiilor financiare și prezentarea acestora;
- se închid conturile 334, 333, 331 și ca rezultat la începutul perioadei viitoare aceste conturi nu vor avea sold.

La întocmirea situațiilor financiare este necesar să se acorde atenție faptului că, dacă valoarea profitului utilizat din anul curent depășește valoarea profitului net, subiectul are o pierdere netă care urmează a fi reflectată la debitul de cont 332. Astfel, în baza prevederilor art. 40 din Legea SRL nr. 135-XVI din 14 iunie 2007, o societate nu are dreptul să decidă asupra distribuirii profitului net între membrii săi dacă valoarea activelor nete ale societății va fi mai mică decât mărimea capitalului social și a capitalului de rezervă ca urmare a distribuirii profitului net.

Profitul net achitat prin încălcarea acestei prevederi urmează a fi returnat societății (articolul 40 alin. (4) din lege). Sumele plătite, de regulă, ar trebui restituite în perioadele următoare și reflectate la contul 313. În acest caz, trebuie înregistrate următoarele formule contabile:

- 1) valoarea pierderilor care trebuie rambursate de către fondatori: _____
- 2) valoarea activelor primite ca compensație pentru pierderile din anii anteriori: _____

 În ce cazuri agentul economic nu trebuie să ia decizii privind plata dividendelor/defalcărilor din profitul nerepartizat?

În conformitate cu p. 5) art 1 din Hotărârea Guvernului nr. 110 din 23 februarie 2011 cu privire la unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net anual al societăților pe acțiuni cu cotă de participare a statului și al întreprinderilor de stat, agentul economic poate nu vor promova decizii cu privire la plata dividendelor/defalcărilor în bugetul de stat, în cazul în care:

- întreprinderea este insolubilă sau plata dividendelor/defalcărilor în bugetul de stat va conduce la insolabilitatea ei;
- valoarea activelor nete, conform ultimului bilanț al întreprinderii, este mai mică decât capitalul ei social sau va deveni mai mică în urma plății dividendelor/defalcărilor în bugetul de stat;

- întreprinderea este subiect al unor hotărâri de Guvern sau al unor acorduri în vigoare ale Republicii Moldova, care prevăd scutirea de plata dividendelor sau defalcărilor în bugetul de stat;

Exemplul 5. În perioada 2016-2017, subiectul "Felicia" SRL a înregistrat pierderi neacoperite în sumă de 126.700 lei, iar ca rezultat, valoarea activelor nete a devenit mai mică decât capitalul social. Entitatea este obligată să acopere aceste pierderi?

Să presupunem că, în mai 2018, s-a decis să se acopere pierderile prin reducerea capitalului social în sumă de 78.900 lei și prin contribuțiile fondatorilor - 47.800 lei. Cum urmează corect a fi reflectate aceste tranzacții și este necesar de reținut impozitul pe venit la sursa de plată?

Acoperirea pierderilor este importantă atunci când valoarea activelor nete este mai mică decât mărimea capitalului social. Având în vedere art. 39 alin. (6) din **Legea privind SA nr. 1134/1997**, dacă, la expirarea a 3 ani financiari consecutivi, cu excepția primului an financiar, valoarea activelor nete ale societății, potrivit bilanțului anual al societății, va fi mai mică decât mărimea capitalului social, orice acționar al societății este în drept să ceară adunării generale anuale a acționarilor adoptarea uneia din următoarele hotărâri:

- cu privire la reducerea capitalului social;
- cu privire la majorarea valorii activelor nete prin efectuarea de către acționarii societății a unor aporturi suplimentare în modul prevăzut de statutul societății;
- cu privire la dizolvarea societății;
- cu privire la transformarea societății în altă formă juridică de organizare.

În art. 35 alin. (3) din **Legea privind SRL nr. 135/2007** dacă, în urma reducerii valorii activelor nete, aceasta va fi sub cuantumul minim al capitalului social stabilit de prezenta lege, asociații sînt obligați să lichideze societatea dacă nu vor acoperi pierderile.

Sursele de acoperire a pierderilor din anii precedenți pot fi capitalul de rezervă (articolul 46 alin. (4) din Legea nr.1344 / 1997, art.31 alin. (2) din Legea nr.135 / 2007) profitul net (Legea nr. 1134/1997), precum și contribuțiile suplimentare ale participanților sub formă de numerar sau de active nemonetare. De asemenea, contribuțiile suplimentare pot fi și împrumuturile acordate anterior societății de către acționarul / participantul, dacă s-a decis conversia datoriei într-o contribuție la capitalul social. Decizia de a acoperi pierderile societății trebuie luată de adunarea generală a acționarilor / participanților (art.50 alin. (3) lit. j) din Legea nr. 1134/1997, art. 49 p. (2) p. g) din Legea nr. 135/2007).

Conform exemplului, este necesar să se efectueze următoarele intrări contabile:

BGPF 29.1.7.5.13.

În cazul în care capitalul de rezervă este utilizat pentru acoperirea pierderilor, conform legislației, la momentul acoperirii acestor pierderi trebuie să se rețină impozitul pe venit conform art. 90¹ alin. (3)¹ liniuța întâi din Codul fiscal?

În temeiul art.31 din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr.135-XVI din 14 iunie 2007 și art.46 din Legea privind societățile pe acțiuni nr.1134-XIII din 2 aprilie 1997, societatea formează un capital de rezervă de cel puțin 10% din cuantumul capitalului social. Capitalul de rezervă al societății poate fi folosit doar la acoperirea pierderilor sau la majorarea capitalului ei social. Capitalul de rezervă al societății se formează prin vărsăminte anuale din profitul net, în proporție de cel puțin 5%, până la atingerea mărimii stabilite de actul de constituire. Capitalul de rezervă al societății poate fi folosit doar la acoperirea pierderilor sau la majorarea capitalului ei social.

Prin urmare, *la acoperirea pierderilor din contul capitalului de rezervă nu are loc repartizarea profitului sub formă de cote-părți fondatorilor entității și, respectiv, în acest caz nu intervine obligația reținerii impozitului pe venit.*

❖ **Datoriile pe termen lung și curente**

La acest compartiment se verifică:

- perfectarea actelor de verificare a datoriilor la data întocmirii situațiilor financiare;
- trecerea la venituri a datoriilor cu termenul de prescripție expirat;
- determinarea diferențelor de curs valutar și a celor de sumă privind decontările în valută străină;
- verificarea corectitudinii soldului contului 535 cu specificarea analiticii acestuia;
- reflectarea corectă a soldului la conturile 531, 533, 541;
- verificarea corectitudinii reflectării analiticii la contul 534, ceea ce facilitează completarea notelor informative la anexa la bilanțul contabil;
- calcularea rezervelor la contul 538 fără stipularea în politicile contabile a modului de determinare a acestuia;
- analitica contului 544 și corectitudinea soldurilor, ținând cont de prevederile principiului necompensării.

Atenționăm că, în anul 2018 art. 108 alin. (6) din CF se prezintă într-o redacție nouă și anume, la efectuarea **livrărilor regulate de mărfuri și servicii** (energie electrică, termică, apă, gaz, arendă, locațiune, uzufruct etc.), pe parcursul unei anumite perioade de timp stipulate în contract, data livrării se consideră data predării mărfurilor, a prestării serviciului sau data primirii fiecărei plăți regulate, în funcție de ce are loc mai înainte. Astfel, au fost concretizate tipurile de mărfuri și servicii livrate regulat, dar lista prezentată nu este exhaustivă. În cazul livrărilor regulate de mărfuri și servicii, în locul datei eliberării facturii fiscale, drept dată a livrării se va considera data predării mărfii, prestării serviciului. Menționăm că livrările regulate se deosebesc prin caracterul continuu al predării mărfurilor sau prestării serviciului. Din aceste considerente, data predării mărfurilor (în cazul livrării, de exemplu, a energiei electrice, energiei termice etc.) sau data plății regulate ar fi rezonabil de specificat în contract.

Prevederile art. 108 alin. (7) din CF au fost expuse în redacția în vigoare până la 01.01.2018 și se extind, în exclusivitate, asupra livrărilor de mărfuri și servicii în cadrul unui contract de leasing, deoarece din alineatul nominalizat au fost excluse cuvintele „arendă, locațiune, uzufruct”;

Exemplul 6. În decembrie 2018 entitatea "Felicia" SRL a beneficiat de servicii de transport în valoare de 7.400 lei (fără TVA). Factura facturată din partea furnizorului a fost primită de facto:

- în luna februarie 2019;
- în luna aprilie 2019.

În ce perioadă este necesar să se reflecte în contabilitate și în scopuri fiscale factura fiscală primită cu întârziere?
În ce lună se permite deducerea TVA pentru operațiunea dată?

31.12.	1.	DT 211.811	Km 521	7400
31.12.		CT 232	Km 521	1480
02.19		DT 534.4	Km 232	1480
02.19	2.	DT 211.811 231	Km 531	7400
		CT 534.4	Km 531	- 1480

Referitor la **datoriile privind retribuirea muncii** este necesar de atras atenția la următoarele.

Au fost operate în luna martie modificări și completări la **Regulamentul cu privire la reținerea impozitului pe venit din salariu HG nr. 697/2014** și vizează, printre altele, facilitățile acordate angajatului de către angajator. Astfel, conform noului subpct. 1¹) al pct. 8 din Regulament, se consideră facilitate valoarea tichetelor de masă, în partea în care aceasta depășește valoarea nominală deductibilă, stabilită prin Legea nr. 166/2017.

Atragem atenția că fost publicată **Legea privind exercitarea unor activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri nr. 22/2018**, în vigoare din 02.09.2018 și se aplică beneficiarilor de lucrări din agricultură. În conformitate cu noua Lege, beneficiarii de lucrări sunt obligați să țină **Registrul de evidență a zilierilor**, iar, până la data de 15 a fiecărei luni, să prezinte un extras din acesta pentru luna precedentă inspecției teritoriale de muncă.

Remunerația orară pentru o zi de lucru nu poate fi mai mică decât cuantumul minim al salariului pe oră în sectorul real. Remunerația se va acorda la sfârșitul zilei de lucru înainte de aplicarea semnăturii în Registrul de evidență de către zilier și beneficiar. Totodată, cu acordul în scris al zilierului și al beneficiarului, ea poate fi acordată cel târziu la sfârșitul săptămânii de muncă sau al perioadei de exercitare a activității.

De menționat că din veniturile zilierilor obținute din activitatea exercitată nu se calculează contribuțiile de asigurări sociale și nu se rețin primele de asistență medicală în formă de contribuție procentuală. O atare situație se explică prin faptul că zilierii urmează să încheie contracte individuale cu CNAS și să se încadreze de sine stătător în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Plata impozitului pe venitul din activitatea necalificată cu caracter ocazional, exercitată de zilieri, se va efectua de către beneficiari în conformitate cu prevederile CF.

În ceea ce privește soldul salariilor și contribuțiilor sociale și de asistență medicală, precum și impozitul pe venit la data întocmirii situațiilor financiare, constatăm că, în comparație cu alte perioade de raportare pentru anul 2018, este necesar să se ia în considerare prevederile Legii 178/2018. astfel, începând cu data de 1 octombrie 2018, se calculează impozitul pe venitul salarial pentru două perioade (perioada I- 1 ianuarie - 30 septembrie 2018 și perioada II - 1 octombrie - 31 decembrie 2018). Pentru verificarea soldului reținerilor / calculelor din/la fondul de salariu este necesar să contrapuneti aceste date cu contul contribuabilului în scopuri fiscale (www.servicii.fisc.md). De asemenea, pentru perioada 2018, angajatul trebuie să prezinte două Informații privind veniturile acumulate și plătite în beneficiul persoanei fizice (juridice) și impozitul pe venit reținut din aceste venituri separat pentru perioadele I și II din 2018, iar datele privind veniturile angajaților trebuie să fie declarate pentru prima perioadă în 2018 (1 ianuarie - 30 septembrie) până la 25 ianuarie 2018 în raportul IALS 14 și pentru cea de-a doua perioadă a anului 2018 (de la 1 octombrie până în 31 decembrie) în raportul IALS 18.

Exemplul 7. În iulie 2018 entitatea "Felicita" SRL a angajat un nerezident din Federația rusă care prestează servicii la distanță prin intermediul internet. Entitatea achită lunar pentru serviciile date prin virament. Care este modul de contabilizare și impozitare a acestor servicii?

Datoriile cu termenul de prescripție expirat presupun urmărirea termenului de prescripție a acestora în mod similar creanțelor compromise. Datoria poate fi decontată și înainte de expirarea termenului de prescripție cu condiția respectării cerințelor de constatare a venitului conform SNC „Venituri”, precum și în cazul dacă entitatea este sigură, că creditorul nu va prezenta o reclamație în organul de judecată privind revendicarea datoriei (în cazul falimentului, morții creditorului etc.).

Decontarea datoriilor cu termen de prescripție expirat se efectuează în baza documentelor: listă de inventariere a datoriilor, decizia comisiei de inventariere, ordinul conducătorului entității.

La decontarea datoriilor cu termen de prescripție expirat în baza deciziei comisiei de inventariere se întocmesc formule contabile cu luna decembrie 2018 în modul prezentat în tabelul de mai jos:

Decontarea datoriilor cu termenul de prescripție expirat în rezultatul inventarierii acestora

№ ord.	Conținutul tranzacției contabile	Corespondența conturilor	
		Dt	Ct
1.	Decontarea datoriilor cu termen de prescripție expirat privind creditele, împrumuturile, leasingul etc. (fără TVA)	511,512, 521,522, 523 531,532,533, 534, 544 etc.	612
2.	Decontarea TVA recunoscut în scopuri fiscale: - prin stornare (reg. procurărilor)	5344 ³	521,522,544
3.	Decontarea TVA privind avansurile primite prin stornare (reg. livrărilor)	2252	5344

Restabilirea datoriilor cu termen de prescripție expirat se reflectă la cheltuieli 714. Restabilirea TVA se efectuează în baza facturii fiscale primite anterior și se va trece în cont dacă corespunde prevederilor art. 102 din CF. În scopuri fiscale aceste cheltuieli sunt deductibile, deoarece anterior la trecerea la venituri au fost incluse în componența venitului impozabil.

³ Restabilirea TVA nu se efectuează pentru datoriile legate de importul mărfurilor sau serviciilor, deoarece achitarea TVA pentru acestea se efectuează în momentul importului de mărfuri sau achitării datoriei față de nerezident (import de servicii), precum și în cazul dacă la constatarea inițială a datoriei, TVA nu a fost trecută în cont.

O atenție deosebită la întocmirea situațiilor financiare ar trebui să fie atribuită **verificării TVA** și anume:

↳ **Corectitudinea calculării TVA cu privire la suma avansurilor primite.** În acest scop, se selectează mișcările la contul 523 pe subconturi și se verifică în funcție de cota avansului cu contul 2252.

↳ **Corectitudinea calculului TVA la importul de servicii.** La importul serviciilor, este necesar să se analizeze 2 aspecte: impozitul pe venit și TVA. Pentru a calcula impozitul pe venit, verificați respectarea prevederilor articolelor 4, 79/3 sau 92 din CF. În ceea ce privește TVA, în cazul în care locul de livrare a serviciului importat este Republica Moldova (analizați modificările operate la articolul 111 din Codul Fiscal pentru anul 2018), este necesar să se calculeze și achite TVA din valoarea impozabilă a serviciilor importate (articolul 96 din Codul Fiscal). Potrivit art. 115 și 109 CF obligația privind TVA pentru serviciile importate apare la data plății pentru servicii (inclusiv în avans), indiferent de statutul entității (plătitor sau neplătitor de TVA). Pentru a clarifica tipul de serviciu și pentru a determina cu precizie locul livrării acestuia, ar trebui să analizați contractul, actele de muncă efectuate, facturile.

↳ În 2018, pentru **livrarea de mărfuri și servicii efectuată cu titlu gratuit în scopuri de publicitate și/sau de promovare a vânzărilor** este stabilită mărimea anuală de 0,5% din venitul din vânzări obținut pe parcursul anului precedent anului în care se efectuează această livrare, iar pentru întreprinderile nou-create pe parcursul anului, în mărime lunară de 0,5% din venitul din vânzări obținut în luna precedentă, cu ajustarea la sfârșit de an a sumei respective (p. c) h. (2) Art. 95 NC). În acest sens, este necesar să se verifice lunar volumul livrărilor de bunuri și servicii efectuate gratuit în scopuri de publicitate și /sau pentru a promova vânzările. În pofida faptului că aceste livrări vor fi supuse TVA conform regulilor generale, în cazul depășirii limitei stabilite aceste livrări nu trebuie perfectate prin facturi fiscale. Aceasta se explică prin următoarele. Conform art. 117 CF, subiectul impozabil care efectuează o livrare impozabilă pe teritoriul țării este obligat să prezinte cumpărătorului (beneficiarului) factura fiscală pe livrarea în cauză. Prevederile alin. (1) ale art. 117 prevăd obligația de a emite factura fiscală cumpărătorului. În cazurile de livrare gratuită, destinatarul nu are statutul de cumpărător, deoarece nu are obligația de a plăti pentru bunurile primite. Astfel, în cazul distribuției gratuite a bunurilor către populație pentru a-și promova vânzările în cadrul promoțiilor, nu există obligația de a emite factura fiscală.

↳ Dacă în factura fiscală data eliberării și data livrării nu coincid și se referă la diferite perioade fiscale, valoarea TVA se deduce după următoarele criterii:

- dacă data livrării este anterioară datei eliberării, atunci TVA se ia la deducere numai la data eliberării (înregistrată în contul furnizorului), prin urmare, această sumă este reflectată în registrul de procurări și în declarația TVA. Valorile sau serviciile materiale trebuie înregistrate în luna primirii (data livrării);
- dacă data eliberării este anterioară datei livrării, TVA va fi dedusă la data livrării, prin urmare, această sumă este reflectată în registrul de cumpărări și în declarația TVA din luna livrării. Valorile sau serviciile materiale trebuie reflectate în luna primirii (data livrării).

↳ În cazul în care **factura fiscală este primită cu întârziere**, în următoarele perioade fiscale după livrare și descărcarea efectivă de către vânzător, atunci o astfel de factură fiscală este în conformitate cu partea 3 din art. 118 CF este înregistrată în registrul de procurări în funcție de data și perioada fiscală în care a fost primită. Unele entități ca să reflecte mai exact achizițiile în perioada fiscală includ facturile fiscale "întârziate" în registrul de procurări al perioadei fiscale corespunzătoare datei descărcării sau livrării lor (în funcție de caz) și prezintă declarația TVA corectată pentru perioada corespunzătoare. Din anul 2018, în conformitate cu articolul 102 alineatul (13) din Codul fiscal nu se mai procedează în acest mod, adică se prezintă factura fiscală întârziată în Declarația TVA în luna primirii de facto.

↳ În registrul de procurări se reflectă și tranzacțiile privind **importul de bunuri și importul de servicii**. Dreptul de deducerea TVA la mărfurile importate apare la data declarării mărfurilor în punctele vamale sau în modul prevăzut la alin. (12) al art. 124 din Codul Vamal, la data amănării plăților vamale și la serviciile importate - la data plății pentru importul de servicii (inclusiv avansuri), în cazul plății TVA la importul acestor servicii. Verificarea corectitudinii contabilizării acestor tranzacții și a valorii TVA se efectuează pe baza declarațiilor vamale pentru mărfurile importate și a documentelor care confirmă plata pentru serviciile de import, calcularea și plata TVA pentru serviciile de import.

↳ Este necesar să se analizeze **conținutul facturilor fiscale privind achizițiile**: subiecții au dreptul de a deduce sumele TVA plătite pentru bunurile și materialele și serviciile achiziționate pentru livrările impozabile în procesul desfășurării activității de întreprinzător (partea 1 a art. 102 din CF). În consecință, suma TVA aferentă achizițiilor neutilizate în scopuri de întreprinzător sau achizițiile pentru livrările scutite de TVA fără drept de deducere nu este deductibilă și se raportează la cheltuieli. Pentru aceste achiziții este necesar (în absența dreptului

de deducere a TVA) să se recupereze TVA bugetului. În registrul de procurări este recomandabil să se înscrie o coloană suplimentară pentru aceste sume TVA care nu sunt deductibile.

În conformitate cu p. (8) art. 102 din Codul Fiscal nu sunt deductibile și se referă la costurile sau cheltuielile perioadei TVA care trebuie plătite pentru:

- valoarea care nu a fost supusă amortizării a mijloacelor fixe casate;
- mărfurile procurate care, în procesul activității de întreprinzător, au fost sustrate sau au constituit deșeuri și perisabilități naturale peste limitele lunare stabilite de conducător;
- valorile materiale, serviciile procurate care nu sunt folosite pentru desfășurarea activității de întreprinzător. De exemplu, costul neamortizat al anvelopelor, acumulatorilor scoase din folosință înainte de termenul limită (diferența rămasă pe contul 261, subcontul "Anvelope / acumulatori în exploatare" după casarea amortizării la ieșirea acestor active).

Aș dori să atrag atenția asupra frazelor din art. 102 CF privind **dreptul de deducere a TVA achitată sau ce urmează a fi achitată**. Situații de revizuire / deducere a deducerii TVA:

- ☞ dacă societatea a primit o factură fiscală de bunuri și materiale / serviciu **fără plată**;
- ☞ dacă suma datoriei a fost **ulterior iertată (remiterea de datorie)**;
- ☞ dacă au fost decontate datoriile cu **termen de prescripție expirat**;
- ☞ în cazul în care întreaga sumă sau o parte a acesteia este considerată conform legislației drept **creanță compromisă** (art. 116 din Codul Fiscal).

În aceste situații, TVA aferentă acestor sume trebuie restabilită la decontările cu bugetul prin întocmirea unei înregistrări suplimentare în registrul de procurări cu semnul "-" pentru fiecare tip de ajustare. De asemenea, este necesar să se țină seama de faptul că excluderea din deducerea TVA datorată datoriiilor considerate compromise în conformitate cu legislația este reflectată în boxa 16 din Declarația TVA.

 Exemplul 8. Entitatea „Felicia” SRL a efectuat inventarierea creanțelor și datoriilor sa la data de 31.12.2018. De întocmit înregistrările contabile necesare.

Formular INV-10

„Felicia” SRL
(denumirea entității)

**LISTA DE INVENTARIERE
a creanțelor și datoriilor**

Pagina 1

În baza Ordinului (deciziei) nr. 7 din 20.12.2018 s-a procedat la inventarierea decontărilor cu creditorii și debitorii la "31" decembrie 2018. În urma inventarierii s-a constatat:

Creanțe

Nr. d/o	Denumirea debitorului	Cont contabil	Sume înregistrate în contabilitate			Data înregistrării creanțelor	Data expirării termenului de prescripție	Sume la care a expirat termenul de prescripție	Alte mențiuni
			total	din care:					
				confirmate de debitori	neconfirmate de debitori				
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	„Magna” SA	221	15000	150000		15.12.2014	10.12.2018	-	Decizie judecator.
2.	„Gama” SRL	221	9 870	9870		25.12.2018	25.12.2021	-	-
3.	„Faur” SRL	231	7200		7200	07.07.2015	17.08.2018	7200	Decontare
	„Tezaur” SA	234	13820 0	138200		16.11.2016	16.01.2019		În proces judiciar
TOTAL	X	X		429 400	422 200	7 200	X	X	X
Președintele comisiei:			Membrii comisiei de inventariere:				Contabil:		
_____			_____		_____	_____			
(numele și prenumele)			(numele și prenumele)		(semnătura)	(numele și prenumele)			
_____			_____		_____	_____			
(semnătura)			(numele și prenumele)		(semnătura)	(semnătura)			

(denumirea entității)

**LISTA DE INVENTARIERE
a datoriilor**

Pagina 1

În baza Ordinului (deciziei) nr. 7 din 20.12.2018 s-a procedat la inventarierea decontărilor cu creditorii și debitorii la "31" decembrie 2018. În urma inventarierii s-a constatat:

Datorii (obligațiuni)

Nr. d/o	Denumirea creditorului	Cont contabil	Sume înregistrate în contabilitate		Data înregistrării datoriilor	Data expirării termenului de prescripție a datoriilor	Sume la care a expirat termenul de prescripție	Alte mențiuni	
			Total	din care:					
				confirmate de creditorii					neconfirmate de creditorii
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Filimon S.	512	147000	147000		28.07.2017	28.07.2019	-	Acord adițional
2.	„Brinex” SRL	521	5000,55		5000,55	22.12.2015	22.12.2018	5000,55	Decontare
3.	Mazur S.	532	28970	28970		17.08.2016	17.08.2019	-	
					
TOTAL	X	X	783200,54	617100,54		X	X	5000,55	X
Președintele comisiei:			Membrii comisiei de inventariere:			Contabil:			
_____			_____			_____			
(numele și prenumele)			(numele și prenumele)			(numele și prenumele)			
_____			_____			_____			
(semnătura)			(numele și prenumele)			(semnătura)			

La formularul INV-10 „Lista de inventariere a creanțelor și datoriilor” se anexează extrasele de cont sau nota explicativă privind documentele primare în baza cărora au fost înregistrate creanțele și/sau datoriile. Se arhivează în contabilitate.

☞ Pentru întreprinderile care sunt proprietari în conformitate cu contractele de locațiune încheiate este necesar să se reflecte corect în registrul de procurări *costurile de refacturare* aferente acestor contracte. Serviciile refacturate nu reprezintă livrare, prin urmare, proprietarul nu are dreptul de a deduce TVA pentru astfel de servicii achiziționate. În consecință, în registrul de procurări sumele serviciilor și TVA aferent nu se reflectă. Totuși, în anexa la Declarație (formularul TVA FACT) trebuie să se reflecte facturile fiscale pentru aceste servicii.

☞ În cazul în care entitatea efectuează *livrări mixte*, atunci când se determină suma TVA spre deducere este necesar de ținut cont de modificările parvenite în art. 102 CF pentru anul 2018. În cazul în care achizițiile sunt utilizate pentru a efectua atât livrări impozabile, cât și livrări scutite de TVA fără drept de deducere, atunci valoarea TVA a acestor facturi fiscale este deductibilă dacă se referă la livrările impozabile. Mărima deducerii sumei T.V.A. se determină lunar prin aplicarea proratei lunare. Din toate facturile fiscale pentru achiziții în perioada de raportare, este necesar să se selecteze cele destinate livrărilor impozabile și scutite și să se ajusteze valoarea TVA prin coeficientul obținut prin formula contabilă: Dt conturile de clasa 7/8, analitic "TVA pentru livrările mixte", Ct 5344. Prorata definitivă este determinată la întocmirea Declarației TVA din decembrie în baza rezultatelor anuale. Se permite spre deducere suma T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pe valorile materiale, serviciile

procurate care sînt utilizate pentru efectuarea livrărilor scutite de T.V.A. fără drept de deducere dacă mărimea raportului dintre livrările scutite de T.V.A. fără drept de deducere și totalul livrărilor impozabile (fără T.V.A) și al livrărilor scutite de T.V.A. fără drept de deducere este mai mică decît coeficientul de 0,05. Diferența dintre sumele TVA deduse în perioadele fiscale anterioare și determinată ca urmare a aplicării proratai definitive este reflectată în Declarația din decembrie din coloana 16 cu semnul "+" sau "-". În cazul în care entitatea a avut livrări scutite de TVA fără drept de deducere doar în luna decembrie, calculul coeficientului lunar și valoarea TVA permise pentru deducere se efectuează separat pentru luna decembrie și pentru anul în ansamblu. Aceste înregistrări pot fi reflectate separat în registrul de procurări. Valoarea TVA admisă pentru deducerea pentru luna decembrie este inclusă în suma totală a TVA din coloana 13, iar suma de ajustare anuală a TVA permisă pentru deducere este reflectată în coloana 16 din Declarația TVA. Deci în anul 2018, dacă, ca urmare a calculării proratai lunare, rezultatul este mai mic de 0,05, valoarea TVA este deductibilă în întregime.

➤ **Situația de profit și pierdere** caracterizează performanța financiară a entității pentru perioada de gestiune.

Veniturile și cheltuielile aferente aceluiași operațiuni economice se reflectă în situația de profit și pierdere în aceeași perioadă de gestiune (de exemplu, valoarea contabilă a bunurilor vîndute și valoarea de vînzare a acestora se recunosc concomitent în aceeași perioadă de gestiune).

În cazul în care în perioada de gestiune nu au fost înregistrate venituri, dar au fost suportate cheltuieli, care trebuie recunoscute în conformitate cu SNC „Cheltuieli”, acestea se prezintă în situația de profit și pierdere în perioada de gestiune în care au fost suportate.

Dacă în perioada de gestiune au fost înregistrate doar venituri, care trebuie recunoscute în conformitate cu SNC „Venituri” și nu au fost suportate cheltuieli, acestea trebuie prezentate în situația de profit și pierdere în perioada de gestiune în care au fost cîștigate.

Situația de profit și pierdere se întocmește în baza clasificării cheltuielilor după destinație (funcții) conform formularului prezentat în anexa 2.

Însă anexa 8 conține situația de profit și pierdere, clasificată după natură (IFRS solicită întocmirea situației doar după destinație). Modul de completare a anexei 8 este următorul:

- Rd. 010, 020 se transpun din rd. 010, 040 din Situația de profit și pierdere;
- Rd. 030 coincide cu rulajul creditor la conturile 621, 622, 623;
- Rd.050 se completează doar de entitățile de producție și prestări servicii care dispun de producție în curs de execuție, luînd ca bază formula de calcul: $Si215+Si216-Sf215-Sf216$;
- Rd.060 se completează doar de entitățile de comerț și corespunde rulajului debitor la subcontul 7112;
- Rd. 070 se completează luînd ca bază debitul conturilor 71 și clasei a opta și creditul conturilor 211, 212, 213, 214 și 217 doar pentru entitățile de producție și prestări servicii. În cazul formulelor contabile cu debit clasa 1 și credit clasa 8, în cazul entităților ce construiesc sau repară active în regie proprie, este necesar de a exclude componenta materială pentru a evita dublarea acestora în costul activelor imobilizate;
- Rd. 080 se completează luînd ca bază debitul conturilor 71 și clasei a opta și creditul contului 531, cu excepția buletinelor. În cazul formulelor contabile cu debit clasa 1 și credit clasa 8, în cazul entităților ce construiesc sau repară active în regie proprie, este necesar de a exclude componenta salarială pentru a evita dublarea acestora în costul activelor imobilizate;
- Rd. 090 se completează luînd ca bază debitul conturilor 71 și clasei a opta și creditul contului 533. În cazul formulelor contabile cu debit clasa 1 și credit clasa 8, în cazul entităților ce construiesc sau repară active în regie proprie, este necesar de a exclude componenta privind asigurările sociale și medicale pentru a evita dublarea acestora în costul activelor imobilizate;
- Rd. 100 se completează luînd ca bază debitul conturilor 71 și clasei a opta și creditul conturilor 113, 124, 126, 1331, 1521. Tot aici se reflectă și deprecierea activelor imobilizate luînd ca bază debitul contului 7217 și clasei a opta și creditul conturilor 114, 1262, 127, 128, 129, 1332, 1522. În cazul formulelor contabile cu debit clasa 1 și credit clasa 8, în cazul entităților ce construiesc sau repară active în regie proprie, este necesar de a exclude componenta privind amortizarea pentru a evita dublarea acestora în costul activelor imobilizate;
- Rd. 120 coincide cu rulajul debitor la conturile 721 (cu excepția 7217 care a fost indicat în rd. 100), 722, 723;
- Ulterior se completează rd.160 cu trecerea datelor din rd. 120 din Situația de profit și pierdere;

- În rd. 150 se reflectă cheltuielile privind impozitul pe venit din rd. 110 din Situația de profit și pierdere;
- În rd. 140 se trec datele din rd. 100 din Situația de profit și pierdere;
- Rd. 130 se completează prin scăderea: rd.040- rd.140;
- Ultimul se completează rîndul 110 prin relația: rd.130- rd.050 rd.060- rd.070 rd.080- rd.090 rd.100- rd.120.

Indicatorul din rd. 150 „*Profitul (pierdere) net*” trebuie să fie egal cu indicatorul din rd. 590 a Bilanțului contabil.

Asupra corectitudinii întocmirii Situația de profit și pierdere pot influența următoarele momente ce pot conduce la diverse erori în prezentarea informației în Situația financiară:

- atribuirea incorectă la conturile 611 și 711 a venitului (costului) din vânzarea altor active curente (cum ar fi materialele, obiectele de mică valoare și scurtă durată etc.);
- determinarea incorectă a costului vânzărilor;
- recunoașterea venitului fără acceptul persoanei vinovate sau deciziei judecătorești;
- atribuirii incorecte a cheltuielilor în conformitate cu prevederile SNC (spre exemplu, entitatea a reflectat dobânda privind creditul bancar pe termen scurt la cheltuieli generale și administrative);
- reflectarea incorectă a cheltuielilor de reclamă, cheltuielilor ce țin de returnarea mărfurilor;
- reflectarea incorectă a cheltuielilor ce țin de binefacere și sponsorizare;
- evidența incorectă a cheltuielilor de deplasare și reprezentanță (lipsa documentelor necesare);
- reflectarea incorectă a pierderilor și lipsurilor, în special cele ce depășesc limitele de perisabilitate naturală;
- nerecunoașterea venitului din dividendele anunțate, procentului din investițiile plasate în hârtii de valoare etc.;
- determinarea incorectă a cheltuielilor de distribuire prin majorarea acestora cu cheltuielile aferente procurării activelor;
- în contabilitate trebuie reflectate toate cheltuielile suportate de către entitate, cu condiția că acestea pot fi conformate documentar. În caz contrar, vor fi aplicate sancțiuni în conformitate cu prevederile legislației în vigoare. Totodată trebuie de ținut cont de cerințele Legii contabilității în ceea ce privește modul de perfectare a documentelor contabile.

✦ **Situația fluxurilor de numerar** caracterizează soldurile și fluxurile de numerar pentru perioada de gestiune. Situația fluxurilor de numerar se întocmește conform metodei directe prin descifrarea conturilor 24 din Planul general de conturi contabile, potrivit căreia intrările și ieșirile de numerar se determină în baza datelor din conturile de evidență a numerarului. Elementele situației fluxurilor de numerar sînt divizate separat pe activitățile operațională, de investiții și financiară, cu prezentarea distinctă a diferențelor de curs valutar.

✦ **Notele la situațiile financiare** cuprind:

- anexele;
- nota explicativă.

Anexele conțin informații care detaliază elementele situațiilor financiare și includ:

- 1) date generale (anexa 6);
- 2) informațiile cerute de Standardele Naționale de Contabilitate (anexa 7);
- 3) nota informativă privind veniturile și cheltuielile clasificate după natură (anexa 8);
- 4) nota informativă privind relațiile cu nerezidenții, care cuprinde 7 tabele privind principalele elemente de evidență (anexa 9).

Nota explicativă conține informații suplimentare care nu sînt incluse în situațiile financiare și în anexele la acestea. Volumul, structura și forma de prezentare a notei explicative se stabilesc de către fiecare entitate de sine stătător în funcție de dimensiunea, forma juridică de organizare, domeniul/profilul de activitate a acesteia și necesitățile informaționale ale utilizatorilor situațiilor financiare.

Evenimentele ulterioare datei raportării

Evenimentele ulterioare datei raportării includ toate evenimentele care au loc între data raportării și data semnării situațiilor financiare care au influențat sau pot influența poziția financiară, performanța financiară sau fluxul de numerar al entității.

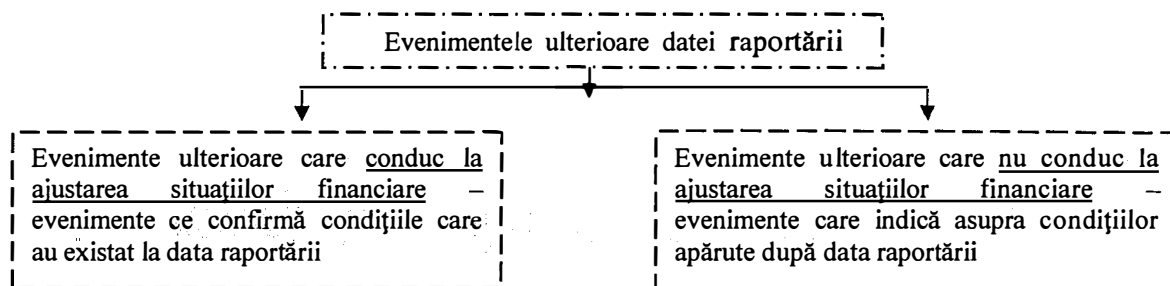

Figura 2. Clasificarea evenimentelor ulterioare datei raportării situațiilor financiare

Evenimente ulterioare care conduc la ajustarea situațiilor financiare confirmă faptul că la data raportării activul sau datoria deja exista, însă după această dată au apărut circumstanțe care exercită o influență semnificativă asupra mărimii acestora. Drept exemple de evenimente ulterioare care conduc la ajustarea situațiilor financiare pot fi menționate:

1. soluționarea după data raportării a unui litigiu care confirmă că entitatea avea o datorie existentă la data raportării. Entitatea ajustează orice provizion recunoscut anterior, legat de acest litigiu, sau recunoaște un nou provizion;
2. declararea insolvenței unui client, survenită ulterior datei raportării, care confirmă că la data raportării exista deja o pierdere aferentă creanței acestuia. În acest caz entitatea trebuie să ajusteze valoarea contabilă a creanțelor comerciale la data raportării cu suma creanței clientului declarat insolvent prin constituirea (ajustarea) unui provizion privind creanțele compromise;
3. vânzarea stocurilor după data raportării, care indică faptul că valoarea realizabilă netă la sfârșitul perioadei de gestiune a fost determinată incorect;
4. depistarea după data raportării a unor fraude sau erori semnificative care arată că situațiile financiare sînt incorecte.

Evenimente ulterioare care nu conduc la ajustarea situațiilor financiare presupun că entitatea nu trebuie să ajusteze situațiile financiare pentru reflectarea evenimentelor ulterioare datei raportării care indică condițiile apărute în perioada de gestiune următoare și nu sînt legate de situația activelor și datoriilor la data raportării. Informațiile privind evenimentele ulterioare semnificative se prezintă în note la situațiile financiare.

Exemple de evenimente ulterioare care nu conduc la ajustarea situațiilor financiare sunt:

1. adoptarea unei decizii de reorganizare sau restructurare a entității;
2. anunțarea unui plan de întrerupere a unei activități;
3. tranzacții de proporții cu imobilizări corporale, investiții imobiliare și alte active;
4. modificări semnificative a cursului de schimb valutar sau a prețurilor activelor;
5. începerea unui litigiu major generat în exclusivitate de evenimente ulterioare perioadei de gestiune etc.

Modul de completare a Declarației cu privire la impozitul pe venit pentru a.2018

Procesul de completare a Declarației cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2018, fiind prin esență un proces complex și laborios, este marcat în acest an de un aspect semnificativ: operarea modificărilor și completărilor în Codul fiscal al Republicii Moldova (în continuare – CF RM) la începutul anului 2018.

Astfel, luând în considerație introducerea modificărilor în actele legislative existente, la expunerea modului de completare a Declarației cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2018 ne vom conduce de următoarele documente normative:

- Codul Fiscal nr. 1163-XIII din 24.04.97, titlurile I și II, în redacția anului 2018 (cu modificările și completările introduse prin Legea 178/2018).
- Legea pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului Fiscal nr. 1164-XIII din 24.04.97 (cu modificările și completările ulterioare).
- Hotărârea Guvernului Republicii Moldova „cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit” nr. 693/2018;
- Regulamentul privind evidența și calcularea uzurii mijloacelor fixe în scopuri fiscale, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 289 din 14 martie 2007 (Monitorul Oficial nr. 39-42 din 23 martie 2007), cu modificări și completări;
- altele.

Potrivit prevederilor Legii nr.178 din 26 iulie 2018:

Indicatori	În vigoare pînă la 30.09.18	În vigoare de la 01.10.18
Cota impozitului pe venit:	<p>pentru persoane fizice și întreprinzători individuali, în mărime de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 7% din venitul anual impozabil ce nu depășește suma de 33000 lei; - 18% din venitul anual impozabil ce depășește suma de 33000 lei <p style="text-align: center;"><i>(art.15 lit.a) din Codul fiscal)</i></p>	<p>Pentru :</p> <ul style="list-style-type: none"> - persoane fizice; - întreprinzători individuali; - medicii de familie titulari ai practicii, care exercită activitate profesională independentă; <p>în mărime de 12% din venitul anual impozabil</p> <p style="text-align: center;"><i>(art.15 lit.a) din Codul fiscal)</i></p>
	pentru persoanele juridice – în mărime de 12% din venitul impozabil	
	pentru gospodăriile țărănești (de fermier) – în mărime de 7% din venitul impozabil	
	pentru agenții economici al căror venit a fost estimat în conformitate cu art.225 și 225/1 – în mărime de 15% din depășirea veniturii estimat față de venitul brut înregistrat în contabilitate de agentul economic	
Scutirile la impozitul pe venit		
Personală	11 280	24 000
Personală majoră	16 800	30 000
Acordate soției (soțului)	11 280	11 280
Acordate soției (soțului) majoră	16 800	18 000
Pentru persoanele întreținute	2 520	3 000
Pentru persoanele întreținute, majoră*	11 280	18 000
*în categoria persoanelor întreținute, pentru care se poate utiliza scutirea majoră, au fost incluse și persoanele cu dizabilități severe și accentuate. Totodată, la calcularea		

Achitarea impozitului în rate în anul 2018 (art.84 (1) CF)

Agenții economici sînt obligați să achite, nu mai tîrziu de 25 martie, 25 iunie, 25 septembrie și 25 decembrie ale anului fiscal, sume egale cu 1/4 din:

a) suma calculată drept impozit ce urmează a fi plătit, conform prezentului titlu, pentru anul respectiv; sau

b) impozitul ce urma să fie plătit, conform prezentului titlu, pentru anul precedent.

Întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești (de fermier), obligate să achite impozitul în rate conform alin.(1), dispun de dreptul de a achita impozitul în două etape: 1/4 din suma indicată la alin.(1) lit.a) sau b) – pînă la 25 septembrie și 3/4 din această sumă – pînă la 25 decembrie ale anului fiscal.

Totodată, în conformitate cu art.261 (6) CF, neplata sau plata incompletă a impozitului pe venit în rate se sancționează cu amendă în cuantum calculat, în modul stabilit la art.228 alin.(3) (**12% anual în 2018 și în 2019**), unei perioade cuprinse între data stabilită pentru plata acestui impozit și data stabilită pentru prezentarea declarației fiscale. Suma neplătită a impozitului pe venit se determină ca diferență dintre impozitul calculat și plătit de contribuabil și impozitul pe care acesta era obligat să-l plătească. Impozitul pe venit care urmează a fi plătit reprezintă cea mai mică mărime din impozitul calculat care urma să fie plătit în anul precedent sau 80% din suma definitivă a impozitului din anul curent, scăzîndu-se trecerile în cont (cu excepția impozitului plătit în rate). Sancțiunea nu se aplică în cazul în care impozitul pe venit ce urmează a fi plătit este mai mic de 1000 de lei. Amenda nu se aplică contribuabililor menționați la art.228 alin.(5) în ceea ce privește obligațiile fiscale și perioadele fiscale pentru care nu se aplică (nu se calculează) majorări de întîrziere (penalități).

Trecerile în cont, permise în anul 2018:

➤ Suma impozitului achitată de agentul economic în cazul plății prealabile a dividendelor, în conformitate cu art.80/1 CF;

➤ Impozitul pe venit, achitat în orice stat străin, dacă acest venit urmează a fi supus impozitării și în Republica Moldova. Trecerea în cont a impozitului pe venit poate fi efectuată cu condiția prezentării de către contribuabil a documentului, care confirmă achitarea (reținerea) impozitului pe venit peste hotarele Republicii Moldova, certificat de organul competent al statului străin respectiv, cu traducere în limba de stat. Mărimea trecerii în cont, pentru orice an fiscal, nu poate depăși suma care ar fi fost calculată la cotele aplicate în Republica Moldova față de acest venit. Trecerea în cont a impozitului achitat în alt stat se efectuează în anul în care venitul respectiv este supus impozitării în Republica Moldova.

➤ Impozitul pe venit achitat în rate în conformitate cu art.84 CF.

Reportarea pierderilor pe viitor

În anul 2018 s-a păstrat practica mai multor ani de **reportare a pierderilor fiscale pe viitor**. Astfel, dacă, pe parcursul anului fiscal, cheltuielile aferente activității de întreprinzător depășesc venitul brut al contribuabilului în anul curent, suma pierderilor rezultate din această activitate va fi reportată eșalonat pe următorii **cinci** ani. Suma reportată pe unul din anii fiscali următori celui în care s-au înregistrat pierderile este egală cu suma totală a pierderilor, redusă cu suma totală permisă spre deducere în fiecare din următorii patru ani

Graficul de reportare a pierderilor pe viitor este prezentat în tabelul 1.

Tabelul 1. Reportarea pierderilor pe viitor

Perioade, în care s-au înregistrat pierderi fiscale	Perioade, pentru care se reportează pierderile fiscale					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
2015	1/3					
2016	?	?	?	?		
2017	?	?	?	?	?	
2018		?	?	?	?	?

Menționăm că contribuabilii, care își schimbă pe parcursul anului fiscal statutul de la regimul de impozitare IVAO (3%) la regimul de impozitare general stabilit (12%) nu au dreptul la reportarea pentru acel an a pierderilor financiare, înregistrate în perioadele aplicării IVAO.

Declarația cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2018 **se prezintă** Serviciului Fiscal de Stat **până la 25 martie 2019** inclusiv.

REGULI SPECIALE REFERITOARE LA VENIT PENTRU 2018:

- Orice venit sau pierdere a întreprinzătorului individual/gospodăriei țărănești de pe urma recalculării datoriei sau orice diferență de curs estimată în conformitate cu prevederile articolului 21 din Codul fiscal în perioada fiscală 2018 de către întreprinzătorii individuali se consideră venit obținut sau pierdere suportată **în ultima zi a etapei I și, respectiv etapei II a perioadei fiscale 2018.**
- Întreprinzătorul individual care face o donație sub formă de mijloace bănești în etapa I/II a perioadei fiscale 2018 se consideră drept persoană care a obținut venit în mărimea sumei mijloacelor bănești donate.

Dacă trecerile în cont la care contribuabilul are dreptul pentru una dintre etapele perioadei fiscale 2018, depășesc suma totală a impozitului pe venit calculată conform art.15 din CF, Serviciul Fiscal de Stat (SFS) efectuează stingerea obligației fiscale prin compensare, conform art.175 din CF, și, după caz, restituirea la cont, conform art. 176 din CF.

Referindu-ne la art.19 litera d) din CF vom remarca că aceste modificări poartă un caracter redacțional în contextul în care Banca Națională a Moldovei determină indicatorul rata de bază (rotunjită până la următorul procent întreg) stabilită în luna noiembrie a anului precedent anului fiscal de gestiune (rata dobânzii aplicată la operațiunile de politică monetară pe termen scurt – pentru împrumuturile acordate pe un termen de până la 5 ani; rata dobânzii la creditele pe termen lung – pentru împrumuturile acordate pe un termen mai mare de 5 ani) doar în scopuri fiscale. Începând cu 1 octombrie 2018, pentru determinarea facilității fiscale vom aplica indicatorul „ratei medii ponderată” aplicată la creditele acordate cu scadența ce depășește 12 luni și, respectiv, la creditele la termen.

REGULI SPECIALE REFERITOARE LA DEDUCEREA CHELTUIELILOR PENTRU ANUL 2018 PENTRU PERSOANELE FIZICE CARE DESFĂȘOARĂ ACTIVITATE DE ÎNTREPRINZĂTOR (II/GT):

- deducerea cheltuielilor se aplică în modul general stabilit corespunzător etapei I și, respectiv etapei II a perioadei fiscale a anului 2018;
- limite a reziduurilor, deșeurilor și perisabilităților naturale urmează să fie stabilite separat pentru etapa I și II a perioadei fiscale 2018;

- reportarea pierderilor în etapa I și, respectiv etapa II a perioadei fiscale 2018 se califică ca reportare a pierderilor în perioade fiscale distincte;
- deducerea cheltuielilor aferente dobânzilor suportate în baza contractului de împrumut de către contribuabilii stabiliți la art. 42 alin. (1) lit. a) în folosul persoanelor fizice și juridice (cu excepția instituțiilor financiare, a organizațiilor de microfinanțare și a companiilor de leasing) se acceptă în **limita mediei aritmetice a ratelor medii ponderate** a dobânzii la creditele acordate de sectorul bancar persoanelor juridice pe termen de până la 12 luni și peste 12 luni în secțiunea pe lei moldovenești și pe valută străină pentru fiecare lună în parte a etapelor I și II ale perioadei fiscale a anului 2018.

Completarea Declarației cu privire la impozitul pe venit pentru anul **2018** poate fi împărțită în câteva etape:

1. Determinarea profitului (pierderii) întreprinderii până la impozitare pentru anul 2018.
2. Identificarea diferențelor aferente operațiunilor cu mijloacele fixe și calculul uzurii fiscale a acestora.
3. Identificarea diferențelor privind veniturile și cheltuielile, care urmează a fi reflectate în Declarație.
4. Completarea Declarației.
5. Reflectarea cheltuielilor (economiiilor) privind impozitul pe venit în contabilitatea financiară.
6. Reflectarea pierderii fiscale în contabilitatea financiară.

Vom examina fiecare etapă în parte.

ETAPA 1. Determinarea rezultatului contabil al întreprinderii, reflectat la articolul „Profit (pierdere) până la impozitare” (cod rd. 100) al Situației de profit și pierdere.

În evidența contabilă a întreprinderii profitul contabil (pierderea contabilă) se determină ca sold în debit sau credit la contul 351 „Rezultat financiar total” după trecerea tuturor veniturilor și cheltuielilor întreprinderii la finele anului la acest cont. Acest sold este preliminar, până la casarea datoriilor (economiiilor) privind impozitul pe venit, și se reflectă în rândul 100 „Profit (pierdere) până la impozitare” al Situației de profit și pierdere.

ETAPA 2. Ajustări aferente intrărilor, reparațiilor și ieșirilor de mijloace fixe. Completarea Registrului de evidență a mijloacelor fixe pe categorii de proprietate și a uzurii acestora în scopul impozitării (în continuare Registru)

MODIFICĂRILE LEGATE DE CALCULUL AMORTIZĂRII MIJLOACELOR FIXE OBLIGATORII DIN ANUL 2019

OBIECTUL DE CALUL AL AMORTIZĂRII FISCALE	
<i>Norma veche</i>	<i>Norma nouă</i>
<p style="text-align: center;">Proprietatea pe care se calculează amortizarea este proprietatea materială reflectată în bilanțul contribuabilului în conformitate cu legislația și folosită în activitatea de întreprinzător, a cărei valoare scade prezumtiv ca urmare a uzurii fizice și morale și a cărei perioadă de exploatare este mai mare de un an, iar valoarea ei depășește suma de 6000 de lei</p>	

<p>investițiile efectuate în mijloacele fixe care fac obiectul unui contract de leasing operațional, locațiune, concesiune, arendă. În sensul prezentului alineat, prin investiție se înțelege excedentul cheltuielilor ce țin de reparație, îmbunătățire și altele asemenea, în privința mijloacelor fixe respective asupra cheltuielilor menționate, permise spre deducere în perioada fiscală conform modului stabilit la art.27 alin.(9)</p>	<p>investițiile efectuate în mijloacele fixe care fac obiectul unui contract de leasing operațional, locațiune, concesiune, arendă, comodat, sublocațiune. În sensul prezentului alineat, prin investiție se înțelege excedentul cheltuielilor ce țin de reparație, îmbunătățire și altele asemenea în privința mijloacelor fixe respective asupra cheltuielilor menționate, permise spre deducere în perioada fiscală conform modului stabilit la art. 26¹ alin.(11)</p>
--	---

Se permite deducerea amortizării **mijloacelor fixe primite cu titlu gratuit**, în cazul în care valoarea acestora a fost inclusă în venitul impozabil al contribuabilului

În cazul **finanțării parțiale a procurărilor** mijloacelor fixe din surse ce constituie venituri neimpozabile, amortizarea se va calcula pentru partea suportată de către întreprindere

Suma subvențiilor obținute urmare a efectuării investițiilor prin procurarea mijloacelor fixe din sursele proprii nu influențează asupra mărimii bazei valorice a mijloacelor fixe

EVIDENȚA OBIECTELOR DE CALCUL A AMORTIZĂRII FISCALE

<i>Norma veche</i>	<i>Norma nouă</i>
5 categorii de proprietate	evidență individuală

MODALITATEA DE CALCUL A AMORTIZĂRII FISCALE

<i>Norma veche</i>	<i>Norma nouă</i>
% din baza valorică la începutul anului: I categorie – 5%; II categorie – 8%; III categorie – 12,5% IV categorie – 20%; V categorie – 30%	Norma amortizării pentru fiecare mijloc fix se determină ca raport dintre 100% și durata de funcționare utilă a acestuia stabilită de Guvern (HG 338/2003)
Pentru întreg anul, indiferent de luna punerii în exploatare	Lunar, începînd cu luna următoare celei în care mijlocul fix se pune în funcțiune
Metoda soldului i degresiv	Metoda liniară

Calcularea amortizării și deducerea acesteia pentru întreținerea **autoturismului** se efectuează în modul următor:

- a) în cazul în care valoarea autoturismului este **de pînă la 200000 de lei**, amortizarea calculată se deduce integral, în funcție de valoarea autoturismului;
- b) în cazul în care valoarea autoturismului **depășește 200000 de lei**, deducerea se limitează la suma calculată a amortizării, reieșind din valoarea autoturismului egală cu 200000 de lei. Prevederea nu se aplică autoturismelor utilizate în calitate de mijloace fixe în activitatea de bază care reprezintă acordare de servicii, a căror amortizare constituie parte componentă a costului vânzărilor.

DEDUCEREA CHELTUIELILOR CU REPARAȚIILE

Norma veche

Mijloace fixe proprii:

- a) dacă cheltuielile suportate pe parcursul perioadei fiscale pentru reparația proprietății nu depășesc **15% din baza valorică** a categoriei respective de proprietate (determinată fără a lua în considerare schimbările pe parcursul perioadei fiscale respective), cheltuielile în cauză vor fi permise spre deducere în perioada fiscală respectivă;
- b) dacă cheltuielile suportate pe parcursul perioadei fiscale pentru reparația proprietății depășesc **15% din baza valorică** pentru fiecare obiect a categoriei I de proprietate și baza valorică a categoriilor II-V de proprietate, **mărimea acestui surplus se consideră drept cheltuieli pentru recondiționare și se reflectă la majorarea bazei valorice** pentru fiecare obiect a categoriei I de proprietate și baza valorică a categoriilor II-V de proprietate.

Excepție:

Cheltuielile de reparație a drumurilor, a mijloacelor de transport aerian internațional de pasageri și cargo

Norma nouă

Mijloace fixe proprii:

Deducerea cheltuielilor pentru reparația proprietății se efectuează în conformitate cu SNC:

- Costurile cu reparațiile curente atribuite la cheltuieli – se deduc în sumă totală;
- Costurile cu reparațiile capitale atribuite la majorarea valorii contabile a obiectului – nu se deduc și se raportează la majorarea bazei valorice a obiectului.

Mijloace utilizate conform contractului de arendă (locațiune), leasing operațional:

în limita a 15% din suma calculată a arendei (locațiunii) suportată pe parcursul perioadei fiscale

Excepție:

Cheltuielile de reparație a mijloacelor de transport aerian internațional (100% din suma calculată a ratei de leasing operațional suportate pe parcursul perioadei fiscale)

Mijloace utilizate conform contractului de arendă, locațiune, leasing operațional, concesiune:

în limita a 15% din suma calculată a locațiunii, arendei sau redevenței (plății pentru concesiune), suportată pe parcursul perioadei fiscale

Excepție:

Cheltuielile de reparație a mijloacelor de transport aerian internațional, în mărime de 100% din suma calculată a ratei de leasing operațional suportate pe parcursul perioadei fiscale

REZULTATUL DIN COMERCIALIZARE

Norma veche

Norma nouă

Autoturisme cu baza valorică limitată la 200 000 lei:
Venitul sau pierderea calculată ca diferență între suma mijloacelor obținute de la înstrăinarea autoturismului și baza valorică a acestuia se recunoaște drept venit sau pierdere a perioadei fiscale în care a avut loc înstrăinarea. Baza valorică a autoturismului reprezintă valoarea acestuia micșorată cu suma amortizării calculate

IEȘIREA MIJLOACELOR FIXE

Norma veche

Norma nouă

Mijloacele fixe **conservate** se reflectă la ieșiri în Registrul. Uzura fiscală nu se calculează

Mijloacele fixe **conservate** nu se reflectă la ieșiri în Registrul. Uzura fiscală se calculează

Rezultatul se determină **pe categorii de proprietate în ansamblu** (cu excepția categoriei I și autoturismelor cu valoarea mai mare decât plafonul)

Rezultatul se determină **pe fiecare obiect individual**

29.1.3.5.10. Există temei de calculare și deducere a uzurii în scopuri fiscale, în cazul în care bunul a fost utilizat parțial în activitatea de întreprinzător pe parcursul anului, sau a fost utilizat parțial din punct de vedere a capacității sale depline?

Potrivit art. 26 alin. (2) din Codul Fiscal, proprietatea pe care se calculează amortizarea este proprietatea materială reflectată în bilanțul contribuabilului în conformitate cu legislația și folosită în activitatea de întreprinzător, a cărei valoare scade prezumtiv ca urmare a uzurii fizice și morale și a cărei perioadă de exploatare este mai mare de un an, iar valoarea ei depășește suma de 6000 de lei.

În conformitate cu prevederile art. 26 alin. (10) din Codul fiscal, evidența și calcularea amortizării mijloacelor fixe în scopuri fiscale se efectuează în conformitate cu Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 289 din 14 martie 2007.

Totodată, Codul fiscal, în art. 44 alin. (7) specifică că, în scopuri fiscale, se pot folosi metode de evidență financiară bazate pe prevederile Standardelor Naționale de Contabilitate și a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, care nu contravin prevederilor Codului Fiscal.

Conform prevederilor Standardelor Naționale de Contabilitate, calcularea amortizării mijloacelor fixe nu se întrerupe pentru obiecte aflate în procesul de reparație, de modernizare, în rezervă, în conservare sau nefolosite din alte motive. Astfel, cheltuielile privind amortizarea mijlocului fix (fie chiar și utilizat parțial din punct de vedere a capacității sale depline), se vor permite la deducere în scopuri fiscale pentru întreaga perioadă fiscală.

Mai mult ca atât, potrivit pct.1 al Deciziei Consiliului Consultativ al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 3/1 din 13 noiembrie 2014, pornind de la prevederile art. 26 alin. (2) din Codul fiscal, pentru mijloacele fixe imobile și mobile, care au fost utilizate parțial (atât din punct de vedere temporar, cât și din punct de vedere structural) în activitatea de întreprinzător pe parcursul perioadei fiscale, amortizarea urmează a fi calculată pentru întreaga perioadă.

Baza valorică a mijloacelor fixe la începutul perioadei de gestiune

Baza valorică a mijloacelor fixe la începutul perioadei de gestiune se determină ca diferență între baza valorică a mijloacelor fixe la finele perioadei de gestiune precedente (B_f) și suma uzurii calculate pentru perioada de gestiune precedentă (U_f). Prin urmare, baza valorică a

mijloacelor fixe la începutul anului 2018, reflectată în col. 2 din *Registru*, corespunde datelor din col. 23 a *Registrului* pentru anul 2017.

Determinarea valorii de intrare a mijloacelor fixe :

Diferențele între evidența contabilă și tratamentul fiscal aferent intrărilor sunt legate, în mod primordial, de definiția de valoare de intrare, prevăzută de art. 26 al CF.

Astfel, *valoarea mijloacelor fixe nou-procurate* se compune din prețul lor de procurare, precum și din toate cheltuielile aferente procurării lor, inclusiv cheltuielile de transportare, asamblare și asigurare, dobânzile plătite sau calculate pînă la punerea obiectului în exploatare.

La rîndul ei, *valoarea mijloacelor fixe aferente proprietății create cu forțe proprii* include toate impozitele și taxele, cu excepția taxei pe valoarea adăugată care se trece în cont, cheltuielile și plata dobînzilor aferente acestor mijloace fixe pentru întreaga perioadă de pînă la punerea lor în exploatare. Deși definiția nu face referire la costurile totale, suportate de entitate pentru crearea, construcția cu forțe proprii a unui obiect de imobilizări corporale, aceste costuri se includ bineînțeles în baza valorică a acestora în scopuri fiscale.

Practic, diferențe între datele contabilității și tratamentul fiscal pot apărea în cazul în care careva dintre componentele ce alcătuiesc definiția valorii de intrare în scopuri fiscale nu au fost atribuite la formarea valorii contabile de intrare a obiectului de mijloace fixe din diverse motive, dar au fost înregistrate în calitate de cheltuieli/costuri curente.

Intrările mijloacelor fixe în exploatare, prin prisma tratamentului fiscal, pot fi efectuate prin:

- procurare;
- creare cu forțe proprii;
- reîntregire după ieșirea forțată;
- reîntregire a mijloacelor fixe de la conservare;
- alte intrări neincluse în pozițiile anterioare.

Exemplul 1. În a.2018, entitatea a procurat un set de mobilă moale cu valoarea de 25 000 lei. Transportarea setului de mobilă a fost efectuată de o companie specializată. Costul serviciilor de transport a constituit 3 300 lei (fără TVA). Dat fiind faptul că factura fiscală pentru transport a fost primită cu întârziere (după data punerii în exploatare a obiectului), costul acestora a fost atribuit la cheltuielile perioadei.

Categoria de proprietate, la care se referă setul de mobilă – V.

Urmînd definiția de valoare de procurare, stabilită de art. 27 (1) al CF, entitatea urmează să majoreze baza valorică a mijlocului fix procurat cu suma costurilor direct atribuibile (transport) în sumă de 2 300. Ca rezultat, valoarea cu care obiectul va fi reflectat la intrări în *Registru* (col.7 „Alte intrări”) va constitui _____

De asemenea, suma respectivă urmează să ajusteze cheltuielile în scopuri fiscale, fiind reflectată pe rd.03035 din Anexa 2D a Declarației:

Anexa 2D (extras)

Ajustări	Cod	Constatat în		Diferența (col. 3–col. 2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
<i>A</i>	<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Sumele plătite la procurarea proprietății la care se calculează uzura (amortizarea) (art.24 alin.(6) din Codul fiscal)	03035			

În conformitate cu art. 24 (4/1) al Codului fiscal, deducerea uzurii și cheltuielilor pentru întreținerea, funcționarea și reparația autoturismelor folosite de către persoanele specificate la grupele minore 112 și 121 din Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova, deductibile conform prezentului titlu, se permite doar pentru un singur autoturism pentru fiecare persoană

specificată la grupele minore 112 și 121 din Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova și doar în scopul activității de întreprinzător.

Determinarea cheltuielilor pentru reparația mijloacelor fixe în scopuri fiscale
Art.26, 27 CF

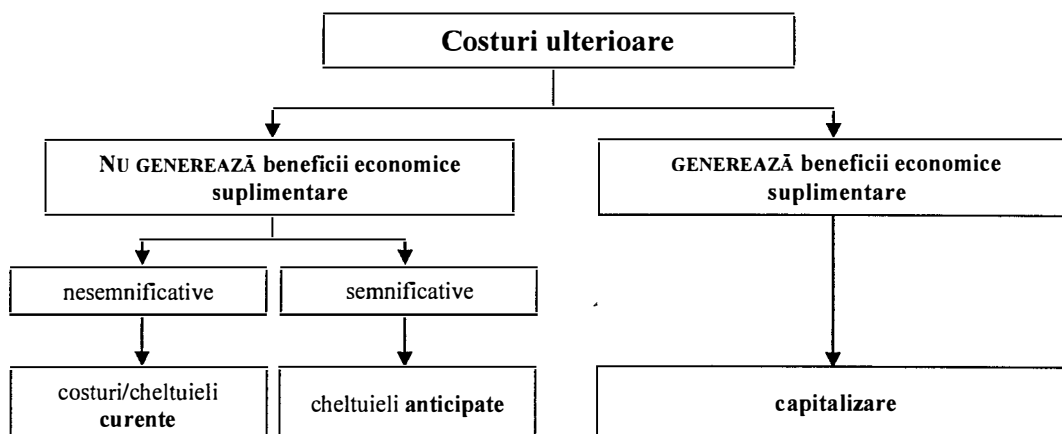

Figura 1. Tratamente privind costurile ulterioare legate de deservirea, menținerea stării funcționale, reparația imobilizărilor corporale

În conformitate cu *SNC „Imobilizări necorporale și corporale”*, costurile ulterioare aferente întreținerii, asistenței tehnice și reparației imobilizărilor corporale se efectuează pentru menținerea lor în stare funcțională.

Pentru determinarea corectă a sumei cheltuielilor pentru reparația mijloacelor fixe, contabilul trebuie, în primul rând, să delimiteze strict reparația și întreținerea/deservirea tehnică, fiindcă cea din urmă nu se limitează în scopuri fiscale. Întreținerea, deservirea tehnică nu este legată de înlăturarea defecțiunilor depistate, ci doar determină funcționarea propriu-zisă a mijlocului fix care necesită o deservire periodică.

Deservirea tehnică nu este legată de înlăturarea defecțiunilor depistate, ci doar determină funcționarea propriu-zisă a mijlocului fix care necesită o deservire periodică și poartă un caracter regulat.

Cheltuielile pentru reparație cuprind cheltuielile aferente susținerii mijloacelor fixe în stare de funcționare (cheltuielile pentru reparația curentă, medie și capitală), în scopul de a păstra sau a restabili posibilitatea obținerii din acestea a avantajelor (profitului) economice viitoare, în proporțiile determinate la achiziționare, și poartă un caracter preponderent spontan.

De exemplu, pentru unitățile de **transport auto** vom distinge:

✓ **reparație curentă** – lucrări îndreptate spre asigurarea funcționării transportului auto prin restabilirea sau înlocuirea anumitor părți componente ale mecanismului și detaliilor (cu excepția celor de bază), care au atins nivelul limită de deteriorare permis.

✓ **deservire tehnică** – controlul îndreptat spre asigurarea securității traficului rutier, precum și lucrările privind menținerea stării exterioare, alimentarea cu combustibil, uleiuri și alte substanțe lichide, iar pentru unele tipuri de transport auto - prelucrarea sanitară a caroseriei, lucrările ce țin de control și diagnosticare, asigurarea elementelor de fixare, de reglare, de gresare și alte lucrări privind preîntâmpinarea și depistarea defectelor.

Exemple de lucrări de deservire tehnică a automobilelor:

- *Lucrări regulamentare (pe tipuri de deservire tehnică).*
- *Lucrări de spălare-curățare.*
- *Lucrări de testare-diagnosticare.*
- *Reglarea farurilor.*

- *Controlul unghiului de reglare a roților de direcție.*
- *Reglarea sistemului de alimentare a motorului cu combustibil.*
- *Lucrări electrotehnice.*
- *Reglarea sistemului de frânare.*
- *Reglarea ambreiajului.*
- *Reglarea mecanismului de direcție.*
- *Reglarea sistemului de pornire a motorului.*
- *Lucrări regulamentare la sistemul de alimentare cu gaz a automobilului.*
- *Verificarea etanșeității și testarea sub presiune a sistemului de alimentare cu gaz.*
- *Testarea buteliilor cu gaz lichefiat sau comprimat pentru alimentarea automobilelor.*
- *Evaluarea toxicității gazelor de eșapament, și altele.*

Pe de altă parte, pentru **clădiri și construcții, reparația** este orientată spre restabilirea stării (capacității) de funcționare a elementelor portante și a echipamentelor tehnice, precum și menținerea indicatorilor de exploatare. Reparația curentă constă în executarea sistematică și planificată a lucrărilor de prevenire a uzurii pretimpurii a elementelor portante, finisării echipamentului tehnic, precum și a lucrărilor de înlăturare a deteriorărilor și defecțiunilor neînsemnate apărute la elementele portante și echipamentele tehnice în procesul exploatării clădirilor și construcțiilor.

Reparația curentă poate cuprinde:

- reparația parțială și vopsirea învelitoarelor;
- înlocuirea parțială și vopsirea burlanelor;
- reparația parțială a ferestrelor și ușilor;
- salubritizarea și vopsirea simplă a fațadelor, caselor scării;
- lucrări de tencuire-vopsire în interiorul clădirii etc.

Astfel, reparația (inclusiv planificat-preventivă) prevede atât înlăturarea defecțiunilor deja existente, cât și înlocuirea pieselor până la defectarea lor reieșind din termenul planificat de funcționare până la refuz.

Costurile ulterioare pot fi efectuate în procesul de reparație sau dezvoltare a imobilizării corporale cu scopul îmbunătățirii caracteristicilor inițiale a acesteia și, respectiv, majorării beneficiilor economice așteptate din utilizarea obiectului.

Costurile ulterioare care contribuie la majorarea beneficiilor economice așteptate din utilizarea imobilizărilor corporale neamortizabile, se contabilizează ca obiecte de evidență separate. În această grupă de obiecte se includ costurile de ameliorare, desecare, irigare a terenurilor, drumurile interne și căile de acces, trotuarele asfaltate, costurile de fortificare a malurilor bazinelor acvatice naturale etc.

Totodată, potrivit prevederilor art. 44 (7) al CF, în scopuri fiscale pot fi folosite metode de evidență financiară bazate pe prevederile SNC și IFRS care nu contravin prevederilor Titlului II al CF. Astfel, obiectele de evidență contabilizate separat, potrivit celor menționate mai sus, se vor recunoaște ca obiecte pe care se calculează uzura, luând în considerație prevederile art. 26 (2) al CF.

Exemplul 2. *Pe parcursul anilor 2016-2018 au fost efectuate lucrări de desecare cu scînduri și cu fascine a terenului, aflat în proprietatea entității. Lucrările au fost finalizate în octombrie 2018, fiind perfectat un proces-verbal corespunzător. Suma totală a costurilor – 1 250 300 lei.*

Conform Catalogului mijloacelor fixe și activelor nemateriale, aprobat prin HG nr.338 din 21.03.2003, lucrările date se atribuie la codul 006100004, cu durata de funcționare utilă 9 ani.

Suma costurilor de desecare a terenului se va reflecta, în anul 2018, la intrări în Tabelul de lucru MF-Intrări și în Registru (col.4 „Mijloace fixe create cu forțe proprii”).

Costurile ulterioare ce contribuie la majorarea beneficiilor economice așteptate din utilizarea imobilizărilor corporale care nu sînt înregistrate în bilanțul entității, se reflectă ca obiecte de evidență separate. În particular această grupă de obiecte cuprinde costurile ulterioare efectuate de către locatar (arendaș) din cont propriu cu consimțămîntul locatorului (arendatorului) în privința obiectelor primite în leasing operațional (arendă/locațiune).

În scopurile fiscale, toate tipurile de reparații se tratează în sensul art.27 (8) al CF RM.

La determinarea depășirii limitei privind cheltuielile pentru reparație este necesar de luat ca bază cheltuielile pentru reparație ce sînt considerate drept costuri sau cheltuieli ale perioadei, precum și costurile suportate și capitalizate pe parcursul perioadei fiscale.

Astfel, deducerea cheltuielilor pentru reparația proprietății se efectuează după cum urmează:

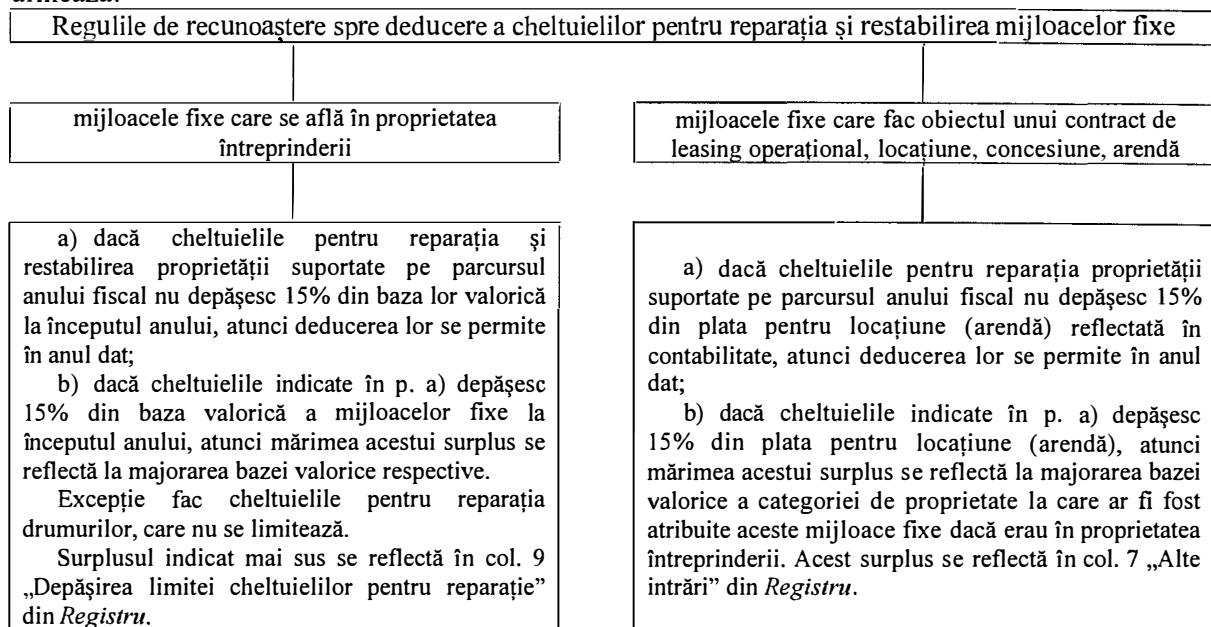

Figura 2. Regulile de recunoaștere spre deducere a cheltuielilor pentru reparația și restabilirea mijloacelor fixe

Exemplul 3. În anul 2018 au avut loc următoarele lucrări de reparație curentă a proprietății (costuri înregistrate în calitate de costuri curente):

- ▲ pentru categoria de proprietate V – 250 750 lei;
- ▲ pentru categoria de proprietate IV – 20 300 lei;
- ▲ pentru categoria de proprietate III – 1 756 lei;
- ▲ pentru categoria I:
 - clădirea oficiului – 192 356 lei.

De asemenea, au fost efectuate reparații capitale:

- ▲ pentru categoria de proprietate V – 129 700 lei;
- ▲ pentru categoria de proprietate II – 47 560 lei;

Totalul cheltuielilor cu reparația proprietății, în baza datelor tabelului de lucru „Determinarea depășirii limitei privind cheltuielile pentru reparație, precum și suma cheltuielilor pentru reparație, permisă la deducere în a.2018”, se ajustează pe rd.03011 din Anexa 2D la Declarație.

Anexa 2D (extras)

Ajustări	Cod	Constatat în		Diferența (col. 3 – col. 2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
<i>A</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Cheltuieli pentru reparația proprietății (art. 27 alin. (8) din Codul fiscal)	03011	465 162	480 560	15 398

Exemplul 4. Entitatea închiriază de la o persoană fizică, începând cu 1 martie 2018, încăpere într-o casă de locuit, reamenajată pentru magazin. Plata de chirie lunară constituie 8 600 lei. În decursul anului, entitatea a efectuat plăți în contul chiriei magazinului pentru 4 luni ale anului 2018, înregistrând la 31 decembrie 2018 o datorie în mărime de 51 600 lei.

Entitatea a suportat cheltuieli cu reamenajarea încăperii în sumă de 58 420 lei.

Tabelul 2. Corespondența conturilor pentru reparația mijlocului fix utilizat în baza contractului de locațiune

Nr. d/o	Conținutul operației economice	Corespondența conturilor		Suma (lei)
		debit	credit	
1	Înregistrarea cheltuielilor cu reparația curentă a încăperii	714	521, 531, 533, 211 etc.	58 420

Categoria de proprietate, la care se referă încăperea – I.

Cheltuielile cu plata de chirie în a.2018 au constituit = 10 luni x 8600 = 86 000 lei.

Totalul cheltuielilor cu reparația proprietății se ajustează pe rd.03034 din Anexa 2D la Declarație.

Anexa 2D (extras)

Ajustări	Cod	Constatat în		Diferența (col.3-col.2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
<i>A</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Cheltuieli aferente reparației mijloacelor fixe utilizate conform contractului de arendă (locațiune) (art.27 alin.(9) lit.b) din Codul fiscal)	03034	58 420	12 500	(45 920)

Suma depășirii limitei cheltuielilor pentru reparația mijloacelor fixe închiriate se reflectă la intrări în Registrul la categoria V de proprietate (col.7 din Registrul).

Valoarea investiției ieșite se reflectă în col.18 din Registrul.

29.1.3.5.19. Care este modul de deducere a costurilor de reparație a bunurilor utilizate în activitatea de întreprinzător în baza contractului de comodat?

Potrivit art. 24 alin. (1) din Codul fiscal, se permite deducerea cheltuielilor ordinare și necesare, achitate sau suportate de contribuabil pe parcursul perioadei fiscale, exclusiv în cadrul activității de întreprinzător.

De asemenea, conform prevederilor art. 26 alin. (2) din Codul fiscal proprietatea pe care se calculează uzura este proprietatea materială reflectată în bilanțul contribuabilului în conformitate cu legislația și folosită în activitatea de întreprinzător, a cărei valoare scade prezumtiv ca urmare a uzurii fizice și morale și a cărei perioadă de exploatare este mai mare de un an, iar valoarea ei depășește suma de 6000 lei.

În conformitate cu art. 859 alin. (1) din Codul civil, prin contract de comodat o parte (comodant) dă cu titlu gratuit un bun în folosință celeilalte părți (comodatar), iar aceasta se obligă să restituie bunul la expirarea termenului pentru care i-a fost dat. Articolul 862 alin. (2) din Cod, stabilește că comodatarul este ținut să suporte cheltuielile necesare folosinței bunului. Comodatarul poate cere compensarea cheltuielilor extraordinare, necesare-și urgente pe care a fost nevoit să le facă pentru conservarea bunului.

Modul de contabilizare a imobilizărilor necorporale și corporale și de prezentare a informațiilor aferente în situațiile financiare este prevăzut de Standardul Național de Contabilitate „Imobilizări necorporale și corporale”, aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 118 din 6 august 2013.

Punctul 57 din Standardul menționat prevede că costurile ulterioare întreținerii, asistenței tehnice și reparației imobilizărilor corporale se efectuează pentru menținerea lor în stare funcțională. Aceste costuri (inclusiv remunerarea personalului, valoarea materialelor consumate și părților componente înlocuite) de la care nu se așteaptă beneficii economice suplimentare, se reflectă ca costuri/cheltuieli curente. Când costurile menționate sînt semnificative în comparație cu pragul de semnificație stabilit de entitate, ele pot fi raportate la cheltuieli anticipate pe termen lung sau curente cu includerea ulterioară în componența costurilor și/sau cheltuielilor curente în modul stabilit de politicile contabile a entității. De asemenea, pct. 60 din Standardul menționat stabilește că costurile ulterioare ce contribuie la majorarea beneficiilor economice așteptate din utilizarea imobilizărilor corporale care nu sînt înregistrate în bilanțul entității se reflectă ca obiecte de evidență separate.

Astfel, ținînd cont de cele expuse, caracterul deductibil al cheltuielilor suportate pentru reparația acestor categorii de mijloace fixe urmează a fi determinat prin prisma prevederilor art. 24 alin. (1) din Codul fiscal.

Concomitent, în cazul în care în urma efectuării reparației mijloacelor fixe utilizate în bază de contract de comodat, în evidența financiară întemeiată pe prevederile Standardelor Naționale de Contabilitate și IFRS s-au creat active care întrunesc criteriile stabilite la art. 26 alin. (2) din Codul fiscal, aferent acestora se va calcula uzura în scopuri fiscale conform normelor general stabilite.

Operațiuni de ieșire a mijloacelor fixe în scopuri fiscale

Obiectul mijloacelor fixe se casează din bilanțul întreprinderii la scoaterea din funcțiune din diverse motive și cînd nu se așteaptă în viitor de la acesta nici un avantaj economic.

În contabilitatea financiară rezultatul de la ieșirea obiectelor de mijloace fixe se determină ca diferență dintre veniturile obținute și valoarea contabilă la momentul ieșirii și se constată ca profit sau pierdere în situațiile financiare ale entității.

Ieșirea mijloacelor fixe din exploatare are loc prin:

- comercializare;
- donație;
- ieșire forțată;
- conservare;
- lichidare a mijloacelor fixe înainte de expirarea duratei de funcționare;
- alte ieșiri ce nu sînt incluse în pozițiile anterioare.

Comercializarea

Mijloacele obținute de la înstrăinarea mijloacelor fixe, cu excepția celor obținute din înstrăinarea autoturismului care a fost inclus în categoria de proprietate cu valoarea stabilită la art.26 alin.(9) lit.b), se raportează la **reducerea bazei valorice** a categoriei respective de proprietate.

Exemplul 5. In decursul anului 2018, entitatea a comercializat o construcție necapitală, contra sumei de 98 600 lei fără TVA (categoria de proprietate – II, valoarea contabilă – 123 500 lei, amortizare cumulată – 45 230 lei), și un garaj contra sumei de 50 000 lei fără TVA (categoria de proprietate – I, valoarea contabilă – 41 000 lei, amortizarea cumulată – 72 500 lei).

Tabelul 3. Corespondența conturilor pentru operațiile legate de comercializarea mijloacelor fixe

Nr. d/o	Conținutul operației economice	Corespondența conturilor		Suma (lei)
		debit	credit	
1.	Înregistrarea venitului de la comercializarea construcției necapitale	234	621	98 600
2.	Înregistrarea TVA de la comercializarea construcției necapitale	234	534	19 720
3.	Decontarea amortizării cumulate a construcției necapitale	124	123	45 230
4.	Decontarea valorii contabile a construcției necapitale	721	123	123 500
5.	Înregistrarea TVA de la diferența dintre valoarea contabilă și	714	534	4 980

	valoarea de vânzare a construcției necapitale			
6.	Înregistrarea venitului de la comercializarea garajului	234	621	50 000
7.	Înregistrarea TVA de la comercializarea garajului	234	534	10 000
8.	Decontarea amortizării cumulate a garajului	124	123	72 500
9.	Decontarea valorii contabile a garajului	721	123	41 000

În cazul înstrăinării **autoturismului** inclus în categoria de proprietate cu valoarea stabilită la art.26 alin.(9) lit.b), baza valorică a categoriei respective de proprietate se reduce cu valoarea rămasă a autoturismului înstrăinat, determinată pornind de la valoarea cu care acesta a fost inclus în categoria respectivă. Venitul sau pierderea calculată ca diferență între suma mijloacelor obținute de la înstrăinarea autoturismului și baza valorică a acestuia se recunoaște drept venit sau pierdere a perioadei fiscale în care a avut loc înstrăinarea.

Baza valorică a autoturismului reprezintă valoarea acestuia micșorată cu suma uzurii calculate.

Exemplul 6. Entitatea a comercializat, la un preț de 220 000 lei, un autoturism model BMW, achiziționat în a.2016 și clasificat la categoria V de proprietate. Valoarea de intrare a autoturismului constituie 330 500 lei, amortizarea cumulată – 158 400 lei.

$$\text{Rezultatul din ieșirea autoturismului, înregistrat în contabilitatea financiară} = \underline{220\,000 - (330\,500 - 158\,400) = 47\,900}$$

Calculul bazei valorice a autoturismului în scopuri fiscale :

Tabelul 4. Calculul bazei valorice a autoturismelor comercializate în anul 2018
(în lei)

Perioada fiscală	Baza valorică a autoturismului la începutul perioadei fiscale curente	Uzura calculată în scopuri fiscale	Baza valorică la începutul perioadei fiscale viitoare
Autoturism BMW (procurat în a.2016)			
2016	200 000	60 000	140 000
2017	140 000	42 000	98 000
2018	98 000	X	X
TOTAL	X	102 000	X

$$\text{Venitul, în scopuri fiscale, obținut de la comercializarea autoturismului} = \underline{220\,000 - (330\,500 - 102\,000) = (-8\,500)}$$

Exemplul 7. Entitatea a comercializat, la un preț de 102 000 lei, un autoturism model Volvo, achiziționat în anul 2015 și clasificat la categoria V de proprietate. Valoarea de intrare a autoturismului constituie 201 400 lei, amortizarea cumulată – 71 900 lei.

$$\text{Rezultatul din ieșirea autoturismului, înregistrat în contabilitatea financiară} = \underline{102\,000 - (201\,400 - 71\,900) = (-27\,500)}$$

$$\text{Calculul bazei valorice a autoturismului în scopuri fiscale : } \underline{102\,000 - (201\,400 - 71\,900) = 32\,500}$$

Tabelul 5. Calculul bazei valorice a autoturismelor comercializate în anul 2018
(în lei)

ioada fiscală	Baza valorică a autoturismului la începutul perioadei fiscale curente	Uzura calculată în scopuri fiscale	Baza valorică la începutul perioadei fiscale viitoare
Autoturism Volvo (procurat în a.2015)			
2015	200 000	60 000	140 000
2016	140 000	42 000	98 000
2017	98 000	29 400	68 600
2018	68 600	X	X
TOTAL	X	131 400	X

Venitul, în scopuri fiscale, obținut de la comercializarea autoturismului = _____

Anexa 1D (extras)

Ajustări	Cod	Constatat în		Diferența (col.3-col.2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
<i>A</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Venitul obținut din vânzarea mijloacelor fixe (art.27 alin.(2) din Codul fiscal)	0206	56 900	68 144	18 756

Anexa 2D (extras)

Ajustări	Cod	Constatat în		Diferența (col.3-col.2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
<i>A</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Pierderi din vânzarea mijloacelor fixe, inclusiv în cazul efectuării donației (art.27 alin.(2) din Codul fiscal)	03020	52 400	44 164	8 236

Casarea mijloacelor fixe

Casarea mijloacelor fixe se efectuează de către întreprindere atunci când exploatarea acestora devine inefficientă și nu aduce întreprinderii avantaje economice. În scopuri fiscale, casarea mijloacelor fixe se divizează în două categorii (v. figura 3).

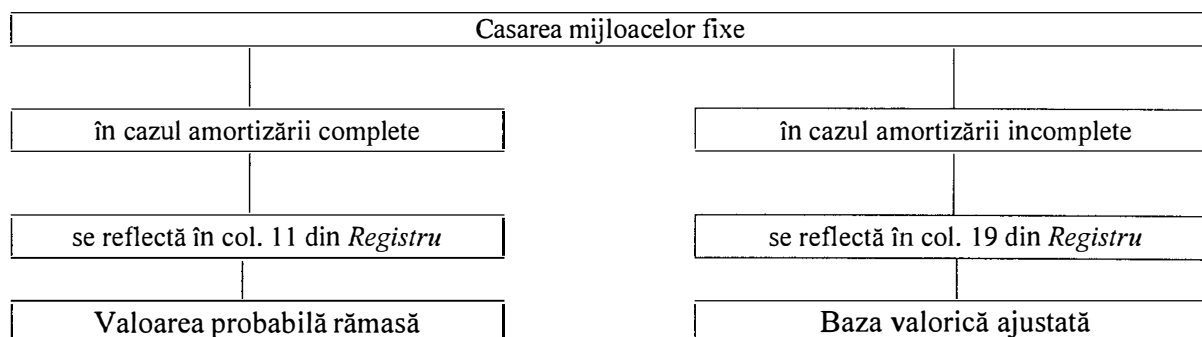

Figura 3. Reguli fiscale de casare a mijloacelor fixe

Casarea din cauza amortizării complete se atribuie la ajustarea bazei valorice a categoriei respective de proprietate, care, conform art. 27 alin. (10) din Codul Fiscal, reprezintă suma valorii restante presupuse a mijloacelor fixe în cazul trecerii lor la pierderi în evidența contabilă, în legătură cu uzura totală.

➤ **Lichidarea mijloacelor fixe în legătură cu amortizarea totală** – în Registrul de calcul a uzurii MF se reflectă valoarea reziduală a obiectului de mijloace fixe, determinată la momentul punerii în funcțiune.

➤ **Lichidarea mijloacelor fixe până la expirarea duratei de funcționare utilă** – baza valorică a mijloacelor fixe la finele perioadei de gestiune pe fiecare categorie de proprietate va fi micșorată cu baza valorică ajustată a obiectelor ieșite.

Baza valorică ajustată a mijloacelor fixe în scopuri fiscale se determină în felul următor:

a) baza valorică ajustată a fiecărui mijloc fix separat raportat la categoria I de proprietate pentru perioada respectivă (N) constituie baza valorică la începutul perioadei de gestiune a mijlocului fix pentru perioada respectivă (N);

b) pentru mijloacele fixe raportate la categoriile II-V de proprietate:

- baza valorică ajustată a unui obiect se determină prin calcul, reieșind din ponderea procentuală a valorii de bilanț a obiectului la începutul perioadei respective în suma totală a valorii de bilanț aferentă obiectelor atribuite la categoria respectivă;

- baza valorică ajustată a unui grup de obiecte se determină prin calcul, reieșind din ponderea procentuală a valorii de bilanț a grupului de obiecte la începutul perioadei respective în suma totală a valorii de bilanț aferentă obiectelor atribuite la categoria respectivă.

Pierderile financiare, înregistrate de la lichidarea mijlocului fix, nu se recunosc în scopuri fiscale.

Exemplul 8. Entitatea casează, în legătură cu imposibilitatea utilizării ulterioare, un camion (categoria V de proprietate), procurat în a. 2006. Valoarea de intrare a obiectului – 127 500 lei, amortizarea calculată – 105 000 lei. Amortizarea cumulată la începutul perioadei – 96 200 lei. La casare, au fost înregistrate la intrări piese de schimb și metal uzat în valoare de 8 230 lei.

Valoarea contabilă a obiectelor, atribuibile la categoria V de proprietate, la începutul anului – 3 256 200 lei.

Pierdere financiară de la ieșirea camionului = $127\,500 - 105\,000 - 8\,230 = 14\,270$

Anexa 2D (extras)

Ajustări	Cod	Constatat în		Diferența (col.3-col.2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
A	1	2	3	4
Pierderi din alte ieșiri ale mijloacelor fixe decât cele indicate în rîndul 03020 (art.24 alin.(1) din Codul fiscal)	03021	14 270		

Anexa 2D (extras)

Ajustări	Cod	Constatat în		Diferența (col.3-col.2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
A	1	2	3	4
Alte cheltuieli ce nu țin de activitatea de întreprinzător (se indică) TVA	03046	4500	0	(4500)

Baza valorică ajustată = $127\,500 - (96\,200 / 3\,256\,200 \times 1\,800\,456)$

TRANZIȚIA DE LA METODA ACTUALĂ DE CALCUL A AMORTIZĂRII FISCALE LA METODA NOUĂ

29. Baza valorică a fiecărui mijloc fix la începutul perioadei fiscale de tranziție pentru care se aplică prevederile art.26¹ din Codul fiscal se va determina conform prevederilor art.24 alin.(32) din Legea pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal nr.1164-XIII din 24.04.1997, și va constitui:

a) pentru mijloacele fixe raportate la categoriile I de proprietate – baza valorică determinată la data de 31 decembrie a perioadei fiscale anterioare;

b) pentru mijloacele fixe raportate la categoriile II-V de proprietate – baza valorică determinată prin calcul, avînd în vedere ponderea procentuală a valorii de bilanț a obiectului respectiv în suma totală a valorii de bilanț aferente obiectelor atribuite categoriei respective la data de 31 decembrie a perioadei fiscale anterioare, aplicată la baza valorică a categoriei la care a fost atribuit mijlocul fix respectiv.

În cazul în care în categoria de proprietate sunt reflectate mijloacele fixe constatate potrivit art.26 alin.(3) din Codul fiscal, precum și autoturisme incluse în categoria de proprietate cu valoarea stabilită la art.26 alin.(9) din Codul fiscal, acestea urmează a fi excluse cu baza valorică determinată separat pe fiecare mijloc fix respectiv.

Baza valorică a autoturismului, inclus în categoria de proprietate cu valoarea stabilită la art.26 alin.(9) lit.b) din Codul fiscal, acestea urmează a fi excluse cu baza valorică determinată separat pe fiecare mijloc fix respectiv.

Baza valorică a autoturismului, inclus în categoria de proprietate cu valoarea stabilită la art.26 alin.(9) lit.b) din Codul fiscal se determină prin calcul, pornind de la valoarea de intrare a proprietății care a fost inclusă în categoria respectivă și micșorată cu suma uzurii calculate în scopuri fiscale ale acestora.

Baza valorică a mijloacelor fixe la data de 31 decembrie a perioadei fiscale anterioare se determină în condițiile legislației fiscale aplicabile la această dată.

Exemplul 9.

Utilizând datele din Registrul de evidență a mijloacelor fixe pe categorii de proprietate și a uzurii acestora în scopul impozitării pentru anul 201X-1 și informațiile de mai jos (tabelele 6 și 7), de determinat baza valorică de tranziție de la prevederile art. 26 la prevederile art. 26¹ ale Codului Fiscal.

Tabelul 6. Descifrarea conținutului pe categorii de proprietate la începutul anului 201X

Categoria de proprietate și norma uzurii	Baza valorică a mijloacelor fixe la începutul perioadei de gestiune următoare	Nunăr de obiecte
<i>I</i>	<i>Col. 23 din Registru</i>	<i>A</i>
1-5% Clădiri Construcții Instalații de transmisie		
Sectia de productie	830 797	
Total I	830 797	
II - 8%	292 228	1
<i>inclusiv</i>		
depozit (investiții, locațiune)	292 228	1
III – 12,5%		
IV - 20%		

Categoria de proprietate și norma uzurii	Baza valorică a mijloacelor fixe la începutul perioadei de gestiune următoare	Nunăr de obiecte
<i>1</i>	<i>Col. 23 din Registru</i>	<i>A</i>
V - 30%	173 158	8
<i>inclusiv</i>		
Mercedes STS848 (investiții, locațiune)	8 544	2
utilaj de fasonat piatra MAKITA (investiții, locațiune)	3 625	1
TOTAL	1 296 183	X

Tabelul 7. Informații privind valoarea contabilă a mijloacelor fixe la 01.01.201X

Nr.	Denumire obiect de mijloace fixe	Cod conform catalogului	Datele la situația din 01.01.201X		
			Valoare de intrare (lei)	Amortizare cumulată (lei)	Valoare contabilă (lei)
	Categoria I				
1	Secția de producție	11000001000	2 145 600,00	1 746 230,00	399 370,00
	Total categoria I		2 145 600,00	1 746 230,00	399 370,00
	Categoria V				
1	Camion Iveco 35E	15870431	65 739,08	45 721,03	20 018,05
2	Aparat telefonic iPhone 5S 16 GB	14852520910	9 999,17	9 374,23	624,94
3	Autoturism Audi (procurat 201X-3)	158703	225 300,00	86 205,00	139 095,00
4	Utilaj de tăiat piatra	148464	19 080,89	14 562,35	4 518,54
5	Încărcător Komatsu FG18T 619530	14842720	87 378,33	23 568,12	63 810,21
6	Utilaj de fasonat patră SMR-1,05 CB 15863	148464	111 224,49	66 015,20	45 209,29
	Total categoria V	X	518 721,96	245 445,93	273 276,03
	TOTAL	X	2 664 321,96	1 991 675,93	672 646,03

Determinarea depășirii limitei privind cheltuielile pentru reparație, precum și suma cheltuielilor pentru reparație, permisă la deducere în a.2018

Nr. d/o	Categorია de proprietate și norma uzurii	Baza valorică a mijloacelor fixe la începutul perioadei de gestiune	Cheltuielile pentru reparația proprietății, inclusiv investițiile capitale			Limita privind cheltuielile de reparație conform art.27 din Codul fiscal	Cheltuielile permise spre deducere (mărimea minimală din rubrica 7 și rubrica 8)	Depășirea limitei privind cheltuielile de reparație cu care se majorează baza valorică a categoriei respective	Suma care se reflectă la majorarea/micșorarea venitului impozabil
			costuri, de la care nu se anticipează majorarea beneficiilor economice viitoare	investiții capitale	TOTAL				
A	I	2	3	4	5 (3+4)	6 (2x15%)	7	8 (5-7)	9 (8-3)
1.	I-5%								
	Clădirea oficiului	1 154 230	192 356		192 356	173 135	173 135	19 222	-19 222
									0
2.	II – 8%	102 005		47 560	47 560	15 301	15 301	32 259	15 301
3.	III – 12,5%	305 420	1 756		1 756	45 813	1 756	0	0
4.	IV-20%	523 624	20 300		20 300	78 544	20 300	0	0
5.	V-30%	1 800 456	250 750	129 700	380 450	270 068	270 068	110 382	19 318
Total		3 885 735	465 162	177 260	642 422	582 860	480 560	161 862	15 398

Determinarea depășirii limitei privind cheltuielile pentru reparația mijloacelor fixe ce nu corespund prevederilor alin.(2) art.26 din Codul fiscal, precum și suma cheltuielilor pentru reparație, permisă la deducere pentru perioada de gestiune a. 2018

Categori a de propriet ate	Nr. d/o	Denumirea mijlocului fix luat în locațiune (arendă)	Suma cheltuielilor pentru locațiune (arendă) suportată pe parcursul perioadei fiscale	Suma limitei conform art.27 din Codul fiscal	Suma cheltuielilor aferente reparației mijloacelor fixe luate în locațiune (arendă)			Suma cheltuielilor permise spre deducere aferente reparației mijloacelor fixe (suma din rubrica 8, dar nu mai mare decât cea din rubrica 3)	Depășirea limitei privind cheltuielile de reparație, nedeductibile
					costuri, de la care nu se anticipează majorarea beneficiilor economice viitoare	investiții capitale	TOTAL		
*	A	I	2	3=2*15%	4	5	6 (4+5)	7	8 (6-7)
I		Magazin	86 000	12 900	58 420		58 420	12 900	45 520
							0	0	
TOTAL			86 000	12 900	58 420	0	58 420	12 900	45 520

Informația privind rezultatul comercializării mijloacelor fixe în a.2018

Categorie de proprietate	Denumirea MF	Comerciale (date ale contabilității financiare)				Baza valorică a mijloacelor fixe	
		Valoarea contabilă (cont 721)	Suma veniturii obținut (cont 621)	Profit financiar	Pierdere financiară	Rezultatul negativ din Registru sau rezultatul pozitiv din comercializarea autoturismelor	Rezultatul pozitiv din Registru sau rezultatul negativ din comercializarea autoturismelor
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5=4+-3</i>	<i>6=3-4</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
I	Garaj	41 000	50 000	9 000		36 144	
II	Construcție necapitală	123 500	98 600	0	24 900		35 664
	TOTAL categoria II	123 500	98 600	0	24 900	0	35 664
				0	0		
V	Autoturism BMW	172 100	220 000	47 900	0		8 500
V	Autoturism Volvo	129 500	102 000	0	27 500	32 000	
	ИТОГО категория V	301 600	322 000	47 900	27 500	32 000	8 500
	ИТОГО	425 100	420 600	56 900	52 400	68 144	44 164

Tabelul 4.1. Determinarea bazei valorice a mijloacelor fixe deja deținute în cazul aplicării pentru prima dată a prevederilor art.26/1 din Codul fiscal

Nr.	Denumire obiect de mijloace fixe	Cod conform catalogului	Durata de exploatare conform catalogului	Ani în exploatare până la tranziție	Durata de exploatare revizuită	Valoare contabilă (lei)	Valoarea contabilă luată ca bază de repartizare	Baza valorică supusă repartizării	Ponderea procentuală a obiectelor de evidență a MF	Baza valorică individuală, determinată la 01.01.2019
Categoria I										
1	Secția de producție	11000001000	45	33	45	399 370,00	X	X	X	830 797 ¹
Total categoria I			X	X		399 370,00	X	X	X	830 797
Categoria II										
1	depozit (investitii, locatiune)	11000102004	31	5	31	-	-	-	-	292 228 ²
Total categoria II			X	X		0,00	X	X	X	292 228
Categoria V										
1	Camion Iveco 35E	15870431	7	7	9 ³	20 018,05	20 018,05		14,92 ⁷	13 783 ⁸
2	Aparat telefonic iPhone 5S 16 GB	14852520910	5	5	6 ³	624,94	624,94		0,47	430
3	Autoturism Audi (procurat 201X-3)	158703	3	7	7	139 095,00	- ⁴			68 600 ⁴
4	Utilaj de tăiat piatra	148464	5	5	6 ³	4 518,54	4 518,54		3,37	3 111
5	Încărcător Komatsu FG18T 619530	14842720	3	7	7	63 810,21	63 810,21		47,56	43 936
6	Utilaj de fasonat patra SMR-1,05 CB 15863	148464	4	5	5	45 209,29	45 209,29		33,69	31 128
7	Mercedes STS848 (investiții, locațiune)	15870431	2	7	7	-	-		-	8 544 ²
8	utilaj de fasonat piatra MAKITA (investiții, locațiune)	148464	1	5	5	-	-		-	3 625 ²
Total categoria V			X	X	X	273 276,03	134 181,03 ⁵	92 389 ⁶	100,00	173 158
TOTAL		X	X	X	X	672 646,03	X	92 389	X	1 296 183

**Registrul de evidență a mijloacelor fixe
pe categorii de proprietate și a uzurii acestora în scopul impozitării
pentru perioada de gestiune A / 2018**

la Regulamentul cu privire la modul de evidență
și calculare a uzurii mijloacelor fixe în scopul impozitării
nr.5 din 29 ianuarie 2001

Unitatea (întreprinderea)

Certificat de înregistrare

(în lei)

Nr. d/o	Categorii de proprietate și norma uzurii	Baza valorică a mijloacelor fixe la începutul perioadei de gestiune (Bi)	Suma intrărilor (Sintr.)						Suma corecțiilor (Sc)					Suma ieșirilor (Sieșir.)							Baza valorică a mijloacelor fixe la finele perioadei de gestiune	Uzura calculată	Baza valorică a mijloacelor fixe la începutul perioadei de gestiune următoare	
			Mijloace fixe procurate	Mijloace fixe create cu forțe proprii	Reintrarea după ieșirea forțată	Din conservare	Alte intrări	Total	Depășirea limitei cheltuielilor pentru reparații (Sd)	Suma taxei pe valoarea adăugată (Stva)	Suma valorii restante presupuse a mijloacelor fixe în cazul trecerii la pierdere în contabilitate în legătură cu uzura totală (Svr)	Alte corecții	Total	Comercializări	Donații sau transmitere gratuită	Ieșire forțată	Conservare	Alte ieșiri	Lichidare	Total				
A	1	2	3	4	5	6	7	8 (3+4+5+6+7)	9	10	11	12	13 (9-10-11+12)	14	15	16	17	18	19	20 (14+15+16+17+18+19)	21 (2+8+13-20)	22 (21x1)	23 (21-22)	
1	1-5% Clădiri Construcții Instalații de transmisie																							
	Clădirea oficiului	1 154 230						0	19 222				19 222							0	1 173 452	58 673	1 114 779	
	Depozit	5 960						0					0							0	5 960	5 960	0	
	Garaj	13 856						0					0	50 000						50 000	-36 144	0	0	
	Magazin						45 520	45 520												0	45 520	2 276	43 244	
2	Total I							0					0							0				
3	II - 8%	102 005						0	32 259				32 259	98 600						98 600	35 664	0	0	
	1							0					0	1						1	0		0	
4	III - 12,5%	305 420						0					0							0	305 420	38 178	267 243	
	7							0					0							0	7		7	
5	IV - 20%	523 624						0					0							0	523 624	104 725	418 899	
	12							0					0							0	12		12	
6	V - 30%	1 800 456	28 300	1 250 300			0	1 278 600	110 382				110 382	166 600				725 500	17 307	909 407	2 280 031	684 009	1 596 021	
	28		1	1				2					0	2				5	1	8	22		22	
7	ИТОГО	3 905 551	28 300	1 250 300	0	0	45 520	1 324 120	161 862	0	0	0	161 862	315 200	0	0	0	725 500	17 307	1 058 007	4 333 526	893 820	3 440 186	

DONAȚII ȘI SPONSORIZĂRI

În conformitate cu art.36 (1) al CF RM, agentul economic rezident are dreptul la deducerea oricăror donații făcute de el pe parcursul anului fiscal în scopuri filantropice sau de sponsorizare, dar nu mai mult de **5%** din venitul impozabil.

Respectiv, la determinarea finală a obligațiilor fiscale privind impozitul pe venit pentru perioada fiscală a anului 2018, contribuabilul va avea dreptul să deducă cheltuielile suportate pe parcursul anului 2018 pentru efectuarea donațiilor în scopuri filantropice sau de sponsorizare, în favoarea autorităților publice și instituțiilor publice, organizațiilor necomerciale, precum și în favoarea caselor de copii de tip familial, numai în mărime de 5% din venitul său impozabil.

Pot fi deduse, conform articolului menționat, numai donațiile făcute în *scopuri filantropice sau de sponsorizare* în favoarea următoarelor persoane:

- autorități publice și instituții publice, finanțate din bugetul public național;
- organizații necomerciale, înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare;

Amintim că particularitățile creării și activității diferitor tipuri de organizații necomerciale se stabilesc prin legi care reglementează activitatea acestora (tabelul 8).

Tabelul 8. Tipurile de ONG și actele normative care reglementează activitatea acestora

Tipul organizației	Actele legislative în temeiul cărora se creează organizația
<i>Asociația obștească</i>	Lege cu privire la asociațiile obștești nr. 837-XIII din 17.05.1996
<i>Fundația</i>	Lege cu privire la fundații nr. 581-XIV din 30.07.1999
<i>Organizația filantropică</i>	Lege cu privire la filantropie și sponsorizare nr.1420-XV din 31.10.2002
<i>Organizația religioasă</i>	Lege privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie nr.125-XVI din 11.05.2007
<i>Partidele politice și organizațiile social-politice</i>	Lege privind partidele politice nr.294-XVI din 21.12.2007
<i>Publicațiile periodice și agențiile de presă</i>	Legea presei nr. 243-XIII din 26.10.1994 Lege privind deetizarea publicațiilor periodice publice nr. 221 din 17.09.2010

➤ case de copii de tip familial.

Donațiile în scopuri filantropice sau de sponsorizare vor fi deduse numai în cazul confirmării lor în modul stabilit de HG Nr. 693/2018 cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit.

Donațiile în scopuri filantropice sau de sponsorizare reprezintă donații efectuate în următoarele scopuri:

✓ Scopuri **filantropice** (art. 2 Legea 1420/2002):

a) susținerea și protecția socială a persoanelor, inclusiv îmbunătățirea situației materiale a persoanelor puțin asigurate, reabilitarea socială a șomerilor, invalizilor și altor persoane, inapte, din cauza particularităților fizice sau intelectuale ori din alte motive, să-și exercite de sine stătător drepturile și interesele legitime;

b) pregătirea populației pentru depășirea consecințelor calamităților naturale, catastrofelor ecologice sau de altă natură, pentru prevenirea eventualelor accidente sau dezastre;

c) ajutorarea victimelor războaielor, calamităților naturale, epidemiilor, catastrofelor ecologice sau de altă natură, conflictelor sociale și interetnice;

d) ridicarea prestigiului și a rolului familiei în societate, protecția mamei și a copilului;

e) acordarea de asistență materială organizațiilor filantropice, instituțiilor sociale și medicale;

f) susținerea unor alte acțiuni de interes public ce necesită asistență financiară și materială.

Scopuri de **sponsorizare** (art. 3 Legea 1420/2002):

a) finanțarea unor programe și acțiuni în domeniul științei, culturii, cultelor, învățămîntului, literaturii, artelor, sporturilor, ocrotirii sănătății, tutelei și curatelei, protecției și asistenței sociale a populației;

b) finanțarea unor programe și acțiuni în domeniul protecției mediului, amenajării străzilor, parcurilor și altor locuri publice;

c) finanțarea unor programe și acțiuni în domeniul ocrotirii și restaurării monumentelor de istorie, arhitectură, cultură și artă, monumentelor naturii;

d) susținerea financiară și materială a organizațiilor filantropice, instituțiilor sociale și medicale, uniunilor de creație, organizațiilor care se ocupă de problemele culturii, altor organizații, antrenate în acțiuni de interes public;

e) finanțarea unor alte programe și acțiuni de interes public.

Agentul economic care face donația în formă nebănească, sub formă de un bun se consideră ca persoană care a vîndut bunul la un preț ce reprezintă baza

lui valorică ajustată. Calcularea bazei valorice ajustate a proprietății la momentul donației se efectuează conform prevederilor pct. 88 din Catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 338 din 21 martie 2003. Pentru active, cu excepția proprietății pentru care se calculează amortizarea și a activelor de capital, baza valorică ajustată reprezintă valoarea contabilă a activelor la momentul donației.

DOCUMENTELE, CE CONFIRMĂ DONAȚIILE ÎN SCOPURI FILANTROPICE ȘI DE SPONSORIZARE

Formă nebănească	Formă bănească
Contractul de donație filantropică/contract de sponsorizare	
Cererea în formă scrisă din partea beneficiarilor care doresc să primească ajutorul	
Factura fiscală	Documentul de plată la adresa beneficiarilor

Alte tipuri de transfer cu titlu gratuit a proprietății (bunuri și/sau numerar) beneficiarilor, ce nu corespund criteriilor, stabilite de art.36 al CF RM, se califică ca **donație**.

Donații în formă nebănească

Art. 40 al CF RM stabilește, în cazul donațiilor de active de capital, că persoana care face o donație se consideră **că a vândut bunul donat** la un preț ce reprezintă mărimea maximă din baza lui valorică ajustată sau prețul lui de piață la momentul donării.

Venitul rezultat din efectuarea donațiilor și supus impozitării se determină în funcție de categoria activelor donate:

1) pentru mijloacele fixe și activele de capital – ca diferență dintre valoarea de piață la momentul donării și baza lor valorică ajustată (aceasta din urmă fiind determinată conform modului prevăzut la pct. 88 din Catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 338 din 21 martie 2003);

2) pentru activele materiale circulante – ca diferență dintre prețul de piață al acestor active și cheltuielile suportate legate de procurarea sau producerea acestor active.

Donații în formă bănească

Totodată, în conformitate cu art. 21 (4), persoana care face o donație sub formă de **mijloace bănești** se consideră drept persoană care a obținut venit în mărimea sumei mijloacelor bănești donate, cu excepția sumei donate de persoana fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător pe parcursul unei perioade fiscale în partea în care această sumă totală nu depășește venitul impozabil obținut în perioada fiscală de raportare. Prevederile prezentului alineat nu se extind asupra persoanelor care fac donații persoanelor care au calitatea de rudă¹ sau afin² de gradul I.

În cazul efectuării donației sub forma transmiterii mijloacelor bănești, suma lor nu se permite spre deducere și urmează a fi ajustată, dacă aceste cheltuieli au fost reflectate drept cheltuieli curente ale întreprinderii, în conformitate cu prevederile Standardelor Naționale de Contabilitate sau ale Standardelor Internaționale de Raportare Financiară.

Exemplul 10.

În a.2018, entitatea a acordat ajutor material următoarelor persoane:

Tabelul 9

Beneficiarul ajutorului	Forma ajutorului	Suma/valoarea (lei)
-------------------------	------------------	---------------------

¹ Rudele de gradul I – părinții și copiii

² Afini de gradul I – socrii și ginerele/nora

Organizație necomercială, care corespunde art.52 (1) CF RM	Mărfuri	7 200
Școală privată	Calculator, anterior utilizat în activitate de întreprinzător	9 200
Pretura s.Ciocana	Mijloace bănești	500
Spitalul nr.3	Mijloace bănești	8 000
Persoană fizică pentru tratament	Mijloace bănești	7 000

Valoarea de piață a activelor donate, la momentul donării, a constituit:

- mărfuri – 8 100 lei;
- calculator – 10 000 lei. Amortizarea cumulată la momentul donării – 3 200 lei; baza valorică – 8 680 lei.

Presupunem, că entitatea dispune de toate documentele confirmative, prevăzute de HG 693/2018, pentru ajutorul material, acordat organizației necomerciale și Preturei s.Ciocana.

Tabelul 10

Nr	Conținutul operațiunii	Corespondența conturilor		Suma (lei)
		Debit	Credit	
1.	Decontarea valorii contabile a mărfurilor donate	713	217	7200
2.	Calcularea TVA de la valoarea mărfurilor donate	713	5344	1440
3.	Decontarea valorii contabile a calculatorului donat	721	123	9200
4.	Decontarea amortizării cumulate a calculatorului donat	124	123	3200
5.	Calcularea TVA de la valoarea calculatorului donat	713	5344	1840
6.	Reflectarea ajutorului financiar acordat Preturei s. Ciocana	713	242	500
7.	Reflectarea ajutorului financiar acordat Spitalului nr. 3	713	242	8000
8.	Reflectarea ajutorului financiar transferat persoanei fizice	713	242	7000

Anexa 1.1.D

Venitul obținut din donarea activelor

Categoria activelor donate	Cod	Valoarea de bilanț (baza valorică)	Prețul de piață la momentul donării	Valoarea maximă din coloana 2 și coloana 3 (se indică în coloana 3, rândul 0207)
A	I	2	3	4
Active curente – total	0207	15880	17200	17200
Inclusiv mărfuri	02071	7200	7200	7200
Mijloace fixe	02072	8680	10000	10000
Alte active	02073			

Anexa 1D (extras)

Ajustări	Cod	Constatat în		Diferența (col.3-col.2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
A	I	2	3	4
Venitul obținut din donarea activelor, cu excepția activelor de capital (art.42) (anexa 1.1D din Codul fiscal)	0207	X	17200	(17200)

Anexa 2D (extras)

Ajustări	Cod	Constatat în	Diferența
----------	-----	--------------	-----------

Suma creșterii sau pierderilor de capital se constată în urma vânzării, schimbului sau altei forme de înstrăinare a activelor de capital.

Înstrăinarea activelor de capital presupune trecerea dreptului de proprietate asupra activelor de capital de la o persoană la alta.

Componența activelor de capital este reglementată de prevederile Codului Fiscal și este dată în Anexa 1.2D la Declarație.

Astfel, **ACTIVE DE CAPITAL** reprezintă:

- a) acțiunile, obligațiunile, alte titluri de proprietate în activitatea de întreprinzător;
- b) proprietatea privată nefolosită în activitatea de întreprinzător;
- c) terenurile;
- d) opțiunea la procurarea sau vânzarea activelor de capital.

Creșterea sau pierderea de capital nu este recunoscută în cazul redistribuirii (transmiterii) proprietății între soți sau între foștii soți, dacă o astfel de redistribuire (transmitere) rezultă din necesitatea împărțirii proprietății comune în caz de divorț.

REGULI MATEMATICE CU PRIVIRE LA ACTIVELE DE CAPITAL:

(1) **MĂRIMEA CREȘTERII/PIERDERII DE CAPITAL** = suma încasată (venitul obținut) – baza valorică a AC.

(2) **SUMA ÎNCASATĂ (VENITUL OBȚINUT)** = suma mijloacelor bănești sau valoarea evaluată la prețul de piață a activelor de capital obținute sub formă nemonetară.

NU SE RECUNOAȘTE creșterea/pierderea de capital:

- ✓ contract de **donatii** între **rude de gradul I, precum și între soți**.
- ✓ înstrăinare a **locuinței de bază**.

Suma creșterii de capital în perioada fiscală este egală cu **20%** din suma excedentară a creșterii de capital recunoscute peste nivelul oricăror pierderi de capital suportate pe parcursul perioadei fiscale.

Indicatori	În vigoare pînă la 30.09.18	În vigoare de la 01.10.18
Creșterea de capital		
Suma impozabilă a creșterii de capital în perioada fiscală:	50%	20%
Modul de aplicare a creșterii de capital		
Pentru contribuabilii cu statut de agent economic	20%	
Pentru contribuabilii cu statut de persoană fizică	50%	20%

RESTRICȚII privind deducerea pierderilor de capital:

(1) Contribuabilului (persoană fizică sau juridică) i se permite deducerea pierderilor de capital numai **în limitele creșterii de capital**.

(2) Pierderile de capital ale agenților economici a căror deducere nu este permisă, conform alin.(1), în perioada fiscală respectivă sînt considerate pierderi de capital suportate în perioada fiscală următoare.

BAZA VALORICĂ A AC (tabelul 11).

Bază valorică a activelor de capital se confirmă documentar conform modului stabilit de Ministerul Finanțelor.

Tabelul 11. Modul de determinare a bazei valorice a AC în dependență de sursa de obținere a acestora

Tipuri de AC după sursa de procurare	Baza valorică	Documente confirmative
<i>AC procurate</i>	Valoarea AC	1) Contractul de vânzare – cumpărare; 2) Contractul privind investițiile în construcții; 3) În cazul în care prețul tranzacției nu a fost achitat în totalitate sau nu corespunde cu valoarea specificată la momentul încheierii contractelor menționate la pct. 1), pct. 2) pe lângă actele specificate la pct. 1), pct. 2) se va prezenta documentele care confirmă achitarea de fapt a prețului; 4) Documentul internațional-invoice, declarația vamală aferentă sumei facturate și actul confirmativ privind achitarea de fapt a prețului; Factura/factura de expediție/factura fiscală și actul confirmativ privind achitarea de fapt a prețului;
<i>AC create de contribuabil:</i>		
a) există documente confirmative privind valoarea	Valoarea AC	1) Contractul de vânzare – cumpărare; 2) Contractul de prestări servicii; 3) În cazul în care prețul tranzacției nu a fost achitat în totalitate la momentul încheierii contractelor specificate la pct. 1), pct. 2) pe lângă actele specificate la pct. 1), pct. 2) se va prezenta documentele care confirmă achitarea de fapt a prețului; 4) Documentul internațional-invoice, declarația vamală aferentă sumei facturate și actul confirmativ privind achitarea de fapt a prețului; 5) Factura/factura de expediție/factura fiscală și actul confirmativ privind achitarea de fapt a prețului;
b) lipsesc documente confirmative privind valoarea bunurilor imobiliare construite cu forțele proprii de persoana fizică-cetățean	Valoarea de piață estimată de organele cadastrale teritoriale	Certificatul privind valoarea bunului imobil emis de către entitatea responsabilă să țină evidența de stat a bunurilor imobile
AC obținute prin:	Valoarea de piață (la data dobândirii dreptului de proprietate)	
• <i>moștenire,</i>		1) Certificatul de moștenitor legal și raportul de evaluare emis de către un evaluator competent care confirmă valoarea de piață a activului la data dobândirii dreptului de proprietate; 2) Certificatul de moștenitor legal și certificatul privind valoarea bunului imobil emis de către entitatea responsabilă să țină evidența de stat a bunurilor imobile;
• <i>titlu de donație sau</i>		1) Contractul (actul) de donație și raportul de evaluare emis de către un evaluator competent care confirmă valoarea de piață a activului la data dobândirii dreptului de proprietate; 2) Contractul (actul) de donație și certificatul privind valoarea bunului imobil emis de către entitatea responsabilă să țină evidența de stat a bunurilor imobile;
• prin <i>contractul de întreținere pe viață</i>		1) Contractul de înstrăinare a bunurilor cu condiția întreținerii pe viață și raportul de evaluare emis de către un evaluator competent care confirmă valoarea de piață a activului la data dobândirii dreptului de proprietate; 2) Contractul de înstrăinare a bunurilor cu condiția întreținerii pe viață și certificatul privind valoarea bunului imobil emis de către entitatea responsabilă să țină evidența de stat a bunurilor imobile;
AC obținute prin <i>schimb</i>	Valoarea de piață (la data dobândirii dreptului de proprietate)	1) Contractul de schimb și raportul de evaluare emis de către un evaluator competent care confirmă valoarea de piață a activului la data dobândirii dreptului de proprietate; 2) Contractul de schimb și certificatul privind valoarea bunului imobil emis de către entitatea responsabilă să țină evidența de stat a bunurilor imobile;
<i>AC privatizate</i>	Valoarea AC	-

Tipuri de AC după sursa de procurare	Baza valorică	Documente confirmative
AC pentru care <i>lipsește confirmarea</i> documentară a bazei valorice	Zero	-
În <i>alte cazuri</i> , inclusiv:		
<ul style="list-style-type: none"> • Proprietatea dobândită prin cesiune de creanță 	Valoarea activelor confirmate documentar	Contractul de cesiune a creanței și actul confirmativ privind suma achitată pentru obținerea statutului de cesionar
<ul style="list-style-type: none"> • Alt temei 		Actele care confirmă temeiul de dobândire a dreptului de proprietate și sumele achitate pentru dobândirea dreptului de proprietate
AC obținute ca urmare a <i>redistribuirii</i> (transmiterii) <i>proprietății în devălmășie</i> între soți sau între foștii soți, dacă o astfel de redistribuire (transmitere) rezultă din necesitatea împărțirii proprietății comune în caz de divorț	Valoarea AC (la data dobândirii dreptului de proprietate)	Actele specificate modului de dobândire a dreptului de proprietate menționate supra în temeiul cărora a intrat în proprietatea soților/ unuia dintre soți.

Baza valorică ajustată a activelor de capital reprezintă baza valorică a activelor de capital:

a) redusă cu mărimea uzurii, epuizării sau altor modificări ale valorii activelor de capital, care se anulează de pe contul mijloacelor fixe;

b) majorată cu valoarea recondiționărilor și altor modificări ale valorii activelor de capital, care se acumulează pe contul mijloacelor fixe.

29.1.3.1.29. Cum vor fi deduse în scopuri fiscale cheltuielile suportate de agentul economic privind comisionul bancar, precum și dobânda aferentă creditului procurat de la instituția financiară (organizația de microfinanțare sau compania de leasing) utilizat pentru procurarea activului de capital?

În conformitate cu prevederilor art. 39 alin. (1) din Codul fiscal, active de capital reprezintă:

- a) acțiunile, obligațiunile, alte titluri de proprietate în activitatea de întreprinzător;
- b) proprietatea privată nefolosită în activitatea de întreprinzător;
- c) terenurile;
- d) opțiunea la procurarea sau vânzarea activelor de capital.

Baza valorică a activului de capital se determină în conformitate cu prevederile articolului 42 din Codul fiscal.

...

Totodată, potrivit prevederilor art. 44 alin. (7) din Codul fiscal, în scopuri fiscale se pot folosi metode de evidență financiară bazate pe prevederile Standardelor Naționale de Contabilitate (SNC) și IFRS care nu contravin prevederilor prezentului titlu.

Astfel, în conformitate cu SNC „Investiții imobiliare”, „Creanțe și investiții financiare” și „Costurile îndatorărilor”, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 118 din 6 august 2013, costurile îndatorărilor (comisionul bancar, dobânzile aferente creditului) se recunosc drept cheltuieli curente în perioada în care acestea au fost efectiv suportate.

În contextul celor expuse, comisionul bancar, precum și dobânda aferent creditului procurat de la instituția financiară (organizația de microfinanțare sau compania de leasing), utilizat pentru procurarea activului de capital, reprezintă cheltuieli curente în perioada în care acestea au fost efectiv suportate și, respectiv, nu se includ în baza valorică ajustată a acestuia.

Totodată, potrivit art. 36 alin. (4) din Codul fiscal, se permite deducerea cheltuielilor de investiții în limitele venitului din investiții ce țin de:

- a) cheltuielile ordinare și necesare, achitate sau suportate pe parcursul perioadei fiscale în scopul obținerii venitului din investiții;
- b) dobânzile pe datorie, cu condiția ca dobânda să nu depășească suma venitului din investiții.

Prin urmare, cheltuielile privind comisionul bancar, precum și dobânda aferent creditului destinat procurării activului de capital vor fi permise la deducere în limitele venitului din investiții.

Contribuțiile la capitalul unui agent economic prevăzute la art. 55 din Codul Fiscal
(rd. 02011 din Anexa 1D la Declarație)

Art. 55 din Codul Fiscal prevede că:

(1) Contribuțiile cu active la capitalul agentului economic în schimbul cotei de participație în capitalul lui nu sunt supuse impozitării.

(2) Pentru persoana care a contribuit cu active, baza valorică a titlului de proprietate (acțiuni, certificat de participație, alt document ce confirmă participarea în capitalul agentului economic) este egală cu baza valorică ajustată a activelor transmise ca contribuție.

Acest venit obținut în contabilitatea financiară se determină prin diferența dintre valoarea cotei de participație în capitalul statutar și valoarea contabilă a activelor.

(3) Contribuțiile suplimentare ale fondatorilor, asociaților, acționarilor sau membrilor entității, efectuate în calitate de aport pentru acoperirea pierderilor suportate în perioadele de gestiune precedente, nu sînt supuse impozitării.

Exemplul 11. În anul 2017 entitatea a transmis în calitate de aport la capitalul social al entității „Zeta” SRL o clădire nefolosită în activitatea de întreprinzător, cu valoarea contabilă egală cu 4 000 000 lei. În baza evaluării obligatorii a clădirii transmise în calitate de aport la capitalul social al entității (art. 5 alin. (4) lit. i) din Legea Republicii Moldova „Cu privire la activitatea de evaluare” nr. 989-XV din 18 aprilie 2002 (Monitorul Oficial nr. 102 din 16 iulie 2002)), entitatea a obținut o cotă de participație în capitalul social al entității „Zeta” SRL în valoare de 4 200 000 lei. De asemenea, în calitate de aport în capitalul social au fost transmise mijloace fixe (5 obiecte). Valoarea contabilă la momentul transmiterii a constituit 1 200 000 lei (amortizarea cumulată – 800 000 lei), valoarea de piață, conform datelor raportului de evaluare – 1 750 000 lei, baza valorică – 725 500 lei.

În evidența contabilă, entitatea a reflectat următoarele formule contabile:

Tabelul 12. Corespondența conturilor pentru operațiile legate de transmiterea activelor în calitate de contribuție la capitalul social

Nr. d/o	Conținutul operației economice	Corespondența conturilor		Suma (lei)
		debit	credit	
1	Recunoașterea venitului din transmiterea clădirii în calitate de contribuție la capitalul social al entității „Zeta” SRL	234	621	4 200 000
2	Recunoașterea venitului din transmiterea mijloacelor fixe în calitate de contribuție la capitalul social al entității „Zeta” SRL	234	621	1 750 000
3	Reflectarea cotei de participație în capitalul social al entității „Zeta” SRL	141	521	5 950 000
4	Decontarea valorii clădirii	721	151	4 000 000
5	Decontarea valorii contabile a mijloacelor fixe	721	123	1 200 000
6	Decontarea valorii amortizării cumulate a mijloacelor fixe	124	12	800 000
7	Decontarea reciprocă a creanțelor și datoriilor privind aportul în capitalul social al entității „Zeta” SRL	521	234	5 950 000

Prin urmare, venitul din această operație a constituit _____, și este constatat drept neimpozabil în baza ajustării reflectate în rd. 02011 din Anexa 1D la Declarație (v. tab. 16).

Anexa 1D (extras)

Notă la rândul 020

„Ajustarea (majorarea/micșorarea) veniturilor conform prevederilor legislației fiscale”

Indicatori	Cod	Constatat în		Diferența (col. 3 - col. 2)
		contabilitatea	scopuri	

		financiară	fiscale	
A	1	2	3	4
Contribuțiile la capitalul unui agent economic prevăzute la art. 55 din Codul Fiscal	02011			

De asemenea, în anul 2017, întreprinderea a vândut un teren, reflectând în evidența contabilă următoarele formule:

Tabelul 13. Corespondența conturilor pentru operațiile legate de vânzarea activelor de capital

Nr · d/o	Conținutul operației economice	Corespondența conturilor		Suma (lei)
		debit	credit	
1	Obținerea venitului din vânzarea terenului	234	621	90 000
2	Decontarea costului terenului	721	122	110 000

În Anexa 1.2D la Declarație a fost reflectată suma totală a pierderilor de capital, care se reportează pentru deducere în perioadele fiscale ulterioare:

Anexa 1.2D

Notă la rândul 0208

„Rezultatul din operațiunile legate de activele de capital”

Active de capital	Cod	Venit obținut (pierdere) din vânzarea (ieșirea) activelor de capital în evidența financiară	Ieșirea activelor de capital		Creșterea de capital (col. 4 - col. 3)	Pierderea de capital (col. 3 - col. 4)	Suma pierderii de capital din perioada precedentă	Suma creșterii de capital (col. 5 - col. 6 - col. 7)	Suma creșterii de capital supusă impozitării (col. 8 x 50%) (se indică în col. 3, rd. 0208)	Suma pierderii de capital nepermisă spre deducere în anul fiscal (col. 6 + col. 7 - col. 5)
			baza valorică	suma încasată din vânzare (schimb)						
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Terenuri	02084	(20 000)	110 000	90 000		20 000	X	X	X	X
Total	0208	(20 000)	110 000	90 000		20 000				20 000

Pierderile de capital, reflectate în contabilitatea financiară, la completarea rd. 0208 din Declarația pentru anul 2017 nu au fost recunoscute spre deducere și au dus la majorarea venitului impozabil (micșorarea pierderii fiscale) al întreprinderii:

Anexa 1D (extras)

Notă la rândul 020

„Ajustarea (majorarea/micșorarea) veniturilor conform prevederilor legislației fiscale”

Indicatori	Cod	Constatat în		Diferența (col. 3 - col. 2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
A	1	2	3	4
Rezultatul obținut din operațiunile legate de activele de capital (anexa 1.2D)	0208			

În anul 2018 entitatea a vândut 50% din cota sa de participație în capitalul social al entității „Zeta” SRL contra sumei de 2 700 000 lei. În evidența contabilă, entitatea a reflectat următoarele formule:

Tabelul 14. Corespondența conturilor pentru operațiile legate de vânzarea cotei de participație în capitalul social

Nr · d/o	Conținutul operației economice	Corespondența conturilor		Suma (lei)
		debit	credit	

1	Obținerea venitului din vânzarea cotei de participație în capitalul social al entității „Zeta” SRL	234	621	2 700 000
2	Decontarea costului cotei de participație în capitalul social al entității „Zeta” SRL	721	141	2 975 000

Pierdere obținută în contabilitatea financiară : _____

Creșterea de capital: _____

Anexa 1.2D

Notă la rândul 0208

„Rezultatul din operațiunile legate de activele de capital”

Active de capital	Cod	Venit obținut (pierdere) din vânzarea (ieșirea) activelor de capital în evidența financiară	Ieșirea activelor de capital		Creșterea de capital (col. 4 - col. 3)	Pierdere de capital (col. 3 - col. 4)	Suma pierderii de capital din perioada precedentă	Suma creșterii de capital (col. 5 - col. 6 - col. 7)	Suma creșterii de capital supusă impozitării (col. 8 x 50%) (se indică în col. 3, rd. 0208)	Suma pierderii de capital nepermisă spre deducere în anul fiscal (col. 6 + col. 7 - col. 5)
			baza valorică	suma încasată din vânzare (schimb)						
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Acțiuni și alte titluri de proprietate în activitatea de întreprinzător	02081						X	X	X	X
Total	0208									

Diferența în rd. 0208 din Anexa 1D la Declarație va constitui 65 000 lei, și va majora suma venitului impozabil al întreprinderii:

Anexa 1D (extras)

Notă la rândul 020

„Ajustarea (majorarea/micșorarea) veniturilor conform prevederilor legislației fiscale”

Indicatori	Cod	Constatat în		Diferența (col. 3 - col. 2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
A	1	2	3	4
Rezultatul obținut din operațiunile legate de activele de capital (anexa 1.2D)	0208			

Mijloacele bănești obținute din fondurile speciale și utilizate în conformitate cu destinația fondurilor, specificate în baza legislației fiscale ca neimpozabile (rd. 02012 din Anexa 1D la Declarație)

În conformitate cu art. 20 lit. z2) din Codul Fiscal, mijloacele bănești obținute din fondurile speciale (art. 47 din Legea Republicii Moldova „Privind sistemul bugetar și procesul bugetar” nr. 847-XIII din 24 mai 1996 (Monitorul Oficial nr. 91-96 din 30 mai 2003)), utilizate conform destinației acestora, nu se impozitează.

De exemplu, prin Legea bugetului de stat pe anul 2018 nr. 289 din 15.12.2017, pentru Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural se alocă mijloace în sumă de 900 000,0 mii de lei. Modul de repartizare a mijloacelor din Fondul național de dezvoltare a

agriculturii și mediului rural se stabilește printr-un regulament aprobat de către Guvern (HG nr. 455 din 21.06.2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural).

29.1.3.5.16. Se permite la deducere în scopuri fiscale uzura mijlocului fix procurat de producătorul agricol în cazul în care ulterior aceasta a obținut subvenție pentru compensarea (integrală sau parțială) cheltuielilor ce țin de procurarea mijlocului fix?

Conform prevederilor art. 26 alin. (2) și art. 261 alin. (2) din Codul fiscal, mijloacele fixe pe care se calculează amortizarea este proprietatea materială reflectată în bilanțul contribuabilului în conformitate cu legislația și folosită în activitatea de întreprinzător, a căror valoare scade prezumtiv ca urmare a uzurii fizice și morale și a cărei perioadă de exploatare este mai mare de un an, iar valoarea ei depășește suma de 6000 de lei.

Evidența și calcularea amortizării mijloacelor fixe în scopuri fiscale se efectuează în conformitate cu Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 289 din 14 martie 2007.

În cazul în care agentul economic a determinat obligații privind plata unui mijloc fix, iar ulterior a obținut o subvenție, suma subvenției obținute nu va influența mărimea bazei valorice a mijloacelor fixe la calcularea amortizării în scopuri fiscale.

De asemenea, potrivit prevederilor art. 261 alin. (14) din Codul fiscal, suma subvențiilor obținute ca urmare a efectuării investițiilor prin procurarea mijloacelor fixe din sursele proprii nu influențează asupra mărimii bazei valorice a mijloacelor fixe.

Astfel, amortizarea în scopuri fiscale aferent mijlocului fix respectiv va fi calculată din suma valorii acestuia apreciată conform art. 27 alin. (1) sau art. 261 alin. (18) din Codul fiscal.

Altele

(rd. 02019 din Anexa 1D la Declarație)

În rd. 02019 se reflectă alte venituri, care nu sunt indicate în Anexa 1D, dar pentru care legislația fiscală prevede alte reguli de constatare a veniturilor, nereglementate de către SNC, de exemplu:

- sumele primite de către persoane fizice și juridice ca despăgubire pentru prejudiciul cauzat sau/și venitul ratat ca urmare a efectuării cercetărilor arheologice pe terenurile aflate în proprietatea sau în posesia acestor persoane (p. d2) al art. 20 din CF);
- sumele primite de către persoane fizice și juridice ca despăgubire pentru prejudiciul ce le-a fost cauzat ca urmare a unei acțiuni ilegale (inacțiuni) ori ca urmare a unor calamități naturale sau tehnogene, cataclisme, epidemii, epizootii (p. d3) al art. 20 din CF);
- sumele primite de proprietari sau deținători pentru bunurile rechiziționate în interes public, pe perioada rechiziției, conform legislației (p. d4) al art. 20 din CF);
- veniturile obținute ca urmare a compensării daunei materiale cauzate, în partea în care compensația acordată nu depășește dauna materială cauzată (p. z6) al art. 20 din CF);
- venitul rezultat din neachitarea datoriei de către agentul economic, cu excepția cazurilor când formarea acestei datorii este o urmare a insolvenței contribuabilului (art. 18 lit. j) din CF).

Termenele de prescripție în Republica Moldova sunt stabilite în art. 267 – 283 din Codul Civil al Republicii Moldova (CC RM). **Prescripția extinctivă** reprezintă un termen stabilit pentru apărarea dreptului în baza acțiunii înaintate de persoana al cărei drept a fost lezat.

Există termene generale și speciale de prescripție extinctivă:

1. **Termenul general de prescripție extinctivă** în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani (art. 267 din CC RM).
2. **Termenele speciale de prescripție extinctivă** – se aplică doar în cazurile indicate special în lege (art. 268 – 269 din CC RM).

Determinarea corectă a termenelor de prescripție are o importanță deosebită, deoarece conform art. 18 lit. j) din Codul Fiscal în venitul impozabil se include venitul rezultat din

neachitarea datoriei de către agentul economic, cu excepția cazurilor când formarea acestei datorii este o urmare a insolvabilității contribuabilului. Conform art. 272 din CC RM, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune, adică de la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. Prescripția începe să curgă de la data când obligația devine exigibilă.

Exemplul 12. În anul 2018, după prezentarea situațiilor financiare pentru anul 2017, s-au depistat datorii creditoare cu termenul de prescripție expirat:

- față de entitatea „Gama” SRL în sumă de 36 000 lei (sold creditor la contul 521), inclusiv TVA – 6 000 lei,
- față de persoana fizică ce nu practică activitate de întreprinzător (pe act de achiziție a mărfurilor) în sumă de 3 000 lei (sold creditor la contul 544),
- față de întreprinderea „Beta” SRL în sumă de 6 000 lei (sold creditor la contul 523), inclusiv TVA – 1 000 lei.

La completarea Declarației cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2017 întreprinderea a reflectat ajustarea în mărime de 39 000 lei (30 000 + 3 000 + 6 000) în rd. 02019 din Anexa 1D la Declarație (v. tab. 24).

Anexa 1D (extras)

Notă la rândul 020

„Ajustarea (majorarea/micșorarea) veniturilor conform prevederilor legislației fiscale”

Indicatori	Cod	Constatat în		Diferența (col. 3 - col. 2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
A	1	2	3	4
Altele (de indicat)	02019	0	39 000	39 000

În martie 2018 entitatea a casat datoriile compromise, cu excepția datoriei față de întreprinderea „Gama” SRL, pe care a achitat-o odată cu reluarea relațiilor de afaceri. În evidența contabilă, operațiunile economice legate de casarea datoriilor cu termenul de prescripție expirat se reflectă prin următoarele formule:

Tabelul 15. Corespondența conturilor pentru operațiunile legate de casarea datoriilor creditoare

Nr. d/o	Conținutul operației economice	Corespondența conturilor		Suma (lei)
		debit	credit	
1	Stingerea datoriei față de întreprinderea „Alfa” SRL, fără TVA	521	242	36 000
2	Casarea sumei datoriei față de persoana fizică	544	612	3 000
3	Casarea avansului primit din partea întreprinderii „Beta” SRL	523	612	6 000
4	Ajustarea sumei TVA privind avansul primit	225	5344	(1 000)

La completarea Declarației cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2018 întreprinderea reflectă ajustarea în rd. 02019 din Anexa 1D la Declarație (v. tab. 26).

Anexa 1D (extras)

Notă la rândul 020

„Ajustarea (majorarea/micșorarea) veniturilor conform prevederilor legislației fiscale”

Indicatori	Cod	Constatat în		Diferența (col. 3 - col. 2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
A	1	2	3	4
Altele (de indicat)	02019	5000	(- 3000)	(- 3900)

▲ Diferențele privind cheltuielile

Cheltuieli de delegatii (rd. 0302 din Anexa 2D la Declarație)

Deducerea cheltuielilor de delegații se limitează prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 10 din 5 ianuarie 2012 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova” (Monitorul Oficial nr. 7–12 din 13 ianuarie 2012), cu modificările și completările ulterioare.

Această diferență apare la întreprindere în special în cazul în care salariatului delegat i se achită diurna, cheltuielile de locațiune etc., în mărime ce depășește limita stabilită. Totodată trebuie de ținut cont de faptul că acele cheltuieli, deducerea cărora se permite în baza Hotărîrilor Guvernului susmenționate fără documente confirmative, **nu se atribuie** la cheltuielile neconfirmate documentar.

Toate aspectele privind tipurile de cheltuieli legate de deplasarea în interes de serviciu și de compensarea acestora sînt reglementate de art. 176 alin. (1) din CM, conform căruia, în cazul deplasării în interes de serviciu, angajatorul este obligat să compenseze salariatului:

- a) cheltuielile de călătorie tur-retur;
- b) cheltuielile de cazare;
- c) diurna;
- d) alte cheltuieli ce țin de deplasare.

Totodată contabilii trebuie să ia în considerație faptul că în momentul achitării cheltuielilor cu diurna suma depășirii limitei stabilite pentru diurnă se impozitează cu

- impozit pe venit reținut din salariu și se reflectă în Fișa personală ca facilitare,
- prime de asigurare obligatorie de asistență medicală atît la angajat, cît și la angajator

Drept documente în baza cărora ar fi permisă deducerea în scopuri fiscale a cheltuielilor de transport aferente deplasărilor, vor fi considerate biletele de avion eliberate de compania ce oferă servicii de transport, indiferent dacă acestea vor fi prezentate fie pe suport de hîrtie, fie în formă electronică (v. scrisoarea Ministerului Finanțelor al RM nr. 17-2/1-14-735-6580 din 22 septembrie 2009).

Tabelul 16. Prevederile principale ale Regulamentului cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova

Pe teritoriul Republicii Moldova	Peste hotarele Republicii Moldova
Modul de delegare	
Ordinul de deplasare și legitimația de deplasare, dacă salariatul nu revine din deplasare la locul permanent de muncă în aceeași zi în care a fost delegat.	Ordinul de deplasare
Data plecării, sosirii în punctele de deplasare și data plecării din acestea se confirmă prin aplicarea obligatorie în legitimația de deplasare a ștampilei entității la care este delegat salariatul.	Data trecerii hotarelor se determină potrivit documentelor de călătorie.
Termenul delegării	
60 zile	
Această perioadă poate fi prelungită pentru o perioadă de pînă la un an calendaristic numai cu acordul scris al salariatului	
Delegarea în zi de odihnă	
La întoarcerea din deplasare acestuia i se acordă, în modul stabilit, o altă zi de odihnă	
Compensarea cheltuielilor de transport conform documentelor primare	
<ul style="list-style-type: none"> • Cheltuielile de transport pînă la locul de destinație și retur – spre locul permanent de muncă cu transportul aerian, feroviar, naval, transportul auto public la tarifele clasei econom, cu excepția taximetrelor; <ul style="list-style-type: none"> • plata pentru asigurarea de stat a pasagerului la transport; • plata pentru serviciu prestat la vînzarea preliminară a biletelor de călătorie; 	

Pe teritoriul Republicii Moldova	Peste hotarele Republicii Moldova
<ul style="list-style-type: none"> • cheltuielile pentru utilizarea lenjeriei de pat în trenuri se compensează fără prezentarea documentelor primare; • călătoria în transportul public (cu excepția taximetrelor) până la gară, aerogară, debarcader și retur, în cazul în care ele nu sînt amplasate în raza localității unde a fost delegat; • călătoria cu taximetrul în cazul în care ora sosirii sau plecării delegatului nu corespunde cu orarul de timp al transportului public. 	
<i>în lipsa documentelor primare</i>	
Conform tarifului minim	Nu se compensează
<i>transport de serviciu sau personal</i>	
Cheltuielile pentru combustibil și lubrifiante, în conformitate cu ruta și kilometrajul aprobate de conducătorul entității + cantitatea necesară de materiale de marca respectivă, dacă sînt prezentate documentele (chitanțele, cecurile) eliberate de stațiile de alimentare cu combustibil, care confirmă cheltuielile menționate.	
Compensarea cheltuielilor de locațiune	
<i>conform documentelor primare</i>	
Cazarea (cheltuielile pentru locațiune), conform plafoanelor din anexa nr. 2 + nu mai mult de 50% din costul locului pentru rezervarea hotelului + serviciile obligatorii prestate în hoteluri, conform cerințelor privind utilizarea camerelor din hoteluri + plățile și posibilele taxe locale obligatorii, reflectate în conturile pentru chirie	
NU SE PERMITE achitarea cheltuielilor pentru locațiune în hoteluri în baza conturilor comune, fără a fi indicate în ele numerele camerelor ocupate, perioada aflării, numele celor cazați, tipurile cheltuielilor etc.	
<i>în baza contractului de locațiune</i>	
pînă la 70% din plafoanele de cazare stabilite prin anexa nr. 2 la Regulament (persoanele din categoria A).	
<i>în lipsa documentelor primare</i>	
25 lei	10 % din norma-limită a cheltuielilor de locațiune pentru fiecare noapte aflată în deplasare, excluzîndu-se timpul aflării în drum
<i>nu se compensează</i>	
Cheltuielile pentru hrană și alte servicii personale (spălatul, călcatul, frizeria etc.), incluse în conturile pentru locațiune	
Achitarea diurnelor	
<i>zilele de plecare și de sosire</i>	
100% din norma stabilită	
<i>delegarea pentru o zi</i>	
Nu se plătește	50%
<i>Durata deplasării depășește 30 zile calendaristice</i>	
-	cuantumul diurnei se reduce cu 20 % pentru fiecare zi suplimentară
Compensarea altor cheltuieli	
-	obținerea vizei, precum și a vizei de reședință în pașaport și alte taxe aferente obținerii acestora
-	comisioanele și taxele bancare pentru schimbarea valutei străine, la utilizarea cardului bancar sau a cecului de numerar în bancă în moneda corespunzătoare
telefaxuri, internet, convorbiri interurbane de serviciu cu entitatea care l-a delegat sau cu alte entități, ce țin de scopul delegării și care se compensează conform ordinului conducătorului	
-	asigurarea medicală obligatorie în străinătate
taxele rutiere și alte cheltuieli specifice la plecarea salariatului cu transportul auto, care nu este de uz public	
<i>transportul bagajelor</i>	
-	spezele pentru asistența medicală în condițiile și în cazurile stabilite de Ministerul Sănătății, cum ar fi vaccinarea și procurarea medicamentelor specifice țărilor și localităților cu o climă greu de suportat, spitalizarea și intervențiile chirurgicale, în caz de necesitate acută (pentru zilele de spitalizare diurna nu se acordă)
-	cheltuielile în legătură cu decesul salariatului în străinătate și transportarea lui în patrie

29.1.3.2.9. Se permite deducerea în scopuri fiscale a cheltuielilor pentru deplasarea fondatorului entității, care nu este încadrat în statele de personal al

acesteia?

În conformitate cu prevederile art. 24 alin. (3) din Codul fiscal, deducerea cheltuielilor de delegații a agenților economici se permite în limitele stabilite de Regulamentul cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 10 din 5 ianuarie 2012.

Astfel, potrivit pct 2 din Regulamentul menționat, acesta reglementează cheltuielile entităților din Republica Moldova pentru deplasarea în interes de serviciu a salariaților încadrați în statele lor de personal sau a persoanelor care îndeplinesc lucrări și servicii în conformitate cu contractul (acordul) încheiat, pe teritoriul republicii și peste hotarele ei.

Prin urmare, cheltuielile pentru deplasarea fondatorului entității care nu este încadrat în statele de personal al entității nu sunt permise la deducere în scopuri fiscale.

29.1.3.2.12.

29.1.3.2.12. În ce mărime urmează a fi dedus suplimentul la salariul tarifar (de funcție) calculat salariatului delegat pe teritoriul republicii pentru executarea lucrărilor de montaj și construcție?

În conformitate cu prevederile pct.28 din Regulamentul cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.10 din 05.01.2012, muncitorilor, conducătorilor și specialiștilor entităților, delegați în teritoriul Republicii Moldova pentru executarea lucrărilor în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor electronice și poștale, lucrărilor de montaj, ajustare, construcție, reparație și restaurare, în locul diurnelor li se plătește, în modul stabilit, un supliment la salariul tarifar (de funcție) în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr.632 din 24 august 1994.

Potrivit pct.8 și 11 din Regulamentul, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 632 din 24.08.94, suplimentul pentru caracterul mobil al lucrărilor executate de muncitorii organizației de construcție (subdiviziunii ei), transferați în altă localitate, se plătește pe un termen de pînă la 3 ani și se stabilește în mărime de 30 la sută din salariul tarifar (salariul de funcție), fără a se lua în calcul coeficienții și plățile suplimentare, care însă nu va depăși diurnile plătite pentru deplasări de serviciu.

Totodată, prevederile pct.21 și 22 stabilesc că, suplimentele plătite în mărimile prevăzute de Regulamentul dat nu se iau în considerare la calcularea salariului mediu și la calcularea cotizațiilor pentru asigurări sociale de stat și sînt neimpozabile, în conformitate cu legislația în vigoare. Lucrătorilor, cărora în baza Regulamentului menționat, li s-au stabilit suplimente nu li se plătesc diurnele prevăzute pentru deplasări.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 24 alin. (1) din Codul fiscal, se permite deducerea cheltuielilor ordinare și necesare, achitate sau suportate de contribuabil pe parcursul anului fiscal, exclusiv în cadrul activității de întreprinzător, iar prevederile alin. (3) al aceuiași articol stabilesc că, deducerea cheltuielilor de delegații se permite în limitele stabilite de Hotărîrea Guvernului nr.632 din 24 august 1994.

29.1.3.2.11. În ce mărime pot fi deduse de către entitatea antrenată în rutele auto, diurnele calculate salariatului delegat peste hotarele Republicii Moldova?

Potrivit prevederilor art.24 alin(3) din Codul fiscal, deducerea cheltuielilor de delegații a agenților economici se permite în limitele stabilite de Hotărîrea Guvernului nr.10 din 05.01.2012.

În conformitate cu pct.31 lit.c) din Regulamentul cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova, aprobat prin Hotărîrea menționată, în cazul aflării salariatului peste hotare peste 24 ore, șoferilor, expeditorilor auto, ghizilor și altor salariați antrenați în rutele traficului auto internațional de mărfuri și călători li se plătesc diurne în modul general stabilit de Regulamentul menționat.

Cheltuielile de deplasare, în cazul descărcării pe teritoriul unei țări și a încărcării pe teritoriul altei țări, se achită în mărime de 50% din suma cheltuielilor de deplasare stabilite pentru fiecare dintre aceste țări.

Potrivit punctelor 6, 10 și 11 din Regulamentul menționat, delegarea salariatului se efectuează de către conducătorul entității sau altă persoană împuternicită prin aprobarea ordinului, cu indicarea scopului și a termenului delegării, precum și a țării gazdă.

Termenul delegării salariaților se determină de către conducătorii entităților în conformitate cu Codul muncii al Republicii Moldova.

Compensarea cheltuielilor de deplasare se efectuează pentru zilele aflării efective în deplasare, inclusiv pentru ziua plecării și ziua sosirii, determinate conform mențiunilor în ordinul de deplasare și în documentele de călătorie prezentate, în limitele termenului pentru care salariatul a fost delegat.

Astfel, în conformitate cu prevederile art.24 alin. (3) din Codul fiscal, deducerea cheltuielilor de delegații se permite în limitele stabilite de pct.31 din Hotărîrea menționată.

Cheltuieli de asigurare a persoanelor juridice
(rd. 0303 din Anexa 2D la Declarație)

În conformitate cu art. 24 alin. (1) și (3) din Codul Fiscal, deducerea cheltuielilor de asigurare a persoanelor juridice se permite în corespundere cu HG 693/2018.

Deducerea primelor de asigurare plătite în baza contractelor de asigurare încheiate în corespundere cu prevederile legislației în vigoare de către agenții economici și persoanele fizice înregistrate în calitate de întreprinzător, din venitul provenit de la activitatea de întreprinzător, se stabilește astfel (figura 4):

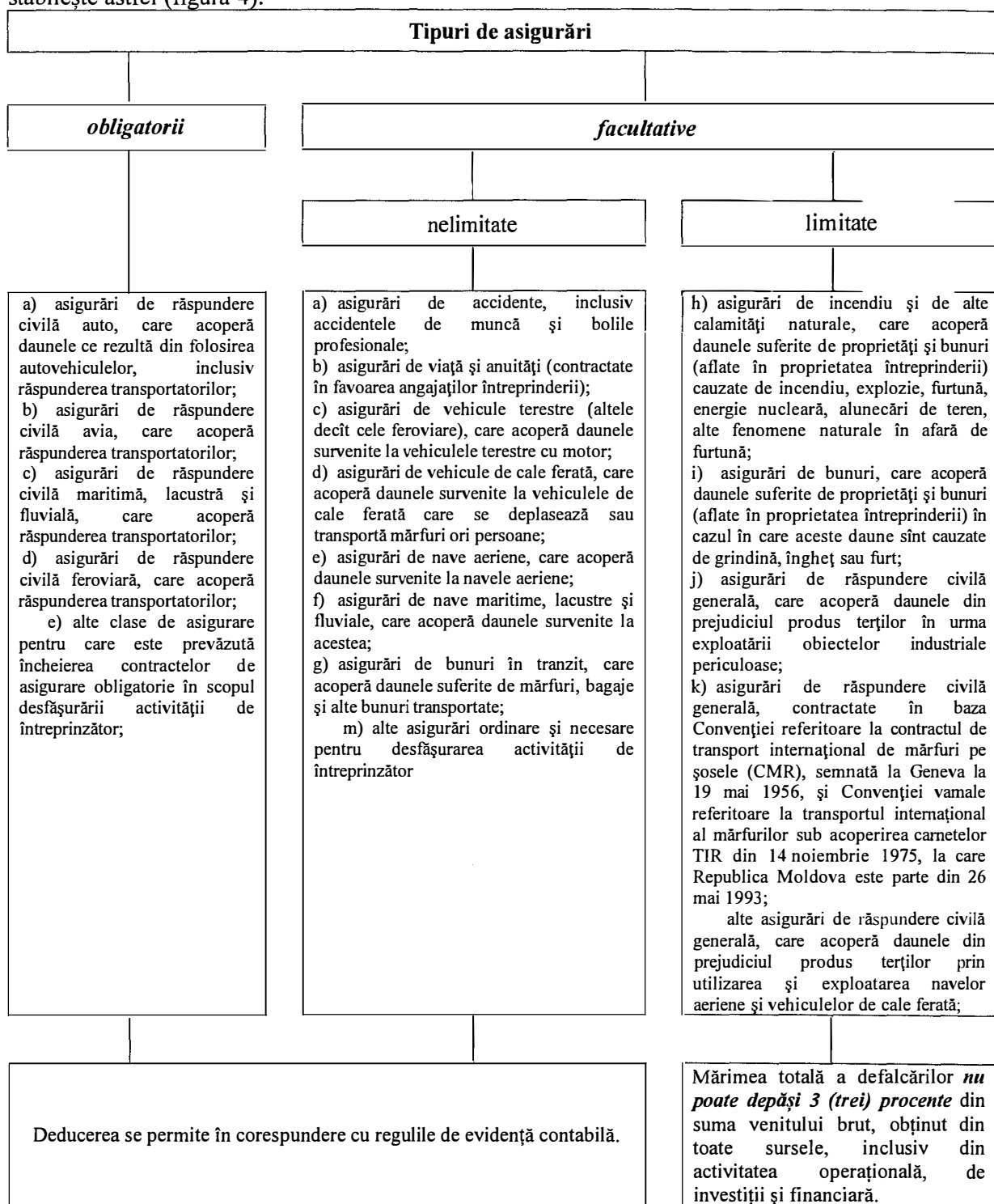

Figura 4. Clasificarea tipurilor de asigurări în conformitate cu HG 693/2018 și modul de deducere a acestora

În plus, pentru contractarea asigurărilor subvenționate de către stat, mărimea defalcărilor permise ca deduceri de cheltuieli aferente activității de întreprinzător în scopuri fiscale nu poate depăși cota de primă de asigurare, care urmează a fi plătită de către asigurat (întreprinderea agricolă, producătorul agricol etc.) în conformitate cu legile speciale respective.

De regulă, primele de asigurare se transferă de către întreprindere în avans în mărime deplină, până la intrarea în vigoare a contractului de asigurare. Fiecare poliță de asigurare are un termen de valabilitate. De aceea în evidența contabilă suma primei de asigurare transferate în adresa companiei de asigurare se constată inițial ca și cheltuieli anticipate curente, prin formula

Dt 261 Ct 521

iar ulterior se decontează lunar ori trimestrial la cheltuieli sau costuri.

Conform art. 20 alin. (1) lit. b) din Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007, formularele tipizate cu regim special se utilizează în cazul prestării serviciilor, cu excepția serviciilor financiare prestate de către instituțiile financiare, organizațiile de microfinanțare, asociațiile de economii și împrumut.

Cheltuieli de reprezentanță
(rd. 0304 din Anexa 2D la Declarație)

Art. 24 alin. (3) din Codul Fiscal și HG 693/2018 stabilesc regulile de recunoaștere a cheltuielilor de reprezentanță spre deducere (tabelul 17):

Tabelul 17. Situația comparativă a normelor privind deducerea cheltuielilor de reprezentanță

Redacția actuală (HG 693/2018)	Redacția precedentă	Actul normativ abrogat
<p>La cheltuielile de reprezentanță ce țin de activitatea de întreprinzător a entității se raportează doar cheltuielile suportate pentru primirea delegațiilor, atât în Republica Moldova, cât și în afara Republicii Moldova, ce contribuie la buna desfășurare a activității de întreprinzător și includ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) cheltuielile pentru primirea oficială a delegațiilor, inclusiv a celor străine, pentru încheierea diverselor acorduri, contracte etc.; 2) cheltuielile pentru frecventarea manifestărilor culturale și reprezentațiilor teatralizate în procesul de negocieri ale unor acorduri în scop antreprenorial; 3) cheltuielile de transport în timpul primirii delegațiilor conform programului stabilit; 4) cheltuielile pentru achitarea serviciilor traducătorilor neîncadrați în personalul întreprinderii; 5) cheltuielile pentru tratații în timpul și locul unde decurg negocierile de afaceri și manifestările culturale respective; 6) cadouri/suvenire în mărimea ce nu depășește 2% din suma scutirii personale anuale, pentru fiecare persoană, primită în delegație/deplasare realizată conform programului. 	<p>La cheltuielile de reprezentanță, ce țin de activitatea de antreprenorat a întreprinderii, se raportează: cheltuielile pentru primirea oficială a delegațiilor, inclusiv celor străine, pentru frecventarea manifestațiilor culturale și reprezentațiilor teatralizate, achitarea serviciilor traducătorilor neîncadrați în personalul întreprinderii, pentru tratații în timpul și locul unde decurg negocierile de afaceri și manifestările culturale respective, precum și alte cheltuieli similare.</p> <p>În cheltuielile de reprezentanță, ce țin de activitatea comercială, de rînd cu cheltuielile suportate la locul de reședință a întreprinderii, se includ și alte cheltuieli ale reprezentantului întreprinderii în alte localități decît cele de reședință.</p>	<p>HG 130/1998</p>
<p>Documentele ce confirmă primirea delegațiilor (reprezentațelor) sînt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ordinul conducătorului întreprinderii, emis în baza înțelegerilor prealabile ale 	<p>Documente ce confirmă primirea delegațiilor (reprezentațelor) sînt considerate: ordinul conducătorului întreprinderii, emis în baza înțelegerilor prealabile ale părților</p>	<p>HG 130/1998</p>

Redacția actuală (HG 693/2018)	Redacția precedentă	Actul normativ abrogat
părților (programele, acordurilor, scrisorilor, faxurilor etc.), în care se menționează componența delegațiilor, scopul, programul și termenul vizitei; 2) informațiile referitoare la rezultatele vizitei și darea de seamă asupra cheltuielilor efectuate, justificate documentar. Pentru asigurarea confirmării cheltuielilor de reprezentanță se va asigura dispunerea ambelor categorii de documente din cele menționate în prezentul punct.	(programele, acordurilor, scrisorilor, faxurilor etc.). În ordin se menționează componența delegațiilor, scopul, programul și termenul vizitei; informațiile referitoare la rezultatele vizitei și darea de seamă asupra cheltuielilor efectuate, justificate documentar.	
X	La cheltuielile de reprezentanță nu se atribuie cheltuielile ocazionate de primirea delegațiilor reciproce dintre filiale și întreprinderea de bază , cu excepția delegațiilor dintre întreprinderile nerezidente și filialele lor în Republica Moldova, care sînt considerate persoane juridice aparte.	HG 130/1998
Suma-limită a cheltuielilor de reprezentanță care se permite spre deducere constituie 0,75% din venitul brut	Suma-limită a cheltuielilor de reprezentanță, care se permite spre deducere din venitul brut, constituie: a) 0,5% din suma veniturii brut, încasat de la comercializarea mărfurilor (volumul de circulație a mărfurilor); b) 1% din suma celorlalte tipuri de venit brut, fără taxa pe valoarea adăugată și accize.	HG 130/1998

Dacă o parte din cheltuielile de reprezentanță nu sunt confirmate documentar, atunci această parte trebuie inclusă în cheltuielile neconfirmate documentar și reflectată în rd. 03026 din Anexa 2D la Declarație.

Calcularea cheltuielilor de reprezentanță permise spre deducere în scopuri fiscale se face în Anexa 2.1D la Declarație. La completarea acestei Anexe trebuie de ținut minte că se permite deducerea doar a cheltuielilor efective, dar în limitele stabilite.

***Exemplul 13.** În timpul deplasării cu chestiuni de afaceri în orașul Baden-Baden, Germania, conducerea entității „Alfa” SRL a planificat petrecerea unei întruniri cu partenerii de afaceri în vederea negocierii condițiilor contractului de colaborare. În acest sens a fost emis ordinul corespunzător, iar după finalizarea convorbirilor a fost întocmit raportul privind cheltuielile de reprezentanță. Datele privind sumele efectiv suportate sunt prezentate în tabelul 18.*

Tabelul 18. Informații privind cheltuielile de reprezentanță suportate

Nr. d/o	Acțiuni întreprinse	Data operației economice	Suma (lei) (la cursul din data tranzacției)	Documente confirmative
1.	Închirierea sălii de conferință în hotel	13.11.18	20 156	Chitanța hotel
2.	Organizare pauză de cafea	13.11.18	15 789	Chitanța hotel
3.	Înmânare suveniruri cu tematică națională (4 persoane)	10.11.18	2 450	Factura fiscală AF5468932, actul de casare a bunurilor nr.105
4.	Achitarea serviciilor traducătorului specializat	13.11.18	5 610	Invoice de la agenția de traduceri
	TOTAL	X	44 005,00	X

În baza datelor exemplului se vor întocmi formulele contabile:

Tabelul 19. Înregistrări contabile privind cheltuielile de reprezentanță

Debit	Credit	Suma (lei)
713	532	41 555
713	211	2 450

În baza datelor din exemplu, entitatea urmează să efectueze calculul limitei de deducere a cheltuielilor privind producția de suvenir:

Tabelul 20. Calculul limitei privind deducerea cheltuielilor cu suvenir

Nr.	Indicatori	Suma (lei)
1.	Cantitatea cadourilor (lei)	4
2.	Suma scutirii personale anuale	24000
3.	Limita de deducere (rd.1 * d.2 * 2%)	1920
4.	Suma cheltuielilor efective privind producția de suvenir	2450
5.	Depășirea limitei de deducere a cheltuielilor cu producția de suvenir	530

Ulterior, în Declarația VEN va fi făcută următoarea ajustare în Anexa 2.1 D:

Anexa 2.1D Descifrare la rândul 0304

Indicatori/ Показатели	Cod	Suma	Suma limită a cheltuielilor de reprezentanță, %	Suma cheltuielilor de reprezentanță
A	1	2	3	4
Venitul conform datelor contabilității financiare (suma clasei "Venituri")	03041	4 214 227	X	X
Suma ajustărilor (majorărilor/ micșorărilor) veniturilor (rîndul 020 din Declarație)	03042	(10 115)		
Suma veniturii brut (rîndul 03041 + rîndul 03042)	03043	4204112	0,75%	31531
inclusiv:/				
din vânzarea mărfurilor	030431		0,5	
alte venituri (rîndul 03043 – rîndul 030431)	030432		1,0	
Total suma-limită a cheltuielilor de reprezentanță (rîndul 030431 + rîndul 030432)	03044	X	X	31531
Suma cheltuielilor efective de reprezentanță (se reflectă în anexa 2D, rîndul 0304, coloana 2)	03045	X	X	44605
Cheltuieli de reprezentanță permise spre deducere (rîndul 03045, dar nu mai mult decît rîndul 03044 (se reflectă în anexa 2D, rîndul 0304, coloana 3)	03046	X	X	31531 - 230 31301

Anexa 2D (extras)

Notă la rîndul 030

„Ajustarea (majorarea/micșorarea) cheltuielilor conform prevederilor legislației fiscale”

Corectări	Cod	Constatat în		Diferența (col. 3 - col. 2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
A	1	2	3	4
Cheltuieli de reprezentanță (art. 24 alin. (3) din CF)	0304	44605	31009	(13596)

! Este de menționat că, în cazul în care compensarea cheltuielilor de reprezentanță salariatului se efectuează fără documente justificative, suma compensației se va considera venit impozabil (facilitate acordată de către angajator) în conformitate cu art.18 lit.o) și art.19 ale CF RM (Scrisoarea IFPS nr. 17-2-09/1-396-2811/11 din 19.07.2006).

29.4.8. La invitația întreprinderii în Republica Moldova sosesc specialiști străini, care furnizează diverse servicii (consultații referitor la procesul de producere, calitatea producției, semnarea contractelor, auditul firmei etc.). Întreprinderea pentru aceste servicii acordă nerezidenților cazarea și alimentarea pe cont propriu. Se consideră oare aceste plăți achitate în folosul nerezidenților ca cheltuieli de reprezentanță și se permit oare ele la deduceri?

În conformitate cu prevederile pct. 51 din Regulamentul cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venitul persoanelor juridice și persoanelor fizice care practică activitate de întreprinzător, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 693 din 11.07.2018, la cheltuieli de reprezentanță, ce țin de activitatea de întreprinzător a entității se raportează doar cheltuielile suportate pentru primirea delegațiilor, atât în Republica Moldova, cât și în afara Republicii Moldova, ce contribuie la buna desfășurare a activității de întreprinzător și includ:

- 1) cheltuielile pentru primirea oficială a delegațiilor, inclusiv a celor străine, pentru încheierea diverselor acorduri, contracte etc.;
- 2) cheltuielile pentru frecventarea manifestărilor culturale și reprezentațiilor teatralizate în procesul de negocieri ale unor acorduri în scop antreprenorial;
- 3) cheltuielile de transport în timpul primirii delegațiilor conform programului stabilit;
- 4) cheltuielile pentru achitarea serviciilor traducătorilor neîncadrați în personalul întreprinderii;
- 5) cheltuielile pentru tratații în timpul și locul unde decurg negocierile de afaceri și manifestările culturale respective;
- 6) cadouri/suvenire în mărimea ce nu depășește 2% din suma scutirii personale anuale, pentru fiecare persoană, primită în delegație/deplasare realizată conform programului.

Astfel, conform prevederilor Hotărârii menționate, cheltuielile privind cazarea și alimentarea persoanelor nerezidente nu se atribuie la cheltuieli de reprezentanță.

29.4.25. Se consideră oare venit pentru nerezident, plățile achitate pentru transport și cazare în Republica Moldova de compania rezidentă în favoarea nerezidentului pentru prestarea serviciilor în Republica Moldova?

Venituri ale nerezidentului obținute în Republica Moldova se consideră veniturile specificate la art.71 din Codul fiscal.

Totodată, veniturile nerezidentului obținute din prestarea serviciilor în Republica Moldova se specifică la art.71 alin.(1) lit.b) din Codul fiscal. De asemenea, veniturile nerezidenților obținute în Republica Moldova se consideră alte venituri (art.71 alin.(1) lit.u) din Codul fiscal), care nu sînt specificate la literele precedente ale articolului menționat, cu condiția ca acestea să nu fie scutite de impunere potrivit legislației fiscale sau altor acte legislative.

Potrivit prevederilor art.73 alin.(3) din Codul fiscal, veniturile persoanelor fizice nerezidente, specificate la art.71, care nu țin de o reprezentanță permanentă în Republica Moldova urmează a fi supuse impunerii la sursa de plată potrivit art.91, fără dreptul la deduceri, cu excepția veniturilor menționate la alin.(4) al articolului nominalizat.

De asemenea, menționăm că conform art.73 alin.(5) din Codul fiscal, impozitul pe venit la sursa de plată se reține de la nerezidenți indiferent de forma și locul achitării venitului.

Respectiv, persoanele menționate la art.90 din Codul fiscal, rețin și achită un impozit în mărime 12% din plățile direcționate spre achitare nerezidentului aferente veniturilor de la art.71, cu excepția celor specificate la liniuțele a doua, a treia și a patra din prezentul alineat (art.91 alin.(1) prima liniuță).

În temeiul explicațiilor Ministerului Finanțelor nr.14/3-13/110 din 09.03.2016, cheltuielile pentru cazare, transport, alimentare suportate de compania rezidentă în folosul persoanelor fizice nerezidente vor fi considerate ca venituri conform art.71 alin.(1) lit.u) din Codul fiscal, care indiferent de forma și locul achitării venitului, vor fi impozitate potrivit art.91 alin.(1) liniuța întâi din Codul fiscal.

Conform prevederilor art.4 alin.(1) din Codul fiscal, dacă un tratat internațional care reglementează impozitarea sau include norme care reglementează impozitarea, la care Republica Moldova este parte, stipulează alte reguli și prevederi decît cele prevăzute de legislația fiscală, se aplică regulile și prevederile tratatului internațional.

Concomitent, dacă nerezidentul este rezidentul unui stat cu care Republica Moldova are încheiată o Convenție (Acord) de evitare a dublei impuneri se vor aplica prevederile tratatului internațional.

Pentru a beneficia de prevederile Convenției (Acordului) respectiv, nerezidentul urmează să prezinte certificatul de rezidență conform art.793 alin.(2) din Codul fiscal.

Monitorul fiscal : Se vor permite la deducere în scopuri fiscale cheltuielile de cazare, suportate de către entitate în folosul nerezidentului angajat? Ce obligații fiscale va genera această operație față de nerezident?

În conformitate cu prevederile art. 70 alin. (1) din CF, întregul venit al contribuabilului nerezident se împarte în venit obținut :

1. în Republica Moldova din activități de întreprinzător sau din munca prin contract (acord) de muncă;
2. peste hotarele Republicii Moldova din activități de întreprinzător sau din munca prin contract (acord) de muncă.

Veniturile nerezidenților, obținute în Republica Moldova, sunt specificate la art. 71 din CF.

Conform prevederilor art. 71 lit. n) al CF, se consideră venituri obținute de un nerezident în Republica Moldova veniturile din activitatea desfășurată în temeiul contractului (acordului) de muncă sau din cea desfășurată în baza

altor contracte cu caracter civil, inclusiv onorariile conducătorilor, fondatorilor sau membrilor consiliului de administrație și/sau alte plăți permise de membrii organelor de conducere ale persoanei juridice rezidente, indiferent de locul exercitării efective a obligațiilor administrative încredințate acestor persoane.

Concomitent, conform art. 71 lit. o) al CF, veniturile nerezidenților obținute în Republica Moldova se consideră veniturile sub formă de facilități, specificate la articolul 19 din CF, acordate de patron (beneficiar) persoanelor fizice nerezidente.

De asemenea, potrivit art. 19 din CF, plățile acordate salariatului de către patron pentru recuperarea cheltuielilor personale, se constată ca facilități impozabilă acordată de patron în favoarea salariatului, care se supune impozitării în modul general stabilit, în conformitate cu cotele stabilite la art. 15 lit. a) din CF.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 73 alin. (4) al CF, veniturile persoanelor fizice nerezidente, specificate la art.71 lit. n) și o), urmează a fi supuse impozitării la sursa de plată în modul prevăzut la art. 88, fără dreptul la deduceri și/sau scutiri aferente acestor venituri.

În conformitate cu prevederile art. 24 alin. (1) din CF, se permite deducerea cheltuielilor ordinare și necesare, achitate sau suportate de contribuabil pe parcursul anului fiscal, exclusiv în cadrul activității de întreprinzător. Totodată, conform punctului 39 din Regulamentul cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit, aprobat prin HG nr. 77 din 30.01.2008, cheltuielile ordinare și necesare reprezintă cheltuielile, caracteristice pentru gestionarea anumitor tipuri de activități de întreprinzător, fără de care este imposibil de a face business, care sunt definite atât cu indici calitativi, cât și indici cantitativi.

Astfel, ținând cont de prevederile legislației nominalizate, nu se permite deducerea în scopuri fiscale a cheltuielilor suportate aferente cazării salariatului.

Totodată, în cazul în care suportarea cheltuielilor de cazare pentru nerezidentul care prestează servicii, reprezintă o obligație contractuală a beneficiarului serviciului, respectiv, acestea constituie parte componentă a valorii serviciului prestat de către nerezident, care se vor permite la deducere în modul general stabilit, prin prisma prevederilor art. 24 alin. (1) din CF.

Cheltuieli efectuate până la momentul plății, în cazul în care contribuabilul are obligații față de persoana interdependentă care aplică metoda de casă
(rd. 0307 și 0308 din Anexa 2D la Declarație)

Această diferență apare la întreprindere doar în cazul în care se satisfac concomitent 3 condiții:

- 1) obligațiile au apărut față de o persoană interdependentă;
- 2) persoana interdependentă aplică metoda de evidență de casă (în conformitate cu art. 44 alin. (1) lit. a) din Codul Fiscal, metoda de casă se aplică doar de către persoane fizice);
- 3) cheltuielile constatate în contabilitate și neachitate persoanei interdependente reprezintă venit care nu a fost obținut al acestei persoane.

Prin urmare, obligațiile aferente împrumuturilor, deconturilor de avans etc. față de aceste persoane nu se referă la diferența examinată.

Cheltuieli legate de dobânzile plătite sau calculate
(rd. 03010 din Anexa 2D la Declarație)

Deducerea cheltuielilor aferente dobânzilor suportate în baza contractului de împrumut de către agenții economici în folosul persoanelor fizice și juridice (cu excepția instituțiilor financiare, a organizațiilor de microfinanțare și a companiilor de leasing) se acceptă în limita ratei medii ponderate a dobânzii la creditele acordate de sectorul bancar persoanelor juridice pe termen de până la 12 luni și peste 12 luni în secțiunea pe lei moldovenești și pe valută străină. Rata medie ponderată a dobânzii la creditele acordate de sectorul bancar persoanelor juridice pe termen de până la 12 luni și peste 12 luni în secțiunea pe lei moldovenești și pe valută străină se determină de către Banca Națională a Moldovei și se publică pe pagina web oficială a acesteia”.

Din textul redacției în vigoare a art. 25 alin. (2) din CF putem deduce câteva momente-cheie:

c) limita pentru deducerea cheltuielilor aferente dobânzilor suportate în baza contractului de împrumut de către agenții economici în folosul persoanelor fizice și juridice (cu excepția instituțiilor financiare, a organizațiilor de microfinanțare și a companiilor de leasing) nu poate depăși **rata medie ponderată a dobânzii** la creditele acordate de sectorul bancar;

d) se ia în considerație doar rata medie ponderată a dobânzii la creditele acordate **persoanelor juridice**;

e) pentru calcularea sumei dobânzilor permise spre deducere în scopuri fiscale, împrumuturile respective se grupează **după termenul de achitare** (până la 12 luni și peste 12 luni) și **după valuta** în care sunt exprimate (lei moldovenești și valută străină);

informația despre rata medie ponderată a dobânzii se publică pe **pagina web oficială** a BNM (în prezent, această informație se găsește la adresa: <http://bnm.md/bdi/pages/reports/dpmc/DPMC4.xhtml>).

Luând în considerație faptul că BNM oferă această informație într-un format foarte extins, autorii acestui material au totalizat datele privind rata medie ponderată a dobânzii la creditele acordate de sectorul bancar persoanelor juridice, pentru anul **2018** (v. tabelul 21).

Tabelul 21. Rata medie ponderată a dobânzii la creditele acordate de sectorul bancar persoanelor juridice

Indicator	până la 12 luni		peste 12 luni	
	lei moldovenești	valută ¹	lei moldovenești	valută ¹
Rata medie ponderată a dobânzii la creditele acordate de sectorul bancar (%)				

Indiferent de luna în care a fost perfectat contractul de împrumut și luna anului fiscal începând cu care agentul economic calculează dobânda la creditele (împrumuturile) obținute, deducerea cheltuielilor aferente dobânzilor în favoarea persoanelor juridice și fizice pentru creditele și împrumuturile contractate de la acestea, permisă în scopuri fiscale (col. 3 rd. 03010 din Anexa 2D la Declarație), se limitează în conformitate cu rata medie ponderată anuală a dobânzii indicată mai sus.

Deducerea datoriilor compromise
(rd. 03015 și rd. 03014 din Anexa 2D la Declarație)

În conformitate cu art. 31 alin. (1) din Codul Fiscal, se permite deducerea oricărei datorii compromise, conform legislației, dacă această datorie s-a format în cadrul desfășurării activității de întreprinzător.

Conform p. 32) al art. 5 din Codul Fiscal, datorie compromisă se numește creanța care este nerambursabilă **în cazurile** în care:

- agentul economic lichidat nu are succesori de drepturi;
- persoana juridică sau fizică care desfășoară activitate de întreprinzător, declarată insolubilă, nu are bunuri;
- persoana fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător și gospodăria țărănească (de fermier) sau întreprinzătorul individual nu are, în decurs de 2 ani din ziua apariției datoriei, bunuri sau este în insuficiență de bunuri ce ar putea fi percepute în vederea stingerii acestei datorii;
- persoana fizică a decedat și nu mai există persoane obligate prin lege să onoreze obligațiile acesteia;

- persoana fizică, inclusiv membrii gospodăriei țărănești (de fermier) sau întreprinzătorul individual, care și-a părăsit domiciliul nu poate fi găsită în decursul termenului de prescripție stabilit de legislația civilă;
- există actul respectiv al instanței de judecată sau al executorului judecătoresc (decizie, încheiere sau alt document prevăzut de legislația în vigoare) potrivit căruia perceperea datoriei nu este posibilă.

Calificarea datoriei drept compromisă, în cazurile specificate mai sus, are loc doar în baza documentului corespunzător prin care se confirmă apariția circumstanței respective de implicare într-o formă juridică în condițiile legii.

În **contabilitate**, creanța reprezintă o parte din active, care urmează să fie achitată întreprinderii în termenele prevăzute de condițiile contractului, cambiei, sau de actele normative.

În evidența contabilă orice creanță a întreprinderii și datoriile se reflectă la valoarea lor **nominală**, în baza documentelor comerciale și contabile. Creanțele și datoriile în valută străină se contabilizează și se reflectă în situațiile financiare în moneda națională, la cursul de schimb al BNM valabil la data apariției lor.

Exemplul 14. În anul 2017 întreprinderea a casat o creanță aferentă avansurilor acordate, cu termenul de prescripție expirat, în mărime de 8 000 lei, neconfirmată în scopuri fiscale.

În scopuri fiscale datoria compromisă casată a fost reflectată în Anexa 2D la Declarație:

Anexa 2D (extras)

Notă la rândul 030

„Ajustarea (majorarea/micșorarea) cheltuielilor conform prevederilor legislației fiscale”

Corectări	Cod	Constatat în		Diferența (col. 3 - col. 2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
A	1	2	3	4
Deducerea datoriilor compromise (art. 31 alin. (1) din CF)	03015			

În anul 2018, în rezultatul inventarierii, s-au depistat următoarele creanțe cu termenul de prescripție expirat:

- față de întreprinderea „Mona” SRL în sumă de 12 000 lei (sold debitor la contul 221), inclusiv TVA 2 000 lei, pentru care este confirmare în scopuri fiscale;
- față de întreprinderea „Tera” SRL în sumă de 900 lei (sold debitor la contul 224), pentru care lipsește confirmare în scopuri fiscale.

Întreprinderea creează corecții pentru creanțele compromise aferente facturilor comerciale. Suma corecțiilor pentru creanțele compromise pentru anul 2018 a constituit 33 000 lei.

Formulele contabile privind casarea creanțelor cu termenul expirat în anul 2018:

Tabelul 22. Corespondența conturilor pentru operațiile legate de casarea creanțelor compromise

Nr. d/o	Conținutul operației economice	Corespondența conturilor		Suma (lei)
		debit	credit	
1	Crearea provizionului (corecției) pentru creanțe compromise	712	222	33 000
2	Casarea creanței față de întreprinderea „Mona” SRL	222	221	10 000
		221	5344	(2 000)
3	Casarea creanței față de întreprinderea „Tera” SRL	714	224	900

În scopuri fiscale, crearea rezervei pentru creanțe dubioase și casarea creanțelor compromise se reflectă în Anexa 2D la Declarație astfel:

Anexa 2D (extras)

Notă la rândul 030

„Ajustarea (majorarea/micșorarea) cheltuielilor conform prevederilor legislației fiscale”

Corectări	Cod	Constatat în		Diferența (col. 3 - col. 2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
A	1	2	3	4
Defalcări în fondurile de rezervă (art. 31 alin. (2) din CF)	03014			
Deducerea datoriilor compromise (art. 31 alin. (1) din CF)	03015			

În plus, în anul 2018 întreprinderea „Alfa” SRL a primit o parte din avansul acordat, casat în anul 2017 și calificat ca nedeductibil, în mărime de 3 000 lei, reflectând-o în evidența contabilă prin formula:

Debit 242 „Cont de decontare” 3 000 lei,
Credit 612 „Alte venituri operaționale” 3 000 lei.

În scopuri fiscale acest venit nu se impozitează și se reflectă în Anexa 1D la Declarație astfel:

Anexa 1D (extras)

Notă la rândul 020

„Ajustarea (majorarea/micșorarea) veniturilor conform prevederilor legislației fiscale”

Indicatori	Cod	Constatat în		Diferența (col. 3 - col. 2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
A	1	2	3	4
Suma venitului de la stingerea creanțelor decontate anterior pe seama cheltuielilor perioadei gestionare, inclusiv prin rezervele formate în conformitate cu prevederile SNC, însă nepermise spre deducere conform Codului Fiscal	0209			

Cheltuieli de investiții

(rd. 03024 din Anexa 2D la Declarație)

Referitor la costurile de investiții, menționăm că art. 36 alin. (4) lit. b) din CF prevede deducerea acestor cheltuieli în limitele venitului obținut din activitatea de investiții.

La aceste cheltuieli se referă:

- cheltuielile ordinare și necesare, achitate sau suportate pe parcursul anului fiscal în scopul obținerii venitului din investiții;
- dobânzile pe datorie, cu condiția ca dobânda să nu depășească suma venitului din investiții.

Astfel, conform p. 5) al art. 12 din CF, venitul din investiții reprezintă venit obținut din investițiile de capital și din investițiile în activele financiare, dacă participarea contribuabilului la organizarea acestei activități nu este regulată, permanentă și substanțială.

Conform SNC „Creanțe și investiții financiare” investițiile financiare sunt active sub formă de valori mobiliare, cote de participație în capitalul social al altor entități și alte investiții deținute de entitate în scopul exercitării controlului, obținerii veniturilor sau altor beneficii economice. În contextul SNC, investițiile financiare se contabilizează în două grupe: valori mobiliare și cote de participație și alte investiții financiare (împrumuturi acordate, depozite bancare etc.).

Concomitent, în conformitate cu SNC „Investiții imobiliare”, investiție imobiliară este proprietate imobiliară (clădiri/terenuri și sau parte ale acestora) deținută (de proprietar sau locatar în baza unui contract de leasing financiar), mai degrabă în scopul închirierii și/sau pentru creșterea valorii acesteia, decât pentru a fi:

- utilizată în producție, pentru furnizarea de bunuri, prestarea serviciilor sau în scopuri administrative;
- vîndută în procesul desfășurării normale a activității.

Exemplul 15. În ianuarie 2018 entitatea a obținut un credit bancar în mărime de 500 000 lei pe un termen de 1 an. În același an, a fost acordat un împrumut fără dobândă pe un termen de 3 luni entității „Beta” SRL.

Dobânda pentru creditul menționat a constituit 65 000 lei.

De asemenea, entitatea a mai contractat în iunie 2018 un împrumut în sumă de 400 000 lei pentru procurarea unei părți de clădire destinată creșterii valorii. Dobânda pentru împrumutul respectiv, calculată pentru anul 2018, a constituit 16 300 lei.

La completarea Declarației 2018, întreprinderea trebuie să examineze dreptul la deducerea cheltuielilor aferente dobânzii pentru creditul și împrumutul cu destinație specială reieșind din art. 36 alin. (4) lit. b) din CF.

Tabelul 23. Calculul sumei consumurilor de investiții permise spre deducere în anul 2018 (conform art. 36 alin. (4) din CF)

Denumirea obiectului de proprietate investițională	Baza	Venit din investiții		Consumuri de investiții		Consumuri în scopuri fiscale	
		Tipul venitului	Suma, lei	Tipul de consum	Suma, lei	Deductibile (în limita venitului), lei	Neductibile (depășesc venitul), lei
1	2	3	4	5	6	7	8
Împrumut „Beta” SRL	Contract de împrumut nr. 001 din 15.01.18	Dobânda	-	Dobânda pentru credit	16 250	-	16 250
Parte de clădire	Contract de vânzare-cumpărare a imobilului f/n dd 02.06.18	-	-	Dobânda pentru împrumut	16 300	0	16 300
Total pe obiect			0		32 550	0	32 550
TOTAL	X	X	0	X	32 550	0	32 550

Dat fiind faptul că aceste cheltuieli sunt limitate de suma venitului din activitatea investițională, cheltuielile aferente dobânzilor respective nu pot fi deduse în scopuri fiscale în sumă totală și urmează să fie ajustate în rd. 03024 din Anexa 2D la Declarație:

Anexa 2D (extras)

Notă la rândul 030

„Ajustarea (majorarea/micșorarea) cheltuielilor conform prevederilor legislației fiscale”

Corectări	Cod	Constatat în		Diferența (col. 3 - col. 2)
		contabilitatea financiară	scopuri fiscale	
A	1	2	3	4
Cheltuieli de investiții (art. 36 alin. (4) lit. b) din CF)	03024	32 550	0	(32 550)

Cheltuieli legate de efectuarea plăților în favoarea salariaților care nu pot fi calificate ca plăți salariale (rd. 03029 din Anexa 2D la Declarație)

În col. 2 rd. 03029 se reflectă cheltuielile suportate de către contribuabil, legate de efectuarea plăților în favoarea salariaților, care nu pot fi calificate ca plăți salariale. Fiind considerate cheltuieli nedeductibile în baza art. 24 alin. (1) din Codul Fiscal, în col. 3 se indică cifra „0”.

De regulă, în categoria acestor cheltuieli se includ plățile în formă de ajutor material acordat angajaților în legătură cu diverse motive, inclusiv de ordin personal. În plus, nedeductibile pot fi considerate și plățile efectuate de către întreprindere pentru acoperirea cheltuielilor personale ale angajaților, definite în art. 19 din Codul Fiscal ca facilități acordate de angajator (v. p. 29 din Anexa 2 la Hotărârea Guvernului nr. 596 din 13 august 2012).

29.1.3.1.9. Se vor permite la deducere în scopuri fiscale cheltuielile suportate de agentul economic aferent plăților de stimulare și compensare sub formă de premii acordate angajaților acestuia?

În conformitate cu art. 24 alin. (1) din Codul fiscal, se permite deducerea cheltuielilor ordinare și necesare, achitate sau suportate de contribuabil pe parcursul perioadei fiscale, exclusiv în cadrul activității de întreprinzător.

Totodată, conform pct. 26 din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 693 din 11 iulie 2018, cheltuielile ordinare și necesare reprezintă cheltuielile caracteristice gestionării activității de întreprinzător și cheltuielile reglementate prin acte normative în vigoare, caracteristice pentru gestionarea anumitor tipuri de activități de întreprinzător, în scopul desfășurării activității economice și obținerii de venituri.

Respectiv, cheltuielile suportate de către agentul economic aferente plăților de stimulare, inclusiv sub forma de premii, care sunt legate de retribuirea muncii în cadrul activității de întreprinzător, se vor permite la deducere în scopuri fiscale prin prisma prevederilor art. 24 alin. (1) din Codul Fiscal, fiind calificate ca ordinare și necesare.

29.1.3.1.24. Se vor permite la deducere în scopuri fiscale cheltuielile suportate de agentul economic aferent plăților de stimulare sub formă de premii sau ajutoare materiale, care nu sunt legate de retribuirea muncii, acordate angajaților acestuia?

În conformitate cu prevederile art. 24 alin (1) din Codul fiscal, se permite deducerea cheltuielilor ordinare și necesare, achitate sau suportate de contribuabil pe parcursul perioadei fiscale, exclusiv în cadrul activității de întreprinzător.

De asemenea, conform pct. 26 din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 693 din 11 iulie 2018, cheltuielile ordinare și necesare reprezintă cheltuielile caracteristice gestionării activității de întreprinzător și cheltuielile reglementate prin acte normative în vigoare, caracteristice pentru gestionarea anumitor tipuri de activități de întreprinzător, în scopul desfășurării activității economice și obținerii de venituri.

Potrivit art. 4 alin. (1) și (4) din Legea salarizării nr. 847-XV din 14 februarie 2002, în sistemul tarifar și sistemele netarifare salariul include salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției), salariul suplimentar (adaosurile și sporurile la salariul de bază) și alte plăți de stimulare și compensare. Alte plăți de stimulare și compensare includ recompensele conform rezultatelor activității anuale, premiile potrivit sistemelor și regulamentelor speciale, plățile de compensare, precum și alte plăți neprevăzute de legislație care nu contravin acesteia.

În conformitate cu art. 1651 din Codul muncii nr. 154-XV din 28 martie 2003, angajatorul este în drept să acorde anual salariaților ajutor material în modul și condițiile prevăzute de contractul colectiv de muncă, de alt act normativ la nivel de unitate și/sau de actele normative în vigoare. Ajutorul material poate fi acordat salariatului, în baza cererii lui scrise, în orice timp al anului ori adăugat la indemnizația de concediu (art.117 din Codul muncii).

Prin urmare, plățile de stimulare sub formă de premii, precum și ajutorul material, care nu sunt legate de retribuirea muncii și nu au un caracter obligatoriu, nu se vor deduce în scopuri fiscale.

Activitatea membrilor consiliilor de conducere ale întreprinderilor de stat și ale societăților pe acțiuni cu capital preponderent de stat, desfășurată în baza art. 7 alin. (8) din *Legea cu privire la întreprinderea de stat (nr. 146-XIII din 16.06.1994)* și a art. 65 din *Legea privind societățile pe acțiuni (nr. 1134-XIII din 02.04.1997)*, ține de activitatea de întreprinzător; prin urmare, suma indemnizațiilor achitate conform art. 24 alin. (1) din Legea salarizării vor fi permise la deducere în scopuri fiscale, în baza art. 24 alin. (1) din Codul Fiscal (v. Scrisoarea IFPS „Privind deducerea indemnizațiilor lunare stabilite membrilor organelor de conducere ale întreprinderilor de stat și ale societăților pe acțiuni cu cota preponderentă de stat” nr. 17-2/1-13-812-6262 (13) din 07.09.2009).

Tabelul 24. Situația comparativă a normelor privind deducerea cheltuielilor cu transportul și hrana organizată a angajaților

Redacția actuală (HG 693/2018)	Redacția precedentă	Actul normativ abrogat
--------------------------------	---------------------	------------------------

Redacția actuală (HG 693/2018)	Redacția precedentă	Actul normativ abrogat
<p>Angajatorul este în drept să deducă cheltuielile suportate pentru transportul organizat al angajaților în limita maximă a plafonului mediu de 35 de lei (fără TVA) per angajat pentru fiecare zi efectiv lucrată. Acest plafon valoric se calculează ca raportul dintre cheltuielile lunare suportate de către angajator pentru transportul organizat al angajaților și numărul de angajați transportați în decurs de o lună înmulțit cu numărul de zile în care a avut loc transportarea efectivă a angajaților.</p>	<p>Angajatorul este în drept să deducă cheltuielile suportate pentru transportul organizat al angajaților în limita maximă a plafonului mediu de 25 lei (fără TVA) per angajat pentru fiecare zi efectiv lucrată de către angajații transportați. Acest plafon valoric se calculează ca raport dintre cheltuielile lunare suportate de către angajator pentru transportul organizat al angajaților și numărul de angajați transportați în decurs de o lună înmulțit cu numărul de zile în care a avut loc transportarea efectivă a angajaților.</p>	HG 144/2014
<p>Deducerea cheltuielilor suportate în conformitate cu prevederile pct. 34 se permite în baza următoarelor documente confirmative:</p> <p>1) în cazul organizării transportului angajaților de către angajator în mod independent:</p> <p>a) ordinul intern al angajatorului care stabilește politica de transportare a angajaților și limita stabilită pentru fiecare an;</p> <p>b) documentul ce reprezintă acordul angajatului pentru serviciile de transport de la/la locul de muncă;</p> <p>c) itinerarul mijlocului de transport utilizat la transportarea angajaților de la/la locul de muncă, precum și lista angajaților transportați per rută în luna respectivă;</p> <p>d) foile de parcurs aferente mijlocului de transport utilizat la transportarea angajaților;</p> <p>e) foile de pontaj (tabelele de evidență a timpului de muncă al angajaților);</p> <p>f) documentele ce confirmă suportarea efectivă a cheltuielilor;</p>	<p>Deducerea cheltuielilor suportate în conformitate cu prevederile pct.2 al prezentului Regulament se permite la prezentarea următoarelor documente confirmative:</p> <p>1) în cazul organizării transportului angajaților de către angajator în mod independent:</p> <p>a) ordinul intern al angajatorului care stabilește politica de transportare a angajaților;</p> <p>b) itinerarul mijlocului de transport utilizat la transportarea angajaților de la / la locul de muncă, precum și lista angajaților transportați per fiecare rută în luna respectivă;</p> <p>c) foile de parcurs aferente mijlocului de transport utilizat la transportarea angajaților;</p> <p>d) foile de pontaj (tabelele de evidență a timpului de muncă a angajaților);</p> <p>e) documentele ce confirmă suportarea efectivă a cheltuielilor.</p>	HG 144/2014
<p>în cazul în care angajatorul beneficiază de serviciile persoanelor terțe, inclusiv prin utilizarea transportului public, pentru transportarea angajaților săi:</p> <p>a) ordinul intern al angajatorului care stabilește politica de transportare a angajaților;</p> <p>b) documentul ce reprezintă acordul angajatului pentru serviciile de transport de la/la locul de muncă;</p> <p>c) contractul de prestare a serviciilor, în cazul utilizării transportului public. În celelalte cazuri de utilizare a serviciilor persoanelor terțe, în afară de contract, se va prezenta și itinerarul utilizat, precum și distanța ce urmează a fi parcursă de mijlocul de transport pentru fiecare rută;</p> <p>d) foile de pontaj (tabelele de evidență a timpului de muncă al angajaților);</p> <p>e) factura fiscală.</p>	<p>în cazul în care angajatorul beneficiază de serviciile persoanelor terțe, inclusiv prin utilizarea transportului public, pentru transportarea angajaților săi:</p> <p>a) ordinul intern al angajatorului care stabilește politica de transportare a angajaților;</p> <p>b) contractul de prestare a serviciilor, în cazul utilizării transportului public. În celelalte cazuri de utilizare a serviciilor persoanelor terțe în afară de contract se va prezenta și itinerarul utilizat, precum și distanța ce urmează să fie parcursă de mijlocul de transport pentru fiecare rută.</p> <p>c) foile de pontaj (tabelele de evidență a timpului de muncă a angajaților);</p> <p>d) factura fiscală / factura.</p>	HG 144/2014
<p>Angajatorul este în drept să suporte cheltuieli pentru hrana organizată a angajaților, care vor fi deduse conform art. 24 alin. (19) din Cod,</p>	X	HG 144/2014

Redacția actuală (HG 693/2018)	Redacția precedentă	Actul normativ abrogat
ori să acorde tichete de masă, fiind permisă doar o singură opțiune.		
Angajatorul ai cărui angajați au salariul mediu lunar brut egal sau mai mare de $\frac{3}{4}$ din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru fiecare an este în drept să deducă cheltuielile pentru hrana organizată a angajaților. În sensul prezentului punct, salariul mediu lunar brut se calculează pornind de la fondul lunar de salarizare al angajatorului raportat la numărul mediu scriptic de angajați în luna respectivă. Limita maximă permisă spre deducere a cheltuielilor pentru hrana organizată a angajaților nu va depăși 45 de lei (fără TVA) per angajat pentru fiecare zi efectiv lucrată.	Angajatorul, la care salariul mediu lunar brut este egal sau depășește $\frac{3}{4}$ din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru fiecare an, este în drept să deducă cheltuielile pentru hrana organizată a angajaților. În sensul prezentului punct salariul mediu lunar brut se calculează reieșind din fondul lunar de salarizare a angajatorului raportat la numărul mediu scriptic de angajați în luna respectivă. 7. În cazul în care criteriul stabilit la pct.6 al prezentului Regulament se respectă, limita maximă permisă spre deducere nu va depăși 35 lei (fără TVA) per angajat pentru fiecare zi efectiv lucrată de către angajatul respectiv.	HG 144/2014

Alte cheltuieli ce nu țin de activitatea de întreprinzător
(rd. 03046 din Anexa 2D la Declarație)

În rd. 03046 se reflectă alte cheltuieli care **NU SUNT PERMISE SPRE DEDUCERE** la determinarea obligațiilor fiscale privind impozitul pe venit. Reamintim că aceste cheltuieli se reflectă incluzând suma TVA.

La aceste cheltuieli se referă, printre altele:

- Cheltuielile legate de întreținerea **obiectelor cu destinație social-culturală și locativ-comunală**.

Aceste cheltuieli se calculează ca diferență între veniturile obținute în formă de încasări de la realizarea foilor în bazele de odihnă, de la cazare în cămine etc. și cheltuielile pentru întreținerea obiectelor susmenționate (Comunicatul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova „Privind deducerea cheltuielilor legate de întreținerea obiectelor de menire social-culturală și cu destinație comunal-locativă” nr. 10-2-09/1-1078 din 20 aprilie 1999).

- Cheltuielile legate de **achitarea cotizațiilor de membru** (defalcărilor) la întreținerea uniunilor (asociațiilor, concernelor).

În scrisoarea Ministerului Finanțelor „Cu privire la deducerea cheltuielilor de către întreprinderi, ce țin de achitarea cotizațiilor de membru (defalcărilor) la întreținerea uniunilor (asociațiilor, concernelor)” nr. 10-2-09/1-1056-5202 din 21.09.2001 (revista „Contabilitate și audit” nr. 11, 2001) se explică că dacă activitatea întreprinderii se poate desfășura fără aderarea obligatorie la astfel de organizații, atunci cheltuielile legate de achitarea cotizațiilor de membru (defalcărilor) la întreținerea uniunilor (asociațiilor, concernelor) nu pot fi acceptate spre deducere în scopuri fiscale.

- Cheltuielile legate de întreținerea **punctului medical**, cu excepția cazurilor în care acestea sunt legate de necesitatea efectuării examinărilor medicale obligatorii, prevăzute de Codul Muncii sau legislația specială.

Aceste cheltuieli se calculează ca diferență între veniturile obținute din prestarea serviciilor medicale contra plată și cheltuielile pentru întreținerea punctului medical (v. Comunicatul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova „Privind deducerea cheltuielilor ce țin de întreținerea punctului medical, ospătăriei, precum și cheltuielilor sub formă de facilități acordate de patron” nr. 10-2-09/1-529-3946 din 10 noiembrie 1999 (Monitorul Oficial nr. 133-134 din 02.12.99).

- Cheltuielile pentru **întreținerea fondatorului**, inclusiv cheltuielile pentru deservirea tehnico-sanitară, asigurarea cu mobilier, inventar și rechizite de birou, reparația birourilor, precum și uzura pentru suprafețele folosite de către **minister** și alte mijloace fixe (BGPF 29.1.3.1.10).

Sunt permise spre deducere în scopuri fiscale:

- Diferențele de sumă din tranzacțiile efectuate pe teritoriul republicii, valoarea contractuală a cărora a fost exprimată în valută străină (Scrisoarea IFPS nr. 17-2/1-13-511-2873/10 din 15.05.2009).

- Cheltuielile legate de procurarea apei potabile și utilizarea în cadrul întreprinderii (BGPF 29.1.3.1.17.).

- Cheltuielile legate de procurarea premiilor folosite pentru organizarea jocurilor în scopuri de publicitate (v. Scrisoarea Ministerului Finanțelor „Privind particularitățile aplicării unor prevederi ale Codului Fiscal la organizarea jocurilor în scopuri de reclamă” nr. 05/1-06/252 din 22.06.2001 (revista „Contabilitate și audit” nr. 8, 2001)).

- Cheltuielile suportate pentru pregătirea profesională a angajaților, deoarece acestea, prin prisma prevederilor art. 24 alin. (1) din CF și HG 693/2018, se consideră ordinare și necesare.

- Diferența sumei TVA recalculată, de către agentul economic, în cazul livrării mărfii la un preț mai jos decât costul de producție (potrivit prevederilor legislației fiscale (art. 30 alin. (1) din Codul fiscal), se permit spre deducere toate impozitele și taxele, cu excepția impozitului pe venit, a penalităților și a amenzilor aferente lui, precum și a amenzilor și penalităților aferente altor impozite, taxe și plăți obligatorii la buget, a amenzilor și penalităților aplicate pentru încălcarea actelor normative – Scrisoarea Ministerului Finanțelor nr.17-2/1-14-694-4321 din 22.07.2009).

- În cazul în care foaia de parcurs a fost completată incomplet sau eronat, suma combustibilului indicată în aceasta se va permite la deducere în scopuri fiscale, în cazul în care cheltuielile respective au fost suportate în cadrul activității de întreprinzător și se conformă art. 24 alin. (1) din Codul fiscal (Scrisoarea Ministerului Finanțelor nr.17-2/1-14-694-4321 din 22.07.2009).

29.1.3.1.11. Este deductibilă în scopuri fiscale suma TVA aferentă procurărilor de pe valorile materiale și servicii utilizate în activitatea de întreprinzător pentru care nu se asigură dreptul la trecerea în cont a TVA, în temeiul art. 102 din Codul Fiscal?

Prin urmare, suma TVA aferentă procurărilor de mărfuri și servicii utilizate în activitatea de întreprinzător pentru care, potrivit art. 102 din Codul fiscal, nu se asigură dreptul la deducere, se raportează la cheltuieli, ulterior fiind dedusă la aprecierea obligațiilor la impozitul pe venit în modul general stabilit.

Completarea rd.050:

În rîndul 050 se reflectă suma cheltuielilor legate de donațiile în scopuri filantropice și de sponsorizare atît sub formă monetară, cît și sub formă nemonetară, care sînt deductibile în conformitate cu art.36 din Codul fiscal.

În acest scop se compară 2 indicatori:

✓ suma efectivă a cheltuielilor legate de donațiile în scopuri filantropice și de sponsorizare atît sub formă monetară, cît și sub formă nemonetară (rd.03025, col.2+rd.03037, col.2);

✓ suma-limită a cheltuielilor legate de donațiile în scopuri filantropice și de sponsorizare. În conformitate cu art.36 din Codul fiscal, se permite spre deducere suma cheltuielilor efective în scopuri filantropice și de sponsorizare, dar nu mai mult de 2 la sută din venitul impozabil.

În rd.050 se reflectă indicatorul mai mic.

Completarea rd.060:

În rîndul 060 se reflectă suma cheltuielilor totale neconfirmate documentar, care sînt deductibile în conformitate cu art.24 alin.(10) din Codul fiscal.

În acest scop se compară 2 indicatori:

- ✓ suma efectivă a cheltuielilor neconfirmate documentar (rd.03026, col.2);
- ✓ suma-limită a cheltuielilor neconfirmate documentar. În conformitate cu art.24 alin.(10) din Codul fiscal, se permite deducerea cheltuielilor ordinare și necesare suportate de contribuabil pe parcursul anului fiscal, neconfirmate documentar, în mărime de 0,2% din venitul impozabil.

În rd.050 se reflectă indicatorul mai mic.

Completarea rd.070:

Rîndul 070 reflectă suma veniturii impozabil fără luarea în calcul a pierderilor fiscale ale anilor precedenți.

Pentru contribuabilii cu statut de persoană fizică acest indicator se determină în felul următor: rîndul 040 – rîndul 050 – rîndul 060 – rîndul 0701 (se indică doar rezultatul pozitiv sau cifra 0, iar în cazul calculării unui indicator negativ el urmează a fi reflectat în rîndul 100 fără semnul “-”).

Completarea rd.080:

În rîndul 080 se reflectă suma pierderilor fiscale reportate din perioadele fiscale precedente, dar care se permit spre deducere în perioada fiscală curentă. Rîndul respectiv se completează numai în cazul în care indicatorul rîndului 070 este mai mare decît 0 și nu trebuie să depășească suma indicată în rîndul 070. Suma totală a pierderilor fiscale în contabilitatea financiară se reflectă în contul extrabilanțier 945 “Pierderi fiscale nereclamate”.

Completarea rd.1601:

Se completează de către întreprinderile care, pe parcursul anului, au obținut venituri din surse aflate în afara teritoriului Republicii Moldova. În conformitate cu art.82 CF:

(1) Contribuabilul are dreptul de a trece în cont impozitul pe venit, achitat în orice stat străin, dacă acest venit urmează a fi supus impozitării și în Republica Moldova. Trecerea în cont a impozitului pe venit poate fi efectuată cu condiția prezentării de către contribuabil a documentului, care confirmă achitarea (reținerea) impozitului pe venit peste hotarele Republicii Moldova, certificat de organul competent al statului străin respectiv, cu traducere în limba de stat.

(2) Mărimea trecerii în cont, specificată la alin.(1), pentru orice an fiscal nu poate depăși suma care ar fi fost calculată la cotele aplicate în Republica Moldova față de acest venit.

(3) Trecerea în cont a impozitului achitat în alt stat se efectuează în anul în care venitul respectiv este supus impozitării în Republica Moldova.

În scopul determinării impozitului pe venit, achitat în străinătate și pasibil trecerii în cont se completează anexa 7D a Declarației.

Anexa 7D este completată de către contribuabil în cazul în care pe parcursul anului fiscal el a obținut venit din surse aflate în afara Republicii Moldova și trebuie să determine suma trecerii în cont a impozitului pe venit achitat în străinătate, în conformitate cu prevederile art.82 din Codul fiscal.

În rîndul 16011 se indică codul țării de unde a provenit venitul.

În rîndul 16012 se indică suma veniturii obținut în străinătate.

În rîndul 16013 se indică suma cheltuielilor legate de obținerea veniturii în străinătate.

În rîndul 16014 se indică suma veniturii impozabil aferent activității în străinătate (rîndurile 16012–16013).

În rîndul 16015 se indică suma veniturii impozabil (rîndul 090 din Declarație).

În rîndul 16016 se indică cota veniturii impozabil aferent activității din străinătate în suma totală a veniturii impozabil (rîndul 16014 : rîndul 16015 × 100)%.

În rîndul 16017 se indică suma impozitului pe venit (rîndul 150 din Declarație).

În rîndul 16018 se indică suma impozitului pe venit achitat în străinătate.

În rîndul 16019 se indică suma impozitului pe venit calculat conform cotelor stabilite în Codul fiscal (rîndul 16016 × rîndul 16017 : 100).

În rîndul 16020 se indică suma impozitului pe venit care urmează a fi trecută în cont, care se determină ca suma minimă indicată în rîndurile 16018 și 16019.

Completarea rd.1802:

Rd.1802 se completează de agenții economici, care, pe parcursul anului 2018, au efectuat repartizarea prealabilă a profitului perioadei fiscale curente fondatorilor săi.

Completarea Anexei 4D:

Scutirea pentru creșterea numărului mediu scriptic de salariați

29.1.6.27. Cum se determină mărimea reducerii venitului impozabil la care are dreptul agentul economic ca rezultat al creșterii numărului mediu scriptic al salariaților?

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (16) din Legea pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II din Codul fiscal, la calcularea impozitului pe venit, agenții economici au dreptul la reducerea venitului impozabil cu o sumă calculată prin înmulțirea salariului mediu lunar pe țară din anul precedent anului fiscal de gestiune la creșterea numărului mediu al salariaților în anul fiscal de gestiune față de anul precedent, dar nu mai mare de venitul impozabil. Salariul mediu lunar pe țară în anul precedent se stabilește în baza comunicatului Biroului Național de Statistică. Creșterea numărului mediu al salariaților în anul fiscal de gestiune față de anul precedent acestuia se determină ca depășire a numărului mediu al salariaților în anul fiscal de gestiune față de numărul mediu al salariaților din anul precedent.

- Potrivit datelor Biroului Național de Statistică plasat pe pagina oficială www.statistica.md, salariul mediu lunar pe țară pentru anul 2015 constituie 4 610,9 lei și pentru 2016 este de 5084,0 lei. (în anul 2017 – 5697,1 лея. lei – n.a.).

La aplicarea facilității date urmează să se țină cont de regula că suma venitului scutit de impozit nu trebuie să depășească valoarea indicatorului din rîndul 0901, adică a venitului impozabil.

Facilitatea fiscală respectivă ce se aplică la valoarea totală sau parțială către venitul impozabil (anexa 4D din Declarația cu privire la impozitul pe venit forma VEN12). Ținînd cont de Ordinul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat cu privire la Nomenclatorul codurilor aferent facilității fiscale la impozitul pe venit nr. 1080 din 10 octombrie 2012, valoarea pasibilă reflectării aferentă facilității fiscale în anexa 4D se va indica sub codul „4i”.

6.2.2.9. Care este modul de aprecierea numărului mediu scriptic trimestrial al salariaților în scopul calculării primei componente a bazei impozabile la taxa pentru amenajarea teritoriului?

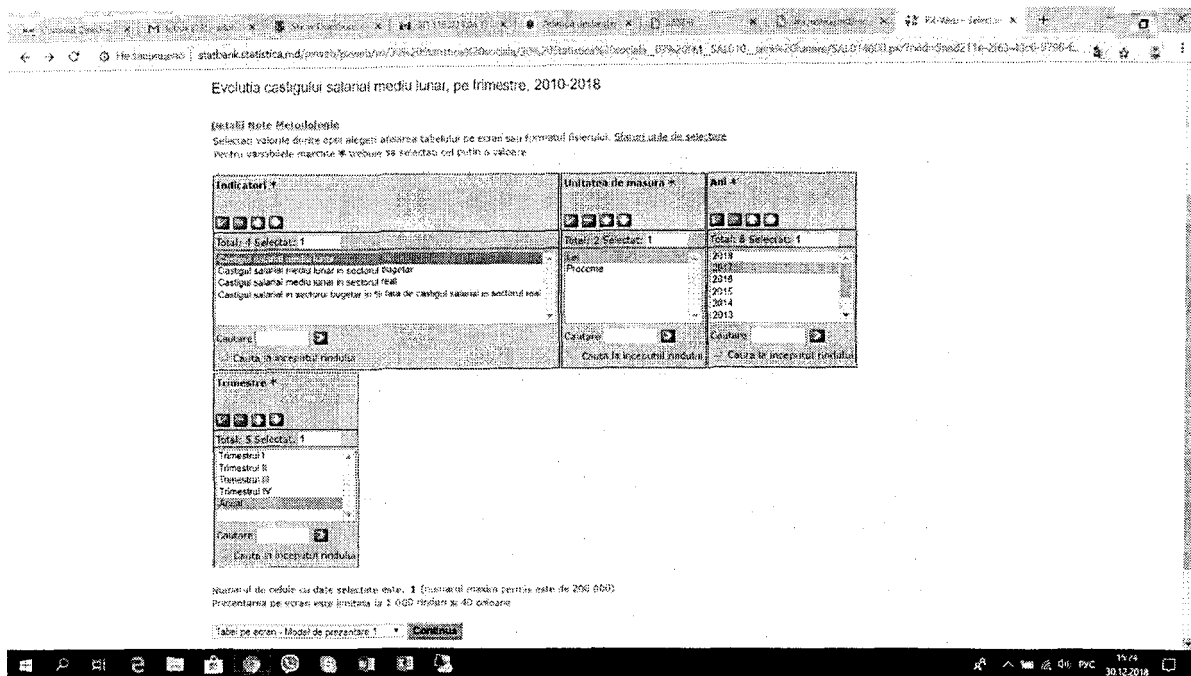
Pentru calcularea efectivului de salariați în mediu (numărul mediu al salariaților) pentru perioada gestionară (trimestru), de obicei, se ține evidența zilnică a acestora (cu excepția salariaților angajați prin cumul (cumularzii externi)), care trebuie să fie concretizată în baza ordinelor (dispozițiilor, deciziilor, hotărârilor) angajatorului, de transfer a salariaților la o altă muncă și de încetare a contractelor de muncă.

În cazul în care nu se ține evidența zilnică a efectivului de salariați, numărul mediu al salariaților în luna raportată se calculează raportându-se suma efectivului unității la sfârșitul lunii precedente și la sfârșitul lunii raportate la 2.

Reieșind din cele expuse, prima componentă a bazei impozabile la taxa pentru amenajarea teritoriului include numărul mediu scriptic al salariaților pe trimestru, care se determină sumându-se numărul mediu lunar al salariaților (cu excepția cumularzilor externi și persoanelor care prestează servicii în baza unor contracte de drept civil) pentru toate lunile de activitate a unității în trimestru și raportând-se la trei.

CUANTUMUL SALARIULUI MEDIU :

http://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/30%20Statistica%20sociala_03%20FM_SAL010_serii%20lunare/SAL014800.px/?rxid=5aad211e-2f63-43c6-9796-f49f4cefe6cf

Exemplul 16. Entitatea înregistrează majorarea în anul 2018 a numărului mediu scriptic de salariați comparativ cu anii precedenți.

Suma venitului impozabil până la aplicarea facilităților fiscale constituie 402 870 lei.

Numărul mediu al salariaților pe an se calculează sumându-se numărul mediu lunar de salariați pentru toate lunile anului raportat și împărțindu-se la 12.

Tabelul 25. Calculul numărului mediu scriptic de salariați pentru anul 2018

Lunile	Numărul mediu de salariați pe lună
Ianuarie	500
Februarie	496
Martie	500
Aprilie	515
Mai	530
Iunie	518
Iulie	560
August	570
Septembrie	565
Octombrie	570
Noiembrie	580
Decembrie	600
TOTAL	6504

• Numărul mediu anual de salariați ai unității a constituit 542 persoane (6504 persoane : 12 luni).

Indicatorul dat pentru anul 2017 a constituit 448 persoane.

• Depășirea numărului scriptic mediu al salariaților în anul 2018 față de anul 2017 se calculează după cum urmează: 542 persoane – 448 persoane = 94 persoane

• Suma venitului scutit = 94 persoane x 5697,10 lei = 535 527,40 lei.

• Suma facilității de care va beneficia entitatea - _____

Completarea Anexei 10D:

Anexa 10D se întocmește de către contribuabilii care au filiale și/sau subdiviziuni în afara unității administrativ-teritoriale în care se află sediul central.

La declararea și evaluarea impozitului pe venit de către contribuabili urmează a se ține cont de prevederile art.84 din Codul fiscal conform căruia repartizarea impozitului pe venit aferent fiecărei subdiviziuni se efectuează:

- proporțional numărului mediu scriptic de salariați ai subdiviziunii (filialei) pentru anul precedent; ori
- proporțional veniturii obținut de filială (subdiviziune), conform datelor din contabilitatea financiară a acesteia pe anul precedent.

Anexa 10D se completează **doar** în cazurile completării rîndului 170 din Declarație.

Totalul coloanei 4 din anexa 10D trebuie să coincidă cu indicatorul reflectat în rîndul 170 “Suma impozitului pe venit pasibil reflectării în fișa personală a contribuabilului” din Declarație.

În cazul în care contribuabilul a constatat pierderi fiscale, completînd rîndul 100 “Suma pierderilor fiscale” din Declarație, nu apare necesitatea de a completa anexa 10D.

Totodată, în cazul în care contribuabilul pe parcursul perioadei fiscale deschide o subdiviziune, și repartizarea impozitului se efectuează proporțional numărului mediu scriptic de salariați ai subdiviziunii (filialei) pentru anul precedent, la completarea anexei 10D pentru subdiviziunea respectivă în rîndul 4 se va indica zero, deoarece indicatorul de la care este necesar a calcula repartizarea impozitului pe venit lipsește. De asemenea, în cazul în care contribuabilul pe parcursul perioadei fiscale lichidează o subdiviziune, acesta va indica la codul subdiviziunii respective suma impozitului pe venit aferent trimestrelor în care subdiviziunea a activat pe parcurs. Pentru trimestrul în care este lichidată subdiviziunea nu se va calcula impozitul pe venit și respectiv nu se va transfera suma impozitului la bugetul unității administrativ-teritoriale respective.

Nota explicativă la situațiile financiare individuale

1. Informații privind corespunderea situațiilor financiare individuale

Standardelor Naționale de Contabilitate

Situațiile financiare sînt întocmite în conformitate cu prevederile Standardelor Naționale de Contabilitate. Abateri de la principiile de bază și caracteristicile calitative prevăzute în Standardele Naționale de Contabilitate nu au fost comise.

2. Dezvăluirea politicilor contabile

Indicatorii situațiilor financiare individuale au fost determinați în baza metodelor și procedeeleor prevăzute în politicile contabile aprobate prin ordinul directorului entității nr. ... din 30 decembrie 2018-1. Pe parcursul perioadei de gestiune nu au fost operate modificări în politicile contabile.

3. Analiza activității economico-financiare a „Alfa” SRL în 2018

3.1. Analiza veniturilor din vânzări

„Alfa” SRL a înregistrat în 2018 veniturile din vânzări în mărime de 3 869 mii lei, ceea ce constituie cu 9,1 % mai mult față de perioada de gestiune precedentă. Activitatea operațională a entității include patru tipuri de activități: producerea, comercializarea mărfurilor, prestarea serviciilor și transmiterea activelor în locațiune. Genul principal de activitate reprezintă producerea cu cota predominantă de 76,7 % în totalul vânzărilor. Ponderea comerțului și serviciilor prestate constituie 15,8 % și, respectiv, 7,3 %. Operațiunilor de locațiune revine cota nesemnificativă de 0,2 %. În comparație cu perioada de gestiune precedentă se constată creșterea diversificării activității operaționale, întrucît se reduce cota producerii și se majorează cotele altor tipuri de activități.

3.2. Analiza rezultatelor financiare și rentabilității

În 2018 „Alfa” SRL a obținut profit net în mărime de 1 018,5 mii lei, ceea ce reprezintă o majorare cu 188,2 mii lei sau cu 22,7 % față de perioada de gestiune precedentă. Prin urmare, majorarea a fost condiționată de creșterea profitului până la impozitare de la 918,6 mii lei în perioada de gestiune precedentă pînă la 1 157,1 mii lei în perioada de gestiune curentă. La rîndul său, această evoluție pozitivă a fost determinată de majorarea cu 451,1 mii lei a profitului obținut din alte activități. Totodată, asupra profitului până la impozitare a influențat negativ reducerea profitului din activitatea operațională cu 212,7 mii lei. Cauza principală a diminuării profitului din activitatea operațională o constituie creșterea cheltuielilor administrative cu 105,7 mii lei .

Diminuarea profitului brut cu 2,0 % față de perioada de gestiune precedentă este cauzată, în mare măsură, de majorarea costurilor unitare a produselor vândute în legătură cu scumpirea materialelor și tarifelor pentru serviciile primite de entitate.

Nivelul rentabilității veniturilor din vânzări (raportul procentual dintre profitul brut și volumul vânzărilor) în 2018 constituie 37,1 %, înregistrând o micșorare cu 4,3 % față de perioada de gestiune precedentă. După nivelul acestui indicator comparând cele patru tipuri de activități ca cea mai profitabilă se consideră prestarea serviciilor cu rentabilitatea vânzărilor de 51,8 %.

Rentabilitatea activelor (raportul dintre profitul pînă la impozitare și valoarea medie a activelor totale) la „Alfa” SRL s-a diminuat cu 0,7 %, de la 15,8 % în perioada de gestiune precedentă pînă la 15,1 % în 2018. Nivelul rentabilității activelor este mai ridicat decît rata dobînzii pentru credite și împrumuturi primite, ceea ce denotă raționalitatea atragerii surselor împrumutate.

Rentabilitatea capitalului propriu (raportul dintre profitul net și valoarea medie a capitalului propriu) în 2018 a constituit 27,1 %, ceea ce reprezintă un nivel de eficiență mult mai ridicat decît dobînda pentru depozite bancare.

3.3. Analiza activelor disponibile și rotației acestora

În structura activelor entității prevalează mijloacele fixe, a căror ponderea constituie 32,5 % din activele disponibile la finele 2018. Cauza principală a reducerii valorii acestei grupe de active reprezintă transferul clădirii transmise în locațiune în componența investițiilor imobiliare. Coeficientul de amortizare a mijloacelor fixe la sfîrșitul 2018 constituie 11,3 %, majorîndu-se cu 1,9 % comparativ cu datele de la începutul anului.

O cotă semnificativă de 21,3 % din activele totale a entității revine investițiilor imobiliare. Pe lîngă clădirea transmisă în locațiune, această categorie de active include și terenul cu destinație încă nedeterminată.

În cursul 2018 s-a majorat mărimea absolută și relativă a resurselor economice sustrate din decontările cu debitorii. Cota creanțelor a crescut cu 9,8 % (de la 18,5 % la începutul 2018 pînă la 28,3 % la sfîrșitul).

Alte categorii de active, cum sînt stocurile și numerarul, reprezintă cote mai reduse: respectiv de 10,8 % și 1,5 % din totalul activelor disponibile la sfîrșitul 2018.

În perioada de gestiune curentă s-a redus rotația activelor. Valoarea activelor circulante a crescut cu 49,3 % în cursul 2018, depășind majorarea veniturilor din vânzări cu 9,1 %. O problemă majoră în această privință reprezintă colectarea creanțelor comerciale (care au crescut de 2 ori pe parcursul perioadei de gestiune) în condițiile scăderii capacității de plată a clienților și înăsprii concurenței pe piață de desfacere.

3.4. Analiza surselor de finanțare

Datele bilanțului atestă o modificare esențială în cursul 2018 privind dependența financiară a „Alfa” SRL de sursele împrumutate. Astfel, dacă la începutul perioadei de gestiune curente capitalul propriu a constituit numai 43,6 % din totalul pasivelor, atunci la sfârșitul – 52,6 %, ceea ce deja depășește nivelul de siguranță (50 %).

Creșterea capitalului propriu în 2018 se datorează obținerii profitului net al anului de gestiune și primirii aporturilor de la asociați pentru majorarea capitalului social. Atât la începutul, cât și la sfârșitul 2018, activele nete la valoarea de bilanț sunt mai mari decât capitalul social.

În structura datoriilor totale o cotă preponderentă (45,6 %) o constituie datoriile comerciale. Printre modificări esențiale privind datoriile se evidențiază atragerea creditelor bancare pe termen lung și scurt, a căror cotă constituie 14,1 % la sfârșitul 2018.

Cota capitalului propriu în capitalul permanent (suma capitalului propriu și datoriilor pe termen lung) a constituit 92,8 % la sfârșitul perioadei de gestiune curente, ceea ce depășește cu mult nivelul minim recomandat (60%). Astfel, se constată gradul foarte înalt de independență a entității de atragere a surselor împrumutate pe termen lung.

3.5. Analiza nivelului de lichiditate și fluxurilor de numerar

Pe parcursul perioadei de gestiune s-au constatat următoarele tendințe de modificare a ratelor de lichiditate. În particular, lichiditatea curentă (active circulante /datorii curente) care la începutul anului 2018 a alcătuit 0,69, spre finele anului a crescut până la 0,93. Totodată, această rată, ca și cea anterioară nu se încadrează în intervalul optim (2–2,5).

Aceeași evoluție a avut și lichiditatea intermediară [(numerar + investiții financiare curente + creanțe curente)/datorii curente]. Dacă la începutul 2018 această rată a constituit 0,34 atunci în cursul anului lichiditatea intermediară s-a majorat până la 0,68, deși nu a atins nivelul optim (0,7–0,8).

La cel mai scăzut nivel, în comparație cu intervalul cerut (0,2–0,25), se clasează lichiditatea absolută (numerar /datorii curente). Această rată nu corespunde cerințelor atât la începutul (0,002), cât și la sfârșitul 2018 (0,036) înregistrând o evoluție favorabilă de creștere.

La „Alfa” SRL în ultimii doi ani s-a modificat esențial situația cu fluxul net de numerar total. Dacă în perioada de gestiune precedentă acest indicator a înregistrat o mărime negativă de 150,6 mii lei, atunci în anul 2018 s-a format fluxul total pozitiv de 131 mii lei.

Totodată pe parcursul a două perioade de raportare are loc înregistrarea fluxurilor nete negative din activitatea operațională. Din această cauză asociații nu distribuie profitul net proporțional părților sociale și de la efectuarea investițiilor în active imobilizate pe seama profitului.

La „Alfa” SRL în 2018 se observă un decalaj dintre profitul net (1 018,5 mii lei) și fluxul net de numerar total (131 mii lei). Apariția acestui decalaj se explică, în mare parte, prin majorarea creanțelor comerciale

4. Alte informații

4.1. Evaluarea investițiilor imobiliare la 31.12. 2018

Valoarea contabilă a investiției imobiliare, teren cu destinația încă nedeterminată constituie 890 000 lei. Valoarea justă a terenului nu se poate determina în mod credibil. Imposibilitatea determinării valorii juste se explică prin faptul că terenul este situat într-o zonă în care se efectuează lucrări de reconstrucție.

Valoarea contabilă a investiției imobiliare (clădirii) care este transmisă în locațiune constituie 1 020 449 lei. Ca urmare a creșterii prețurilor pe piața imobiliară clădirea este estimată la valoarea justă de 1 150 000 lei.

4.2 . Numărul mediu scriptic de salariați¹

În anul 2018 numărul mediu scriptic de salariați a constituit 10 persoane , inclusiv:

- personal administrativ _____3_____ persoane,
- muncitori _____7_____ persoane.

Situațiile financiare ale S.R.L „Alfa” în baza cărora se întocmește nota explicativă

pe _____ 2018 _____

Unitatea (entitatea) *S.R.L. Alfa* _____ conform CUIO
 Raionul (municipiul) _____ conform CUATM
 Activitatea principală *producere* _____ conform CAEM
 Organul de administrare economică _____ conform COCM
 Forma de proprietate *privată* _____ conform CFP
 Forma organizatorico-juridică *S.R.L.* _____ conform CFOJ
 Unitatea de măsură: *lei* _____
 Cod fiscal _____
 Adresa _____ Data prezentării
 Data primirii

CODURI
XXXXXXXX
XXXX
XXXXX
XXXXX
XX
XXX
Lei
XXXXXXXXXXXXXXXX

¹ Nota explicativă poate conține și alte informații prevăzute de art. 22 din Legea contabilității nr. 28/ din 15.12.2017.

5.1. BILANȚUL
la 31 decembrie 2018

Nr. d/o	Activ	Cod. rd.	Sold la	
			începutul perioadei de gestiune	sârșitul perioadei de gestiune
1	2	3	4	5
1.	Active imobilizate			
	Imobilizări necorporale	010	71 000	44 722
	Imobilizări corporale în curs de execuție	020		
	Terenuri	030	85 600	85 600
	Mijloace fixe	040	3 443 549	2 918 524
	Resurse minerale	050		
	Active biologice imobilizate	060		
	Investiții financiare pe termen lung în părți neafiliate	070	350 000	350 000
	Investiții financiare pe termen lung în părți afiliate	080	5 000	10 000
	Investiții imobiliare	090		1 910 449
	Creanțe pe termen lung	100		
	Avansuri acordate pe termen lung	110		
	Alte active imobilizate	120		1 575
	Total active imobilizate (rd.010+rd.020+rd.030+rd.040+rd.050 +rd.060+rd.070+rd.080+rd.090+rd.100+rd.110 +rd.120)	130	3 955 149	5 320 870
2.	Active circulante			
	Materiale	140	929 466	670 183
	Active biologice circulante	150		
	Obiecte de mică valoare și scurtă durată	160	22 189	12 938
	Producția în curs de execuție și produse	170	221 519	286 805
	Mărfuri	180	69 303	
	Creanțe comerciale	190	1 164 378	2 445 502
	Creanțe ale părților afiliate	200		
	Avansuri acordate curente	210		74 120
	Creanțe ale bugetului	220	8 390	16 553
	Creanțe ale personalului	230	16	16
	Alte creanțe curente	240	7 779	
	Numerar în casierie și la conturi curente	250	7 369	138 389
	Alte elemente de numerar	260		
	Investiții financiare curente în părți neafiliate	270		
	Investiții financiare curente în părți afiliate	280		
	Alte active circulante	290	11 348	945
	Total active circulante (rd.140+rd.150+rd.160+rd.170+rd.180+rd.190+rd.200 + rd.210+rd.220+rd.230+rd.240+rd.250+rd.260+rd.270 + rd.280+rd.290)	300	2 441 757	3 645 451
	Total active	310	6 396 906	8 966 321

(rd.130+rd.300)			
-----------------	--	--	--

	Pasiv			
3.	Capital propriu			
	Capital social și suplimentar	320	203 600	1 108 600
	Rezerve	330	62 705	21 410
	Corecții ale rezultatelor anilor precedenți	340	x	(1 040)
	Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	350	2 523 355	2 564 650
	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	360	x	1 018 540
	Profit utilizat al perioadei de gestiune	370	x	
	Alte elemente de capital propriu	380		
	Total capital propriu (rd.320+rd.330+rd.340+rd.350+rd.360+rd.370 +rd.380)	390	2 789 660	4 712 160
4.	Datorii pe termen lung			
	Credite bancare pe termen lung	400		333 333
	Împrumuturi pe termen lung	410		
	Datorii pe termen lung privind leasingul financiar	420	92 498	30 830
	Alte datorii pe termen lung	430		
	Total datorii pe termen lung (rd.400+rd.410+rd.420+rd.430)	440	92 498	364 163
5.	Datorii curente			
	Credite bancare pe termen scurt	450		267 124
	Împrumuturi pe termen scurt	460	687 057	548 840
	Datorii comerciale	470	1 841 409	1 939 197
	Datorii față de părțile afiliate	480		
	Avansuri primite curente	490		99 315
	Datorii față de personal	500	906 864	787 226
	Datorii privind asigurările sociale și medicale	510	2 197	8 402
	Datorii față de buget	520	649	77 068
	Venituri anticipate curente	530		
	Datorii față de proprietari	540		
	Finanțări și încasări cu destinație specială curente	550		
	Provizioane curente	560	14 895	72 029
	Alte datorii curente	570	61 677	90 797
	Total datorii curente (rd.440+rd.450+rd.460+rd.470+rd.480+rd.490 +rd.500+ rd.510+rd.520+rd.530+rd.540+rd.550 +rd.560 +rd.570)	580	3 514 748	3 889 998
	Total pasive (rd.390+rd.440+rd.580)	590	6 396 906	8 966 321

Anexa 2 la SNC
„Prezentarea situațiilor financiare”

5.2. SITUAȚIA DE PROFIT ȘI PIERDERE
de la 01.01.2018 pînă la 31.12.2018

Indicatori	Cod rd.	Perioada de gestiune	
		precedentă	curentă
1	2	3	4
Venituri din vânzări	010	3 545 687	3 868 995
Costul vânzărilor	020	2 078 915	2 432 232
Profit brut (pierdere brută) (rd.010-rd.020)	030	1 466 772	1 436 763
Alte venituri din activitatea operațională	040	925 787	943 548
Cheltuieli de distribuire	050	215 784	241 820
Cheltuieli administrative	060	764 398	870 089
Alte cheltuieli din activitatea operațională	070	647 921	716 571
Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere) (rd.030+rd.040-rd.050-rd.060-rd.070)	080	764 456	551 831
Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	090	154 145	605 271
Profit (pierdere) pînă la impozitare (rd.080+rd. 090)	100	918 601	1 157 102
Cheltuieli privind impozitul pe venit	110	88 232	138 562
Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune (rd.100-rd.110)	120	830 369	1 018 540

5.3. SITUAȚIA MODIFICĂRILOR CAPITALULUI PROPRIU

de la 01.01.2018 pînă la 31.12.2018

Nr. d/o	Indicatori	Cod rd.	Sold la începutul perioadei de gestiune	Majorări	Diminuări	Sold la sfîrșitul perioadei de gestiune
1	2	3	4	5	6	7
1	Capital social și suplimentar					
	Capital social	010	214 100			214 100
	Capital suplimentar	020		4 500		4 500
	Capital nevărsat	030				
	Capital neînregistrat	040		890 000		890 000
	Capital retras	050	(10 500)	(4 500)	(15 000)	
	Total capital social și suplimentar (rd.010+rd.020+rd.030+rd.040+rd.050)	060	203 600	890 000	(15 000)	1 108 600
2	Rezerve					
	Capital de rezervă	070	21 410			21 410
	Rezerve statutare	080	41 295		41 295	
	Alte rezerve	090				
	Total rezerve (rd.070+rd.080+rd.090)	100	62 705		41 295	21 410
3	Profit nerepartizat (pierdere neacoperită)					
	Corecții ale rezultatelor anilor precedenți	110		(1 040)		(1 040)
	Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	120	2 523 355	41 295		2 564 650
	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	130	x	1 018 540		1 018 540
	Profit utilizat al perioadei de gestiune	140	x			
	Rezultatul din tranziția la noile reglementări contabile	150				
	Total profit nerepartizat (pierdere neacoperită) (rd.110+rd.120+rd.130+rd.140+rd.150)	160	2 523 355	1 058 795		3 582 150
4	Alte elemente de capital propriu, din care	170				
	Diferențe din reevaluare	171				
	Subvenții entităților cu proprietate publică	172				
	Total capital propriu (rd.060+rd.100+rd.160+rd.170)	180	2 789 660	1 948 795	26 295	4 712 160

5.4. SITUAȚIA FLUXURILOR DE NUMERAR

de la 01.01.2018 pînă la 31.12.2018

Indicatori	Cod. rd.	Perioada de gestiune	
		precedentă	curentă
1	2	3	4
Fluxuri de numerar din activitatea operațională			
Încasări din vânzări	010	3 900 789	4 113 163
Plăți pentru stocuri și servicii procurate	020	3 547 986	3 668 634
Plăți către angajați și organe de asigurare socială și medicală	030	406 880	435 239
Dobînzi plătite	040	8 579	6 441
Plata impozitului pe venit	050	125 786	90 000
Alte încasări	060	85 789	9 600
Alte plăți	070	199 565	263 211
Fluxul net de numerar din activitatea operațională (rd.010–rd.020–rd.030–rd.040–rd.050+rd.060–rd.070)	080	(302 217)	(340 762)
Fluxuri de numerar din activitatea de investiții			
Încasări din vânzarea activelor imobilizate	090	45 782	
Plăți aferente intrărilor de active imobilizate	100		
Dobînzi încasate	110		
Dividende încasate	120		
Alte încasări (plăți)	130	39 000	(5 000)
Fluxul net de numerar din activitatea de investiții (rd.090–rd.100+rd.110+rd.120±rd.130)	140	84 782	(5 000)
Fluxuri de numerar din activitatea financiară			
Încasări sub formă de credite și împrumuturi	150	645 782	600 000
Plăți aferente rambursării creditelor și împrumuturilor	160	578 924	138 217
Dividende plătite	170		
Încasări din operațiuni de capital	180		15 000
Alte încasări (plăți)	190		
Fluxul net de numerar din activitatea financiară (rd.150–rd.160-rd.170+rd.180±rd.190)	200	66 858	476 783
Fluxul net de numerar total (±rd.080±rd.140±rd.200)	210	(150 577)	131 021
Diferențe de curs valutar favorabile (nefavorabile)	220		
Sold de numerar la începutul perioadei de gestiune	230	157 946	7 369
Sold de numerar la sfârșitul perioadei de gestiune (±rd.210±rd.220+rd.230)	240	7 369	138 389

Пояснительная записка к индивидуальным финансовым отчётам

1. Информация о соответствии индивидуальных финансовых отчетов национальным стандартам бухгалтерского учета

Финансовые отчеты составлены в соответствии с положениями Национальных стандартов бухгалтерского учета. Отклонения от основополагающих принципов и качественных характеристик, предусмотренных в национальных стандартах бухгалтерского учета, не были допущены.

2. Раскрытие учетных политик

Показатели индивидуальных финансовых отчетов были рассчитаны на основе методов и способов, предусмотренных в учетных политиках, утвержденных приказом директора субъекта № ... от 30 декабря 201X-1 года. В течение отчетного периода в учетных политиках не было изменений.

3. Анализ экономико-финансовой деятельности «Alfa» ООО в 2018 году

3.1 Анализ доходов от продаж

Величина доходов от продаж «Alfa» ООО в 2018 г. составила 3 869 тыс. леев, что на 9,1% больше, чем в предыдущем отчетном периоде. Операционная деятельность предприятия включает четыре вида деятельности: производство, продажа товаров, оказание услуг и предоставление активов в имущественный наем. Основным видом деятельности является производство с доминирующей долей в 76,7% от объема продаж. Удельный вес торговли и оказанных услуг составляет 15,8% и соответственно 7,3%. На операции имущественного найма приходится незначительная доля в 0,2%. По сравнению с предыдущим отчетным периодом наблюдается повышение уровня диверсификации операционной деятельности, поскольку снижается доля производства и увеличивается доля других видов деятельности.

3.2 Анализ финансовых результатов и рентабельности

В 2018 г. «Alfa» ООО получило чистую прибыль в размере 1 018,5 тыс. леев, что на 188,2 тыс. леев или на 22,7% больше, чем в предыдущем отчетном периоде. Это увеличение обусловлено ростом прибыли до налогообложения с 918,6 тыс. леев в предыдущем отчетном периоде до 1 157,1 тыс. леев в текущем отчетном периоде. В свою очередь эта позитивная тенденция была определена увеличением на 451,1 тыс. леев прибыли, полученной от других видов деятельности. В то же время на прибыль до налогообложения негативно повлияло снижение прибыли от операционной деятельности на 212,7 тыс. леев. Основной причиной уменьшения прибыли от операционной деятельности является рост административных расходов на 105,7 тыс. леев.

Уменьшение валовой прибыли на 2,0% по сравнению с предыдущим отчетным периодом вызвано в большей степени ростом себестоимости единицы проданных изделий в связи с подорожанием материалов и ростом тарифов на потребляемые предприятием услуги.

Уровень рентабельности доходов от продаж (процентное соотношение между валовой прибылью и объемом продаж) в 2018 г. составляет 37,1%, демонстрируя снижение на 4,3% по сравнению с предыдущим отчетным периодом. При сравнении четырех видов операционной деятельности предприятия, наиболее прибыльной является оказание услуг с рентабельностью продаж 51,8%.

Рентабельность активов (соотношение между прибылью до налогообложения и средней стоимостью всех активов) «Alfa» ООО уменьшилась на 0,7%, с 15,8% в предыдущем отчетном периоде до 15,1% в 2018 г. Уровень рентабельности активов превышает процентную ставку по полученным кредитам и займам, что подтверждает рациональность привлечения заемных средств.

Рентабельность собственного капитала (соотношение между чистой прибылью и средней стоимостью собственного капитала) в 2018 г. составила 27,1%, что представляет собой уровень эффективности, который значительно превосходит процентную ставку по банковским депозитам.

3.3 Анализ наличных активов и их оборачиваемости

В структуре активов предприятия преобладают основные средства, удельный вес которых составляет 32,5% от наличных активов на конец 2018 г. Основной причиной снижения стоимости данной группы активов является перевод переданного в имущественный наем здания в состав инвестиционной недвижимости. Коэффициент амортизации основных средств на конец 2018 г. составляет 11,3%, что на 1,9% больше, чем на начало года.

Существенная доля в 21,3% от общей стоимости активов приходится на инвестиционную недвижимость. Помимо здания, переданного в имущественный наем эта категория активов включает и земельный участок, назначение использования которого пока еще не определено.

В течение 2018 г. увеличилась абсолютная и относительная величина экономических ресурсов, связанных с расчетами с дебиторами. Доля дебиторской задолженности возросла на 9,8% (с 18,5% на начало 2018 г. до 28,3% на конец).

На другие категории активов, такие как запасы и денежные средства, приходятся меньшие доли: соответственно 10,8% и 1,5% от общей стоимости наличных активов на конец 2018 г.

В текущем отчетном периоде замедлилась оборачиваемость активов. Стоимость оборотных активов возросла на 49,3% за 2018 г., что превосходит прирост доходов от продаж (9,1 %). Наибольшую проблему в этом отношении представляет собой взыскание коммерческой дебиторской задолженности (которая возросла в 2 раза в течение отчетного года) в условиях падения платежеспособности клиентов и обострения конкуренции на рынке сбыта.

3.4 Анализ источников финансирования

Данные баланса свидетельствуют о существенном изменении в течение 2018 г. уровня финансовой зависимости «Alfa» ООО от заемных источников. Так, если на начало текущего отчетного периода собственный капитал составлял лишь 43,6% от всех пассивов, то на конец – 52,6%, что уже превышает уровень безопасности (50%).

Прирост собственного капитала в течение 2018 г. обусловлен получением чистой прибыли отчетного года и внесением вкладов участниками общества в счет увеличения уставного капитала. Как на начало, так и на конец 2018 г., чистые активы по балансовой стоимости превышают уставный капитал.

В структуре всех обязательств преобладающая доля (45,6%) приходится на коммерческие обязательства. Среди существенных изменений в отношении обязательств выделяется привлечение банковских долгосрочных и краткосрочных кредитов, удельный вес которых составил 14,1% на конец 2018 г.

Доля собственного капитала в постоянном капитале (сумма собственного капитала и долгосрочных обязательств) составила 92,8% на конец текущего отчетного периода, что намного превышает минимальный рекомендованный уровень (60%). Таким образом, отмечается очень высокий уровень независимости предприятия от долгосрочных заемных источников.

3.5 Анализ уровня ликвидности и движения денежных средств

В течение отчетного периода наметились следующие тенденции изменения коэффициентов ликвидности. В частности текущая ликвидность (оборотные активы/текущие обязательства), которая на начало 2018 г. составляла 0,69, к концу года выросла до 0,93. Однако данный коэффициент, как и ранее не соответствует оптимальному интервалу (2–2,5).

Таковую же эволюцию продемонстрировала и промежуточная ликвидность [(денежные средства + текущие финансовые инвестиции + текущая дебиторская задолженность)/текущие обязательства]. Если на начало 2018 г. этот коэффициент составил 0,34, то в течение года промежуточная ликвидность возросла до 0,68, хотя и не достигла оптимального уровня (0,7–0,8).

На самом низком уровне по сравнению с оптимальным интервалом (0,2–0,25) находится абсолютная ликвидность (денежные средства/текущие обязательства). Этот коэффициент не соответствует требованиям ни на начало (0,002), ни на конец 2018 г. (0,036), хотя и демонстрирует положительную тенденцию роста.

За последние два года в «Alfa» ООО кардинально изменилась ситуация с общим чистым движением денежных средств. Если в предыдущем отчетном периоде у этого показателя было негативное значение в сумме 150,6 тыс. леев, то в 2018 г. сформировался положительный общий поток в сумме 131 тыс. леев.

В то же время в течение двух отчетных периодов сформировались негативные чистые потоки денежных средств от операционной деятельности. По этой причине участники общества воздерживаются от распределения прибыли пропорционально долям участия и от осуществления инвестиций в долгосрочные активы за счет прибыли.

У «Alfa» ООО в 2018 г. наблюдается расхождение между чистой прибылью (1 018,5 тыс. леев) и общим чистым потоком денежных средств (131 тыс. леев). Возникновение данного расхождения в наибольшей степени объясняется увеличением коммерческой дебиторской задолженности.

Прочая информация

4. Другая информация

4.1 Оценка инвестиционной недвижимости по состоянию на 31.12. 2018 г.

Балансовая стоимость инвестиционной недвижимости, земельный участок неопределенного назначения составляет 890 000 леев. Справедливая стоимость земельного участка не может быть определена достоверно. Невозможность определения справедливой стоимости объясняется тем, что земельный участок находится в зоне, где выполняются работы по реконструкции.

Балансовая стоимость инвестиционной недвижимости (здание), переданной в имущественный найм, составляет 1 020 449 леев. В результате повышения цен на рынке недвижимости здание было оценено по справедливой цене, составляющей 1 150 000 леев.

4.2 Среднесписочная численность работников²

В 2018 году среднесписочная численность работников 10 человек, в том числе по категориям:

- 1) административный персонал ____ 3 ____ человека,
- 2) рабочие ____ 7 ____ человек.

² Пояснительная записка может содержать и другую информацию, предусмотренную ст. 22 Закона о бухгалтерском учёте и финансовой отчётности № 287 от 15.12.2017.

ФИНАНСОВЫЕ ОТЧЕТЫ
за период 1 января – 31 декабря 2018 года

Субъект __Общество с ограниченной ответственностью «Alfa»____
полное наименование Код СUIПО

Код IDNO

Местонахождение: MD _____ Дондюшаны _____
почтовый код район (город) Код CUATM

улица, № д.
Основной вид деятельности _____ производство _____
Код CAEM, rev.2

Код CAEM, ediția 2005

Форма собственности _____ частная _____
Код CFP

Организационно-правовая форма __ООО_____
Код CFOJ

Контакты: Тел. _____ e-mail _____

WEB _____

Единица измерения: лей

Имя и координаты главного бухгалтера: Г-н (г-жа) __Крецу Анна_____
Тел. _____

Приложение № 1
к НСБУ «Представление финансовых отчетов»

БАЛАНС
на 31 декабря 2018 г.

№ п/п	Актив	Код стр.	Сальдо на	
			начало отчетного периода	конец отчетного периода
1	2	3	4	5
1.	Долгосрочные активы			
	Нематериальные активы	010	71 000	44 722
	Незавершенные долгосрочные материальные активы	020		
	Земельные участки	030	85 600	85 600
	Основные средства	040	3 443 549	2 918 524
	Минеральные ресурсы	050		
	Долгосрочные биологические активы	060		
	Долгосрочные финансовые инвестиции в неаффилированные стороны	070	350 000	350 000
	Долгосрочные финансовые инвестиции в	080	5 000	10 000

	аффилированные стороны			
	Инвестиционная недвижимость	090		1 910 449
	Долгосрочная дебиторская задолженность	100		
	Долгосрочные авансы выданные	110		
	Прочие долгосрочные активы	120		1 575
	Итого долгосрочных активов (стр.010+стр.020+стр.030+стр.040+стр.050+стр.060+стр.070+стр.080+стр.090+стр.100+стр.110+стр.120)	130	3 955 149	5 320 870
2.	Оборотные активы		929 466	670 183
	Материалы	140		
	Оборотные биологические активы	150		
	Малоценные и быстроизнашивающиеся предметы	160	22 189	12 938
	Незавершенное производство и продукция	170	221 519	286 805
	Товары	180	69 303	
	Коммерческая дебиторская задолженность	190	1 164 378	2 445 502
	Дебиторская задолженность аффилированных сторон	200		
	Текущие авансы выданные	210		74 120
	Дебиторская задолженность бюджета	220	8 390	16 553
	Дебиторская задолженность персонала	230	16	16
	Прочая дебиторская задолженность	240	7 779	
	Денежные средства в кассе и на текущих счетах	250	7 369	138 389
	Прочие элементы денежных средств	260		
	Текущие финансовые инвестиции в несвязанные стороны	270		
	Текущие финансовые инвестиции в связанные стороны	280		
	Прочие оборотные активы	290	11 348	945
	Итого оборотных активов (стр.140+стр.150+стр.160+стр.170+стр.180+стр.190+стр.200+стр.210+стр.220+стр.230+стр.240+стр.250+стр.260+стр.270+стр.280+стр.290)	300	2 441 757	3 645 451
	Всего активов (стр.130 + стр.300)	310	6 396 906	8 966 321

	Пассив			
3.	Собственный капитал			
	Уставный и добавочный капитал	320	203 600	1 108 600
	Резервы	330	62 705	21 410
	Поправки результатов прошлых лет	340	x	(1 040)
	Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток) прошлых лет	350	2 523 355	2 564 650
	Чистая прибыль (убыток) отчетного периода	360	x	1 018 540
	Использованная прибыль отчетного периода	370	x	
	Прочие элементы собственного капитала	380		
	Итого собственный капитал (стр.320+стр.330+стр.340+стр.350+стр.360+стр.370+стр.380)	390	2 789 660	4 712 160
4.	Долгосрочные обязательства			
	Долгосрочные кредиты банков	400		333 333

	Долгосрочные займы	410		
	Долгосрочные обязательства по финансовому лизингу	420	92 498	30 830
	Прочие долгосрочные обязательства	430		
	Итого долгосрочных обязательств (стр.400+ стр.410+стр.420+стр.430)	440	92 498	364 163
5.	Текущие обязательства			
	Краткосрочные кредиты банков	450		267 124
	Краткосрочные займы	460	687 057	548 840
	Коммерческие обязательства	470	1 841 409	1 939 197
	Обязательства аффилированным сторонам	480		
	Текущие авансы полученные	490		99 315
	Обязательства персоналу	500	906 864	787 226
	Обязательства по социальному и медицинскому страхованию	510	2 197	8 402
	Обязательства бюджету	520	649	77 068
	Текущие доходы будущих периодов	530		
	Обязательства собственникам	540		
	Текущие целевые финансирование и поступления	550		
	Текущие оценочные резервы	560	14 895	72 029
	Прочие текущие обязательства	570	61 677	90 797
	Итого текущих обязательств (стр.450+стр.460+стр.470+стр.480+стр.490+стр.500+стр.510+стр.520+стр.530+стр.540+стр.550+стр.560+стр.570)	580	3 514 748	3 889 998
	Всего пассивов (стр.390 + стр.440 + стр.580)	590	6 396 906	8 966 321

Приложение №2
к НСБУ «Представление финансовых отчетов»

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ
с 1.01.2018 г. по 31.12.2018 г.

Показатели	Код стр.	Отчетный период	
		предыдущий	текущий
1	2	3	4
Доходы от продаж	010	3 545 687	3 868 995
Себестоимость продаж	020	2 078 915	2 432 232
Валовая прибыль (валовой убыток) (стр.010 - стр.020)	030	1 466 772	1 436 763
Другие доходы от операционной деятельности	040	925 787	943 548
Расходы на реализацию	050	215 784	241 820
Административные расходы	060	764 398	870 089
Другие расходы операционной деятельности	070	647 921	716 571
Результат от операционной деятельности: прибыль (убыток) (стр.030+стр.040-стр.050-стр.060-стр.070)	080	764 456	551 831
Результат от других видов деятельности: прибыль (убыток)	090	154 145	605 271

Прибыль (убыток) до налогообложения (стр.080+стр.090)	100	918 601	1 157 102
Расходы по подоходному налогу	110	88 232	138 562
Чистая прибыль (чистый убыток) отчетного периода (стр.100-стр.110)	120	830 369	1 018 540

Приложение № 3
к НСБУ «Представление финансовых отчетов»

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИЯХ СОБСТВЕННОГО КАПИТАЛА
с 1.01.2018 г. по 31.12.2018 г.

№	Показатели	Код стр.	Остаток на начало отчетного периода	Увеличение	Уменьшение	Остаток на конец отчетного периода
1	2	3	4	5	6	7
1	Уставный и добавочный капитал					
	Уставный капитал	010	214 100			214 100
	Добавочный капитал	020		4 500		4 500
	Неоплаченный капитал	030				
	Незарегистрированный капитал	040		890 000		890 000
	Изыятый капитал	050	(10 500)	(4 500)	(15 000)	
	Итого уставный и добавочный капитал (стр.010+стр.020+стр.030+стр.040+стр.050)	060	203 600	890 000	(15 000)	1 108 600
2	Резервы					
	Резервный капитал	070	21 410			21 410
	Уставные резервы	080	41 295		41 295	
	Прочие резервы	090				
	Итого резервы (стр.070+стр.080+стр.090)	100	62 705		41 295	21 410
3	Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)					
	Поправки результатов прошлых лет	110		(1 040)		(1 040)
	Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток) прошлых лет	120	2 523 355	41 295		2 564 650
	Чистая прибыль (чистый убыток) отчетного периода	130	x	1 018 540		1 018 540
	Использованная прибыль отчетного периода	140	x			
	Результат по переходу на новые нормативные акты по бухгалтерскому учету	150				
	Итого нераспределенная прибыль (непокрытый убыток) (стр.110+стр.120+стр.130+стр.140+стр.150)	160	2 523 355	1 058 795		3 582 150
4	Прочие элементы собственного	170				

капитала, из них					
Разницы от переоценки	171				
Субсидии субъектов с публичной собственностью	172				
Всего собственный капитал (стр.060+стр.100+стр.160+стр.170)	180	2 789 660	1 948 795	26 295	4 712 160

Приложение №4
к НСБУ «Представление финансовых отчетов»

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ
с 1.01.2018 г. по 31.12.2018 г.

Показатели	Код стр.	Отчетный период	
		предыдущий	текущий
1	2	3	4
Движение денежных средств от операционной деятельности			
Поступления от продаж	010	3 900 789	4 113 163
Денежные выплаты за приобретенные запасы и услуги	020	3 547 986	3 668 634
Выплаты работникам, органам социального и медицинского страхования	030	406 880	435 239
Проценты выплаченные	040	8 579	6 441
Выплата подоходного налога	050	125 786	90 000
Прочие поступления	060	85 789	9 600
Прочие выплаты	070	199 565	263 211
Чистое движение денежных средств от операционной деятельности (стр.010–стр.020–стр.030–стр.040–стр.050+стр.060–стр.070)	080	(302 217)	(340 762)
Движение денежных средств от инвестиционной деятельности			
Поступление от продажи долгосрочных активов	090	45 782	
Выплаты на приобретение долгосрочных активов	100		
Проценты полученные	110		
Дивиденды полученные	120		
Прочие поступления (выплаты)	130	39 000	(5 000)
Чистое движение денежных средств от инвестиционной деятельности (стр.090–стр.100+стр.110+стр.120±стр.130)	140	84 782	(5 000)
Движение денежных средств от финансовой деятельности			
Поступления в виде кредитов и займов	150	645 782	600 000
Выплаты по кредитам и займам	160	578 924	138 217
Выплаты дивидендов	170		
Поступления от операций с капиталом	180		15 000
Прочие поступления (выплаты)	190		
Чистое движение денежных средств от финансовой деятельности	200	66 858	476 783

(стр.150–стр.160–стр.170+стр.180±стр.190)			
Всего чистое движение денежных средств (±стр.080±стр.140±стр.200)	210	(150 577)	131 021
Положительные (отрицательные) курсовые валютные разницы	220		
Остаток денежных средств на начало отчетного периода	230	157 946	7 369
Остаток денежных средств на конец отчетного периода (±стр.210±стр.220±стр.230)	240	7 369	138 389

Politicile contabile pe anul 2019

1. Dispoziții generale

1.1. Contabilitatea se ține de serviciul contabil (art. 18 din Legea contabilității și raportării financiare).

Variante admisibile:

- *contabilitatea se ține de către o firmă de audit (de consultanță) în bază contractuală;*
- *contabilitatea se ține de către fondator (pentru entitățile indicate la art. 2 lit. e) sau persoana fizică (dacă desfășoară activitate profesională în sectorul justiției).*

1.2. Politicile contabile și modificările acestora se aplică prospectiv (pct. 6 și 15 din SNC „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile, erori și evenimente ulterioare”).

Variantă admisibilă: politicile contabile și modificările acestora se aplică retroactiv (pct. 17 din SNC „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile, erori și evenimente ulterioare” și pct. 19, 22 din IAS „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile și erori”).

1.3. Răspunderea pentru ținerea contabilității și întocmirea situațiilor financiare revine conducătorului (directorului) entității (art. 18 lit. b) alin. (2) din Legea contabilității și raportării financiare).

Variante admisibile:

- *conducătorului, administratorului – pentru entitățile indicate la art. 2 lit. a), c) și d);*
- *fondatorului – pentru entitățile indicate la art. 2 lit. e);*
- *persoanei fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției (notar, avocat, executor judecătoresc, mediator, administrator autorizat) – pentru entitățile indicate la art. 2 lit. f).*

1.4. Contabilitatea se ține în baza sistemului contabil în partidă dublă cu prezentarea situațiilor financiare complete (art. 5 alin. (3) din Legea contabilității și raportării financiare).

Variante admisibile:

- *contabilitatea se ține în baza sistemului contabil în partidă dublă cu prezentarea situațiilor financiare simplificate;*
- *contabilitatea se ține în baza sistemului contabil în partidă dublă cu prezentarea situațiilor financiare prescurtate;*
- *contabilitatea se ține în baza sistemului contabil în partidă simplă fără prezentarea situațiilor financiare.*

1.5. Entitatea înregistrează elementele contabile în baza contabilității de angajamente (art. 6 din Legea contabilității și raportării financiare).

1.6. Faptele economice se perfectează prin formulare tipizate de documente primare, precum și formulare elaborate de entitate de sine stătător (art. 11 alin. (4) din Legea contabilității și raportării financiare) care sînt prezentate în *anexa 1*.

1.7. Documentele primare se întocmesc pe suport de hîrtie (art. 11 alin. (5) din Legea contabilității și raportării financiare).

Variantă admisibilă: documentele primare se întocmesc în formă electronică.

1.8. Responsabilitatea pentru întocmirea și semnarea documentelor primare o poartă persoanele prevăzute în *anexa 2* (art. 18 alin. (2) din Legea contabilității și raportării financiare).

1.9. Documentele de casă, bancare și de decontare se semnează de către conducătorul (directorul) și contabilul-șef al entității (art. 11 alin. (13) din Legea contabilității și raportării financiare).

Variantă admisibilă: documentele de casă bancare și de decontare se semnează unipersonal de directorul entității.

1.10. Entitatea contabilizează faptele economice în baza planului de conturi de lucru prezentat în *anexa 3* (art. 14 alin. (2) din Legea contabilității și raportării financiare).

Variantă admisibilă: entitatea contabilizează faptele economice în baza Planului general de conturi contabile.

1.11. Entitatea utilizează formularele registrelor contabile, elaborate de sine stătător (art. 15 alin. (2) din Legea contabilității și raportării financiare), care sînt prezentate în *anexa 4*.

1.12. Registrele contabile se întocmesc în formă electronică (art. 15 alin. (4) din Legea contabilității și raportării financiare).

Variantă admisibilă: registrele contabile se întocmesc pe suport de hîrtie.

1.13. Registrul contabil obligatoriu care servește drept bază pentru întocmirea situațiilor financiare este *Cartea mare* (art. 15 alin. (2) din Legea contabilității și raportării financiare).

Variante admisibile:

- *registrul contabil obligatoriu este bilanța de verificare;*
- *registrul contabil obligatoriu este registrul-jurnal de evidență a operațiunilor economice;*
- *registrul contabil obligatoriu este (de indicat denumirea altui registru centralizator aplicat de entitate).*

1.14. Perioada de gestiune coincide cu anul calendaristic (art. 24 alin. (1) din Legea contabilității și raportării financiare).

Variantă admisibilă: perioada de gestiune cuprinde perioada de la ____ pînă la ____ (de indicat datele concrete ale perioadei de gestiune, de exemplu, pentru instituțiile de învățămînt cu autonomie financiară – de la 1 septembrie pînă la 31 august).

1.15. Situațiile financiare se semnează de către conducătorul (directorul) entității (art. 31 din Legea contabilității și raportării financiare).

Variante admisibile:

- *conducătorului, administratorului – pentru entitățile indicate la art. 2 lit. a), c) și d);*
- *fondatorului – pentru entitățile indicate la art. 2 lit. e);*
- *persoanei fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției (notar, avocat, executor judecătoresc, mediator, administrator autorizat) – pentru entitățile indicate la art. 2 lit. f).*

1.16. Situațiile financiare se prezintă pe suport de hîrtie (art. 31 alin. (1) din Legea contabilității și raportării financiare).

Variantă admisibilă: situațiile financiare se prezintă în formă electronică (pe suport magnetic sau în rețeaua Internet).

1.17. Inventarierea elementelor contabile se efectuează în termenele prevăzute în *anexa 5* (art. 16 din Legea contabilității și raportării financiare).

1.18. Pragul de semnificație se stabilește în mărime absolută (de indicat suma concretă, de exemplu, 10 000 lei) ca un criteriu unic aplicabil pentru toate elementele contabile (pct. 30 din SNC „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile, erori și evenimente ulterioare”).

Variantă admisibilă: pragul de semnificație se stabilește în mărime relativă pentru grupe separate de elemente contabile și constituie, de exemplu, pentru elementele de bilanț 2% de la valoarea totală a activelor la sfîrșitul perioadei de gestiune, iar pentru elementele situației de profit și pierdere – 5% din suma anuală a veniturilor din vânzări.

1.19. Erorile contabile se corectează prin înregistrări contabile de stornare și suplimentare (pct. 33 din SNC „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile, erori și evenimente ulterioare”).

Variante admisibile:

- *erorile contabile se corectează prin înregistrări contabile de stornare, inverse și suplimentare;*
- *erorile contabile se corectează prin înregistrări contabile inverse și suplimentare.*

1.20. Documentele contabile se păstrează pe suport de hîrtie (art. 17 alin. (2) din Legea contabilității și raportării financiare).

Variantă admisibilă: documentele contabile se păstrează în formă electronică.

1.21. Entitatea aplică normele de consum al carburanților și lubrifianților și normele de parcurs al anvelopelor pentru mijloacele de transport auto (*anexele 6 și 7*) elaborate în baza normelor aprobate prin Ordinele Ministerului Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor al Republicii Moldova nr. 172 din 09.12.2005 și nr. 124 din 29.07.2005.

2. Procedee contabile pentru care actele normative prevăd diferite variante

Imobilizări necorporale și mijloace fixe

2.1. Mijloacele fixe cuprind imobilizările corporale transmise în exploatare, valoarea unitară a cărora depășește plafonul valoric prevăzut de legislația fiscală (pct. 4 din SNC „Imobilizări necorporale și corporale”).

Variantă admisibilă: mijloacele fixe cuprind imobilizările corporale transmise în exploatare, valoarea unitară a cărora depășește pragul de semnificație stabilit de entitate (de indicat mărimea concretă, de exemplu, 10 000 lei, 15 000 lei sau o altă sumă).

2.2. Imobilizările necorporale și corporale se recunosc inițial pe obiecte de evidență al căror nomenclator este stabilit de directorul entității (pct. 5 din SNC „Imobilizări necorporale și corporale”).

2.3. Evaluarea ulterioară a imobilizărilor necorporale și corporale se efectuează la valoarea contabilă (pct. 17 din SNC „Imobilizări necorporale și corporale”).

Variantă admisibilă: evaluarea ulterioară a imobilizărilor necorporale și corporale se efectuează în baza modelului reevaluării (pct. 75 din IAS 38 „Imobilizări necorporale” și pct. 31 din IAS 16 „Imobilizări corporale”).

2.4. Duratele de utilizare a imobilizărilor necorporale și corporale se stabilesc în funcție de modelul utilizării acestora și sînt prezentate în procesele-verbale de primire-predare (pct. 20 din SNC „Imobilizări necorporale și corporale”).

Variantă admisibilă: duratele de utilizare a imobilizărilor necorporale și corporale se stabilesc prin ordinul conducătorului (directorului) entității.

2.5. Valoarea reziduală a mijloacelor fixe este nesemnificativă și se consideră nulă (pct. 20 din SNC „Imobilizări necorporale și corporale”).

Variantă admisibilă: valoarea reziduală a mijloacelor fixe se stabilește pe obiecte de evidență și se reflectă în procesele-verbale de primire-predare a mijloacelor fixe.

2.6. Amortizarea imobilizărilor necorporale și mijloacelor fixe se calculează prin metoda liniară (pct. 22 din SNC „Imobilizări necorporale și corporale”).

Variante admisibile:

- *amortizarea imobilizărilor necorporale și mijloacelor fixe se calculează prin metoda unităților de producție;*

■ amortizarea imobilizărilor necorporale și mijloacelor fixe se calculează prin metoda de diminuare a soldului cu majorarea ratei (normei) uzurii liniare de două ori (sau în altă mărime stabilită de entitate) (pct. 25 din SNC „Imobilizări necorporale și corporale”).

2.7. Amortizarea imobilizărilor necorporale și mijloacelor fixe se calculează începând cu prima zi a lunii care urmează după luna transmiterii acestora în utilizare (pct. 28 din SNC „Imobilizări necorporale și corporale”).

Variantă admisibilă: amortizarea imobilizărilor necorporale se calculează începând cu data transmiterii acestora în utilizare.

2.8. Amortizarea mijloacelor fixe se calculează începând cu data transmiterii acestora în utilizare (pct. 28 din SNC „Imobilizări necorporale și corporale”).

Variantă admisibilă: amortizarea mijloacelor fixe se calculează începând cu prima zi a lunii care urmează după luna transmiterii acestora în utilizare.

2.9. Amortizarea nu se calculează (de indicat tipurile de imobilizări necorporale și corporale pentru care nu se calculează amortizarea) (pct. 48 și 61 din SNC „Imobilizări necorporale și corporale”).

2.10. Costurile de ieșire a mijloacelor fixe se înregistrează ca cheltuieli curente (pct. 65 din SNC „Imobilizări necorporale și corporale”).

Variante admisibile:

■ costurile de ieșire a mijloacelor fixe se înregistrează ca cheltuieli anticipate, cu decontarea ulterioară la cheltuieli curente conform metodei liniare (sau în altă bază rațională stabilită de entitate);

■ costurile de ieșire a mijloacelor fixe se decontează pe seama provizionului constituit anterior.

Investiții imobiliare

2.11. Pragul de semnificație privind delimitarea investiției imobiliare de proprietatea imobiliară utilizată de posesor constituie 25% (sau alt indicator) din suprafața investiției imobiliare (pct. 6 din SNC „Investiții imobiliare”).

2.12. Costurile ulterioare de întreținere a investițiilor imobiliare se înregistrează ca cheltuieli curente (pct. 18 din SNC „Investiții imobiliare”).

Variantă admisibilă: costurile ulterioare de întreținere a investițiilor imobiliare, cu excepția amortizării, se înregistrează ca cheltuieli anticipate, cu decontarea ulterioară la cheltuieli curente după metoda liniară (sau altă metodă stabilită de entitate).

2.13. Evaluarea ulterioară a investițiilor imobiliare se efectuează conform metodei bazate pe valoarea justă (pct. 20 din SNC „Investiții imobiliare”).

Variantă admisibilă: evaluarea ulterioară a investițiilor imobiliare se efectuează conform metodei bazate pe cost.

2.14. Amortizarea investițiilor imobiliare evaluate conform metodei bazate pe cost se calculează prin metoda liniară (pct. 30 din SNC „Investiții imobiliare”).

Variante admisibile:

■ amortizarea investițiilor imobiliare evaluate conform metodei bazate pe cost se calculează prin metoda unităților de producție;

■ amortizarea investițiilor imobiliare evaluate conform metodei bazate pe cost se calculează prin metoda de diminuare a soldului, cu majorarea normei liniare de două ori (sau în altă mărime stabilită de entitate).

2.15. Costurile de ieșire a investițiilor imobiliare se înregistrează ca cheltuieli curente (pct. 43 din SNC „Investiții imobiliare”).

Variante admisibile:

■ costurile de ieșire a investițiilor imobiliare se înregistrează ca cheltuieli anticipate, cu decontarea ulterioară la cheltuieli curente conform metodei liniare (sau în alt mod stabilit de entitate);

■ costurile de ieșire a investițiilor imobiliare se decontează pe seama provizionului constituit anterior .

Contracte de leasing

2.16. Prima de asigurare aferentă activului primit în leasing financiar, cu excepția costului asigurării în drum, se înregistrează ca costuri/ cheltuieli curente (pct. 14 din SNC „Contracte de leasing”).

Variantă admisibilă: prima de asigurare aferentă activului primită în leasing, cu excepția costului asigurării în drum, se înregistrează ca cheltuieli anticipate, cu decontarea ulterioară la costuri/cheltuieli curente conform metodei liniare (sau în alt mod stabilit de entitate).

2.17. Duratele de funcționare utilă a activelor primite în leasing financiar coincid cu duratele stabilite în contractele de leasing (pct. 20 din SNC „Contracte de leasing”).

Variantă admisibilă: duratele de funcționare utilă a activelor primite în leasing financiar constituie cel mai mic termen dintre termenul contractului de leasing și durata de funcționare utilă stabilită pentru activele similare proprii.

2.18. Amortizarea activelor primite în leasing financiar se calculează prin metodele aplicate pentru activele similare proprii (pct. 21 din SNC „Contracte de leasing”).

2.19. Costurile direct atribuibile intrării (restituirii) activelor primite în leasing operațional și costurile de întreținere se înregistrează ca costuri/cheltuieli curente, în funcție de destinația și locul de utilizare a activului respectiv (pct. 27 din SNC „Contracte de leasing”).

Variantă admisibilă: costurile direct atribuibile intrării (restituirii) activelor primite în leasing operațional și costurile de întreținere se înregistrează ca cheltuieli anticipate, cu decontarea ulterioară în limita termenului de leasing la costuri/cheltuieli curente conform metodei liniare (sau în alt mod stabilit de entitate).

2.20. Plățile de leasing operațional se înregistrează la costuri/cheltuieli curente în părți egale pe durata termenului de leasing (pct. 28 din SNC „Contracte de leasing”).

Variantă admisibilă: plățile de leasing operațional se înregistrează la costuri/cheltuieli curente (de indicat baza sistematică de înregistrare a plăților de leasing stabilită de entitate).

2.21. Costurile aferente reparației activelor primite în leasing operațional se înregistrează ca cheltuieli curente (pct. 29 din SNC „Contracte de leasing”).

Variante admisibile:

■ costurile aferente reparației activelor primite în leasing operațional se înregistrează ca cheltuieli anticipate;

■ costurile aferente reparației activelor primite în leasing operațional se înregistrează ca costuri ale activităților auxiliare.

2.22. Costurile aferente returnării activelor transmise în leasing se înregistrează ca cheltuieli curente (pct. 50 din SNC „Contracte de leasing”).

Variantă admisibilă: costurile aferente returnării activelor transmise în leasing se înregistrează ca cheltuieli anticipate, cu decontarea ulterioară la cheltuieli curente conform metodei liniare (sau în alt mod stabilit de entitate).

Deprecierea activelor

2.23. Decizia privind deprecierea activelor se aprobă de conducerea entității (pct. 11 din SNC „Deprecierea activelor”).

2.24. Pierderile din deprecierea activelor se contabilizează într-un cont separat (pct. 24 din SNC „Deprecierea activelor”).

Variantă admisibilă: pierderile din deprecierea activelor se contabilizează prin diminuarea directă a costului de intrare (corectat) a activului depreciat.

2.25. Pierderile din deprecierea unui grup de active se repartizează proporțional cu valoarea contabilă a activelor grupului (pct. 26 din SNC „Deprecierea activelor”).

2.26. Pierderile reluate din deprecierea activelor se repartizează proporțional cu valoarea contabilă a activelor grupului (pct. 42 din SNC „Deprecierea activelor”).

Creanțe și investiții financiare

2.27. Suma prejudiciului material se înregistrează ca venituri curente (pct. 32 din SNC „Creanțe și investiții financiare”).

Variantă admisibilă: suma prejudiciului material se înregistrează ca venituri anticipate, cu decontarea ulterioară la venituri curente în bază liniară (sau în alt mod stabilit de entitate).

2.28. Creanțele compromise se decontează la cheltuieli curente prin metoda directă (pct. 37 din SNC „Creanțe și investiții financiare”).

Variantă admisibilă: creanțele compromise se decontează prin metoda provizioanelor (corecțiilor).

2.29. Mărirea corecțiilor privind creanțele compromise se determină pe fiecare creanță, pornind de la suma absolută a creanțelor compromise (pct. 41 din SNC „Creanțe și investiții financiare”).

Variante admisibile:

■ mărirea corecțiilor privind creanțele compromise se determină pe grupe de creanțe, în funcție de termenul de achitare expirat al acestora;

■ mărirea corecțiilor privind creanțele compromise se determină pe creanțe în totalitate, pornind de la volumul vânzărilor nete în perioada de gestiune și cota pierderilor aferente creanțelor compromise;

■ mărirea corecțiilor privind creanțele compromise se determină în baza (de indicat baza concretă de determinare a mărimii corecțiilor aplicată de entitate).

2.30. Mărirea corecțiilor privind creanțele compromise se determină în baza clasificării creanțelor după termenul de achitare în următoarele grupe (de indicat grupele de creanțe) (pct. 43 din SNC „Creanțe și investiții financiare”).

2.31. Diferența dintre costul de intrare și valoarea nominală a obligațiunilor se amortizează prin metoda liniară pe măsura calculării dobânzii (pct. 60 din SNC „Creanțe și investiții financiare”).

Variantă admisibilă: diferența dintre costul de intrare și valoarea nominală a obligațiunilor se amortizează prin (de indicat metoda concretă aplicată de entitate).

2.32. Valorile mobiliare ieșite se evaluează după metoda costului mediu ponderat (pct. 69 din SNC „Creanțe și investiții financiare”).

Variantă admisibilă: valorile mobiliare ieșite se evaluează după metoda FIFO.

Stocuri

2.33. Contabilitatea stocurilor se ține în expresie cantitativă și valorică (art. 17 alin. (5) din Legea contabilității și raportării financiare, pct. 10 din SNC „Stocuri”).

Variantă admisibilă: contabilitatea stocurilor se ține în expresie valorică.

2.34. Obiectele de mică valoare și scurtă durată cuprind bunurile valoarea unitară a cărora nu depășește plafonul stabilit de legislație (pct. 6 subpct. 3) din SNC „Stocuri”).

Variantă admisibilă: obiectele de mică valoare și scurtă durată cuprind bunurile valoarea unitară a cărora nu depășește (de indicat mărirea pragului de semnificație stabilit de entitate).

2.35. Bunurile cu o pondere nesemnificativă (de indicat ponderea concretă, de exemplu, 2–5% în totalul stocurilor) se decontează direct la costuri și/sau cheltuieli curente în momentul achiziționării lor (pct. 9 din SNC „Stocuri”).

Variantă admisibilă: bunurile cu o pondere nesemnificativă în totalul stocurilor se înregistrează în conturile de evidență a stocurilor la achiziționare și se decontează la costuri și/sau cheltuieli curente la transmiterea în folosință.

2.36. Costurile de producție se repartizează între produse cuplate proporțional valorii de vânzare probabile a fiecărui produs (pct. 18 din SNC „Stocuri”).

Variantă admisibilă: costurile de producție se repartizează între produse cuplate proporțional (de indicat baza concretă de repartizare aplicată de entitate).

2.37. Produsele secundare cu valoarea nesemnificativă (de indicat mărimea pragului de semnificație pentru astfel de produse, de exemplu, 2–5% din valoarea totală a stocurilor) se evaluează la valoarea realizabilă netă care se deduce din suma totală a costurilor de producție (pct. 18 din SNC „Stocuri”).

2.38. Materialele consumate la prestarea serviciilor se includ în costul serviciilor (pct. 19 din SNC „Stocuri”).

Variantă admisibilă: materialele consumate la prestarea serviciilor nu se includ în costul serviciilor, dar se contabilizează ca operațiuni separate de ieșire a stocurilor.

2.39. Producția în curs de execuție se determină prin inventariere la finele perioadei (pct. 20 din SNC „Stocuri”).

Variante admisibile:

- producția în curs de execuție se determină prin metode tehnice de constatare a gradului de finalizare;
- producția în curs de execuție se determină prin metode tehnice de constatare a stadiului de efectuare a operațiunilor tehnologice.

2.40. Stocurile importate se evaluează în lei moldovenești prin recalcularea valutei străine la cursul de schimb al BNM stabilit la data întocmirii declarației vamale (pct. 26 din SNC „Stocuri”).

Variantă admisibilă: stocurile importate se evaluează în lei moldovenești prin recalcularea valutei străine la cursul de schimb al BNM la data devămării și/sau la data trecerii către entitate a dreptului de proprietate asupra stocurilor procurate stabilită în contract.

2.41. Capacitatea normală de producție se stabilește pe fiecare produs/serviciu (grupe de produse/servicii) și constituie (de indicat mărimea concretă a capacității normale de producție) (pct. 30 din SNC „Stocuri”).

2.42. Costurile indirecte de producție se repartizează pe tipuri de produse fabricate/servicii prestate proporțional salariilor de bază ale muncitorilor încadrați în activitățile de bază și auxiliare (pct. 31 din SNC „Stocuri”).

Variante admisibile:

- costurile indirecte de producție se repartizează pe tipuri de produse fabricate/servicii prestate proporțional sumei totale a costurilor directe de producție;
- costurile indirecte de producție se repartizează pe tipuri de produse fabricate/servicii prestate proporțional numărului de mașini-ore lucrate;
- costurile indirecte de producție se repartizează pe tipuri de produse fabricate/servicii prestate proporțional cantității de produse fabricate;
- costurile indirecte de producție se repartizează pe tipuri de produse fabricate/servicii prestate proporțional (de indicat baza concretă de repartizare aplicată de entitate);

2.43. Stocurile ieșite se evaluează prin metoda FIFO după fiecare ieșire (sau în baza soldului final stabilit în urma inventarierii) (pct. 33, 36 din SNC „Stocuri”).

Variante admisibile:

- stocurile ieșite se evaluează prin metoda identificării specifice;
- stocurile ieșite se evaluează prin metoda costului mediu ponderat calculat după fiecare intrare a stocurilor (la sfârșitul perioadei de gestiune sau în alt mod stabilit de entitate).

2.44. În cursul perioadei de gestiune stocurile se evaluează prin metoda costului standard (pct. 39 din SNC „Stocuri”).

Variantă admisibilă: în cursul perioadei de gestiune stocurile se evaluează prin metoda prețului cu amănuntul.

2.45. Valoarea realizabilă netă a stocurilor se determină prin metoda categoriilor (elementelor) de stocuri (pct. 46 din SNC „Stocuri”).

Variante admisibile:

- valoarea realizabilă netă a stocurilor se determină prin metoda grupelor omogene de stocuri;
- valoarea realizabilă netă a stocurilor se determină prin metoda volumului total de stocuri.

2.46. Obiectele de mică valoare și scurtă durată, valoarea unitară a cărora nu depășește 1/6 din plafonul stabilit de legislație, se decontează la costuri/cheltuieli curente, active imobilizate etc. în momentul transmiterii în exploatare (pct. 51 din SNC „Stocuri”).

Variantă admisibilă: obiectele de mică valoare și scurtă durată, valoarea unitară a cărora nu depășește 1/6 din plafonul stabilit de legislație, se decontează la costuri/cheltuieli curente, active imobilizate etc. prin calcularea uzurii.

Cheltuieli anticipate

2.47. Cheltuielile anticipate cuprind valoarea anvelopelor, acumulatorilor procurate separat de mijloacele de transport, formularele cu regim special, valoarea activelor transmise în leasing financiar și alte costuri suportate în perioada curentă, dar care se referă la perioadele viitoare.

2.48. Cheltuielile anticipate se decontează la costuri/cheltuieli curente prin metoda liniară (pct. 8 din SNC „Cheltuieli”).

Variantă admisibilă: cheltuielile anticipate se decontează prin metoda (de indicat metoda concretă de decontare aplicată de entitate).

Capital propriu și datorii

2.49. Entitatea constituie rezerve (de indicat componența concretă) pe seama profitului net (pct. 18 din SNC „Capital propriu și datorii”).

2.50. În componența altor elemente de capital propriu se include surplusul de reevaluare (pct. 27 din SNC „Capital propriu și datorii”).

Variante admisibile:

■ în componența altor elemente de capital propriu se includ fondurile (pentru ONG);

■ în componența altor elemente de capital propriu se includ subvențiile (pentru entitățile cu proprietate publică).

2.51. Veniturile anticipate se decontează la venituri curente în mod uniform (pct. 64 din SNC „Capital propriu și datorii”).

Variantă admisibilă: veniturile anticipate se decontează la venituri curente prin (de indicat metoda concretă de decontare aplicată de entitate).

2.52. Diferența dintre suma datoriilor privind bunurile primite în gestiune economică și valoarea contabilă a bunurilor returnate se decontează la venituri curente (pct. 65 din SNC „Capital propriu și datorii”).

Variante admisibile:

■ diferența dintre suma datoriilor privind bunurile primite în gestiune economică și valoarea contabilă a bunurilor returnate se recuperează în numerar sau sub altă formă de compensare;

■ diferența dintre suma datoriilor privind bunurile primite în gestiune economică și valoarea contabilă a bunurilor returnate se decontează la majorarea capitalului social.

2.53. Entitatea constituie provizioane pentru acoperirea cheltuielilor (pierderilor) eventuale privind reparația și deservirea în cursul perioadei de garanție a activelor vândute (pct. 81 din SNC „Capital propriu și datorii”).

Variantă admisibilă: entitatea nu constituie provizioane (sau constituie provizioane – de indicat tipurile acestora).

Costuri de producție

2.54. Costurile de producție cuprind costurile materiale directe și repartizabile; costurile cu personalul directe și repartizabile; costurile indirecte de producție (pct. 13 și 14 din Indicațiile metodice privind contabilitatea costurilor de producție și calculația costului produselor și serviciilor).

Variantă admisibilă: costurile de producție cuprind (de indicat nomenclatorul concret al articolelor de costuri stabilit de entitate).

2.55. Contabilitatea costurilor de producție se ține separat pe activitățile de bază și auxiliare în ansamblu pe entitate (pct. 10 din Indicațiile metodice privind contabilitatea costurilor de producție și calculația costului produselor și serviciilor).

Variantă admisibilă: contabilitatea costurilor de producție se ține separat pe activitățile de bază și auxiliare, iar în cadrul acestora – pe subdiviziuni și tipuri de produse/servicii.

2.56. Perioada de calculație o constituie luna (pct. 5 din Indicațiile metodice privind contabilitatea costurilor de producție și calculația costului produselor și serviciilor).

Variante admisibile:

■ perioada de calculație o constituie trimestrul;

■ perioada de calculație o constituie anul;

■ perioada de calculație o constituie (de indicat perioada concretă de calculație stabilită de entitate).

2.57. Contabilitatea costurilor de producție se ține cu aplicarea conturilor de gestiune (pct. 16 din Indicațiile metodice privind contabilitatea costurilor de producție și calculația costului produselor și serviciilor).

Variantă admisibilă: contabilitatea costurilor de producție se ține fără aplicarea conturilor de gestiune.

2.58. Costurile materiale repartizabile se atribuie produselor cuplate proporțional normelor de consum al materialelor (pct. 24 din Indicațiile metodice privind contabilitatea costurilor de producție și calculația costului produselor și serviciilor).

Variante admisibile:

■ costurile materiale repartizabile se atribuie produselor cuplate proporțional volumului produselor fabricate (în expresie cantitativă sau convențional-cantitativă);

■ costurile materiale repartizabile se atribuie produselor cuplate proporțional (de indicat baza concretă de repartizare stabilită de entitate).

2.59. Valoarea justă a deșeurilor recuperabile se repartizează între produse cuplate proporțional normelor deșeurilor (pct. 26 din Indicațiile metodice privind contabilitatea costurilor de producție și calculația costului produselor și serviciilor).

Variantă admisibilă: valoarea justă a deșeurilor recuperabile se repartizează între produse cuplate proporțional (de indicat baza concretă de repartizare stabilită de entitate).

2.60. Consumul energiei se repartizează pe obiecte de calculație proporțional normelor de consum al energiei (pct. 27 din Indicațiile metodice privind contabilitatea costurilor de producție și calculația costului produselor și serviciilor).

Variante admisibile:

- consumul energiei se repartizează pe obiecte de calculație proporțional capacității de consum;
- consumul energiei se repartizează pe obiecte de calculație proporțional numărului de mașini-ore lucrate;
- consumul energiei se repartizează pe obiecte de calculație proporțional (de indicat baza concretă de repartizare stabilită de entitate).

2.61. Costurile cu personalul repartizabile se includ în costul produselor/serviciilor proporțional salariilor tarifare (normative) (pct. 32 din Indicațiile metodice privind contabilitatea costurilor de producție și calculația costului produselor și serviciilor).

Variante admisibile:

- costurile cu personalul repartizabile se includ în costul produselor/serviciilor proporțional retribuțiilor calculate în acord;
- costurile cu personalul repartizabile se includ în costul produselor/serviciilor proporțional (de indicat baza concretă de repartizare stabilită de entitate);

2.62. Serviciile prestate și produsele transmise reciproc între subdiviziunile (secțiile) auxiliare ale entității se evaluează la costul normativ (planificat) (pct. 40 din Indicațiile metodice privind contabilitatea costurilor de producție și calculația costului produselor și serviciilor).

Variantă admisibilă: serviciile prestate și produsele transmise reciproc între subdiviziunile (secțiile) auxiliare ale entității se evaluează (de indicat modul concret de evaluare stabilit de entitate).

2.63. Entitatea aplică normele pierderilor de producție aprobate prin ordinul conducătorului (directorului) entității.

2.64. Costurile producțiilor și unităților de deservire se contabilizează într-un cont de gestiune separat (pct. 48 din Indicațiile metodice privind contabilitatea costurilor de producție și calculația costului produselor și serviciilor).

Variantă admisibilă: costurile producțiilor și unităților de deservire se contabilizează ca cheltuieli curente.

2.65. Entitatea calculează costul total și costul unitar al produselor fabricate/serviciilor prestate (pct. 51 din Indicațiile metodice privind contabilitatea costurilor de producție și calculația costului produselor și serviciilor).

Variantă admisibilă: entitatea calculează costul total al produselor fabricate/serviciilor prestate.

2.66. Costul produselor fabricate se calculează prin metoda globală (pct. 51 din Indicațiile metodice privind contabilitatea costurilor de producție și calculația costului produselor și serviciilor).

Variante admisibile:

- costul produselor fabricate se calculează prin metoda pe faze varianta cu semifabricate (sau varianta fără semifabricate);
- costul produselor fabricate se calculează prin metoda pe comenzi;
- costul produselor fabricate se calculează prin metoda costului standard;
- costul produselor fabricate se calculează prin metoda (de indicat metoda concretă aplicată de entitate).

Venituri

2.67. Veniturile din vânzări cuprind veniturile din comercializarea produselor și mărfurilor (pct. 5 din SNC „Venituri”).

Variantă admisibilă: veniturile din vânzări cuprind (de indicat componența concretă a veniturilor din vânzări, în funcție de particularitățile activității entității, de exemplu, venituri din prestarea serviciilor/executarea lucrărilor, contractele de leasing).

2.68. Veniturile se recunosc separat pentru fiecare tranzacție (pct. 9 din SNC „Venituri”).

Variantă admisibilă: veniturile se recunosc pe componente distincte ale tranzacției.

2.69. Veniturile din prestarea serviciilor se recunosc după metoda prestării integrale (pct. 21 din SNC „Venituri”).

Variantă admisibilă: veniturile din prestarea serviciilor se recunosc după metoda procentului de finalizare în baza volumului efectiv al serviciilor prestate (sau în baza ponderii volumului efectiv al serviciilor prestate în volumul total al serviciilor prevăzute de contract, ponderii cheltuielilor suportate la o dată prestabilită în totalul cheltuielilor prevăzute de contract).

2.70. Veniturile sub formă de dobânzi se recunosc în baza condițiilor contractuale pe măsura survenirii termenelor de plată a dobânzilor stabilite în contractul încheiat între entitate și utilizatorul activului (pct. 29 din SNC „Venituri”).

Variantă admisibilă: veniturile sub formă de dobânzi se recunosc în baza metodei dobânzii efective prevăzută în IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare” (pct. 29 din SNC „Venituri”).

2.71. Ajustarea veniturilor în cursul perioadei de gestiune se efectuează prin întocmirea înregistrărilor contabile inverse în debitul conturilor de evidență a veniturilor (explicații la clasa 6 „Venituri” din Planul general de conturi contabile).

Variantă admisibilă: ajustarea veniturilor în cursul perioadei de gestiune se efectuează prin întocmirea înregistrărilor contabile de stornare în creditul conturilor de evidență a veniturilor.

Cheltuieli

2.72. Costul vânzărilor cuprinde valoarea contabilă (costul efectiv) al produselor și mărfurilor vândute (pct. 20 subpct. 1) din SNC „Cheltuieli”).

Variantă admisibilă: costul vânzărilor cuprinde (de indicat componența concretă a costului vânzărilor, în funcție de particularitățile activității entității, de exemplu, costul serviciilor prestate/lucrărilor executate, serviciilor aferente contractelor de leasing).

2.73. Cheltuielile de distribuire cuprind cheltuielile prevăzute în *anexa 8* (pct. 24 din SNC „Cheltuieli”).

2.74. Cheltuielile administrative cuprind cheltuielile prevăzute în *anexa 9* (pct. 26 din SNC „Cheltuieli”).

2.75. Alte cheltuieli operaționale cuprind cheltuielile prevăzute în *anexa 10* (pct. 28 din SNC „Cheltuieli”).

2.76. Ajustarea cheltuielilor în cursul perioadei de gestiune se efectuează prin întocmirea înregistrărilor contabile inverse în creditul conturilor de evidență a cheltuielilor (explicații la clasa 7 „Cheltuieli” din Planul general de conturi contabile).

Variantă admisibilă: ajustarea cheltuielilor în cursul perioadei de gestiune se efectuează prin întocmirea înregistrărilor contabile de stornare în debitul conturilor de evidență a cheltuielilor.

Diferențe de curs valutar și de sumă

2.77. Operațiunile de export/import de active/servicii și alte tranzacții de comerț internațional se contabilizează inițial în monedă națională prin aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc la data întocmirii declarației vamale (pct. 7 subpct. 3) din SNC „Diferențe de curs valutar și de sumă”).

Variante admisibile:

■ operațiunile de export/import de active/servicii și alte tranzacții de comerț internațional se contabilizează inițial în monedă națională prin aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc la data întocmirii documentului primar care confirmă trecerea dreptului de proprietate asupra activelor sau prestarea serviciilor;

■ operațiunile de export/import de active/servicii și alte tranzacții de comerț internațional se contabilizează inițial în monedă națională prin aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc la (de indicat data concretă prevăzută de legislație sau stabilită de entitate).

2.78. Activele și datoriile în valută străină se recalculează în moneda națională la data raportării (pct. 13 din SNC „Diferențe de curs valutar și de sumă”).

Variante admisibile:

■ activele și datoriile în valută străină se recalculează în monedă națională lunar;

■ activele și datoriile în valută străină se recalculează în monedă națională trimestrial;

■ activele și datoriile în valută străină se recalculează în monedă națională (de indicat periodicitatea concretă de recalculare stabilită de entitate).

2.79. Operațiunile exprimate în valută străină sau unități convenționale se contabilizează inițial în monedă națională prin aplicarea cursului oficial de schimb al leului moldovenesc (pct. 18 din SNC „Diferențe de curs valutar și de sumă”).

Variantă admisibilă: operațiunile exprimate în valută străină sau unități convenționale se contabilizează inițial în monedă națională prin aplicarea cursului de schimb al leului moldovenesc stabilit de părțile contractante.

2.80. Achitarea creanțelor și datoriilor aferente operațiunilor cu rezidenții exprimate în valută străină sau unități convenționale se contabilizează în monedă națională prin aplicarea cursului de schimb la data achitării creanțelor și datoriilor (pct. 19 din SNC „Diferențe de curs valutar și de sumă”).

Variante admisibile:

■ achitarea creanțelor și datoriilor aferente operațiunilor cu rezidenții exprimate în valută străină sau unități convenționale se contabilizează în monedă națională prin aplicarea cursului de schimb la data livrării (procurării) activelor și/sau prestării (beneficierii) serviciilor;

■ achitarea creanțelor și datoriilor aferente operațiunilor exprimate în valută străină sau unități convenționale se contabilizează în monedă națională prin aplicarea cursului de schimb stabilit în mărime fixă de către părțile contractante.

Impozit pe venit

2.81. Entitatea aplică regimul de impozitare cu plata impozitului pe venitul din activitatea operațională (art. 54 alin. (3) din Codul fiscal).

Variantă admisibilă: entitatea aplică regimul general de impozitare cu plata impozitului din venitul impozabil.

2.82. Cheltuielile privind impozitul pe venit se contabilizează în baza metodei impozitului pe venit curent (pct. 34 din SNC „Cheltuieli”).

Variantă admisibilă: cheltuielile privind impozitul pe venit se contabilizează în baza metodei impozitului pe venit amânat conform IAS 12 „Impozitul pe profit” (pct. 36 din SNC „Cheltuieli”).

3. Procedee contabile elaborate de sine stătător (art. 16 alin. (4) din Legea contabilității și raportării financiare)

În acest compartiment trebuie incluse procedeele contabile care nu sînt prevăzute în SNC și alte acte normative contabile. Posibilitatea elaborării a unor astfel de procedee (metode) este prevăzută în art. 16 alin. (4) din Legea contabilității și raportării financiare și pct. 8 din SNC „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile, erori și evenimente ulterioare”. În acest caz, trebuie aplicate în următoarea consecutivitate prevederile:

1) Cadrelui general conceptual pentru raportarea financiară;

- 2) IFRS și SNC în care se examinează probleme similare;
- 3) altor acte normative privind problema respectivă sau o problemă analogică.

Anexe la Ordinul privind politicile contabile

- *Anexa 1* „Formularele documentelor primare elaborate de entitate”;
- *Anexa 2* „Lista funcțiilor persoanelor responsabile de întocmirea și semnarea documentelor primare”;
- *Anexa 3* „Planul de conturi de lucru”;
- *Anexa 4* „Formularele registrelor contabile elaborate de entitate”;
- *Anexa 5* „Normele de consum al carburanților și lubrifianților”;
- *Anexa 6* „Normele de parcurs al anvelopelor pentru mijloacele de transport auto”;
- *Anexa 7* „Componența cheltuielilor de distribuire”;
- *Anexa 8* „Componența cheltuielilor administrative”;
- *Anexa 9* „Componența altor cheltuieli ale activității operaționale”.

Учетные политики на 2019 год

1. Общие положения

1.1. Бухгалтерский учет ведется бухгалтерией (ст. 18 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности):

Возможные варианты:

■ бухгалтерский учет ведется специализированной или аудиторской фирмой на контрактной основе;

■ бухгалтерский учет ведется руководителем предприятия (в субъектах, применяющих простую систему учета);

■ физические лица, осуществляющие профессиональную деятельность в сфере правосудия (нотариусы, адвокаты, судебные исполнители, медиаторы, авторизованные управляющие) – в субъектах, указанных в пункте f) статьи 2.

1.2. Учетные политики и их изменения применяются проспективно (§ 6 и § 15 НСБУ «Учетные политики»).

Возможный вариант: учетные политики и их изменения применяются ретроспективно (§ 17 НСБУ «Учетные политики», § 19 и § 22 МСФО/IAS «Учетные политики, изменения в бухгалтерских оценках и ошибки»).

1.3. Ответственность за ведение бухгалтерского учета и составление финансовой отчетности несет директор предприятия (пункт b) ч. (2) ст. 18 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности).

Возможные варианты:

a) руководитель, администратор – в субъектах, указанных в пунктах a), c) и d) статьи 2;

b) учредитель – в субъектах, указанных в пункте e) статьи 2;

c) физические лица, осуществляющие профессиональную деятельность в сфере правосудия (нотариусы, адвокаты, судебные исполнители, медиаторы, авторизованные управляющие) – в субъектах, указанных в пункте f) статьи 2.

1.4. Субъект применяет систему бухгалтерского учета путем двойной записи, с представлением полных финансовых отчетов (ч. (3) ст. 5 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности).

Возможные варианты:

■ Субъект применяет систему бухгалтерского учета путем двойной записи, с представлением сокращенных финансовых отчетов;

■ Субъект применяет систему бухгалтерского учета путем двойной записи, с представлением упрощенных финансовых отчетов;

■ Субъект применяет систему бухгалтерского учета на основе простой записи, без представления финансовых отчетов.

1.5. Субъект признает элементы бухгалтерского учета на основе метода начислений (ст. 6 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности).

1.6. Экономические факты оформляются типовыми первичными документами и формами документов, разработанных субъектом самостоятельно (ч. (4) ст. 11 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности), которые приведены в *приложении 1*.

1.7. Первичные документы составляются на бумажных носителях (ч. (5) ст. 11 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности).

Возможный вариант: первичные документы составляются в электронной форме.

1.8. Ответственность за составление и подписание первичных документов несут лица, указанные в *приложении 2* (ч. (2) ст. 18 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности).

1.9. Кассовые, банковские и расчетные документы подписываются руководителем (директором) и главным бухгалтером предприятия (ч. (13) ст. 11 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности).

Возможный вариант: кассовые, банковские и расчетные документы подписываются единолично руководителем (директором) предприятия.

1.10. Субъект учитывает экономические факты на основе рабочего Плана счетов, который приведен в *приложении 3* (ч. (2) ст. 14 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности).

Возможный вариант: Субъект учитывает экономические факты на основе Общего плана счетов.

1.11. Субъект использует самостоятельно разработанные формы бухгалтерских регистров (ч. (2) ст. 15 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности), которые приведены в *приложении 4*.

1.12. Бухгалтерские регистры составляются в электронной форме (ч. (4) ст. 15 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности).

Возможный вариант: бухгалтерские регистры составляются на бумажных носителях.

1.13. Обязательным бухгалтерским регистром является Главная книга (ч. (2) ст. 15 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности).

Возможные варианты:

■ *обязательным бухгалтерским регистром является оборотная ведомость;*

■ *обязательным бухгалтерским регистром является книга учета хозяйственных операций;*

■ *обязательным бухгалтерским регистром является (указывается наименование обязательного сводного регистра, служащего основой для составления финансовых отчетов).*

1.14. Отчетный период совпадает с календарным годом (ч. (1) ст. 24 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности).

Возможный вариант: отчетный период включает период от ____ до ____ (указываются конкретные даты начала и конца отчетного периода).

1.15. Финансовые отчеты подписываются директором предприятия (ст. 31 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности).

Возможные варианты финансовые отчеты подписываются:

a) *руководителем, администратором – в субъектах, указанных в пунктах а), с) и d) статьи 2;*

b) *учредителем – в субъектах, указанных в пункте е) статьи 2;*

c) *физическим лицом, осуществляющим профессиональную деятельность в сфере правосудия (нотариусы, адвокаты, судебные исполнители, медиаторы, авторизированные управляющие) – в субъектах, указанных в пункте f) статьи 2.*

1.16. Финансовые отчеты представляются на бумажном носителе (ч. (1) ст. 33 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности).

Возможный вариант: финансовые отчеты представляются в электронной форме (на магнитном носителе или через сеть Интернет).

1.17. Инвентаризация элементов бухгалтерского учета осуществляется в сроки, предусмотренные в *приложении 5* (ст. 16 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности).

1.18. Порог существенности устанавливается по отдельным группам элементов бухгалтерского учета (п.30 НСБУ «Учетные политики, изменения в бухгалтерских оценках, ошибки и последующие события») и составляет:

- 10000 леев – для затрат по выбытию одного объекта основных средств;

- 1500 леев – для канцелярских принадлежностей, картриджей и других аналогичных ценностей, приобретенных и использованных ежемесячно;

- 2% от общей суммы производственных затрат за калькуляционный период – для побочной продукции;

- 15% от площади недвижимой собственности – для разграничения инвестиционной недвижимости от недвижимой собственности, используемой владельцем для собственных нужд;

- 6000 леев – для других элементов бухгалтерского учета.

1.19. Бухгалтерские ошибки исправляются путем составления сторнировочных и дополнительных бухгалтерских записей (§ 33 НСБУ «Учетные политики»).

Возможный вариант: бухгалтерские ошибки исправляются путем составления сторнировочных, обратных и дополнительных бухгалтерских записей.

1.20. Бухгалтерские документы хранятся на бумажных носителях (ч. (2) ст. 17 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности).

Возможный вариант: бухгалтерские документы хранятся в электронной форме.

1.21. Субъект применяет нормы расхода горюче-смазочных материалов и нормы пробега автошин, разработанные на основе типовых норм (*приложения 6 и 7*).

2. Способы бухгалтерского учета, по которым нормативные акты предусматривают разные варианты

Нематериальные активы и основные средства

2.1. Долгосрочные нематериальные и материальные активы признаются по объектам учета, перечень которых устанавливается директором предприятия (§ 5 НСБУ «Долгосрочные нематериальные и материальные активы»).

2.2. Основные средства включают долгосрочные материальные активы, стоимость единицы которых превышает стоимостный предел, предусмотренный налоговым законодательством (§ 4 НСБУ «Долгосрочные нематериальные и материальные активы»).

Возможный вариант: основные средства включают долгосрочные материальные активы, стоимость единицы которых превышает порог существенности, установленный субъектом в учетных политиках (указать конкретную величину порога существенности, например 5 000 леев, 10 000 леев или другую сумму).

2.3. Последующая оценка долгосрочных нематериальных и материальных активов осуществляется по балансовой стоимости (§ 17 НСБУ «Долгосрочные нематериальные и материальные активы»).

Возможный вариант: последующая оценка долгосрочных нематериальных и материальных активов осуществляется на основании модели переоценки (§ 31 МСФО/IAS 16 «Основные средства» и § 75 МСФО/IAS 38 «Нематериальные активы»).

2.4. Сроки использования долгосрочных нематериальных и материальных активов устанавливаются в зависимости от модели их использования и отражаются в актах приемки-передачи (ввода в эксплуатацию) (§ 20 НСБУ «Долгосрочные нематериальные и материальные активы»).

Возможный вариант: сроки использования долгосрочных нематериальных и материальных активов устанавливаются приказом руководителя предприятия.

2.5. Остаточная стоимость основных средств не существенна и считается равной нулю (§ 20 НСБУ «Долгосрочные нематериальные и материальные активы»).

Возможный вариант: остаточная стоимость основных средств устанавливается по учетным объектам и отражается в актах приемки-передачи.

2.6. Амортизация нематериальных активов и основных средств начисляется линейным методом (§ 22 НСБУ «Долгосрочные нематериальные и материальные активы»).

Возможные варианты:

■ амортизация нематериальных активов и основных средств начисляется методом единиц производства;

■ амортизация нематериальных активов и основных средств начисляется методом уменьшаемого остатка, с увеличением линейной нормы в два раза (или на другую величину, установленную Субъектом) (§ 25 НСБУ «Долгосрочные нематериальные и материальные активы»).

2.7. Амортизация нематериальных активов начисляется начиная с первого дня месяца, следующего за месяцем передачи объекта в использование, и прекращается начиная с первого дня месяца, следующего за месяцем истечения срока использования и/или выбытия объекта (§ 28 НСБУ «Долгосрочные нематериальные и материальные активы»).

Возможный вариант: амортизация нематериальных активов начисляется с даты передачи объекта в использование и прекращается на дату истечения срока использования и/или выбытия объекта.

2.8. Амортизация основных средств начисляется с даты передачи объекта в использование и прекращается на дату истечения срока использования и/или выбытия объекта (§ 28 НСБУ «Долгосрочные нематериальные и материальные активы»).

Возможный вариант: амортизация основных средств начисляется с первого дня месяца, следующего за месяцем передачи объекта в использование, и прекращается начиная с первого дня месяца, следующего за месяцем истечения срока использования и/или выбытия объекта.

2.9. Амортизация не начисляется (указываются виды долгосрочных нематериальных и материальных активов, по которым не начисляется амортизация) (§ 48 и § 61 НСБУ «Долгосрочные нематериальные и материальные активы»).

2.10. Последующие затраты на содержание, техническое обслуживание и ремонт долгосрочных материальных активов, осуществляемые с целью их поддержания в нормальном рабочем состоянии, признаются как текущие затраты/расходы (§ 57 НСБУ «Долгосрочные нематериальные и материальные активы»).

Возможный вариант: последующие затраты на содержание, техническое обслуживание и ремонт долгосрочных материальных активов, осуществляемые с целью их поддержания в нормальном рабочем состоянии, являющиеся значительными по сравнению с порогом существенности,

признаются как расходы будущих периодов, с последующим списанием на текущие затраты/расходы в порядке, установленном субъектом.

2.11. Расходы, связанные с выбытием основных средств, отражаются как текущие расходы (§ 65 НСБУ «Долгосрочные нематериальные и материальные активы»).

Возможные варианты:

- расходы, связанные с выбытием основных средств, отражаются как расходы будущих периодов, с последующим списанием на текущие расходы линейным методом (или другим методом, установленным Субъектом);
- расходы, связанные с выбытием основных средств, возмещаются за счет ранее созданного оценочного резерва.

Инвестиционная недвижимость

2.12. Порог существенности для разграничения инвестиционной недвижимости и недвижимой собственности, используемой владельцем, составляет 15% (или другой показатель) от общей площади инвестиционной недвижимости (§ 6 НСБУ «Инвестиционная недвижимость»).

2.13. Последующие затраты на обслуживание инвестиционной недвижимости отражаются как текущие расходы (§ 18 НСБУ «Инвестиционная недвижимость»).

Возможный вариант: последующие затраты на обслуживание инвестиционной недвижимости отражаются как расходы будущих периодов, с последующим списанием на текущие расходы линейным методом (или другим методом, установленным Субъектом).

2.14. Последующая оценка инвестиционной недвижимости осуществляется по методу, основанному на справедливой стоимости (§ 20 НСБУ «Инвестиционная недвижимость»).

Возможный вариант: последующая оценка инвестиционной недвижимости осуществляется по методу, основанному на себестоимости.

2.15. Амортизация инвестиционной недвижимости, оцененной по себестоимости, начисляется линейным методом (§ 30 НСБУ «Инвестиционная недвижимость»).

Возможные варианты:

- амортизация инвестиционной недвижимости, оцененной по себестоимости, начисляется методом единиц производства;
- амортизация инвестиционной недвижимости, оцененной по себестоимости, начисляется методом уменьшаемого остатка, с увеличением линейной нормы в два раза (или на другую величину, установленную Субъектом).

2.16. Затраты, связанные с выбытием инвестиционной недвижимости, отражаются как текущие расходы (§ 43 НСБУ «Инвестиционная недвижимость»).

Возможные варианты:

- затраты, связанные с выбытием инвестиционной недвижимости, отражаются как расходы будущих периодов, с последующим списанием на текущие расходы линейным методом (или другим методом, установленным Субъектом);
- затраты, связанные с выбытием инвестиционной недвижимости, возмещаются за счет ранее созданного оценочного резерва.

Договоры лизинга

2.17. Страховая премия, относящаяся к имуществу, полученному в финансовый лизинг (кроме стоимости страхования в пути), отражается как текущие затраты/расходы (§ 14 НСБУ «Договоры лизинга»).

Возможный вариант: страховая премия, относящаяся к имуществу, полученному в финансовый лизинг (кроме стоимости страхования в пути), отражается как расходы будущих периодов, с последующим списанием на текущие расходы линейным методом (или другим методом, установленным Субъектом).

2.18. Сроки полезной службы активов, полученных в финансовый лизинг, совпадают со сроками, установленными в договорах лизинга (§ 20 НСБУ «Договоры лизинга»).

Возможный вариант: сроки полезной службы активов, полученных в финансовый лизинг, составляют наименьший срок между сроком договора лизинга и сроком полезной службы, установленными для аналогичных собственных активов.

2.19. Амортизация активов, полученных в финансовый лизинг, начисляется методами, применяемыми для аналогичных собственных активов (§ 21 НСБУ «Договоры лизинга»).

2.20. Затраты, прямо связанные с приемом (возвратом) активов, полученных в операционный лизинг, и затраты на их содержание отражаются как текущие затраты/расходы, в зависимости от назначения и места использования соответствующего актива (§ 27 НСБУ «Договоры лизинга»).

Возможный вариант: затраты, прямо связанные с приемом (возвратом) активов, полученных в операционный лизинг, и затраты на их содержание отражаются как расходы будущих периодов, с последующим списанием на текущие расходы линейным методом (или другим методом, установленным Субъектом).

2.21. Платежи операционного лизинга отражаются как текущие затраты/расходы в равных частях в течение срока лизинга (§ 28 НСБУ «Договоры лизинга»).

Возможный вариант: платежи операционного лизинга списываются на текущие расходы/затраты (указать систематическую основу списания лизинговых платежей, установленную Субъектом).

2.22. Затраты по ремонту активов, полученных в операционный лизинг, отражаются как текущие расходы (§ 29 НСБУ «Договоры лизинга»).

Возможные варианты:

■ затраты по ремонту активов, полученных в операционный лизинг, отражаются как расходы будущих периодов;

■ затраты по ремонту активов, полученных в операционный лизинг, отражаются как затраты вспомогательных производств.

2.23. Расходы, связанные с возвратом активов, переданных в лизинг, отражаются как текущие расходы (§ 50 НСБУ «Договоры лизинга»).

Возможный вариант: расходы, связанные с возвратом активов, переданных в лизинг, отражаются как расходы будущих периодов, с последующим списанием на текущие расходы линейным методом (или другим способом, установленным Субъектом).

Обесценение активов

2.24. Решение относительно обесценения активов принимается руководителем (директором) предприятия (§ 11 НСБУ «Обесценение активов»).

2.25. Убытки от обесценения активов отражаются на отдельных синтетических счетах (§ 24 НСБУ «Обесценение активов»).

Возможный вариант: убытки от обесценения активов отражаются посредством уменьшения первоначальной (скорректированной) стоимости обесцененного актива.

2.26. Убытки от обесценения групп активов распределяются пропорционально балансовой стоимости активов группы (§ 26 НСБУ «Обесценение активов»).

2.27. Восстановленные убытки от обесценения активов распределяются пропорционально балансовой стоимости активов группы (§ 42 НСБУ «Обесценение активов»).

Дебиторская задолженность и финансовые инвестиции

2.28. Сумма материального ущерба отражается в бухгалтерском учете как текущие доходы (§ 32 НСБУ «Дебиторская задолженность и финансовые инвестиции»).

Возможный вариант: сумма материального ущерба отражается в бухгалтерском учете как доходы будущих периодов, с последующим списанием на текущие доходы линейным методом (или другим способом, установленным субъектом).

2.29. Сомнительная дебиторская задолженность списывается на текущие расходы прямым методом (§ 37 НСБУ «Дебиторская задолженность и финансовые инвестиции»).

Возможный вариант: сомнительная дебиторская задолженность списывается на текущие расходы методом оценочных резервов (поправок).

2.30. Величина оценочных резервов по сомнительным долгам определяется по каждой дебиторской задолженности исходя из ее абсолютной суммы (§ 41 НСБУ «Дебиторская задолженность и финансовые инвестиции»).

Возможные варианты:

■ величина оценочных резервов по сомнительным долгам определяется по группам дебиторской задолженности в зависимости от истекшего срока их оплаты;

■ величина оценочных резервов по сомнительным долгам определяется по всей сумме дебиторской задолженности на основе объема чистых продаж отчетного периода и доли убытков, относящихся к безнадежной дебиторской задолженности;

■ величина оценочных резервов по сомнительным долгам определяется (указать конкретный способ определения величины оценочных резервов, примененный субъектом).

2.31. Величина оценочных резервов определяется на основе классификации дебиторской задолженности в зависимости от срока в разрезе следующих групп (указать группы дебиторской задолженности) (§ 43 НСБУ «Дебиторская задолженность и финансовые инвестиции»).

2.32. Разница между первоначальной и номинальной стоимостью приобретенных облигаций амортизируется линейным методом по мере начисления процентов (§ 60 НСБУ «Дебиторская задолженность и финансовые инвестиции»).

Возможный вариант: разница между первоначальной и номинальной стоимостью облигаций амортизируется (указать конкретный способ, установленный субъектом).

2.33. Выбывшие ценные бумаги оцениваются методом средневзвешенной стоимости (§ 69 НСБУ «Дебиторская задолженность и финансовые инвестиции»).

Возможный вариант: выбывшие ценные бумаги оцениваются методом ФИФО.

Запасы

2.34. Бухгалтерский учет запасов осуществляется в количественном и стоимостном выражении (ч. (5) ст. 17 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности, § 10 НСБУ «Запасы»).

Возможный вариант: бухгалтерский учет запасов осуществляется в стоимостном выражении.

2.35. Малоценные и быстроизнашивающиеся предметы (МБП) включают ценности, стоимость единицы которых не превышает предел, установленный законодательством, независимо от срока службы, или срок службы которых не более одного года, независимо от стоимости единицы (п. 3) § 6 НСБУ «Запасы»).

Возможный вариант: МБП включают ценности, стоимость единицы которых не превышает порог существенности, установленный в учетных политиках, независимо от срока службы, или срок службы которых не более одного года, независимо от стоимости единицы.

2.36. Ценности, занимающие незначительную долю в составе запасов (указать конкретную величину/долю, например, 2%-3% от общей стоимости запасов), списываются на текущие затраты/расходы в момент их закупки⁷ (§ 9 НСБУ «Запасы»).

Возможный вариант: ценности, занимающие незначительную долю в составе запасов, учитываются посредством их отражения на счетах запасов при приобретении и списании на текущие затраты/расходы при передаче в использование.

2.37. Производственные затраты распределяются между отдельными видами сопряженной, основной и побочной продукции пропорционально вероятной стоимости реализации каждой продукции (§ 18 НСБУ «Запасы»).

Возможный вариант: производственные затраты распределяются между отдельными видами сопряженной, основной и побочной продукции (указать конкретный способ распределения, установленный субъектом).

2.38. Побочная продукция незначительной стоимости (указать величину порога значимости для такой продукции, например 2%-3% от общей стоимости запасов) оценивается по чистой стоимости реализации, которая вычитается из общей суммы производственных затрат (§ 18 НСБУ «Запасы»).

2.39. Материалы, израсходованные при оказании услуг, включаются в себестоимость услуг (§ 19 НСБУ «Запасы»).

Возможный вариант: материалы, израсходованные при оказании услуг, не включаются в себестоимость услуг, а учитываются как отдельные операции по выбытию активов.

2.40. Незавершенное производство определяется путем инвентаризации в конце периода (§ 20 НСБУ «Запасы»).

Возможные варианты:

■ незавершенное производство определяется техническими методами установления уровня завершения или стадии выполнения;

⁷ Данный вариант может применяться для учета канцелярских товаров, картриджей и других запасов при условии, что даты их приобретения и передачи в пользование совпадают. При этом необходимо составить следующую бухгалтерскую проводку: Дт одного из счетов **712, 713, 821** и др., Кт счетов **521, 544**. Независимо от применяемого способа учета вышеуказанных ценностей их списание должно быть оформлено соответствующими документами (актами на списание и др., завизированными руководителем субъекта или другим уполномоченным лицом).

■ незавершенное производство определяется техническими методами установления стадии выполнения технологических операций.

2.41. Импортируемые запасы оцениваются в молдавских лях путем пересчета иностранной валюты по курсу НБМ, установленному на дату составления таможенной декларации (§ 26 НСБУ «Запасы»).

Возможный вариант: импортируемые запасы оцениваются в молдавских лях путем пересчета иностранной валюты по курсу НБМ, установленному на дату перехода к субъекту прав собственности на приобретенные запасы, предусмотренную в договоре.

2.42. Нормальная мощность устанавливается по каждому виду (группе) продукции/услуг и составляет (указать конкретную величину нормальной мощности) (§ 30 НСБУ «Запасы»).

2.43. Косвенные производственные затраты распределяются между видами произведенной продукции/оказанных услуг пропорционально основной заработной плате рабочих, занятых в основном и вспомогательных видах деятельности (§ 31 НСБУ «Запасы»).

Возможные варианты:

■ косвенные производственные затраты распределяются между видами произведенной продукции/оказанных услуг пропорционально общей сумме прямых производственных затрат;

■ косвенные производственные затраты распределяются между видами произведенной продукции/оказанных услуг пропорционально количеству отработанных машино-часов;

■ косвенные производственные затраты распределяются между видами произведенной продукции/оказанных услуг пропорционально количеству выпущенной продукции;

■ косвенные производственные затраты распределяются между видами произведенной продукции/оказанных услуг пропорционально (указать способ распределения, установленный субъектом).

2.44. Выбывшие запасы оцениваются методом ФИФО после каждого выбытия (или на основе конечного остатка, установленного путем инвентаризации) (§ 33, § 36 НСБУ «Запасы»).

Возможные варианты:

■ выбывшие запасы оцениваются методом специфической идентификации;

■ выбывшие запасы оцениваются методом средневзвешенной стоимости, исчисленной после каждого выбытия (на конец периода или иным способом, установленным субъектом).

2.45. В течение отчетного периода запасы оцениваются методом нормативных затрат (§ 39 НСБУ «Запасы»).

Возможный вариант: в течение отчетного периода запасы оцениваются методом розничных цен.

2.46. Чистая стоимость реализации запасов определяется методом категорий (элементов) запасов (§ 46 НСБУ «Запасы»).

Возможные варианты:

■ чистая стоимость реализации запасов определяется методом однородных групп запасов;

■ чистая стоимость реализации запасов определяется методом общего объема запасов.

2.47. Предполагаемая остаточная стоимость МБП не существенна и считается равной нулю.

Возможный вариант: предполагаемая остаточная стоимость МБП устанавливается по их группам и составляет (указать абсолютную или относительную величину).

2.48. МБП, стоимость единицы которых не превышает 1/6 лимита, установленного законодательством, списываются на текущие затраты/расходы, долгосрочные активы и др. при передаче в эксплуатацию (§ 51 НСБУ «Запасы»).

Возможный вариант: МБП, стоимость единицы которых не превышает 1/6 лимита, установленного законодательством, списываются на текущие затраты/расходы, долгосрочные активы и др. путем начисления износа.

Расходы будущих периодов

2.49. Расходы будущих периодов включают стоимость приобретенных отдельно от транспортных средств автошин и аккумуляторов, бланков строгой отчетности, стоимость активов, переданных в финансовый лизинг, и другие затраты, понесенные в текущем периоде, но относящиеся к будущим периодам.

Возможный вариант: расходы будущих периодов включают (указать конкретный состав, установленный Субъектом).

2.50. Расходы будущих периодов списываются на текущие затраты/расходы, долгосрочные активы и др. линейным методом (§ 8 НСБУ «Расходы»).

Возможный вариант: расходы будущих периодов списываются на текущие затраты/расходы, долгосрочные активы и др. (указать конкретный метод списания, применяемый субъектом).

Собственный капитал и обязательства

2.51. Субъект формирует резервы (указать конкретный перечень) за счет чистой прибыли (§ 18 НСБУ «Собственный капитал и обязательства»).

2.52. В состав прочих элементов собственного капитала включается дооценка долгосрочных активов (§ 27 НСБУ «Собственный капитал и обязательства»).

Возможные варианты:

■ в состав прочих элементов собственного капитала включаются фонды (для некоммерческих организаций);

■ в состав прочих элементов собственного капитала включаются субсидии (для субъектов с публичной собственностью).

2.53. Доходы будущих периодов списываются на текущие доходы на равномерной основе (§ 64 НСБУ «Собственный капитал и обязательства»).

Возможный вариант: доходы будущих периодов списываются на текущие доходы (указать конкретный способ списания, установленный субъектом).

2.54. Разница между суммой обязательств по имуществу, полученному в хозяйственное ведение, и их балансовой стоимостью списывается на текущие доходы (§ 65 НСБУ «Собственный капитал и обязательства»).

Возможные варианты:

■ разница между суммой обязательств по имуществу, полученному в хозяйственное ведение, и их балансовой стоимостью возмещается денежными средствами либо другой формой компенсации;

■ разница между суммой обязательств по имуществу, полученному в хозяйственное ведение, и их балансовой стоимостью списывается на увеличение уставного капитала.

2.55. Субъект формирует оценочные резервы для возмещения расходов (потерь) (§ 81 НСБУ «Собственный капитал и обязательства»):

■ по ремонту и обслуживанию проданных активов в течение гарантийного периода (в размере 3% или другой величины от продажной стоимости реализованных активов);

■ по выплате отпускных пособий (в размере сумм неиспользованных отпусков);

■ по вознаграждениям персоналу по итогам года (в размере сумм, предусмотренных в коллективном трудовом договоре);

■ по выбытию долгосрочных материальных активов (в размере предполагаемых расходов по списанию основных средств, инвестиционной недвижимости и др.);

■ на другие цели (указывается перечень и порядок формирования других оценочных резервов).

Возможный вариант: субъект не формирует оценочные резервы (если формирует – указать их перечень и порядок определения).

Производственные затраты

2.56. Бухгалтерский учет производственных затрат ведется отдельно по основным и вспомогательным видам деятельности (§ 10 Методических указаний).

Возможный вариант: бухгалтерский учет производственных затрат ведется отдельно по основным и вспомогательным видам деятельности, а также по их подразделениям и видам продукции/услуг.

2.57. Производственные затраты включают прямые и распределяемые материальные затраты; прямые и распределяемые затраты на персонал; косвенные производственные затраты (§ 12 Методических указаний).

Возможный вариант: производственные затраты включают (указать конкретный перечень статей затрат, установленный Субъектом).

2.58. Калькуляционный период составляет месяц (§ 5 Методических указаний).

Возможные варианты:

■ калькуляционный период составляет квартал;

■ калькуляционный период составляет год;

■ калькуляционный период составляет (указать конкретный калькуляционный период, установленный Субъектом).

2.59. Бухгалтерский учет производственных затрат осуществляется с применением управленческих счетов (§ 16 Методических указаний).

Возможный вариант: бухгалтерский учет производственных затрат осуществляется без применения управленческих счетов.

2.60. Распределяемые материальные затраты включаются в себестоимость отдельных видов сопряженной продукции пропорционально нормам расхода материалов (§ 24 Методических указаний).

Возможные варианты:

■ распределяемые материальные затраты включаются в себестоимость отдельных видов сопряженной продукции пропорционально объему произведенной продукции (в количественном или условно-количественном выражении);

■ распределяемые материальные затраты включаются в себестоимость отдельных видов сопряженной продукции пропорционально (указать конкретную основу распределения, установленную Субъектом).

2.61. Чистая стоимость реализации пригодных отходов распределяется между видами сопряженной продукции пропорционально нормам отходов (§ 26 Методических указаний).

Возможный вариант: чистая стоимость реализации пригодных отходов распределяется между видами сопряженной продукции пропорционально (указать конкретную основу распределения, установленную Субъектом).

2.62. Стоимость потребленной энергии распределяется между объектами калькуляции пропорционально нормам расхода энергии (§ 27 Методических указаний).

Возможные варианты:

■ стоимость потребленной энергии распределяется между объектами калькуляции пропорционально мощности потребления;

■ стоимость потребленной энергии распределяется между объектами калькуляции пропорционально количеству отработанных машино-часов;

■ стоимость потребленной энергии распределяется между объектами калькуляции пропорционально (указать конкретную основу распределения, установленную субъектом).

2.63. Распределяемые затраты на персонал включаются в себестоимость отдельных видов продукции/услуг пропорционально тарифной (нормативной) заработной плате (§ 32 Методических указаний).

Возможные варианты:

■ распределяемые затраты на персонал включаются в себестоимость отдельных видов продукции/услуг пропорционально фактически начисленной оплате труда;

■ распределяемые затраты на персонал включаются в себестоимость отдельных видов продукции/услуг пропорционально (указать конкретную основу распределения, установленную субъектом).

2.64. Взаимно оказанные услуги и переданная продукция между вспомогательными подразделениями (цехами) предприятия оцениваются по нормативной (плановой) себестоимости (§ 40 Методических указаний).

Возможный вариант: взаимно оказанные услуги и переданная продукция между вспомогательными подразделениями (цехами) предприятия оцениваются по (указать конкретный способ оценки, установленный Субъектом).

2.65. Субъект применяет нормы производственных потерь, утвержденные приказом руководителя.

2.66. Затраты обслуживающих производств и хозяйств учитываются на отдельном управленческом счете (§ 48 Методических указаний).

Возможный вариант: затраты обслуживающих производств и хозяйств учитываются как текущие расходы.

2.67. Субъект калькулирует общую себестоимость и себестоимость единицы произведенной продукции/оказанных услуг (§ 51 Методических указаний).

Возможный вариант: Субъект калькулирует общую себестоимость произведенной продукции/оказанных услуг.

2.68. Себестоимость произведенной продукции калькулируется простым методом (§ 51 Методических указаний).

Возможные варианты:

■ себестоимость произведенной продукции калькулируется попередельным методом, с применением бесполуфабрикатного (или полуфабрикатного) варианта;

■ себестоимость произведенной продукции калькулируется позаказным методом;

■ себестоимость произведенной продукции калькулируется стандартным методом;

- себестоимость произведенной продукции калькулируется (указать конкретный метод калькуляции, применяемый субъектом).

Доходы

2.69. Доходы от продаж включают доходы от реализации продукции и товаров (§ 5 НСБУ «Доходы»).

Возможный вариант: доходы от продаж включают (указать конкретный состав доходов от продаж в зависимости от особенностей деятельности субъекта (например, доходы от оказания услуг и/или выполнения работ, по договорам на строительство, доходы по договорам лизинга и др.).

2.70. Доходы признаются отдельно по каждой сделке (§ 9 НСБУ «Доходы»).

Возможный вариант: доходы признаются по отдельным компонентам сделки.

2.71. Доходы от оказания услуг признаются на основе метода полного предоставления услуг (§ 21 НСБУ «Доходы»).

Возможные варианты: доходы от оказания услуг признаются на основе метода процентного выполнения исходя из:

- фактического объема оказанных услуг;
- доли фактического объема оказанных услуг в общем объеме услуг, предусмотренных договором;
- доли понесенных расходов на установленную дату в общих расходах, предусмотренных договором.

2.72. Доходы в виде процентов признаются на основе договорных условий по мере наступления сроков их выплаты, установленных в договоре, заключенном между Субъектом и пользователем актива (§ 29 НСБУ «Доходы»).

Возможный вариант: доходы в виде процентов признаются на основе метода фактического процента, предусмотренного в МСФО/IAS 39 «Финансовые инструменты: признание и измерение» (§ 29 НСБУ «Доходы»).

2.73. Корректировка доходов в течение отчетного периода осуществляется путем составления обратных бухгалтерских записей по дебету счетов доходов (пояснения к классу 6 «Доходы» Общего плана счетов).

Возможный вариант: корректировка доходов в течение отчетного периода осуществляется путем составления сторнировочных бухгалтерских записей по кредиту счетов доходов.

Расходы

2.74. Себестоимость продаж включает балансовую стоимость реализованных продукции и товаров, себестоимость услуг по договорам лизинга (п. 1) § 20 НСБУ «Расходы».

Возможный вариант: себестоимость продаж включает (указать конкретный состав себестоимости продаж исходя из особенностей деятельности субъекта, например себестоимость оказанных услуг и/или выполненных работ, себестоимость услуг по договорам на строительство).

2.75. Расходы на реализацию включают расходы, предусмотренные в *приложении 8* (§ 24 НСБУ «Расходы»).

2.76. Административные расходы включают расходы, приведенные в *приложении 9* (§ 26 НСБУ «Расходы»).

2.77. Другие расходы от операционной деятельности включают расходы, приведенные в *приложении 10* (§ 28 НСБУ «Расходы»).

2.78. Корректировка расходов в течение отчетного периода осуществляется путем составления обратных бухгалтерских записей по кредиту счетов расходов (пояснения к классу 7 «Расходы» Общего плана счетов).

Возможный вариант: корректировка расходов в течение отчетного периода осуществляется путем составления сторнировочных бухгалтерских записей по дебету счетов расходов.

Курсовые валютные и суммовые разницы

2.79. Операции по экспорту/импорту активов/услуг и другие операции международной торговли учитываются первоначально в национальной валюте путем применения официального курса молдавского лея на дату составления таможенной декларации (п. 2) § 7 НСБУ «Курсовые валютные и суммовые разницы»).

Возможные варианты:

■ операции по экспорту/импорту активов/услуг и другие операции международной торговли учитываются первоначально в национальной валюте путем применения официального курса молдавского лея на дату составления первичного документа, подтверждающего переход права собственности на активы или предоставление услуг, работ;

■ операции по экспорту/импорту активов/услуг и другие операции международной торговли учитываются первоначально в национальной валюте путем применения официального курса молдавского лея на дату (указать дату, предусмотренную действующим законодательством или договором)

2.80. Активы и обязательства в иностранной валюте пересчитываются в национальную валюту на отчетную дату (§ 13 НСБУ «Курсовые валютные и суммовые разницы»).

Возможные варианты:

■ активы и обязательства в иностранной валюте пересчитываются в национальную валюту ежемесячно;

■ активы и обязательства в иностранной валюте пересчитываются в национальную валюту ежеквартально;

■ активы и обязательства в иностранной валюте пересчитываются в национальную валюту (указать конкретную периодичность пересчета, установленную субъектом).

2.81. Операции, выраженные в иностранной валюте или условных единицах, учитываются в национальной валюте по официальному обменному курсу молдавского лея (§ 18 НСБУ «Курсовые валютные и суммовые разницы»).

Возможный вариант: операции, выраженные в иностранной валюте или условных единицах, учитываются в национальной валюте по обменному курсу молдавского лея, установленному сторонами договора.

2.82. Погашение дебиторской задолженности и обязательств по операциям с резидентами, выраженным в иностранной валюте или в условных единицах, отражается в учете по обменному курсу на дату погашения дебиторской задолженности и обязательств (§ 19 НСБУ «Курсовые валютные и суммовые разницы»).

Возможные варианты:

■ погашение дебиторской задолженности и обязательств по операциям с резидентами, выраженным в иностранной валюте или в условных единицах, отражается в учете по обменному курсу на дату поставки/приобретения активов и/или оказания/получения услуг;

■ погашение дебиторской задолженности и обязательств по операциям с резидентами, выраженным в иностранной валюте или в условных единицах, отражается в учете по обменному курсу, установленному в фиксированном размере сторонами договора.

Подходный налог

2.83. Субъект применяет общеустановленный налоговый режим, с уплатой налога в размере 12% облагаемого дохода (лит. б) ст. 15 НК).

Возможный вариант: субъект применяет налоговый режим для субъектов сектора малых и средних предприятий, с уплатой налога в размере 4% дохода от операционной деятельности.

2.84. Расходы по подходному налогу учитываются на основе метода текущего подходного налога (§ 34 НСБУ «Расходы»).

Возможный вариант: расходы по подходному налогу учитываются на основе метода отсроченного подходного налога в соответствии с МСФО/IAS 12 «Налоги на прибыль» (§ 36 НСБУ «Расходы»).

3. Способы бухгалтерского учета, разработанные субъектом самостоятельно (ч. (4) ст. 16 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности)

В данный раздел учетных политик необходимо включать способы (методы) учета, которые не предусмотрены системой нормативного регулирования бухгалтерского учета. Возможность разработки таких способов самим субъектом предусмотрена в ч. (4) ст. 16 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности, а также в § 8 НСБУ «Учетные политики», согласно которым, если система нормативного регулирования не устанавливает методы ведения бухгалтерского учета по конкретному аспекту (проблеме), субъект вправе разработать соответствующий метод. В этом случае применяются положения:

а) Концептуальных основ финансовой отчетности;

б) МСФО и НСБУ, в которых рассматриваются схожие вопросы;

с) других нормативных актов по соответствующим или аналогичным вопросам.

Необходимо также приводить специфические способы учета, вытекающие из особенностей деятельности и собственных информационных потребностей субъекта. Такие способы могут возникать, например, при формировании учетных политик медико-санитарных учреждений, высших учебных заведений и других публичных учреждений с финансовой автономией.

Приложения к Приказу об учетных политиках

- *Приложение 1* «Формы первичных документов, разработанных субъектом самостоятельно»;
- *Приложение 2* «Список лиц, ответственных за составление и подписание первичных документов и бухгалтерских регистров»;
- *Приложение 3* «Рабочий План счетов бухгалтерского учета»;
- *Приложение 4* «Формы бухгалтерских регистров, разработанных субъектом самостоятельно»;
- *Приложение 5* «Нормы расхода горюче-смазочных материалов»;
- *Приложение 6* «Нормы эксплуатационного пробега автомобильных шин»;
- *Приложение 7* «Состав расходов на реализацию»;
- *Приложение 8* «Состав административных расходов»;
- *Приложение 9* «Состав других расходов операционной деятельности».

IMPOZITUL PE VENIT 2018

	În vigoare până la 30.09.18	În vigoare începând cu 01.10.18
Cotele de impozit:		
	<p>pentru persoanele fizice și întreprinzătorii individuali în mărime de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 7% din venitul anual impozabil ce nu depășește suma de 33 000 lei; - 18% din venitul anual impozabil ce depășește suma de 33 000 lei. (<i>art.15 lit.a) CF</i>) 	<p>Pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - persoanele fizice; - întreprinzătorii individuali - medicii de familie, - titulari ai practicii care exercită activitate profesională independentă în mărime de: <p>12% din venitul anual impozabil</p>
Facilități acordate de patron		
	<p>Suma dobânzii, determinată reieșind din diferența pozitivă dintre rata de bază (rotunjită până la următorul procent întreg) stabilită de Banca Națională a Moldovei în luna noiembrie a anului precedent anului fiscal de gestiune (rata dobânzii aplicată la operațiunile de politică monetară pe termen scurt – pentru împrumuturile acordate pe un termen de până la 5 ani; rata dobânzii la creditele pe termen lung – pentru împrumuturile acordate pe un termen mai mare de 5 ani) și rata dobânzii calculată pentru împrumuturile acordate de către angajator salariatului, în funcție de termenul lor de acordare. (<i>art.19 lit.d) CF</i>).</p>	<p>Suma dobânzii, determinată reieșind din diferența pozitivă dintre rata medie ponderată (rotunjită până la următorul procent întreg) stabilită de Banca Națională a Moldovei în luna noiembrie a anului precedent anului fiscal de gestiune (rata dobânzii aplicată la creditele acordate cu scadența ce depășește 12 luni – pentru împrumuturile acordate pe un termen de până la 5 ani; rata dobânzii la creditele la termen – pentru împrumuturile acordate pe un termen mai mare de 5 ani) și rata dobânzii calculată pentru împrumuturile acordate de către angajator salariatului, în funcție de termenul lor de acordare.</p> <p><i>Din 30.11.2018 Prevederile prezentei litere nu se aplică creditelor acordate de bănci angajaților acestora în condițiile generale ale pieței”.</i></p>
SCUTIRI		
Personală	11 280	24 000
Personală majoră	16 800	30 000
Personală soț/soție	11 280	11 280
Personală majoră, soț/soție	16 800	18 000
Pentru persoana întreținută	2 520	3 000
Pentru persoana întreținută, majoră*	11 280	18 000
<p>*În categoria persoanelor întreținute, pentru care se poate utiliza scutirea majoră, au fost incluse și persoanele cu dizabilități severe și accentuate. Totodată, la calcularea venitului nu se include suma alocațiilor pentru persoanele</p>		

menționate.		
Scutirea neutilizată în anul precedent la locul de muncă (art. 24 alin. (11) legea pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II)	se transferă în limita neutilizată	abrogat
Creșterea de capital		
Suma creșterii de capital impozabilă în perioada	50%	20%
Modul de aplicare a Creșterii de capital		
Pentru contribuabili cu statut de agenți economici	20%	
Pentru contribuabilii cu statut de persoană fizică	50%	20%
Reținerea impozitului		
Tipul reținerii		
Lucrătorul și persoana care prestează servicii (...), are dreptul să ceară ca angajatorul să rețină din plăți impozitul acordat de... (Art. 88 alin. (6) CF)	18%	abrogat
Plățile sub formă de dobânzi în folosul persoanelor fizice (art. 89 CF)	15%	12%
câștigurile de la jocurile de noroc, cu excepția câștigurilor de la loterii și/sau pariuri sportive (art. 90 ¹ (3 ³) CF)	18%	12%
din câștigurile de la campaniile promoționale în care valoarea fiecărui câștig depășește mărimea scutirii personale stabilite la art. 33 alin. (1).	18%	12%

**Norme speciale privind determinarea impozitului pe venit
pentru perioada fiscală 2018
(Capitolul V din Legea nr. 1164/1997)**

Perioada fiscală	
Etapa I 1 ianuarie 2018 – 30 septembrie 2018	Etapa II 1 octombrie 2018 – 31 decembrie 2018
Obligațiile fiscale aferente impozitului pe venit se determină <ul style="list-style-type: none"> • pentru fiecare etapă a perioadei fiscale în parte, • pentru etapa I conform situației de la 30 septembrie 2018, • pentru etapa II conform situației de la 31 decembrie 2018. 	

Subiecții (vizați de capitolul V Legea 1164/1997 art. 42 alin. (1))

- Persoanele fizice rezidente ale Republicii Moldova, care desfășoară activitate de întreprinzător
- persoanele fizice rezidente cetățeni ai Republicii Moldova care nu desfășoară activitate de întreprinzător

- persoane fizice rezidente cetățeni străini și apatrizi care desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova
- d) persoanelor fizice nerezidente, pentru veniturile specificate la art.71 alin.(1) lit.c), d), n) și o) din Codul fiscal.

Reguli de aplicare a perioadelor fiscale în anul 2018 pentru persoane fizice

Indicator	Etapa I 01 ianuarie 2018 – 30 septembrie 2018	Etapa II 1 octombrie 2018 – 31 decembrie 2018
Cota de impunere	7% <24 750 lei< 18% 24 750 lei venit impozabil	12% venitul impozabil
Scutirea personală	8 460 lei	6 000 lei
Scutirea personală majoră	12 600 lei	7 500 lei
Scutirea personală soț/soție	8 460 lei	2 820 lei
Scutirea personală majoră, soț/soție	12 600 lei	4 500 lei
Scutirea pentru persoana întreținută	1890 lei	750 lei
Scutirea pentru persoana întreținută, majoră*	8460 lei Prag de eligibilitate 8460 lei	4 500 lei Prag de eligibilitate 2 820 lei

Reguli speciale referitoare la venit pentru 2018:

- Orice venit sau pierdere de pe urma recalculării datoriei sau orice diferență de curs estimată în conformitate cu prevederile articolului 21 din Codul fiscal în perioada fiscală 2018 de către întreprinzătorii individuali se consideră venit obținut sau pierdere suportată **în ultima zi a etapei I și, respectiv etapei II a perioadei fiscale 2018.**

- Întreprinzătorul individual care face o donație sub formă de mijloace bănești în etapa I/II a perioadei fiscale 2018 se consideră drept persoană care a obținut venit în mărimea sumei mijloacelor bănești donate.

- Persoana fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător și face o donație sub formă de mijloace bănești în etapa I/II a perioadei fiscale 2018, se consideră drept persoană care a obținut venit în mărimea în care această sumă totală depășește venitul impozabil obținut în etapa I/II a perioadei fiscale 2018. Prevederile prezentului alineat nu se extind asupra persoanelor care fac donații persoanelor care au calitatea de rudă sau afin de gradul I.

Reguli speciale referitoare la deducerea cheltuielilor pentru anul 2018 pentru persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător:

- deducerea cheltuielilor se aplică în modul general stabilit corespunzător etapei I și, respectiv etapei II a perioadei fiscale a anului 2018;
- limite a reziduurilor, deșeurilor și perisabilităților naturale urmează să fie stabilite separat pentru etapa I și II a perioadei fiscale 2018;
- reportarea pierderilor în etapa I și, respectiv etapa II a perioadei fiscale 2018 se califică ca reportare a pierderilor în perioade fiscale distincte;
- Deducerea cheltuielilor aferente dobânzilor suportate în baza contractului de împrumut de către contribuabilii stabiliți la art. 42 alin. (1) lit. a) în folosul persoanelor fizice și juridice (cu excepția instituțiilor financiare, a organizațiilor de microfinanțare și a companiilor de leasing) se acceptă în **limita mediei aritmetice a ratelor medii ponderate** a dobânzii la creditele acordate de sectorul bancar persoanelor juridice pe termen de până la 12 luni și peste 12 luni în secțiunea pe lei moldovenești și pe valută străină pentru fiecare lună în parte a etapelor I și II ale perioadei fiscale a anului 2018.

Prezentarea dărilor de seamă

Dările de seamă se prezintă separat pentru etapa I și, respectiv etapa II

Tipul dării de seamă	Termen	Subiecții
Nota IALS14/IALS18	25 ianuarie 2019	În modul general stabilit
Informația privind tipul venitului achitat, suma acestuia, suma scutirilor și deducerilor acordate și suma impozitului reținut	1 martie 2019	În modul general stabilit

Declarația cu privire la impozitul pe venit pentru formele organizatorice rezidenți cu statut de persoană fizică,	25 martie 2019	În modul general stabilit
Declarația cu privire la impozitul pe venit pentru persoane fizice cetățeni <i>Direcționarea a 2% din suma impozitului pe venit calculat pentru etapa I și II, dacă nu va avea datorii la impozitul pe venit la data de 30 aprilie 2019.</i>	30 aprilie 2019	- persoanele fizice care sunt rezidenți ai Republicii Moldova și au obligații privind achitarea impozitului pentru etapa I și, respectiv etapa II a perioadei fiscale 2018 - persoanele fizice care nu au obligații privind achitarea impozitului, dar direcționează un cuantum procentual din impozitul pe venit calculat la buget

Etapa I a perioadei fiscale 2018	Etapa II a perioadei fiscale 2018
<ul style="list-style-type: none"> • CET 15 • IALS 14 • UNIF 14 	<ul style="list-style-type: none"> • CET 18 • IALS 18 • UNIF 18

REGIMUL FISCAL

afereant impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor sociale al angajatorilor din domeniul de transport auto de călători în regim de taxi
Obligațiile aferente plăților salariale:

Angajatorii din domeniul de transport auto de călători în regim de taxivor plăți lunar per angajat conducător auto ce efectuează transport în regim de taxi pentru venitul de până la 10 000 lei calculează și achită:

- **impozit pe venit - 500 lei**
- contribuții de asigurări sociale - **702**
- (1/12 din suma contribuției stabilite în formă fixă în Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2018 nr.281 din 16.12.2017); lei
- prime de asigurare obligatorie de asistență medicală - **338 lei**
- (1/12 din suma primei stabilite în mărime fixă prin Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul de gestiune).

Norme speciale privind impozitul pe venit din salariu:

- Suma veniturii lunar ce va **depăși limita de 10 000 lei** se va supune impozitării prin aplicarea regimului fiscal general stabilit la art.88 din codul fiscal începând cu primul leu al depășirii cu aplicarea cotelor de impozitare stabilite la art.15 din Codul fiscal;
- Persoanele fizice angajate în calitate de conducător auto ce efectuează transport auto în regim de taxi **sunt private de dreptul de a folosi și a transmite scutirile** la impozitul pe venit specificate la art.33-34 din Codul fiscal.
- Dacă persoana fizică angajată în calitate de conducător auto ce efectuează transport auto în regim de taxi **cumulează două funcții la una și aceeași entitate** din domeniul de transport auto de călători în regim de taxi, impozitul pe venit, contribuțiile de asigurări sociale și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală **din veniturile de la altă activitate asistență medicală se calculează în modul general stabilit;**
- Pentru salariații angajați, după perioada de raportare calcularea și plata impozitului pe venit, primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și contribuțiile de asigurare socială se va efectua, **pentru luna în care au fost angajați, proporțional zilelor rămase până la finele lunii din mărimea lunară a impozitului și plăților stabilite în sumă fixă.**
- În cazul eliberării din serviciu a angajaților pe parcursul lunii de gestiune impozitul achitat pentru aceștia **nu se restituie și nu se trece în contul altor impozite și taxe.;**
- Suma veniturii lunar obținută de angajații care prestează servicii în regim de taxi este considerat ca fiind impozitat **fără necesitatea declarării salariului și achitării adiționale a impozitului pe venit din salariu.**

Raportare fiscală

- Angajatorii din domeniul de transport auto de călători în regim de taxi, lunar, **până la data de 25 a lunii premărgătoare celei de gestiune** prezintă Serviciului Fiscal de Stat o dare de seamă privind calcularea impozitului pe venit, a contribuțiilor de asigurări sociale și prime de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru

- În cazul angajării persoanelor *de după prezentarea dării de seamă* menționate și până la data de 25 a lunii de gestiune angajatorii sunt obligați să prezinte o dare de seamă suplimentară în ziua angajării. (art.92 alin.14 din Codul fiscal)

1. categoria veniturilor neimpozabile se completează

“d⁵) compensația bănească acordată de la bugetul de stat persoanelor beneficiare ale Programului de stat “Prima casă”, în modul stabilit de Guver

d⁶) plățile suportate de angajator conform art.24 alin.(19)–(20);”.

d⁷) compensația bănească anuală acordată personalului didactic din instituțiile publice de învățământ general, conform modului stabilit de Guvern

z¹⁴) veniturile obținute sub formă de indemnizație pentru munca prestată în ziua alegerilor, achitată membrilor consiliilor electorale de circumscripție, membrilor birourilor electorale ale secțiilor de votare și funcționarilor aparatelor consiliilor și birourilor respective.”

2. Nu se califica venit in scopuri iscale donatiile efectuate in scopuri filantropice si de sponsorizare - La articolul 21 alineatul (4), după cuvintele “sub formă de mijloace bănești” se introduce textul “(cu excepția donațiilor făcute în scopuri filantropice și de sponsorizare indicate la art.36 alin.(2))”.

3. Articolul 26¹ se completează cu alineatul (11¹) cu următorul cuprins:

“(11¹) Este permisă deducerea în mărime de 100% a cheltuielilor aferente reparației mijloacelor de transport proprii utilizate la prestarea serviciilor de transport rutier de persoane în regim de taxi.”

Legea 229/118 Norme speciale

(2) Prin derogare de la prevederile Codului fiscal nr.1163/1997, ale Legii nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și ale Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018 nr.281/2017, pentru anul 2018, aferent plăților suportate de angajator conform art.24 alin.(19)–(20) din Codul fiscal, nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii și prime de asigurare obligatorie de asistență medicală.

(3) Prin derogare de la prevederile Codului fiscal nr.1163/1997, ale Legii nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și ale Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018 nr.281/2017, în scopul aplicării impozitului unic pentru rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației pentru perioada ianuarie-iulie 2018, noțiunea de venituri salariale semnifică orice plată efectuată angajaților sau în folosul acestora de către rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației în baza legislației muncii și actelor normative ce conțin norme ale dreptului muncii.

Completarea notelor de informare privind veniturile achitate și impozitul pe venit reținut pentru anul 2018

La data de 25 ianuarie 2019 survine termenul limită de prezentare a:

- Notei de informare privind salariul și alte plăți efectuate de către angajator în folosul angajaților, precum și plățile achitate rezidenților din alte surse de venit decât salariul și impozitul pe venit reținut din aceste plăți (formele IALS 14¹/IALS 18²);
- Notei de informare privind impozitul reținut din alte surse de venit decât salariul achitate persoanelor nerezidente (forma INR 14)³;
- Nota de informare privind salariul și alte plăți efectuate de către rezidentul parcului pentru tehnologia informației în folosul angajaților (forma ISAPTI 17)⁴.

¹ Anexa nr. 1 la Ordinul MF nr. 140/2017.

² Anexa nr. 1 la Ordinul MF nr. 149/2018.

³ Anexa nr. 3 la Ordinul MF nr. 140/2017.

⁴ Anexa nr. 3 la Ordinul MF nr. 135/2017.

Particularitățile completării Notei de informare IALS 14/IALS 18

În funcție de tipul venitului achitat pe parcursul anului 2018, acesta va fi inclus în notele de informare respective în modul prezentat în tabel:

Codul sursei de venit	Norma legislativă care stabilește modul de impozitare a venitului respectiv	Perioada în care a fost achitat venitul		INR 14
		01.01.2018 – 30.09.2018	01.10.2018 – 31.12.2018	
		IALS 14	IALS 18	
SAL	art. 88 – veniturile obținute în baza contractelor de muncă/veniturile aferente contractelor de prestări servicii, inclusiv achitate zilierilor art. 71 alin. (1) lit. n), o) din CF	✓	✓	
SAL a)	art. 24 alin. (21) din Legea nr. 1164/1997	✓	✓	
DOB	art. 89 din CF	✓	✓	
PL	art. 90 din CF	✓	✓	
PL s)	art. 90 din CF	✓	✓	
FOL	art. 90 ¹ alin. (3) din CF	✓	✓	
DIV a)	art. 90 ¹ alin. (3 ¹) din CF	✓	✓	
RCS a)	art. 90 ¹ alin. (3 ¹) din CF	✓	✓	
ROY	art. 90 ¹ alin. (3 ¹) din CF	✓	✓	
NOR	art. 90 ¹ alin. (3 ³) din CF	✓	✓	
PUB	art. 90 ¹ alin. (3 ³) din CF	✓	✓	
LIV	art. 90 ¹ alin. (3 ⁵) din CF	✓	✓	
CSM	art. 90 ¹ alin. (3 ⁶) din CF	✓	✓	
TAXI	art. 88 ¹ din CF		✓	
ROY b)	art. 91 din CF			✓
DOB b)	art. 91 din CF			✓
CC	art. 91 din CF			✓
DIV b)	art. 91 din CF			✓
RCS b)	art. 91 din CF			✓
PLT	art. 91 din CF			✓

În esență, formularul IALS 18 se deosebește de formularul IALS14 prin următoarele două elemente:

- 1) a fost exclusă coloana "Suma scutirilor acordate pentru perioada fiscală (codului scutirii A)", în care se reflecta suma scutirii nefolosite în anul precedent ca rezultat al neachitării salariului de către angajator și trecută în anul de gestiune;
- 2) anexa la forma IALS 18 a fost completată cu o coloană nouă, ceea ce permite indicarea separată a codurilor fiscale a persoanelor întreținute, în corespundere cu categoria scutirii ("N" sau "H") pe care o solicită angajatul pentru aceștia.

Dacă să ne referim la aspectele-cheie aferente completării corecte a notelor de informare IALS 14/IALS 18 vom remarca următoarele:

- 1) pentru fiecare etapă a perioadei fiscale a anului 2018 se va completa nota de informare corespunzătoare:
 - pentru I etapă (1 ianuarie – 30 septembrie) – Nota de informare IALS14;
 - pentru a II etapă (1 octombrie – 31 decembrie) – Nota de informare IALS 18.
- 2) numărul curent al înscrierii se indică cumulativ pe toată Nota de informare IALS14/IALS 18. Principiul de indicare cumulativă a numărului înscriere se va respecta și în cazul efectuării diferitor tipuri de plăți aceleiași persoane.

- 3) codul sursei de venit se indică în strictă corespundere cu cel indicat în darea de seamă IPC 18.
- 4) pentru veniturile salariale mărirea scutirilor nu va depăși cuantumul maxime indicate în tabelul 2;
- 5) pentru veniturile salariale în coloana 7 „Numărul de luni în care venitul a fost îndreptat spre achitare”, urmează să fie reflectat numărul de luni în care a fost achitat efectiv salariul. Atenționăm asupra faptului că această coloană se completează cu titlu informativ, iar informația indicată în ea nu este legată de numărul de luni pentru care au fost acordate scutirile la calcularea impozitului pe venit;
- 6) la completarea anexei „Informația privind persoanele întreținute”, numărul de ordine al angajatului care solicită scutirea pentru persoanele întreținute trebuie să corespundă numărului de ordine al acestuia, conform Notei de informare IALS 14/IALS 18, iar, în cazul în care angajatul a obținut venituri care se atribuie la diferite coduri ale sursei de venit, se va indica numărul de ordine al înscrierii care corespunde codului sursei de venit "SAL". În cazul în care angajatul a solicitat scutiri pentru două sau mai multe persoane întreținute, datele reflectate în anexa menționată (numărul de ordine și codul fiscal al angajatului) se repetă pentru fiecare persoană întreținută. Pentru persoanele întreținute care nu dețin buletin de identitate codul fiscal ce urmează a fi reflectat în anexa la Nota de informare IALS 14/IALS 18, conform art. 163 alin. (6) din CF, reprezintă seria și numărul certificatului de naștere sau al altui act de identitate;
- 7) în cazul companiilor din domeniul IT care nu sunt rezidente a parcului IT, pentru a căror angajați se aplică regimul de impunere reglementat de art. 24 alin. (21) din Legea nr. 1164/1997, la completarea Notelor de informare IALS 14/IALS 18, în coloana 6 se va indica venitul impozabil, ținând cont de limita lunară în mărime 12 300 lei (două salarii medii lunare pe economie prognozate pe anul 2018), iar în coloana 17 – impozitul calculat din venitul respectiv;
- 8) pentru veniturile specificate la art. 90¹ din CF pentru care se aplică reținerea finală a impozitului pe venit, declararea acestor plăți se va efectua de la primul leu indicându-se întreaga sumă a venitului achitat și a impozitului pe venit reținut;
- 9) în condițiile anului 2018, întrucât obligațiile fiscale aferente primei etape puteau fi determinate conform situației din 30 septembrie 2018, angajatorii au putut prezenta Nota de informare IALS 14 până la finele anului;
- 10) la completarea Notelor de informare prin intermediul declarației electronice contribuabilul urmează să acorde atenție mesajelor de atenționare care au ca scop eliminarea erorilor la completarea acestora;
- 11) dacă să ne referim la particularitățile completării Notelor de informare IALS14/IALS 18 urmează să ținem cont de următoarele reguli de validare.

Codul sursei de venit	Numărul de luni pentru care venitul a fost îndreptat spre achitare**	Suma scutirilor acordate pentru perioada fiscală conform codului scutirii (lei)						Suma totală a scutirilor acordate în perioada fiscală curentă (lei)	Suma deducerilor conform art. 36 din Codul fiscal (lei)		Suma impozitului pe venit reținut (lei)
		P	M	S	Sm	N	H		Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală	Contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii	
SAL	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
SAL a)	+	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+
DOB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
PL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
PLs)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FOL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
DIV a)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
RCS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
ROY	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
NOR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
PUB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
LIV	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
CSM	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
TAXI*	+	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+

* Pentru veniturile indicate la codul sursei de venit "TAXI" în forma IALS18 suma obligațiilor aferente impozitului pe venit și a altor plăți obligatorii sunt stabilite în sumă fixă pentru venitul lunar de până la 10 000 lei.

Particularitățile completării Notei de informare INR 14

Spre deosebire de Notele de informare IALS 14/IALS 18, pentru anul 2018 se va prezenta o singură Notă de informare INR 14.

În ceea ce privește particularitățile completării Notei de informare INR 14 vom remarca următoarele:

1. În această notă nu se vor reflecta veniturile sub formă de salarii și facilități acordate de angajator în folosul angajaților nerezidenți, specificate la art. 71 lit. n) și o) din CF, care se impozitează conform art. 88 din CF, deoarece aceste venituri urmează a fi reflectate în Notele de informare IALS 14/IALS 18;
2. În cazul în care, potrivit tratatelor internaționale privind evitarea dublei impuneri lipsește obligația de reținere la sursa de plată a venitului îndreptat în favoarea nerezidentului, suma acestor venituri **se va reflecta** în Nota de informare INR 14. Potrivit art. 79³ alin. (2) din CF, pentru aplicarea prevederilor tratatelor internaționale, nerezidentul are obligația de a prezenta plătitorului de venit, până la data achitării venitului, un certificat de rezidență eliberat de autoritatea competentă din statul său de rezidență;
3. În Nota de informare INR 14 nu se vor reflecta veniturile achitate nerezidentului pentru activitatea desfășurată de către acesta peste hotarele Republicii Moldova, asupra cărora nu se răspândește obligația de reținere a impozitului pe venit la sursa de plată.

Nota de informare privind salariul și alte plăți efectuate de către rezidentul parcului pentru tehnologia informației în folosul angajaților (forma ISAPTI 17)

Formularul ISAPTI 17 se prezintă exclusiv de către contribuabilii înregistrați în calitate de rezidenți ai parcului IT.

În această Notă de informare se reflectă informația despre angajații și suma totală a venitului din salariu îndreptat spre achitare în perioada fiscală, care include salariul de bază, salariul suplimentar, precum și plățile de stimulare și compensare, inclusiv facilitățile acordate de către angajator.

Ținând cont de faptul că companiile au obținut statutul de rezident al parcului IT pe parcursul anului 2018, acestea vor fi obligate să prezinte la 25 ianuarie 2019 atât Nota de informare IALS 14/IALS 18 (pentru perioada de până la obținerea statutului de rezident al parcului IT), cât și Nota de informare ISAPTI 17 (pentru perioada de după obținerea statutului de rezident al parcului IT).

Corectarea Notelor de informare

În cazul depistării unor greșeli după prezentarea Notelor de informare, contribuabilul are dreptul să prezinte o Notă de informare corectată în conformitate cu prevederile art. 188 din CF. În acest caz se va completa o nouă Notă de informare, care va conține toată informația aferentă perioadei fiscale respective. Practica de corectare a notelor de informare pe indicarea doar a rândurilor în care au fost comise greșeli, cu respectarea numerotării rândurilor, deja nu se mai aplică.

Ținând cont de volumul impunător de informație necesar de a fi introdus, pentru facilitarea procesului de corectare a Notelor de informare, contribuabilii care prezintă dările de seamă în mod electronic pot opta pentru descărcarea Notei de informare prezentate în care au fost admise erori în format XML și încărcarea ulterioară a acesteia. După operarea ajustărilor în rândurile cu erori Nota de informare se expediază repetat.

În cazul efectuării corectărilor în Notele de informare, plătitorii de venituri sunt obligați să informeze despre aceasta beneficiarul plăților în termen de **15 zile lucrătoare** de la data efectuării modificării sau emiterii deciziei asupra cazului de încălcare fiscală (art. 92 alin. (4)¹ din CF).

Eliberarea Informației privind veniturile achitate și impozitul pe venit reținut beneficiarilor de venituri

Pe lângă prezentarea Notelor de informare sus-menționate, plătitorii veniturilor respective mai sunt obligați să prezinte **până la 1 martie 2019** beneficiarilor acestor venituri (cu excepția celor care au obținut venituri conform art. 90¹ din CF) informații privind tipul venitului achitat, suma acestuia, suma scutiților acordate conform art. 33–35, suma deducerilor prevăzute la art. 36 alin. (6) și (7), precum și suma impozitului reținut pentru etapa I și, respectiv, etapa a II-a a perioadei fiscale 2018 în parte (art. 49 alin. (4) din Legea nr. 1164/1997).

Informația privind veniturile calculate și achitate în folosul persoanei fizice (juridice) și impozitul pe venit reținut din aceste venituri (în continuare – Informația privind veniturile și impozitul pe venit), se

întocmește conform formularului prezentat în anexa nr. 5 la Ordinul MF 140/2017 cu indicarea etapei corespunzătoare a anului 2018.

De asemenea, atragem atenția asupra faptului că pentru angajații din domeniul IT în Informația privind veniturile și impozitul pe venit urmează a fi completate două rânduri separate, și anume:

- în rândul 1 – suma venitului impozabil achitat efectiv în anul de gestiune, care, conform art. 24 alin. (21) din Legea nr. 1164/1997, constituie venitul lunar al cărui mărime nu depășește 2 salarii medii lunare pe economie prognozate pe anul respectiv și impozitul reținut;
- în rândul 2 – suma totală a venitului achitat în anul de gestiune.

O altă particularitate asupra căreia trebuie de atras atenția este că Informația privind veniturile și impozitul pe venit nu se eliberează și persoanelor nerezidente. Aceasta se explică prin faptul că, informația respectivă nu poate servi în calitate de confirmare a veniturilor obținute în scopul aplicării prevederilor convențiilor pentru evitarea dublei impuneri. Ea servește drept bază doar pentru completarea declarației cu privire la impozitul pe venit de către persoanele fizice respective. Pentru confirmarea veniturilor obținute în vederea aplicării prevederilor convențiilor pentru evitarea dublei impuneri, contribuabilul care a efectuat plăți în folosul nerezidenților urmează să obțină de la organul fiscal Certificatul privind atestarea impozitului pe venit achitat de nerezident în Republica Moldova (forma 3-DTA 17).

1. Particularitățile aplicării impozitului pe bunurile imobiliare în anul 2019

Aspecte ce țin de impozitarea bunurilor imobiliare conform prevederilor Titlului VI al Codului fiscal, aplicabile în anul 2019

La categoria obiectelor, impozitarea cărora este reglementată de prevederile Titlului VI al Codului fiscal (respectiv, din valoarea estimată) în anul 2019 se includ:

- bunurile imobiliare cu destinație locativă (apartamente și case de locuit individuale, terenurile aferente fondului cu destinație locativă);
- garajele și terenurile pe care acestea sânt amplasate;
- loturile întovărășirilor pomicole cu sau fără construcții amplasate pe ele;
- terenurile agricole cu construcții amplasate pe ele;
- bunurile cu destinație comercială și industrială.

Pentru categoriile de bunuri specificate la liniuțele 1-3 cotele minime și maxime de impozitare sunt stabilite de Codul fiscal și reprezintă 0,05% - cota minimă și 0,4% - cota maximă.

Pentru categoriile de obiecte specificate la liniuța a 4 – cota variază între 0,1 și 0,3%.

Pentru categoriile de obiecte prevăzute la liniuța a 5-a – cota este fixă – 0,3%.

Obiecte ale impunerii cu impozitul pe bunurile imobiliare apar și bunurile imobiliare aflate la o etapă de finisare a construcției de 50% și mai mult, rămase nefinisate timp de 3 ani după începutul lucrărilor de construcție. Gradul de finalizare a construcției în scopul impozitării se determină de către experții tehnici în construcții, de către agenții economici cu activități în domeniul expertizei tehnice și de către autoritățile administrației publice locale, în baza metodei stabilite de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor.

Baza impozabilă o constituie valoarea estimată a acestor obiecte de către organul cadastral.

Modul de impozitare a bunurilor imobiliare evaluate de către organul cadastral în scopul impozitării este reglementat de prevederile titlului VI al Codului fiscal.

Bunurile imobiliare, neevaluate de către organul cadastral sau evaluate în cursul perioadei de gestiune se impozitează, potrivit regulii generale, în conformitate cu prevederile Legii nr. 1056-XIV din 16.06.2000 pentru punerea în aplicare a titlului VI din Codul fiscal. Totodată, cu titlu de excepție, reiesind din prevederile art. 281 alin. (1) al Codului fiscal, în cazul în care baza impozabilă aferentă bunurilor imobiliare ale persoanelor fizice care nu sînt înregistrate în calitate de întreprinzător este evaluată de către organele cadastrale în cursul anului fiscal, pînă la expedierea avizelor de plată, suma impozitului pe bunurile imobiliare pentru anul respectiv se calculează pornindu-se de la valoarea estimată în scopul impozitării bunurilor imobiliare, înregistrată în cadastrul fiscal.

Cît privește termenul de calculare a impozitului și de prezentare organului fiscal a dării de seamă aferente, acesta este pînă la 25 iulie a anului fiscal în curs, iar termenele de achitare a impozitului – în părți egale, cel tîrziu la 15 august și 15 octombrie a anului fiscal în curs. În cazul achitării integrale a impozitului pînă la 30 iunie contribuabilii beneficiază de o reducere a impozitului în mărime de 15% din suma impozitului ce urmează a fi achitat.

Termenul de calculare și de achitare a impozitului pe bunurile imobiliare, în cazul în care acestea sunt dobîndite de către contribuabil după 30 iunie a anului fiscal de gestiune este ”nu mai tîrziu de 25 martie a perioadei fiscale următoare celei de gestiune”.

În condițiile în care contribuabilul face parte din categoria întreprinzătorilor individuali al căror număr mediu anual de salariați, pe parcursul perioadei fiscale, nu depășește 3 unități, care nu sunt înregistrați ca plătitori de TVA, acesta va calcula impozitul pe bunurile

imobiliare și va prezenta organului fiscal darea de seamă unificată pînă la 25 martie al anului următor anului fiscal de gestiune, cu achitarea impozitului în același termen. **În temeiul Ordinului SFS nr. 527 din 03.10.2018, începînd cu perioada fiscală aferentă anului 2018, categoria respectivă de contribuabili au obligația de a prezenta Darea de seamă fiscală unificată (UNIF18).**

În cazul impozitului pe bunurile imobiliare se prezintă Calculul impozitului pe bunurile imobiliare (Forma BIJ 17).

Aspecte ce țin de impozitarea bunurilor imobiliare conform prevederilor Legii nr. 1056-XIV din 06.06.2000 pentru punerea în aplicare a titlului VI din Codul fiscal, aplicabile în anul 2019

Aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1056-XIV din 16.06.2000 pentru punerea în aplicare a titlului VI din Codul fiscal, prin modificările realizate prin Legea nr. 178 din 26.07.2018, a fost extinsă pînă la 01 ianuarie 2020.

La categoria de obiecte, impozitarea cărora se efectuează în conformitate cu prevederile Legii, în anul 2019, se includ:

1. terenurile cu destinație agricolă, neevaluate de către organul cadastral reieșind din valoarea estimată;
2. terenurile pe care sunt amplasate fondul de locuințe, loturile de pe lîngă domiciliu (inclusiv terenurile atribuite de către autoritatea administrației publice locale ca loturi de pe lîngă domiciliu și distribuite în extravilan, din cauza insuficienței de terenuri în intravilan) în localitățile rurale, neevaluate de către organul cadastral reieșind din valoarea estimată;
3. terenurile atribuite de către autoritatea administrației publice locale ca loturi de pe lîngă domiciliu și distribuite în extravilan din cauza insuficienței de terenuri în intravilan, neevaluate de către organele cadastrale conform valorii estimate;
4. alte terenuri, neevaluate de către de către organul cadastral reieșind din valoarea estimată;
5. bunurile imobiliare cu destinație locativă, amplasate în localitățile rurale, neevaluate de către organul cadastral reieșind din valoarea estimată;
6. alte bunuri imobiliare neevaluate de către organul cadastral reieșind din valoarea estimată.

Pentru aceste categorii de obiecte ale impunerii, impozitul funciar și impozitul pe bunurile imobiliare se calculează separat. Astfel, pentru subiecții impunerii care dispun de terenuri, se aplică impozitul funciar, iar pentru subiecții impunerii care dispun de clădiri și construcții, locuințe privatizate, proprietăți imobiliare, se aplică impozitul pe bunurile imobiliare.

În condițiile în care bunurile imobiliare prevăzute la art. 280 al Codului fiscal nu au fost evaluate de către organele cadastrale teritoriale conform valorii estimate, impozitarea acestora se realizează în baza prevederilor acestei Legi.

Cotele maxime de impunere sunt prevăzute în Anexele nr. 1 și nr. 2 la Legea pentru punerea în aplicare a titlului VI din Codul fiscal. Totodată, contribuabilii urmează să se conducă de cotele concrete stabilite pentru anul fiscal respectiv de către autoritățile administrației publice locale de la locul unde aceste bunuri sunt amplasate.

Termenul de calculare a impozitului funciar și de prezentare organului fiscal a dării de seamă aferente este pînă la 25 iulie a anului fiscal în curs, iar termenele de achitare a impozitului – în părți egale, cel tîrziu la 15 august și 15 octombrie a anului fiscal în curs. În cazul achitării integrale a impozitului pînă la 30 iunie contribuabilii beneficiază de o reducere a impozitului în mărime de 15% din suma impozitului ce urmează a fi achitat.

Totodată, termenul de calculare și de achitare a impozitului funciar, în cazul în care acestea sunt dobândite de către contribuabil după 30 iunie a anului fiscal de gestiune este "nu mai târziu de 25 martie a anului următor anului fiscal de gestiune".

În condițiile în care contribuabilul face parte din categoria întreprinzătorilor individuali al căror număr mediu de salariați, pe parcursul perioadei fiscale, nu depășește 3 unități, care nu sunt înregistrați ca plătitori de TVA, acesta va calcula impozitul funciar și va prezenta organului fiscal darea de seamă unificată pînă la 25 martie al anului următor anului fiscal de gestiune, cu achitarea impozitului în același termen.

Gospodăriile țărănești (de fermier) nu au obligația de a calcula de sine stătător impozitul și de a prezenta darea de seamă aferentă.

Cît privește termenul de calculare și de prezentare organului fiscal a dării de seamă aferente impozitului pe bunurile imobiliare pentru bunurile imobiliare a căror impozitare se realizează în baza Legii, acesta este, ca și în cazul impozitului funciar, anual pînă la data de 25 iulie a anului fiscal în curs, iar termenele de achitare a impozitului – în părți egale, cel târziu la 15 august și 15 octombrie a anului fiscal în curs. Spre deosebire de impozitul funciar, în cazul achitării integrale a impozitului pe bunurile imobiliare pentru bunurile neevaluate de către organul cadastral pînă la 30 iunie, contribuabilii nu beneficiază de o reducere a impozitului în mărime de 15% din suma impozitului ce urmează a fi achitat.

Totodată, termenul de calculare și de achitare a impozitului, în cazul în care acestea sunt dobândite de către contribuabil după 30 iunie a anului fiscal de gestiune este "nu mai târziu de 25 martie a anului următor anului fiscal de gestiune".

Este important de accentuat că la calcularea impozitului pe bunurile imobiliare pentru anul fiscal în curs, baza impozabilă servește valoarea contabilă a acestuia la data de 01 ianuarie a anului fiscal în curs. Însă, în cazul bunurilor imobiliare dobândite în cursul anului, inclusiv în cazul bunurilor imobiliare la care se schimbă subiectul impunerii în cursul anului – baza impozabilă servește valoarea contabilă de la data dobîndirii acestora.

În condițiile în care contribuabilul face parte din categoria întreprinzătorilor individuali, gospodăriilor țărănești (de fermier) al căror număr mediu de salariați, pe parcursul perioadei fiscale, nu depășește 3 unități, care nu sunt înregistrați ca plătitori de TVA, acesta va calcula impozitul pe bunurile imobiliare și va prezenta organului fiscal darea de seamă unificată pînă la 25 martie al anului următor anului fiscal de gestiune, cu achitarea impozitului în același termen. **În temeiul Ordinului SFS nr. 527 din 03.10.2018, începînd cu perioada fiscală aferentă anului 2018, categoria respectivă de contribuabili au obligația de a prezenta Darea de seamă fiscală unificată (UNIF18).**

Atît în cazul impozitului funciar, cît și în cazul impozitului pe bunurile imobiliare se prezintă Calculul impozitului pe bunurile imobiliare (Forma BIJ 17).

Modificări realizate la nivel de acte normative subordonate legii în anul 2018:

- Abrogarea Instrucțiunii nr. 11 din 04.09.2001 cu privire la modul de calculare și achitare la buget a impozitului funciar și pe bunurile imobiliare, prin Ordinul SFS nr. 426 din 21.08.2018;
- Aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calculare și achitare a impozitului funciar aferent terenurilor destinate fînețelor și pășunilor, prin Ordinul SFS nr. 657 din 07.12.2018

2. Taxele locale, termenele lor de plată și de prezentare a dărilor de seamă, inclusiv cotele aferente taxelor locale

Administrarea taxelor locale în anul 2019 se realizează în contextul prevederilor Titlul VII al Codului fiscal în vigoare și pe parcursul anului 2018, dat fiind faptul că modificări la acest titlu nu au fost realizate.

Denumirea taxei	Baza impozabilă a obiectului impunerii	Unitatea de măsură a cotei	Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite
1	2	3	4
a) Taxă pentru amenajarea teritoriului	Numărul mediu scriptic trimestrial al salariaților și, suplimentar: – în cazul întreprinderilor individuale și gospodăriilor țărănești (de fermier) – fondatorul întreprinderii individuale, fondatorul și membrii gospodăriilor țărănești (de fermier); – în cazul persoanelor care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției – numărul de persoane abilitate prin lege pentru desfășurarea activității profesionale în sectorul justiției	Lei anual pentru fiecare salariat și/sau fondator al întreprinderii individuale, al gospodăriei țărănești (de fermier), de asemenea membrii acesteia și/sau pentru fiecare persoană ce desfășoară activitate profesională în sectorul justiției	Trimestrial, până la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar
b) Taxă de organizare a licitațiilor și loteriilor pe teritoriul unității administrativ-teritoriale	Venitul din vânzări ale bunurilor declarate la licitație sau valoarea biletelor de loterie emise	%	Trimestrial, până la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar
c) Taxă de plasare (amplasare) a publicității (reclamei)	Venitul din vânzări ale serviciilor de plasare și/sau difuzare a anunțurilor publicitare prin intermediul serviciilor cinematografice, video, prin rețelele telefonice, telegrafice, telex, prin mijloacele de transport, prin alte mijloace (cu excepția TV, internetului, radioului, presei periodice, tipăriturilor), cu excepția amplasării publicității exterioare	%	Trimestrial, până la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar
d) Taxă de aplicare a simbolicii locale	Venitul din vânzări ale produselor fabricate cărora li se aplică simbolica locală	%	Trimestrial, până la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar
e) Taxă pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii	Unitățile de comerț și/sau de prestări servicii care corespund activităților expuse în anexa nr. 1 la Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior	Lei anual pentru fiecare unitate de comerț și/sau de prestări servicii	Trimestrial, până la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar
f) Taxă de piață	Suprafața terenului pieței și a clădirilor, construcțiilor a căror strămutare este imposibilă fără cauzarea de prejudicii destinației lor	Lei anual pentru fiecare metru pătrat	Trimestrial, până la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar
g) Taxă pentru cazare	Venitul din vânzări ale serviciilor de cazare	%	Trimestrial, până la data de 25 a lunii imediat următoare

	prestate de structurile cu funcții de cazare		trimestrului gestionar
h) Taxă balneară	Venitul din vânzări ale biletelor de odihnă și tratament	%	Trimestrial, pînă la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar
i) Taxă pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (comunelor)	Numărul de unități de transport	Lei pentru fiecare unitate de transport, în funcție de numărul de locuri	Trimestrial, pînă la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar
j) Taxă pentru parcare	Suprafața parcării	Lei anual pentru fiecare metru pătrat	Trimestrial, pînă la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar
k) Taxă de la posesorii de cîini	Numărul de cîini aflați în posesiune pe parcursul unui an	Lei anual pentru fiecare cîine, în funcție de numărul de cîini aflați în posesiune	Conform condițiilor stabilite de autoritatea administrației publice locale
n) Taxa pentru parcaj	Locul de parcaj	Lei pentru fiecare loc de parcaj	Conform condițiilor stabilite de autoritatea administrației publice locale
p) Taxă pentru salubritate	Numărul de persoane fizice înscrise la adresa declarată ca domiciliu, în funcție de apartament și bloc sau casă la sol	Lei lunar pentru fiecare domiciliat înscris la adresa respectivă	Conform condițiilor stabilite de autoritatea administrației publice locale
q) Taxă pentru dispozitivele publicitare	Suprafața feței (fețelor) dispozitivului publicitar	Lei anual pentru fiecare metru pătrat	Trimestrial, pînă la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar

Notă: În lipsa obiectului impunerii în perioada gestionară, nu se prezintă darea de seamă fiscală.

Contribuabilii – subiecți ai impunerii cu taxele locale pentru perioadele fiscale aferente anului 2019 vor prezenta Darea de seamă pe taxele locale (Forma TL 13).

Întreprinzătorii individuali, gospodăriile țărănești (de fermier) al căror număr mediu de salariați, pe parcursul perioadei fiscale, nu depășește 3 unități, care nu sunt înregistrați ca plătitori de TVA, vor prezenta organului fiscal darea de seamă unificată pînă la 25 martie al anului următor anului fiscal de gestiune, cu achitarea impozitului în același termen. **În temeiul Ordinului SFS nr. 527 din 03.10.2018, începînd cu perioada fiscală aferentă anului 2018, categoria respectivă de contribuabili au obligația de a prezenta Darea de seamă fiscală unificată (UNIF18).**

3. Taxele pentru resursele naturale, termenele lor de plată și de prezentare a dărilor de seamă, inclusiv cotele aferente taxelor pentru resursele naturale

Administrarea taxelor locale în anul 2019 se realizează în contextul prevederilor Titlul VIII al Codului fiscal în vigoare și pe parcursul anului 2018, dat fiind faptul că modificări la acest titlu nu au fost realizate.

Denumirea taxei	Obiectul impunerii	Cota taxei	Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii
1	2	3	4
a) Taxa pentru apă	a) volumul de apă extras din fondul apelor, cu excepția celui pentru care nu se aplică taxa pentru apă; b) volumul de apă utilizat de hidrocentrale	1) Pentru fiecare 1 m3 de apă extrasă din fondul apelor -0,3 lei; 2) Pentru fiecare 1 m3 de apă minerală extrasă destinată îmbutelierii , de apă potabilă extrasă	Trimestrial, pînă la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar

		destinată îmbutelierii – 16 lei; 2 ¹) pentru fiecare 1 m3 de apă minerală naturală extrasă destinată altor scopuri decât celor prevăzute la pct. 1 și 2 – 2 lei; 3) pentru fiecare 10 m3 de apă utilizată la hidrocentrale – 0,06 lei. (Anexa nr. 1 la Titlul VIII al Codului fiscal)	
b) Taxa pentru efectuarea prospecțiunilor geologice	Valoarea contractuală (de deviz) a lucrărilor pentru efectuarea prospecțiunilor geologice	2%	Achitarea - pînă la începerea lucrărilor de prospecțiuni geologice; Prezentarea dării de seamă - trimestrial, pînă la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar
c) Taxa pentru efectuarea explorărilor geologice	Valoarea contractuală (de deviz) a lucrărilor pentru efectuarea explorărilor geologice	5%	Achitarea - pînă la începerea lucrărilor de explorări geologice; Prezentarea dării de seamă - trimestrial, pînă la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar
d) Taxa pentru extragerea mineralelor utile	Costul mineralelor utile extrase (se determină conform prevederile Instrucțiunilor metodologice de determinare a costului minerale utile extrase în scopul impozitării, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.117 din 03.11.2011)	1) Materii prime metalifere și materii prime nemetalifere pentru industrie (granit, gabronorit, diatomite, tripoluri, calcaruri fondate, argile bentonitice, greu fuzibile, refractate și de modelare, materii prime pentru fabricarea sticlei de cuarț și silicioase) -7%; 2) Materiale de construcție nemetalifere (materii prime pentru ciment, cretă, piatră de parament, piatră tăiată, piatră brută, piatră spartă, nisip de construcție, amestecuri de pietriș cu nisip, prundiș, pietriș, materie primă pentru cheramzită, argilă pentru cărămidă etc.) – 6%; 3) Petrol – 20%; 4) Gaz -20%; 5) Ghips, gresie – 10%	Trimestrial, pînă la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar
e) Taxa pentru folosirea spațiilor subterane în scopul construcției obiectivelor subterane, altele decât cele destinate extracției mineralelor utile	Valoarea contractuală (de deviz) a lucrărilor de construcție a obiectivului	3%	Achitarea - pînă la începerea lucrărilor de construcție; Prezentarea dării de seamă - trimestrial, pînă la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar
f) Taxa pentru exploatarea construcțiilor subterane în scopul desfășurării activității de întreprinzător, altele decât cele destinate extracției mineralelor utile	Valoarea contabilă a construcțiilor subterane exploatate	0,2%	Trimestrial, pînă la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar
g) Taxa pentru lemnul eliberat pe picior	Volumul lemnului eliberat pe picior la tăierile din	Conform cotelor stabilite în Anexa nr. 3 la Titlul VIII al	Trimestrial, pînă la data de 25 a lunii imediat următoare

	pădurile fondului forestier și din vegetația forestieră din afara acestuia	Codului fiscal (vezi mai jos)	trimestrului gestionar
--	--	-------------------------------	------------------------

Anexa nr.3 la Titlul VIII al Codului fiscal

Cotele taxelor pentru lemnul eliberat pe picior

Nr. crt.	Specia forestieră	Taxa pentru 1 m ³ , în lei			
		Lemn de lucru (fără scoarță)			Lemn de foc (cu scoarță)
		mare	mijlociu	mic	
1.	Pin	16	11	6	2
2.	Molid	14	10	5	2
3.	Stejar, frasin, paltin (arțar), fag	28	20	10	3
4.	Salcîm	25	19	9	3
5.	Cais, cireș, dud, măr, păr	43	30	16	3
6.	Mesteacăn, ulm, tei, carpen, glădiță	16	11	6	2
7.	Plop tremurător, plop, salcie	10	7	4	2
8.	Nuc	52	37	26	2
9.	Salcie (lozie)	-	-	2	-
10.	Diverse tipuri de arbori tari	22	18	8	2
11.	Diverse tipuri de arbori moi	9	6	3	2
12.	Diverse tipuri de arbori rășinoase	12	9	4	2

Pentru lemnul de foc din coroană, quantumul taxei constituie 40 la sută, iar pentru nuiele, crăci și ramuri – 20 la sută din taxa pentru lemnul de foc din speciile respective.

Pentru lemnul din cioturi și rădăcini defrișate destinate folosirii ca combustibil pentru foc, quantumul taxei constituie 20 la sută din taxa stabilită pentru lemnul de foc din speciile respective.

În anul 2019, pentru perioadele fiscale corespunzătoare, contribuabilii - subiecți ai impunerii cu taxele pentru resursele naturale vor prezenta Darea de seamă pe taxele pentru resursele naturale (Forma TRN 15).

4. Taxele rutiere

În sistemul taxelor rutiere intră:

- 6 taxe reglementate de prevederile Titlului XI al Codului fiscal:

- 1) taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova;
- 2) taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehicule a căror masă totală, sarcină masică pe axă sau ale căror dimensiuni depășesc limitele admise;
- 3) taxa pentru folosirea zonei drumului public și/sau zonele de protecție a acestuia din afara perimetrului localităților pentru efectuarea lucrărilor de construcție și montaj;
- 4) taxa pentru folosirea zonei drumului public și/sau zonele de protecție a acestuia din afara perimetrului localităților pentru amplasarea publicității exterioare;
- 5) taxa pentru folosirea zonei drumului public și/sau zonele de protecție a acestuia din afara perimetrului localităților pentru amplasarea obiectivelor de prestare a serviciilor rutiere;
- 6) taxa pentru folosirea drumurilor Republicii Moldova de către autovehiculele neînmatriculate în Republica Moldova (vinieta).

Prin Legea nr. 190 din 27.07.2018, în vigoare din 24.09.2018, au fost realizate următoarele modificări:

- a fost abrogată taxa pentru folosirea drumurilor Republicii Moldova de către autovehiculele neînmatriculate în Republica Moldova, clasificate la poziția tarifară 8703 și de către remorcile atașate la acestea, clasificate la poziția tarifară 8716 (vinieta), reglementată de capitolul 3 prim al Titlului IX al CF a fost abrogată. Totodată, prevederile aferente vinietei, cu modificările corespunzătoare, au fost incluse în capitolul 3 al Titlului IX al CF – Taxa pentru folosirea drumurilor Republicii Moldova de către autovehiculele neînmatriculate în Republica Moldova (vinieta);

- s-au făcut unele modificări în art. 352 alin. (4-6), în contextul cărora:

(4) În cazul în care, la intrarea în țară, se depistează autovehicule a căror masă totală, sarcină masică pe axă sau ale căror dimensiuni depășesc limitele admise, care circulă fără autorizație specială, ori se constată că masa totală, sarcina masică pe axă sau dimensiunile acestor autovehicule nu coincid cu cele indicate în autorizația specială, organele vamale nu permit trecerea frontierei de stat pînă la prezentarea autorizației.

(5) În cazul în care, la ieșirea din țară, se depistează autovehicule a căror masă totală, sarcină masică pe axă sau ale căror dimensiuni depășesc limitele admise, care circulă fără autorizație specială, ori se constată că masa totală, sarcina masică pe axă sau dimensiunile acestor autovehicule nu coincid cu cele indicate în autorizația specială, organele vamale calculează taxa conform art.351 alin.(4) și nu permit trecerea frontierei de stat pînă la prezentarea confirmării care atestă plata taxei.

(6) În cazul în care situația specificată la alin.(5) se referă la un autovehicul neînmatriculat în Republica Moldova, un exemplar al procesului-verbal de constatare a lipsei autorizației speciale ori a necorespunderii masei totale, sarcinii masice pe axă sau dimensiunilor autovehiculului datelor indicate în autorizația specială se înmînează subiectului impunerii, iar al doilea exemplar se remite, cel tîrziu a doua zi lucrătoare de la momentul constatării, poliției de patrulare și/sau organului de specialitate al administrației publice în domeniul transportului rutier abilitat să elibereze autorizație specială pentru circulația pe drumurile publice a autovehiculelor, conform itinerarului stabilit pentru autovehiculul respectiv.”;

-Anexa nr. 2 la titlul IX al Codului fiscal, care se referă la taxa pentru vinieta a fost modificată;

- Anexa nr. 2 prim la titlul IX al Codului fiscal a fost abrogată.

Prin Legea nr. 302 din 30.11.2018, în vigoare din 12.12.2018, la art. 352 al Codului fiscal au efectuate următoarele modificări:

- la alineatul (4), textul “se depistează autovehicule” a fost substituit cu textul “se depistează, în baza analizei de risc, autovehicule înmatriculate sau neînmatriculate în Republica Moldova”, iar textul “la prezentarea autorizației” – cu textul “la prezentarea autorizației sau regularizarea neconformității constatate”;

- la alineatul (5), textul “se depistează autovehicule” a fost substituit cu textul “se depistează, în baza analizei de risc, autovehicule înmatriculate sau neînmatriculate în Republica Moldova”;

- alineatul (6) are următorul cuprins: “(6) În situația specificată la alin.(5), organul vamal întocmește un proces-verbal de constatare în două exemplare, un exemplar fiind înmînat reprezentantului agentului transportator, iar al doilea exemplar fiind remis organului de specialitate al administrației publice în domeniul transportului rutier.”;

- alineatul (7) a fost abrogat.

Termenul de achitare a taxelor rutiere (exceptînd taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în RM, taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele neînmatriculate în RM (vinieta))este, după caz:

- la data depunerii de către contribuabil a documentelor la organul abilitat sau;
- la data eliberării actelor necesare (autorizațiilor).

Iar în condițiile în care autorizațiile sunt valabile pe parcursul mai multor perioade fiscale - către data de 25 martie a fiecărei perioade.

Cît privește termenul de prezentare a dărilor de seamă aferente taxelor respective, acesta este diferit:

- în cazul taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele a căror masă totală, sarcină masică pe axă sau ale căror dimensiuni depășesc limitele admise - pînă la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului de gestiune în care au fost obținute actele necesare pentru circulația cu depășirea limitelor admise;

- în cazul taxei pentru folosirea zonei drumului public și/sau zonele de protecție a acestuia din afara perimetrului localităților pentru efectuarea lucrărilor de construcție și montaj, taxei pentru folosirea zonei drumului public și/sau zonele de protecție a acestuia din afara perimetrului localităților pentru amplasarea publicității exterioare și taxei pentru folosirea zonei drumului public și/sau zonele de protecție a acestuia din afara perimetrului localităților pentru amplasarea obiectivelor de prestare a serviciilor rutiere – pînă la data de 25 martie a anului de gestiune (care va include atît sumele taxelor achitate de către contribuabil pentru autorizațiile eliberate în anul precedent, cît și sumele taxei calculate, ce urmează a fi achitate pentru anul curent). În cazul acestor 3 taxe se prezintă o singură dare de seamă –Darea de seamă pe taxele pentru folosirea zonei drumului public și/sau zonelor de protecție a acestuia din afara perimetrului localităților (Forma TFZD 15).

În partea ce ține de Darea de seamă aferentă taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în RM, menționăm că pentru perioada fiscală aferentă anului 2018, a fost aprobat un nou formular al dării de seamă (Forma TFD 19) (Ordinul SFS nr. 406 din 08.08.2019), termenul de prezentare este către data de 25 ianuarie a anului următor anului gestionar.

Anexa nr. 1

Taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova

Nr. crt.	Obiectul impunerii	Unitatea de măsură	Taxa, lei
1.	Motocicletă cu capacitatea cilindrică a motorului:		
	a) de pînă la 500 cm ³ inclusiv	unitate	300
	b) de peste 500 cm ³	unitate	600
2.	Autoturisme, autovehicule pentru utilizări speciale pe șasiu de autoturism cu capacitatea cilindrică a motorului:		
	a) de pînă la 2000 cm ³ inclusiv	cm ³	0,60
	b) de la 2001 la 3000 cm ³ inclusiv	cm ³	0,90
	c) de la 3001 la 4000 cm ³ inclusiv	cm ³	1,2
	d) de la 4001 la 5000 cm ³ inclusiv	cm ³	1,5
	e) de peste 5001 cm ³	cm ³	1,8
3.	Remorci cu capacitatea de ridicare înscrisă în certificatul de înmatriculare	tonă	270
4.	Semiremorci cu capacitatea de ridicare înscrisă în certificatul de înmatriculare:		
	a) de pînă la 20 t inclusiv	tonă	225
	b) de peste 20 t	unitate	4500
5.	Autoremorchere, tractoare	unitate	2250
6.	Autocamioane, autovehicule pentru utilizări speciale		

	pe șasiu de autocamion, orice alte autovehicule cu autopropulsie, cu masa totală:		
	a) de pînă la 1,6 t inclusiv	unitate	1200
	b) de la 1,6 t pînă la 5,0 t inclusiv	unitate	2250
	c) de la 5,0 t pînă la 10,0 t inclusiv	unitate	3000
	d) de peste 10,0 t	unitate	4500
7.	Autobuze cu capacitatea*:		
	a) de pînă la 11 locuri	unitate	2925
	b) de la 12 la 17 locuri inclusiv	unitate	3600
	c) de la 18 la 24 locuri inclusiv	unitate	4275
	d) de la 25 la 40 locuri inclusiv	unitate	4725
	e) de peste 40 locuri	unitate	5400

* Numărul de locuri se calculează fără locul șoferului.

Anexa nr.2

Taxa
pentru folosirea drumurilor Republicii Moldova de către autovehiculele
neînmatriculate în Republica Moldova (vinieta)

Nr. crt.	Obiectul impunerii	Perioada, zile	Taxa, euro	
1	Autovehiculele clasificate la poziția tarifară 8703 și remorcile atașate la acestea	7	4	
		15	8	
		30	16	
		90	45	
		180	85	
2	Autovehiculele clasificate la poziția tarifară 8703 și remorcile atașate la acestea, introduse pe teritoriul vamal de către persoanele fizice cu domiciliul în orice stat străin și care dețin permis de conducere emis în țara în care au domiciliu, declarate prin acțiune, aflate pe teritoriul vamal al Republicii Moldova	peste 180	180 se achită pentru fiecare perioadă consecutivă de 180 de zile, inclusiv perioadele incomplete ce urmează după primele 180 de zile	
3	Autobuze cu capacitatea:	a) de la 9 la 24 locuri inclusiv		
			1	6
			7	24
			30	48
			90	120
			12 luni	480
		b) de peste 25 locuri		
			1	7
			7	28
			30	56
	90	140		
	12 luni	560		
4	Camioane cu/fără remorcă, tractoare rutiere cu/fără semiremorcă (a căror sarcină masică pe axă nu depășește limitele admise), cu masă totală:			
		a) de pînă la 3,5 t inclusiv		
			1	5
		7	20	

	30	40
	90	100
	12 luni	400
b) de la 3,5 la 10 t inclusiv	1	8
	7	32
	30	64
	90	160
	12 luni	640
c) de la 10 la 40 t inclusiv	1	11
	7	55
	30	112
	90	280
	12 luni	1120

Anexa nr.3

Taxa
pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate și
neînmatriculate în Republica Moldova a căror masă totală, sarcină
masică pe axă sau ale căror dimensiuni depășesc limitele admise

Nr. crt.	Obiectul impunerii	Taxa, lei
1	Eliberarea avizului preliminar și a autorizației speciale la cerere	43,2
2	Depășirea sarcinii masice pe axă admise:	
	a) pînă la 2 t inclusiv	5,5 pentru fiecare tonă depășire × km
	b) peste 2 t	11 pentru fiecare tonă depășire × km
3	Depășirea masei totale admise a autovehiculelor cu încărcătură (fără depășirea sarcinii masice pe axă)	16 pentru fiecare tonă depășire × km
4	Depășirea dimensiunilor admise, cu respectarea condițiilor pentru sarcina masică:	
	a) lățimea sau înălțimea pînă la 50 cm ori lungimea pînă la 100 cm	21,5 pentru fiecare kilometru
	b) lățimea sau înălțimea cu 50–100 cm ori lungimea cu 100–200 cm	43 pentru fiecare kilometru
	c) lățimea sau înălțimea cu 101–150 cm ori lungimea cu 201–350 cm	65 pentru fiecare kilometru
	d) lățimea sau înălțimea cu 151–200 cm ori lungimea cu 351–600 cm	86,5 pentru fiecare kilometru
	e) lățimea sau înălțimea cu 201–250 cm ori lungimea cu 601–900 cm	108 pentru fiecare kilometru
	f) lățimea sau înălțimea cu 251–300 cm ori lungimea cu 901–1200 cm	129,5 pentru fiecare kilometru
	g) lățimea sau înălțimea cu peste 301 cm ori lungimea cu peste 1201 cm	162,0 pentru fiecare kilometru
5	Recîntărirea autovehiculului sau măsurarea repetată a dimensiunilor după transpunerea încărcăturii	108 pentru o operațiune

**Taxa pentru folosirea zonei drumului public și/sau zonele de protecție
a acestuia din afara perimetrului localităților pentru efectuarea
lucrărilor de construcție și montaj**

Nr. crt.	Obiectul impunerii	Unitatea de măsură	Taxa, lei
1.	Examinarea și perfectarea documentelor, coordonarea deciziilor de proiecte și eliberarea de prescripții tehnice	1 proiect	90
2.	Invitarea specialistului la obiect	1 proiect	108
3.	Eliberarea de autorizații pentru efectuarea lucrărilor subterane de montare a comunicațiilor ingineresti:		
	a) prin metodă deschisă (de tranșee) peste drum	1 m ²	126
	b) prin metodă închisă (perforare, străpungere) pe sub drum	1 m	36
	c) de-a lungul drumurilor	1 m	18
	d) sub trotuare	1 m	27
4.	Eliberarea de autorizații pentru efectuarea lucrărilor supratere de montare a comunicațiilor ingineresti:		
	a) pe piloni de-a lungul drumurilor	1 m	18
	b) de-a lungul podurilor	1 m	72
	c) suspendate deasupra drumurilor	1 m	54
5.	Eliberarea de autorizații pentru construcția căilor de acces la drumuri, parcărilor și benzilor suplimentare	1 m ²	9
6.	Eliberarea de autorizații pentru construcția de clădiri și amenajări (cu excepția obiectivelor pentru prestarea de servicii rutiere)	1 m ²	54
7.	Efectuarea de lucrări fără autorizația organelor de administrare rutieră (fără a se lua în considerare plata pentru eliberarea autorizației)	1 obiectiv	1800

**Taxa pentru folosirea zonei drumului public
și/sau zonelor de protecție ale acestuia din afara perimetrului localităților
pentru amplasarea publicității exterioare și taxa pentru folosirea zonei
drumului public și/sau zonelor de protecție ale acestuia din afara
perimetrului localităților pentru amplasarea obiectivelor
de prestare a serviciilor rutiere**

Nr. crt.	Obiectul impunerii	Unitatea de măsură	Taxa, lei
1	Examinarea și perfectarea documentelor, coordonarea deciziilor de proiecte și eliberarea de prescripții tehnice	1 proiect	90
2	Invitarea specialistului la obiect	1 proiect	108
3	Obiective de publicitate exterioară amplasate în zona drumului public și/sau zonele de protecție ale acestuia din afara perimetrului localităților	1 m ² de suprafață publicitară	500
4	Obiective de prestare a serviciilor rutiere		

în zona drumului public și/sau zonele de protecție ale acestuia din afara perimetrului localităților:		
a) stații de alimentare cu combustibil	1 contor de evidență a combustibilului livrat	900
	1 m ² suprafață teren*	16
b) stații de deservire tehnică	1 post de prestare a serviciilor**	900
	1 m ² suprafață teren*	16
c) puncte de vulcanizare	1 punct	360
	1 m ² suprafață teren*	16
d) unități de comerț cu amănuntul, întreprinderi de alimentație publică, structuri de primire turistică cu funcții de cazare și de servire a mesei	până la 100 m ²	1800
	1 m ² suprafață teren*	16
	100 m ² și mai mult	3600
	1 m ² suprafață teren*	16
e) tarabe (puncte comerciale) amplasate în afara localităților	1 tarabă (punct)	180
	1 m ² suprafață teren*	16

* Pentru obiectivele prevăzute la pct.4, suprafața terenului supusă taxării va fi suprafața terenului proprietate publică a statului din zona drumului (delimitată și stabilită în modul prevăzut de legislație), teren folosit pentru amplasarea și funcționarea obiectivului cu toate construcțiile auxiliare, inclusiv pentru realizarea căilor de acces la drumuri, parcarilor și pentru amenajarea spațiilor verzi.

**Numărul de posturi se determină pornind de la numărul de autovehicule care pot fi deservite.

- 2 taxe reglementate de prevederile Legii fondului rutier nr. 720-XIII din 02.02.1996 - taxa pentru comercializarea gazelor naturale destinate utilizării în calitate de carburanți pentru unitățile de transport auto și taxa pentru eliberarea autorizațiilor pentru transporturi auto internaționale de mărfuri și ocazionale de călători.

Taxa pentru comercializarea gazelor naturale destinate utilizării în calitate de carburanți pentru unitățile de transport auto

Obiectul taxării	Unitatea de măsură	Taxa, în lei
Gazele naturale	m ³	0,40

Notă. Plătitorii de taxe vor prezenta organului fiscal teritorial dare de seamă către data de 20 a lunii următoare perioadei gestionare.

Redacția după modificarea operată prin Legea nr.178 din 26.07.2018

La articolul 96, litera b) se completează în final cu două liniuțe noi cu următorul cuprins:

“– 10% – la serviciile de cazare, indiferent de categoria de confort în hotel, hotel-apartament, motel, vilă turistică, bungalow, pensiune turistică, pensiune agroturistică, camping, sat de vacanță sau tabără de vacanță pentru agenții economici a căror activitate ~~operațională se constituie exclusiv din activități de cazare și alimentație publică, conform~~ secțiunii I a Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei;

– 10% – la produsele alimentare, cu excepția mărfurilor supuse accizelor, livrate de către agenții economici ~~a căror activitate operațională se constituie exclusiv~~ din activități de cazare și/sau alimentație publică, conform secțiunii I a Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei.”

Redacția cofom Legii nr.229 din 01.11.2018 (Monitorul Oficial din 30.11.2018)

La articolul 96 litera b), liniuțele a opta și a noua vor avea următorul cuprins:

“– 10% – la serviciile de cazare, indiferent de categoria de confort, în hotel, hotel-apartament, motel, vilă turistică, bungalow, pensiune turistică, pensiune agroturistică, camping, sat de vacanță sau tabără de vacanță, **prestate de către agenții economici a căror activitate se atribuie** la secțiunea I a Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei;

– 10% – la produsele alimentare, **băuturi**, cu excepția mărfurilor supuse accizelor, livrate de către agenții economici **în cadrul desfășurării activităților** de cazare și/sau alimentație publică conform secțiunii I a Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei.”
(în vigoare de la 30.11.2018)

Redacția anterioară

Redacția în vigoare la 01.01.2018

Art.103 alin.(1) p.18) „energia **electrică importată și livrată** către operatorul rețelei de transport și de sistem, operatorii rețelelor de distribuție și furnizorii energiei electrice sau **importată** de către operatorul rețelei de transport și de sistem, operatorii rețelelor de distribuție și furnizorii energiei electrice, cu excepția serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice;”

Redacția conform Legii nr.172 din 27.07.2018 (în vigoare din 24.08.2018)

„18) energia electrică **produsă pe teritoriul Republicii Moldova**, achiziționată de la producători sau importată și livrată către operatorul rețelei de transport și de sistem, operatorii rețelelor de distribuție și furnizorii energiei electrice, sau energia electrică **produsă pe teritoriul Republicii Moldova**, achiziționată de la producători sau importată de către operatorul rețelei de transport și de sistem, operatorii rețelelor de distribuție și furnizorii energiei electrice, cu excepția serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice;”

Redacția coform Legii nr.229 din 01.11.2018 (în vigoare din 30.11.2018)

La articolul 103 alineatul (1), punctul 18) va avea următorul cuprins:

“18) energia electrică importată și livrată către operatorul rețelei de transport și de sistem, operatorii rețelelor de distribuție și furnizorii energiei electrice și energia electrică importată de operatorul rețelei de transport și de sistem, de operatorii rețelelor de distribuție și furnizorii energiei electrice, cu excepția serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice;”.

(în vigoare de la 01.11.2018)

Redacția anterioară	Redacția cofom Legii nr.229 din 01.11.2018 (în vigoare din 30.11.2018)
<p>Redacția în vigoare la 01.01.2018 (abrogată prin Legea nr.172 din 27.07.2018)</p> <p>(2¹) La livrarea energiei electrice către operatorii rețelelor de distribuție și furnizorii energiei electrice, producătorul, în baza informației prezentate de furnizorii energiei electrice, eliberează factura fiscală cu divizarea volumelor în funcție de cota T.V.A. aplicată.</p> <p>Art.117</p> <p>(1²) La efectuarea livrării impozabile în cadrul achizițiilor publice pe teritoriul țării, subiectul impozabil este obligat să prezinte cumpărătorului (beneficiarului) pentru livrarea în cauză factura fiscală electronică (e-factura), eliberată în modul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat.</p> <p><i>[Alin.(1²) art.117 introdus prin Legea nr.288 din 15.12.2017, în vigoare 01.01.2019]</i></p>	<p>Articolul 117¹ se completează cu alineatul (2³) cu următorul cuprins:</p> <p>“(2³) La livrarea energiei electrice către operatorii rețelelor de distribuție și furnizorii energiei electrice, producătorul, în baza informației prezentate de furnizorii energiei electrice, eliberează factura fiscală cu divizarea volumului de energie electrică în funcție de cota T.V.A. aplicată.” (în vigoare de la 01.11.2018)</p> <p>Articolul 117 se completează cu alineatul (1²) cu următorul cuprins:</p> <p>“(1²) Începînd cu 1 iulie 2019, la efectuarea livrării impozabile în cadrul achizițiilor publice pe teritoriul țării, subiectul impozabil este obligat să prezinte cumpărătorului (beneficiarului) pentru livrarea respectivă factura fiscală electronică (e-factura). Prevederile prezentului alineat nu se aplică pentru livrările de energie electrică, de energie termică, de gaz natural, pentru serviciile de comunicații electronice și serviciile comunale.”</p> <p>(în vigoare de la 30.11.2018)</p>

<p>Modificare conform Legii nr.178 (în vigoare din 01.10.2018) Legea pentru punerea în aplicare a titlului III din Codul fiscal Art.4 alin.(6) (6) Livrarea de mărfuri persoanelor juridice și fizice rezidente care se află pe teritoriul Republicii Moldova și care au relații fiscale cu sistemul ei bugetar de către persoanele juridice și fizice rezidente care se află pe teritoriul Republicii Moldova și care nu au relații fiscale cu sistemul ei bugetar este supusă T.V.A. conform art.96 lit.a), lit.b) prima liniuță, art.103 și 104 din titlul III al Codului fiscal .</p>	<p>(Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: b) cote reduse în mărime de: - 8% – la pâinea și produsele de panificație (190120000, 190540, 190590300, 190590600, 190590900), la laptele și produsele lactate (0401, 0402, 0403, 0405, 040610200), livrate pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepția produselor alimentare pentru copii care sînt scutite de T.V.A. în conformitate cu art.103 alin.(1) pct.2); - 8% – la medicamentele de la pozițiile tarifare 3001–3004, atît indicate în Nomenclatorul de stat de medicamente, cit și autorizate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, la alcoolul etilic nednaturat de la pozițiile tarifare 220710000 și 220890910, destinat producerii farmaceutice și utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de Guvern, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum și medicamentele preparate în farmacii conform prescripțiilor magistrale, cu conținut de ingrediente (substanțe medicamentoase) autorizate; - 8% – la mărfurile, importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, de la pozițiile tarifare 3005, 300610, 300620000, 300630000, 300640000, 300660000, 300670000, 370790, 380894, 382100000, 382200000, 4014, 401511000, 481890100, 900110900, 900130000, 900140, 900150, 901831, 901832, 901839000; - 8% – la gazele naturale și gazele lichefiate de la poziția tarifară 2711, atît la cele importate, cit și la cele livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum și la serviciile de transport și de distribuție a gazelor naturale; - 8% – la producția din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie și horticultură în formă naturală, produsă, importată și/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, de la pozițiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, ex.0105 – pui vii de reproducție, 060210, 060220, 0701, 07020000, 0703, 0704, 0705, 0706, 070700, 0708, 070920000, 070930000, 070940000, 070951000, 070959100, 070959300, 070960, 070970000, 070993100, 070999100, 070999400, 070999500, 070999600, ex. 070999900 – mărar și pătrunjel, 0713, 071420100, 080231000, 080610, 080711000, 080719000, 080810, 080830, 080840000, 0809, 08101000, 081020, 081030, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, ex.121291 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214; - 8% – la zahărul din sfeclă de zahăr, produs, importat și/sau livrat pe teritoriul Republicii Moldova; - 8% – la biocombustibilul solid destinat producerii energiei electrice, energiei termice și apei calde livrat pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv la materia primă livrată în scopul producerii biocombustibilului solid, sub formă de produse din activitatea agricolă și silvică, reziduuri vegetale agricole și forestiere, reziduuri vegetale provenite din industria alimentară, reziduuri de lemn, precum și la energia termică produsă din biocombustibil solid, livrată instituțiilor publice; - 10% – la serviciile de cazare, indiferent de categoria de confort în hotel, hotel-apartament, motel, vilă turistică, bungalow, pensiune turistică, pensiune agroturistică, camping, sat de vacanță sau tabără de vacanță pentru agenții economici a căror activitate operațională se constituie exclusiv din activități de cazare și alimentație publică, conform secțiunii I a Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei; - 10% – la produsele alimentare, cu excepția mărfurilor supuse accizelor, livrate de către agenții economici a căror activitate operațională se constituie exclusiv din activități de cazare și/sau alimentație publică, conform secțiunii I a Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei.)</p>
---	--

Legea pentru punerea în aplicare a titlului III din Codul fiscal
Art.4 alin.(13⁵)

Mărfurile, utilajele, echipamentele, mobilierul, lucrările și serviciile destinate reparației clădirii Parlamentului de pe bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt nr.105, municipiul Chișinău, pentru anii 2016–2017:

- a) *se vor livra pe teritoriul* Republicii Moldova cu scutirea de taxa pe valoarea adăugată cu drept de deducere;
- b) se vor importa cu aplicarea scutirii de taxa pe valoarea adăugată fără drept de deducere.

Modificare conform Legii nr.69 din 26.04.2018 (în vigoare din 18.05.2018)

“(13⁵) Mărfurile, utilajele, echipamentele, mobilierul, lucrările și serviciile destinate reparației clădirii Parlamentului de pe bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt nr.105, municipiul Chișinău, pentru anul 2018 *se importă* cu aplicarea scutirii de T.V.A. fără drept de deducere.”

Modificări operate prin Legea nr.172 din 27.07.2018 (în vigoare din
24.08.2018)

Redacția precedentă	Conform modificărilor
<p>Art.93 p.3) <i>Livrare de mărfuri</i> – transmitere a dreptului de proprietate asupra mărfurilor prin comercializarea lor, schimb, transmitere gratuită, transmitere cu plată parțială, împrumutul bunurilor fungibile, ...</p>	<p>La articolul 95, alineatul (2) se completează cu litera f) cu următorul cuprins: “f) livrarea bunurilor materiale fungibile în procesul de înprospătare și înlocuire a acestora conform prevederilor Legii nr.589/1995 privind rezervele materiale de stat și de mobilizare.”</p>
<p>Art.102(5) Deducerea sumei T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pe valorile materiale, serviciile procurate care sînt folosite pentru efectuarea livrărilor ce nu constituie obiecte impozabile cu T.V.A. în conformitate cu art.95 alin.(2) lit.c) și d) se efectuează similar livrărilor impozabile. Suma T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pe valorile materiale, serviciile procurate care sînt folosite pentru efectuarea livrărilor ce nu constituie obiecte impozabile cu T.V.A. în conformitate cu art.95 alin.(2) lit.a) și b) nu se deduce și se raportează la costuri sau la cheltuieli.</p>	<p>(5) Deducerea sumei T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pe valorile materiale, serviciile procurate care sînt folosite pentru efectuarea livrărilor ce nu constituie obiecte impozabile cu T.V.A. în conformitate cu art.95 alin.(2) lit.c), d) și f) se efectuează similar livrărilor impozabile. Suma T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pe valorile materiale, serviciile procurate care sînt folosite pentru efectuarea livrărilor ce nu constituie obiecte impozabile cu T.V.A. în conformitate cu art.95 alin.(2) lit.a) și b) nu se deduce și se raportează la costuri sau la cheltuieli.</p>
<p>(2) Nu constituie obiecte impozabile:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) livrarea mărfurilor, serviciilor efectuată în interiorul zonei economice libere sau în cadrul regimului de antrepozit vamal; b) venitul sub formă de dobîndă obținut de către locator în baza unui contract de leasing; c) livrarea de mărfuri și servicii efectuată cu titlu gratuit în scopuri de publicitate și/sau de promovare a vânzărilor în mărime anuală de 0,5% din venitul din vânzări obținut pe parcursul anului precedent anului în care se efectuează această livrare, iar pentru întreprinderile nou-create pe parcursul anului, în mărime lunară de 0,5% din venitul din vânzări obținut în luna precedentă, cu ajustarea la sfîrșit de an a sumei respective; d) transmiterea proprietății în cadrul reorganizării agentului economic; e) valoarea nominală a tichetelor de masă percepută de către operatori și de către unitățile comerciale/de alimentație publică, cu excepția valorii serviciilor prestate de către operatori unităților comerciale/de alimentație publică și angajatorilor în condițiile Legii nr.166/2017 cu privire la tichetele de masă; f) livrarea bunurilor materiale fungibile în procesul de înprospătare și înlocuire a acestora conform prevederilor Legii nr.589/1995 privind rezervele materiale de stat și de mobilizare. 	

Modificări operate prin Legea nr.172 din 27.07.2018 (în vigoare din
24.08.2018)

Redacția precedentă	Conform modificărilor
<p>(6) Se scutește de T.V.A. fără drept de deducere plasarea și comercializarea mărfurilor în magazinele duty-free.</p>	<p>(6) Se scutește de T.V.A. fără drept de deducere plasarea și comercializarea mărfurilor în magazinele, barurile și restaurantele duty-free.</p>
<p>(9⁴) Se scutesc de T.V.A fără drept de deducere deșeurile și reziduurile de metale feroase și neferoase, reziduurile industriale care conțin metale sau aliaje ale acestora procurate pe teritoriul Republicii Moldova de către subiecții impozabili licențiați și utilizate nemijlocit în activitatea lor de întreprinzător în Republica Moldova, precum și deșeurile și reziduurile de hârtie și de carton, de cauciuc, de plastic și de sticlă (cioburi de sticlă) procurate pe teritoriul Republicii Moldova de către subiecții impozabili și utilizate nemijlocit în activitatea lor de întreprinzător în Republica Moldova.</p>	<p>(9⁴) Se scutesc de T.V.A fără drept de deducere deșeurile și reziduurile de metale feroase și neferoase, reziduurile industriale care conțin metale sau aliaje ale acestora importate și/sau procurate pe teritoriul Republicii Moldova de către subiecții impozabili licențiați și utilizate nemijlocit în activitatea lor de întreprinzător în Republica Moldova, precum și deșeurile și reziduurile de hârtie și de carton, de cauciuc, de plastic și de sticlă (cioburi de sticlă) procurate pe teritoriul Republicii Moldova de către subiecții impozabili și utilizate nemijlocit în activitatea lor de întreprinzător în Republica Moldova.</p>

Modificări operate prin Legea nr.172 din 27.07.2018 (în vigoare din
24.08.2018)

Redacția precedentă	Conform modificărilor
<p>271012310 – Benzine pentru aviație 271012700 - Benzină tip “jet fuel” 271019210 - Jet fuel 271012410 - Benzină Cu cifra octanică (COR) sub 95 271012590 – Cu cifra octanică (COR) de minimum 98 271019430 – Motorină: 271020110–271020190 Motorină</p>	<p>articolul se completează cu alineatul (9¹⁰) cu următorul cuprins: “(9¹⁰) Se scutește de T.V.A. fără drept de deducere importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 și 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri, precum și importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012410–271012590, 271019430–271019480, 271020110–271020190 și comercializarea ulterioară a acestora în zona de control vamal, destinate aprovizionării la ieșirea din țară, în limitele capacității rezervorului mijlocului de transport.”</p>
<p>Art.104 h) mărfurile livrate în magazinele duty-free;</p>	<p>h) mărfurile livrate în magazinele, barurile și restaurantele duty-free</p>

Modificări operate prin Legea nr.172 din 27.07.2018 (în vigoare din
24.08.2018)

Redacția precedentă	Conform modificărilor
<p>(7) În cazul livrării de mărfuri și servicii în cadrul unui contract de arendă, locațiune, uzufruct, leasing (financiar sau operațional), data livrării se consideră data specificată în contract pentru efectuarea plății. În cazul încasării plății în avans, data livrării se consideră data încasării avansului.</p>	<p>(7) În cazul livrării de mărfuri și servicii în cadrul unui contract de leasing (financiar sau operațional), data livrării se consideră data specificată în contract pentru efectuarea plății. În cazul încasării plății în avans, data livrării se consideră data încasării avansului.</p>
<p>Art.108 (6) Dacă mărfurile, serviciile sînt livrate regulat pe parcursul unei anumite perioade de timp stipulate în contract, data livrării se consideră data eliberării facturii fiscale sau data primirii fiecărei plăți regulate, în dependență de ce are loc mai înainte.</p>	<p>(6) La efectuarea livrărilor regulate de mărfuri și servicii (energie electrică, termică, apă, gaz, arendă, locațiune, uzufruct etc.) pe parcursul unei anumite perioade de timp stipulate în contract, data livrării se consideră data predării mărfurilor, a prestării serviciului sau data primirii fiecărei plăți regulate, în funcție de ce are loc mai înainte.</p>

Modificări operate prin Legea nr.302 din 30.11.2018 (în vigoare din 12.12.2018)

Redacția precedentă	Conform modificărilor
<p>Articolul 117¹. Cazuri speciale de eliberare a facturilor fiscale</p> <p>(1) La efectuarea livrărilor de mărfuri, în cazul în care acestea se transportă, data eliberării facturii fiscale este data la care începe transportul lor.</p>	<p>Articolul 117¹. Cazuri speciale de eliberare a facturilor fiscale</p> <p>(1) La efectuarea livrărilor de mărfuri, în cazul în care acestea se transportă, data eliberării facturii fiscale este data la care începe transportul lor, cu excepția cazurilor specificate la alin.(11) și (13).</p>
<p>(11) În cazul în care valoarea impozabilă a livrării impozabile de mărfuri se formează în momentul primirii acestora de către cumpărător ca rezultat al determinării calității, masei și calităților lor de consum, la expedierea mărfurilor se eliberează factura fiscală fără completarea indicatorilor obligatorii care, la momentul expedierii mărfurilor, nu sînt indicați. După stabilirea valorii impozabile pe livrarea în cauză, în baza documentelor confirmative despre recepționarea mărfurilor, furnizorul prezintă cumpărătorului factura fiscală, în care se vor reflecta numerele și seriile facturilor fiscale și informația despre livrările efectuate. La efectuarea multiplă a unor astfel de livrări în decursul unei luni, furnizorul, în baza facturilor fiscale, eliberează nu mai puțin de două ori pe lună factura fiscală pe valoarea livrărilor efectuate.</p>	<p>(11) În cazul în care valoarea impozabilă a livrării impozabile de mărfuri se formează în momentul primirii acestora de către cumpărător ca rezultat al determinării calității, masei și calităților de consum ale mărfurilor, la expedierea acestora se eliberează factura fiscală/avizul de însoțire a mărfurilor fără completarea indicatorilor obligatorii care, la momentul expedierii mărfurilor, nu sînt indicați. După stabilirea valorii impozabile a livrării respective, în baza avizului de însoțire a mărfurilor, furnizorul prezintă cumpărătorului factura fiscală, în care se reflectă numerele și seriile avizelor de însoțire a mărfurilor, și informația despre livrările efectuate. La efectuarea multiplă a unor astfel de livrări în decursul unei luni, furnizorul, în baza avizelor de însoțire a mărfurilor, eliberează cel puțin o dată pe lună factura fiscală pe valoarea livrărilor efectuate.</p>
<p>(13) La transportarea mărfurilor, furnizorul are dreptul să emită avize de însoțire a mărfurilor. În cazul în care furnizorul emite avize de însoțire a mărfurilor, acesta eliberează factura fiscală în baza avizelor emise, pînă la sfîrșitul perioadei fiscale în care au fost emise avizele respective.</p>	

Particularitățile calculării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în anul 2019. Răspunderea contribuabililor pentru încălcările comise la calcularea, achitarea și declararea primelor menționate.

Actele legislative, care reglementează modul de calculare și achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală:

Legea cu privire la asigurarea medicală nr.1585-XIII din 27.02.1998;

Legea cu privire la mărirea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare de asistență medicală nr.1593-XV din 26.12.2002, cu modificările și completările operate;

Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2019 nr.301 din 30.11.2018 (*Monitorul Oficial nr.504-511 din 22.12.2018*).

Categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală

Categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense se stabilesc în **anexa nr.1** la Legea nr. 1593-XV din 26.12.2002.

Prin derogare de la prevederile alin.(1), angajatorii rezidenți ai parcurilor pentru tehnologia informației și angajații acestora nu vor achita primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală pentru veniturile salariale obținute în baza legislației muncii și actelor normative ce conțin norme ale dreptului muncii. Asigurarea medicală a acestor angajați se va realiza din contul sumelor repartizate la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală din încasările impozitului unic achitat de rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației conform Legii nr.77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației. Pentru alte venituri ale angajaților și/sau ale persoanelor fizice, altele decât cele angajate prin contract individual de muncă, obținute de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală se vor calcula în modul general stabilit.

Prin derogare de la prevederile alin.(1), angajatorii din domeniul transportului rutier de persoane în regim de taxi care plătesc angajatului conducător auto ce efectuează transport rutier de persoane în regim de taxi salariu (inclusiv primele și facilitățile acordate) sînt obligați să calculeze și să achite lunar, pînă la data de 25 a lunii premergătoare celei de gestiune, pentru fiecare angajat, a cîte 1/12 din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, stabilită de legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul de gestiune.

Categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual, se stabilesc în **anexa nr.2** la Legea nominalizată.

Baza de calcul și tariful stabilit pentru calcularea primelor

Conform **art.6** din Legea cu privire la mărirea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare de asistență medicală nr.1593-XV din 26.12.2002 baza de calcul a primelor de asigurare de asistență medicală, pentru plătitorii stabiliți în anexa nr.1 la legea menționată este salariul și alte recompense.

În conformitate cu art.3 din Legea nr.1593-XV din 26.12.2002 prin noțiunea „*alte recompense*” se subînțelege orice altă sumă decît salariul, plătită de angajator în folosul angajatului său, precum și alte drepturi și venituri plătite persoanelor fizice, cu excepția drepturilor și veniturilor, prevăzute la **art. 20, 89, 90, 90¹ din Codul fiscal**, la care nu se calculează prime de asigurare obligatorie de asistență medicală.

- Conform art.4 (1) din Legea fondurilor de asigurare de asistență medicală pe anul 2018 pentru angajatori și pentru angajați este stabilit tariful respectiv în mărime de **4,5%**.
- Suma fixă, în mărime de **4056 lei**, conform art.4 alin. (2) din Legea fondurilor, urmează a o achita persoanele specificate în anexa nr.2 din Legea nr.1593-XV din 26.12.2002.
- Persoanele fizice prevăzute la pct.1 lit.a) din anexa nr.2 la Legea nr.1593/2002 care achită, în termenul stabilit la art.22 alin.(1) din legea menționată, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă beneficiază de o **reducere de 75%** din suma stabilită la alin.(2) din prezentul articol dacă acestea nu fac parte concomitent din categoriile de plătitori prevăzute la pct.1 lit.b)–e) și la pct.2 din anexa nr.2 la legea menționată.
- Persoanele fizice prevăzute la pct.1 lit.d¹) din anexa nr.2 la Legea nr.1593/2002 care achită, în termenul stabilit la art.22 alin.(1) din legea menționată, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă beneficiază de o **reducere de 60%** din suma stabilită la alin.(2) din prezentul articol dacă acestea nu fac parte concomitent din categoriile de plătitori prevăzute la pct.1 lit.b)–e) și la pct.2 din anexa nr.2 la legea menționată.
- Persoanele fizice prevăzute la pct.1 lit.b)–e), pct.3 și pct.4 din anexa nr.2 la Legea nr.1593/2002, precum și cetățenii Republicii Moldova care nu fac parte din categoriile de plătitori prevăzute în legea menționată, care achită, în termenul stabilit la art.22 alin.(1) din legea menționată, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă beneficiază de o **reducere de 50%** din suma stabilită la alin.(2) din prezentul articol.
- Persoanele fizice prevăzute la pct.2 din anexa nr.2 la Legea nr.1593/2002 achită integral prima de asigurare obligatorie de asistență medicală, calculată în sumă fixă, în mărimea stabilită la alin.(2) din prezentul articol.
- 7) Cetățenii Republicii Moldova care nu fac parte din categoriile de plătitori prevăzute în Legea nr.1593/2002 și care, după termenul stabilit la art.22 alin.(1) din legea menționată, fac dovada aflării peste hotarele Republicii Moldova o perioadă mai mare de 183 de zile calendaristice în cursul anului bugetar obțin statutul de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală după achitarea integrală a primei de asigurare, în mărimea stabilită la alin.(2) din prezentul articol

A fost modificat termenul de achitare a primelor calculate din salariu și alte recompense.

Astfel, potrivit prevederilor art.12 și art.20 din Legea nr.1593-XV din 26.02.2002 entitățile sunt obligate să achite primele menționate pînă la data de **25 a lunii următoare celei de gestiune în care au fost efectuate plățile.**

Articolul 23 din Legea nr.1593 din 26.12.2002 a fost completat cu două alineate (alin.(3) și (4)) cu următoarea redacție:

- (3) Persoanele fizice, incluse la începutul anului de gestiune în una dintre categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr. 2, care confirmă achitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru anul respectiv nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală din alte drepturi și venituri obținute pentru perioada respectivă;
- Persoanele fizice care, concomitent, fac parte din categoriile de persoane neangajate, asigurate de Guvern, indicate la art. 4 alin. (4) lit. i) și j) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și din categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, prevăzute la pct. 1 lit. a), b) și d) din anexa nr. 2 la prezenta lege, nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, de asemenea nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală din alte drepturi și venituri obținute pentru perioada respectivă.
- Primele de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de străinii specificați la art.2 alin.(1) lit.a)–f) din Legea nr.274 din 27 decembrie 2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova, încadrați în muncă în Republica Moldova în baza unui contract individual de muncă, de străinii titulari ai dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova, precum și de beneficiarii de protecție internațională, se calculează în modul prevăzut pentru categoriile corespunzătoare de cetățeni ai Republicii Moldova, dacă tratatele internaționale nu prevăd altfel (Art.10. alin.(1)).

Modul de declarare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în anul 2019.

Potrivit prevederilor **art.26** alin.(1) (*în redacțiamodificată de la 1 ianuarie 2018*) categoriile de plătitori prevăzute la pct. 1 și 3 din anexa nr. 1, care au obligații privind achitarea primelor în perioada de gestiune, **prezintă lunar Serviciului Fiscal de Stat, pînă la data de 25 a lunii imediat următoare lunii de gestiune**, darea de seamă privind impozitul pe venit, privind primele de asigurare obligatorie de asistență medicală reținute și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii calculate, conform modelului aprobat de Ministerul Finanțelor. Formularul Dării de seamă (Forma IPC18) este aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.126 din 4.10.2017, precum Darea de seamă Forma TAXI18, formular aprobat prin Ordinul MF nr.154 din 12.09.2018.

Darea de seamă menționată se prezintă utilizând, în mod obligatoriu, metode automatizate de raportare electronică, în condițiile stipulate la art.187 alin.(2¹) din Codul fiscal.

Modul de corectare a erorilor pînă la controlul fiscal

În conformitate cu prevederile alin.(3) al art.26 din Legea 1593-XV din 26.12.2002 contribuabilii care au depistat că Darea de seamă (Forma IPC18) conține o eroare sau o

omisiune au dreptul să prezinte un raport corectat în modul prevăzut de **art.188** din Codul fiscal, cu aplicarea, după caz, a majorării de întârziere pentru perioada respectivă.

Răspunderea contribuabililor pentru încălcările comise la calcularea, achitarea și declararea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală

Răspunderea financiară este stabilită în **art.29** din Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare de asistență medicală.

Astfel, potrivit alin.(1) **art.29**, diminuarea cuantumului primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală prin neprezentarea sau prezentarea către Serviciul Fiscal de Stat a unei dări de seamă fiscale cu informații sau date neveridice atrage răspunderea contribuabililor conform titlului V din Codul fiscal.

Pe lângă amenda aplicată conform alin.(1), de la plătitori se va percepe suma primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, calculată din suma cu care a fost diminuat fondul de retribuire a muncii și alte recompense ori suma cu care au fost diminuate primele de asigurare obligatorie de asistență medicală, și se va calcula penalitate pentru nevirarea în termen a acestei sume la contul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

Conform **art.30 alin.(1)** din Legea menționată neachitarea în termen a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală atrage după sine calcularea unei majorări de întârziere în proporție de 0,1% din suma datoriei pentru fiecare zi de întârziere.

Majorarea de întârziere nu se va calcula pentru perioada aflării la examinare a documentelor privind transferul primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală de la un cont la altul.

**Unele aspecte ce țin de calcularea contribuțiilor de asigurări sociale în anul 2019.
Măsurile de răspundere pentru încălcările comise la calcularea și achitarea acestora.**

Actele legislative, care reglementează calcularea și plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat sunt:

- Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489-XIV din 08.07.1999;
- Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2019 nr.300 din 30.11.2018 (*M.O. nr.504-511, din 22 decembrie 2018*)

Plătitorii contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat și cotele de contribuții de asigurări sociale.

În sistemul public sînt contribuabili, după caz:

- a) asigurații care datorează contribuții individuale de asigurări sociale;
- b) angajatorii;
- b¹) angajatorii din domeniul transportului rutier de persoane în regim de taxi;
- c) persoanele juridice asimilate, în condițiile prezentei legi, angajatorului, la care își desfășoară activitatea asigurații prevăzuți la art.4 pct.2);
- c¹) persoanele care exercită independent profesiunea de medic în una dintre formele de organizare a activității profesionale prevăzute de Legea ocrotirii sănătății nr.411/1995;
- d) persoanele care încheie contract de asigurare;
- e) persoanele care își desfășoară activitatea, în bază de contract individual de muncă, la angajatorii care nu sînt înregistrați în calitate de rezidenți în Republica Moldova;
- f) rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației care au calitatea de angajatori

Plătitorii de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat, inclusiv cei finanțați de la bugetul public național, sînt obligați să calculeze și să vireze, în mărimea cuvenită și în termenele stabilite **în anexa nr.1 la Legea nr.489/1999** privind sistemul public de asigurări sociale, contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii la bugetul asigurărilor sociale de stat, aferente salariilor calculate și altor recompense (art.3 alin.(1) Legea 300/2018).

- ✓ **sector privat** – persoane fizice și juridice de drept privat ce se constituie în baza hotărîrii acestora, pe care o dotează potrivit scopului preconizat și care include, dar fără a se limita la acestea, următoarele forme: societate comercială, cooperative, întreprinderi de stat și municipale, organizații necomerciale.

✓

recompensă – orice sumă, alta decît salariul, plătită de angajator în folosul persoanelor angajate prin contract individual de muncă, al persoanelor aflate în raporturi de serviciu în bază de act administrativ ori prin alte tipuri de contracte civile în vederea executării de lucrări sau prestării de servicii, inclusiv drepturile în natură reglementate prin acte normative sau contract colectiv de muncă, cu excepția drepturilor și veniturilor din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii;

- ✓ tariful pentru calcularea contribuției individuale de asigurări sociale constituie **6%**;
Contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii (taxa fixă anuală)

calculată pentru plătitorii specificați la pct.1.7–1.9 din anexa nr.1 la Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale se stabilește în mărime de 9456 de lei.

- ✓ Contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii (taxa fixă anuală) calculată, în bază de contract individual încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale, pentru plătitori și în condițiile specificate la pct.1.10 din anexa nr.1 la Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale se stabilește în mărime de 2412 lei.

Tipuri de drepturi și de venituri din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii sunt stabilite în anexa nr.3 la Legea 489/1999.

Prezentarea Declarațiilor privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii (Forma BASS și Forma BASS (an))

(1) Declarația privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și declarația privind evidența nominală a asiguraților sînt parte componentă a dării de seamă privind reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate, care se completează în modul și în forma stabilite de către Ministerul Finanțelor, se prezintă de plătitorii de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat Serviciului Fiscal de Stat, pe suport de hîrtie sau utilizînd metode automatizate de raportare electronică cu aplicarea semnăturii digitale, după cum urmează:

a) angajatorii, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare – lunar, pînă la data **de 25 a lunii următoare celei de gestiune, iar în cazul lichidării** – în termen de cel mult 10 zile de la data aprobării bilanțului de lichidare;

b) persoanele fizice: întreprinzători individuali, mediatori, notari, avocați, executori judecătorești, administratori autorizați, care au obținut dreptul de a desfășura activitate în modul stabilit de lege, indiferent de forma juridică de organizare, persoane fizice care desfășoară activități independente în domeniul comerțului cu amănuntul, cu excepția comerțului cu mărfuri supuse accizelor, care nu au persoane angajate prin contract individual de muncă – **o dată pe an, pînă la data de 15 ianuarie a anului următor celui de gestiune;**

c) declarația corectată – **în modul stabilit la art.188 din Codul fiscal nr.1163/1997;**

d) declarațiile menționate în prezentul alineat se prezintă de plătitorii contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat Serviciului Fiscal de Stat în termenele stabilite la lit.a)–c) pentru perioadele începînd cu 1 ianuarie 2018, iar pentru perioadele anterioare se prezintă în modul stabilit de legile bugetului asigurărilor sociale de stat anuale aferente perioadelor în cauză.”

- ✓ *Rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației sînt obligați să prezinte darea de seamă privind impozitul pe venit, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală reținute și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii calculate pînă la data de 25 a lunii următoare celei de gestiune, conform modului stabilit de către Ministerul Finanțelor.*

Sancțiunile financiare

Neplata în termen a contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii atrage după sine calcularea unei **majorări de întîrziere de 0,1%** din suma datoriei pentru fiecare zi de întîrziere, inclusiv pentru ziua de transfer al sumei datorate. Calcularea majorării de întîrziere se efectuează de

către Casa Națională de Asigurări Sociale, fără emiterea unei decizii speciale. Calcularea majorărilor de întârziere pentru contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii calculate în urma controlului fiscal se efectuează de către Serviciul Fiscal de Stat (*art.7 alin.(1) din Legea nr.300/2018*).

Majorări de întârziere (penalități) nu se vor calcula plătitorilor în cazul în care:

a) au depus documentele pentru transferul, de pe un cont pe altul, al sumelor plătite în cadrul bugetului asigurărilor sociale de stat – pentru perioada de la data achitării și pînă la data transferului efectiv, în limitele sumei achitate;

b) au depus la Serviciul Fiscal de Stat cerere pentru compensarea datoriilor față de bugetul asigurărilor sociale de stat din contul restituirii T.V.A. sau al accizelor – pentru perioada de la data înregistrării cererii și pînă la data transferului efectiv;

c) sumele obligațiilor față de bugetul asigurărilor sociale de stat au fost stinse prin scădere și luate la evidență specială în baza deciziei Serviciului Fiscal de Stat;

d) au depus documentele pentru transferul sumelor plătite din contul unui buget (bugetul de stat, bugetul local și fondurile obligatorii de asistență medicală) la contul bugetului asigurărilor sociale de stat – pentru perioada de la data intrării documentelor la organul respectiv și pînă la data transferului efectiv.

*Pentru angajatorii din agricultură, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, majorarea de întârziere pentru neplata în termenele stabilite la pct.1.6 din anexa nr.1 la Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate pentru anul 2019 se va aplica cu **începere de la 1 noiembrie 2019**.*

Diminuarea cuantumului contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii stabilite în sumă fixă se sancționează cu o amendă egală cu suma cu care a fost diminuat cuantumul.

Diminuarea cuantumului contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, stabilite în cotă procentuală, prin neprezentarea sau prezentarea către Serviciul Fiscal de Stat a unei dări de seamă fiscale cu informații sau date neveridice atrage răspunderea contribuabililor conform titlului V din Codul fiscal.

Cuantumul contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii se estimează prin metode și din alte surse indirecte, în conformitate cu prevederile Codului fiscal.

Pe lângă amenda aplicată conform alin.(4) și (5), de la plătitori se va percepe suma cu care au fost diminuate contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii ori suma contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate la suma cu care a fost diminuată baza de calcul și se vor calcula majorări de întârziere pentru nevirarea în termen la bugetul asigurărilor sociale de stat a sumei respective.

Sumele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii încasate de angajații Serviciului Fiscal de Stat specificate la alin.(7) se distribuie pe conturile individuale ale persoanelor asigurate. Informația cu privire la descifrarea sumelor recalculat se prezintă de către plătitorii de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat **în termen de 30 de zile calendaristice de la data emiterii deciziei asupra cazului de încălcare a legislației, în modul stabilit de Ministerul Finanțelor**

Tipuri de drepturi și de venituri din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii

Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii (inclusiv contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorie de 6% din salariu și din alte drepturi plătite de angajator angajatului) nu se calculează din următoarele drepturi și venituri:

1) ajutorul material în caz de calamitate naturală și în alte circumstanțe excepționale, acordat prin hotărâre de Guvern sau prin decizia autorității administrației publice locale, din Fondul de susținere a populației;

2) **cheltuielile pentru transportul, hrana angajaților și studiile profesionale/de perfecționare profesională, suportate și organizate de către angajator în modul stabilit de către Guvern;**

3) sumele **compensatorii (cheltuielile de deplasare în interes de serviciu**, compensarea prejudiciului cauzat angajaților prin mutilare sau prin altă vătămare a sănătății în procesul muncii), cu excepția compensației pentru concediul nefolosit în caz de concediere;

4) indemnizațiile plătite conform art.24 alin.(3) din Legea nr.768/2000 privind statutul alesului local;

5) sumele de compensare a salariului neachitat în termenul stabilit, acordate conform Hotărârii Guvernului nr.535/2003 privind aprobarea Modulului de calculare și de plată a sumei de compensare a pierderii unei părți din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de achitare a acestuia;

6) sumele primite de către angajații cetățeni ai Republicii Moldova din realizarea proiectelor de asistență tehnică finanțate de către donatorii externi, în cazul în care acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte prevăd scutirea de plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii;

7) sumele primite de persoanele asigurate pentru asigurările benevole;

8) **indemnizația de eliberare din serviciu în mărimile indicate la art.186 din Codul muncii** al Republicii Moldova nr.154/2003 și la art.42 alin.(6) din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, plătită conform legislației;

9) indemnizația acordată militarilor care îndeplinesc serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și ale sistemului penitenciar, ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor de securitate a statului și ai Centrului Național Anticorupție la eliberarea din serviciu în conformitate cu art.19 alin.(3) și (5) din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, art.47 din Legea nr.134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, art.49 alin.(2) și art.67 alin.(3), (4) și (8) din Legea nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, art.55 alin.(1) din Legea nr.300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, art.54 din Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art.51 din Legea nr.283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră, art.39 din Legea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență nr.93/2007 și art.35 din Legea nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție;

10) indemnizațiile prevăzute la art.17 din Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și la art.21 din Legea nr.80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică;

11) **sumele pentru îmbrăcămintea și încălțămîntea de protecție și pentru alte mijloace de protecție individuală, pentru lapte și hrană curativ-dietetică, sumele pentru plata biletelor în sanatorii, în casele de odihnă și în instituțiile de întremare pentru copii;**

12) sumele ce constituie **valoarea cadourilor (premiilor în obiecte)** primite de către angajați sau de către foștii angajați la locul de muncă de bază, precum și sumele ce constituie valoarea premiilor în obiecte și sumele recompenselor bănești primite la concursuri și competiții;

13) bursele elevilor, studenților și ale persoanelor care urmează studii postuniversitare, înscrise pentru studiile la zi, stabilite conform legislației, precum și bursele de merit, de studii și sociale, așa cum sînt definite de legislație, acordate persoanelor care urmează studii postuniversitare;

14) **sumele plătite elevilor din școlile profesionale polivalente, din școlile de meserii, școlile medii de cultură generală și din colegii pentru lucrările executate de ei;**

15) sumele plătite pentru compensarea cheltuielilor de călătorie, de transport al bunurilor și de închiriere a locuinței în caz de transfer sau de trecere în interes de serviciu în altă localitate;

16) retribuirea muncii efectuate în afara orelor de program, virată la bugetul respectiv sau la fondurile de binefacere;

17) indemnizația plătită tinerilor specialiști din contul plătitorului de contribuții pentru concediul acordat după absolvirea instituției de învățământ superior, mediu de specialitate sau secundar profesional;

18) indemnizația unică acordată tinerilor specialiști la angajare, conform Hotărârii Guvernului nr.321/1998 cu privire la majorarea salariilor angajaților din sfera bugetară;

19) **indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă;**

20) toate tipurile de prestații sociale plătite beneficiarilor de la bugetele componente ale bugetului public național;

21) veniturile din gestionarea proprietății (**dividende, procente, drepturi la cotele de participare**);

22) câștigurile din obligațiunile împrumuturilor de stat și sumele primite la stingerea obligațiilor;

23) câștigurile la loteriile desfășurate în modul și în condițiile stabilite de către Guvern;

24) plățile compensatorii pentru donarea de sânge conform Hotărârii Guvernului nr.1240/2006 cu privire la aprobarea normelor de asigurare cu produse alimentare, medicamente și consumabile a bolnavilor (maturi și copii), precum și a normelor de compensare a donatorilor de sânge și componente sangvine și alimentația lor;

25) sumele primite de către persoanele fizice asigurate sub formă de granturi/ajutoare financiare cu titlu gratuit, acordate de instituții internaționale și naționale, de organizații (fundații) internaționale de binefacere, precum și de agenți economici;

26) **sumele plătite pentru dreptul de autor și cele obținute în baza unei convenții civile, cu excepția veniturilor obținute conform contractelor pentru executarea de lucrări sau pentru prestarea de servicii;**

27) sumele plătite, conform legislației, pentru implementarea invențiilor și propunerilor de raționalizare, precum și pentru dreptul de autor asupra acestor invenții și propuneri;

28) **ajutorul material acordat din mijloacele sindicatelor și patronatelor, în limita unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat anual de către Guvern, per angajat anual, cu excepția ajutorului acordat în caz de deces și/sau boală a angajatului sau a rudelor și/sau afinilor de gradul I ai acestuia;**

29) compensațiile și indemnizațiile unice pentru absolvenții instituțiilor de învățământ în primii 3 ani de activitate, acordate conform art.11 din Legea ocrotirii sănătății nr.411/1995 și art.134 alin.(5) și (6) din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014;

30) indemnizația unică în cazul reducerii capacității de muncă sau în cazul decesului lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, acordată conform art.18 din Legea securității și sănătății în muncă nr.186/2008;

31) sumele de compensare a pagubelor suportate de angajați în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, acordate în temeiul Legii nr.278/1999 privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate angajaților în urma mutilării sau a altor vătămări ale sănătății în timpul exercitării obligațiilor de serviciu;

32) ajutorul financiar, premiile și indemnizațiile obținute de către sportivi, antrenori și tehnicieni de la Comitetul Internațional Olimpic, Comitetul Național Olimpic și Sportiv din Republica Moldova, federațiile și asociațiile sportive naționale și internaționale, bursele sportive și indemnizațiile acordate loturilor naționale în vederea pregătirii și participării la Jocurile Olimpice și la competițiile internaționale oficiale;

33) Premiul Național al Republicii Moldova în domeniul literaturii, artei, arhitecturii, științei și tehnicii, precum și premiile elevilor, în mărimile stabilite în actele normative în vigoare, pentru performanțele obținute în cadrul olimpiadelor și concursurilor raionale, orășenești, municipale, zonale, republicane, regionale și internaționale;

34) recompensa acordată membrilor gospodăriilor (familiilor) pentru participarea la sondajele selective efectuate de către organele de statistică;

35) compensațiile sau despăgubirile pentru daunele materiale și pagubele morale, cu excepția despăgubirii achitate sub formă de salariu pentru absența forțată de la muncă;

36) sumele obținute de către deținătorii patentei de întreprinzător în urma executării de lucrări sau prestării de servicii aferente genului de activitate incluse în patenta de întreprinzător;

37) drepturile bănești aferente restituirii cheltuielilor și plăților compensatorii ce țin de executarea obligațiilor de serviciu ale militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă din organele apărării naționale și de ocrotire a normelor de drept, de securitate a statului și de ordine publică, plătite din bugetul de stat, și anume:

a) solda militarilor în termen, a elevilor și a cursanților (studenților) instituțiilor de învățământ din domeniul militariei și ai instituției de învățământ superior cu statut de mare unitate specială, în mărimile stabilite de către Guvern;

b) diurnele plătite conform actelor normative în vigoare;

c) indemnizația unică, în mărimea stabilită de către Guvern, acordată militarilor încadrați în serviciul militar pe bază de contract, imediat după încheierea serviciului în termen și numirea în funcție;

d) indemnizația de transfer, în mărimea stabilită de către Guvern, acordată militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă care îndeplinesc serviciul militar prin contract, în caz de transfer la un alt loc permanent de îndeplinire a serviciului militar care necesită mutarea într-o altă localitate;

e) compensația bănească, echivalentă normelor de asigurare cu rație alimentară și echipament, în mărimea stabilită de către Guvern;

f) compensația bănească pentru închirierea spațiului locativ;

g) compensația bănească pentru procurarea sau construcția unui spațiu locativ;

h) indemnizația unică, în mărimea stabilită de către Guvern, plătită absolvenților instituțiilor de învățământ din domeniul militariei și ai instituției de învățământ superior cu statut de mare unitate specială;

i) indemnizația lunară, în mărimea stabilită de către Guvern, acordată rezerviștilor, militarilor în rezervă chemați la cantonamente și cetățenilor încorporați pentru pregătirea militară obligatorie;

j) indemnizația lunară corespunzătoare categoriei de salarizare pentru efectivul de trupă și corpul de comandă al instituțiilor penitenciare din municipiul Bender, precum și pentru colaboratorii detașați la aceste instituții;

38) compensația bănească acordată din bugetul de stat persoanelor beneficiari ai Programului de stat "Prima casă" în modul stabilit de către Guvern;

39) cheltuielile suportate de către angajator pentru acordarea tichetelor de masă în mărimea prevăzută la art.4 alin.(1) din Legea nr.166/2017 cu privire la tichetele de masă;

40) compensațiile bănești anuale acordate personalului didactic din învățământul general public conform modului stabilit de către Guvern.

[Anexa nr.3 introdusă Legea nr.211 din 18.10.2018, în vigoare 01.01.2019]

Tabela aferentă amenzilor/penalităților aplicate de Serviciul Fiscal de Stat
(conform Legii nr. 178 din 26 iulie 2018)

Articolul din Codul fiscal	Încălcările fiscale		Mărimea amezii/penalității (până la data de 1 octombrie 2018)	Mărimea amezii/penalității (după data de 1 octombrie 2018)
	(până la data de 1 octombrie 2018)	(după data de 1 octombrie 2018)		
228 alin. (2)	<p>Pentru neplata impozitului, taxei în termenul și în bugetul stabilite conform legislației fiscale se plătește o majorare de întârziere (penalitatea), determinată în conformitate cu alin.(3) pentru fiecare zi de întârziere a plății lor, pentru perioada care începe după scadența impozitului, taxei și care se încheie în ziua plății lor efective inclusiv.</p> <p>(Art. 228 alin. (3) Cuantumul majorării de întârziere se determină anual în funcție de rata de bază (rotunjită pînă la următorul procent întreg), stabilită de Banca Națională a Moldovei în luna noiembrie a anului precedent anului fiscal de gestiune, aplicată la operațiunile de politică monetară pe termen scurt, majorată cu 5 puncte, împărțită la numărul de zile ale anului și aproximată conform regulilor matematice pînă la 4 semne după virgulă.)</p>		Cuantumul majorării de întârziere (penalitatea) se determină anual	
235 alin. (1¹)	<p>Avertizarea se aplică pentru încălcarea fiscală nesemnificativă. (Conform art. 231 alin. (4) se consideră nesemnificativă încălcarea fiscală dacă suma impozitului sau taxei constituie pînă la 100 de lei pentru persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător și pînă la 1000 de lei pentru persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător și persoanele juridice, inclusiv pentru fiecare perioadă fiscală în parte – în cazul nedeclarării, declarării tardive sau diminuării impozitului sau taxei.)</p>		sanțiunea fiscală sub formă de avertizare	
253 alin. (1)	<p>Împiedicarea controlului fiscal prin neasigurarea accesului în încăperile de producție, în depozite, în locurile de păstrare a bunurilor, în spațiile comerciale și în spațiile cu o altă destinație, prin neprezentarea de explicații, date, informații și documente, necesare Serviciului Fiscal de Stat, asupra problemelor care apar în timpul controlului,</p>		5000 lei	de la 4000 la 6000 de lei

	prin alte acțiuni sau inacțiune			
253 alin. (4)	Neexecutarea deciziei organului cu atribuții administrare de fiscală de suspendare a operațiunilor la conturile bancare ale contribuabilului		30% din suma trecută la scăderi în perioada de nesuspendare a operațiunilor	de la 25% la 35% din suma trecută la scăderi în perioada de nesuspendare a operațiunilor
253 alin. (4¹)	Neexecutarea sau executarea neconformă a prevederilor art.197 alin.(3 ²) și (3 ³) și ale art.229 alin.(2 ²)		30% din suma încasată sau ce urma a fi încasată de la contribuabil în contul stingerii obligației fiscale	de la 25% la 35% din suma încasată sau ce urma a fi încasată de la contribuabil în contul stingerii obligației fiscale
253 alin. (5)	Neexecutarea cerințelor din citația Serviciului Fiscal de Stat de către persoanele fizice	Neexecutarea cerințelor din citația Serviciului Fiscal de Stat de către contribuabilii specificați la art. 232 lit. b)	500 lei	de la 400 la 600 de lei
253 alin. (5)	Neexecutarea cerințelor din citația Serviciului Fiscal de Stat de către persoanele juridice	Neexecutarea cerințelor din citația Serviciului Fiscal de Stat de către contribuabilii specificați la art. 232 lit. a) și c)	5000 lei	de la 4000 la 6000 de lei
253 alin. (5)	Neexecutarea cerințelor Serviciului Fiscal de Stat din citația bancară		5000 lei	de la 4000 la 6000 de lei
253 alin. (6)	Prezentarea tardivă a informației prevăzute la art. 226 ¹¹ alin. (5) de către persoanele indicate la art. 226 ¹¹ alin. (2)		2% din suma indicată în informația prezentată tardiv, dar nu mai mult de 25 mii de lei	de la 1,5% la 2,5% din suma indicată în informația prezentată tardiv, dar nu mai mult de

			25 mii de lei
253 alin. (7)	Prezentarea informației prevăzute la art. 226 ¹¹ alin. (5) neautentice de către persoanele indicate la art. 226 ¹¹ alin. (2)	10% din diferența dintre suma care urma să fie indicată și cea indicată în informație, dar nu mai mult de 50 mii de lei	de la 5% la 10% din diferența dintre suma care urma să fie indicată și cea indicată în informație, dar nu mai mult de 50 mii de lei
253 alin. (8)	Neprezentarea informației prevăzute la art. 226 ¹¹ alin. (5) de către persoanele indicate la art. 226 ¹¹ alin. (2)	50% din suma care urma să fie indicată în informație, dar nu mai mult de 150 mii de lei	de la 10% la 20% din suma care urma să fie indicată în informație, dar nu mai mult de 150 mii de lei
253 alin. (9)	Neexecutarea de către persoana fizică a condițiilor prevăzute la art.226 ¹⁵ alin. (2)	3000 lei	de la 2500 la 3000 de lei
254 alin. (1)	Efectuarea încasărilor bănești în numerar în lipsa mașinii de casă și de control, în cazul în care actele normative în vigoare prevăd folosirea ei	7000 lei	de la 5000 la 15000 de lei
	Încălcarea regulilor de utilizare a mașinii de casă și de control (efectuarea încasărilor bănești în numerar în lipsa mașinii de casă și de control în cazul în care actele normative în vigoare prevăd folosirea ei, efectuarea încasărilor bănești în numerar fără utilizarea mașinii de casă și de control existente, neasigurarea emiterii la mașina de casă și de control a bonului de casă de valoarea sumei real încasate/primate, neasigurarea bilanțului numerarului în mașina de casă și de control, care constă în formarea excedentului de numerar în lei nejustificat documentar, utilizarea mașinii		

		de casă și de control defectate, care constă în neactivarea memoriei fiscale sau imposibilitatea de identificare a softului instalat, utilizarea mașinii de casă și de control care nu este sigilată de Serviciul Fiscal de Stat în modul stabilit, utilizarea mașinii de casă și de control care nu este înregistrată la Serviciul Fiscal de Stat în modul stabilit)		
254 alin. (2)	Efectuarea încasărilor bănești în numerar fără utilizarea mașinii de casă și de control existente	abrogat	5000 lei	abrogat
254 alin. (3)	Neasigurarea emiterii la mașina de casă și de control a bonului de casă de valoarea sumei real încasate/primite	abrogat	5000 lei	abrogat
254 alin. (4)	Neasigurarea bilanțului numerarului în mașina de casă și de control care constă în formarea excedentului de numerar nejustificat documentar	abrogat	5000 lei (Sanțiunea nu se aplică dacă suma excedentului nu depășește 20 de lei)	abrogat
254 alin. (5)	Utilizarea mașinii de casă și de control defectate care constă în neactivarea memoriei fiscale sau imposibilitatea de identificare a softului instalat	abrogat	7000 lei	abrogat
254 alin. (6)	Utilizarea mașinii de casă și de control care nu este sigilată de Serviciul Fiscal	abrogat	7000 lei	abrogat

	de Stat în modul stabilit			
254 alin. (7)	Utilizarea mașinii de casă și de control care nu este înregistrată la Serviciul Fiscal de Stat în modul stabilit	abrogat	7000 lei	abrogat
254 alin. (8)	Utilizarea terminalului de plată în numerar care nu este înregistrat la Serviciul Fiscal de Stat în modul stabilit	Utilizarea terminalului de plată în numerar/aparatului de schimb valutar care nu este înregistrat la Serviciul Fiscal de Stat în modul stabilit și/sau utilizarea terminalului de plată în numerar/aparatului de schimb valutar fără a emite documentul/bonul fiscal	7000 lei	de la 5000 la 15000 de lei
254 alin. (9)	Utilizarea terminalului de plată în numerar fără a emite documentul/bonul fiscal	abrogat	5000 lei	abrogat
254¹ alin (1)	Efectuarea transporturilor auto de călători prin servicii ocazionale, inclusiv turistice sau în regim de taxi, fără a dispune de licență pentru acest gen de activitate (copia autorizată a licenței), foaie de parcurs, listă de control sau contract de prestări servicii pentru traficul intern de călători și documente de plată care confirmă achitarea serviciilor de către beneficiar, în cazul în care achitarea a fost efectuată la oficiu în numerar sau prin alt instrument de plată, inclusiv bon de casă emis de mașina de casă și de	Efectuarea transporturilor auto de călători prin servicii ocazionale, inclusiv turistice sau în regim de taxi, fără a dispune de actul permisiv pentru acest gen de activitate (copia autorizată a acestuia), foaie de parcurs, listă de control sau contract de prestări servicii pentru traficul intern de călători și documente de plată care confirmă achitarea serviciilor de către beneficiar, în cazul în care achitarea a fost efectuată la oficiu în numerar sau prin alt instrument de plată, inclusiv bon de casă emis de mașina de casă și de control a agenților transportatori, a agenților de	3000 lei aplicată persoanei fizice – conducător al mijlocului de transport	de la 5000 la 15000 de lei aplicată persoanei fizice – conducător al mijlocului de transport

	control a agenților transportatori, a agențiilor de vânzare a biletelor, a agențiilor turistice sau copie a dispoziției de plată, constituie activitate ilicită	vânzare a biletelor, a agențiilor turistice sau copie a dispoziției de plată, constituie activitate ilicită		
254¹ alin (2)	Efectuarea de către agentul transportator a transporturilor auto de călători prin servicii regulate în trafic urban, suburban, interurban, raional sau internațional fără emiterea și/sau raportarea biletelor (bilet – bon de casă emis de mașina de casă și de control sau document de strictă evidență cu preț fixat, confecționat în mod tipografic sau electronic, ce confirmă dreptul la călătorie al persoanei, încheierea contractului de transport rutier între operatorul de transport rutier/întreprindere și persoane, precum și faptul asigurării obligatorii a persoanei) și/sau biletelor de bagaje (bilet de bagaje – bon de casă emis de mașina de casă și de control cu memorie fiscală sau document de strictă evidență cu preț fixat, confecționat în mod tipografic sau electronic, ce confirmă plata și primirea bagajelor pentru transport, precum și faptul asigurării obligatorii a bagajelor)		3000 lei aplicată agentului transportator	de la 5000 la 15000 de lei aplicată agentului transportator
255	Neprezentarea, prezentarea cu întârziere sau prezentarea Serviciul Fiscal de Stat a unor informații neveridice despre sediul sau despre schimbarea sediului contribuabilului, al subdiviziunilor lui		4000 lei	de la 3000 la 5000 de lei
256 alin. (4)	Încălcarea de către instituția financiară (sucursala sau filiala acesteia) a prevederilor art.167, ce se referă la obligațiile acesteia în cazul deschiderii, modificării sau închiderii conturilor bancare		3000 lei	de la 2000 la 4000 de lei

256 alin. (5)	Modificarea sau închiderea de către instituția financiară (sucursala sau filiala acesteia) a contului bancar al contribuabilului cu excepția conturilor de credit, de depozit la termen și provizorii, precum și a conturilor persoanelor fizice care nu sînt subiecți ai activității de întreprinzător fără certificatul Serviciului Fiscal de Stat ori cu încălcarea regulilor stabilite de legislație sau neprezentarea ori prezentarea tardivă Serviciului Fiscal de Stat a informației despre modificarea sau închiderea contului bancar al contribuabilului	6000 lei	de la 5000 la 7000 de lei
256 alin. (6)	Efectuarea de către instituția financiară (sucursala sau filiala acesteia) a unor operațiuni pe contul bancar al contribuabilului (cu excepția conturilor de credit, de depozit la termen și provizorii (de acumulare a mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capitalului social), precum și a conturilor persoanelor fizice care nu sînt subiecți ai activității de întreprinzător) fără ca Serviciul Fiscal de Stat să confirme luarea la evidență a contului bancar deschis	30% din sumele înscrise în acest cont	de la 25% la 35% din sumele înscrise în acest cont
256 alin. (7)	Neînregistrarea în calitate de plătitor de T.V.A. sau de subiect al impunerii cu accize	10% din volumul de livrări impozabile, exceptînd cazurile de livrări impozabile destinate numai exportului. În cazul aplicării amenzii în conformitate cu prezentul alineat, amenda prevăzută la art.261 alin.(5) nu se aplică.	de la 7% la 10% din volumul de livrări impozabile, exceptînd cazurile de livrări impozabile destinate numai exportului. În cazul aplicării amenzii în conformitate cu prezentul alineat, amenda prevăzută la art.261 alin.(5) nu se aplică.
256 alin. (8)	Neprezentarea sau prezentarea tardivă la Serviciul Fiscal de Stat de către contribuabil a informației despre contul bancar deschis în străinătate	5000 lei pentru fiecare cont bancar	de la 4000 la 6000 de lei pentru fiecare cont bancar

257 alin. (2)	Folosirea formularelor tipizate de documente primare cu regim special de un alt model decât cel stabilit prin act normativ în vigoare, precum și folosirea formularelor tipizate de documente primare cu regim special plastografiate sau străine (prevederile respective nu se aplică entităților care țin contabilitatea și întocmesc situațiile financiare în baza IFRS, pe o perioadă de până la 2 ani de la data implementării standardelor menționate)	amandă egală cu suma operațiunilor economice înscrise în astfel de documente	amandă în mărime de la 25% la 35% din suma operațiunilor economice înscrise în astfel de documente
257 alin. (5)	Neasigurarea păstrării dărilor de seamă fiscale și/sau a documentelor de evidență și/sau a benzilor de control (benzilor de control pe suport electronic specializat) și/sau lipsa totală ori parțială a evidenței contabile, ceea ce face imposibilă efectuarea controlului fiscal (prevederile respective nu se aplică entităților care țin contabilitatea și întocmesc situațiile financiare în baza IFRS, pe o perioadă de până la 2 ani de la data implementării standardelor menționate)	50000 lei cu calcularea impozitelor și taxelor respective conform art.189 alin.(2) din prezentul cod	de la 40000 la 60000 de lei cu calcularea impozitelor și taxelor respective conform art.189 alin.(2) din prezentul cod
257 alin. (8)	Efectuarea de către agentul economic, la care este instituit post fiscal și care a fost înștiințat despre aceasta conform prevederilor legislației în vigoare, a intrărilor/ieșirilor de mărfuri/servicii fără informarea despre aceasta a inspectorului sau a subdiviziunii Serviciului Fiscal de Stat responsabile de activitatea postului fiscal	amandă egală cu suma operațiunilor economice efectuate	amandă în mărime de la 50% la 100% din suma operațiunilor economice efectuate
257¹	Neeliberarea facturii fiscale la comercializarea mărfurilor gajate în numele debitorului gajist înregistrat în calitate de plătitor de TVA	50% din valoarea tranzacției	de la 20% la 30% din valoarea tranzacției
259 alin. (1)	Încălcarea de către instituțiile financiare (sucursalele sau filialele acestora) și alți prestatori de servicii de plată a termenelor stabilite de legislație pentru înregistrarea mijloacelor bănești în conturile bancare ale agenților economici	10% din suma neînregistrată în termen	de la 7% la 10% din suma neînregistrată în termen

259 alin. (2)	Înregistrarea de către instituțiile financiare (sucursalele sau filialele acestora) și alți prestatori de servicii de plată a mijloacelor bănești, obținute din comercializarea de mărfuri, executarea de lucrări și prestarea de servicii, în conturile de depozit sau în alte conturi bancare eludându-se conturile curente în monedă națională sau în valută străină	5% din suma înregistrată	de la 4% la 6% din suma înregistrată
259 alin. (3)	Neexecutarea sau executarea tardivă de către instituția financiară (sucursalele sau filialele acestora) și alți prestatori de servicii de plată al ordinului de plată și/sau a ordinului incaso privind stingerea obligației fiscale în cazul în care contribuabilul sau debitorul lui dispune de mijloace bănești la contul bancar	2% din suma care trebuie plătită	de la 1,5% la 2,5% din suma care trebuie plătită, dar nu mai mult decât suma care urma a fi executată
259 alin. (4)	Încălcarea termenelor de înregistrare în conturile Trezoreriei de Stat de către instituțiile financiare (sucursalele sau filialele acestora) și alți prestatori de servicii de plată a sumelor încasate de la contribuabil	5% din suma neînregistrată în termen	de la 1,5% la 2,5% din suma neînregistrată în termen, dar nu mai mult decât suma care urma a fi transferată
259 alin. (5)	Neprezentarea sau prezentarea tardivă de către instituția financiară (sucursala sau filiala acesteia) la Serviciul Fiscal de Stat a informației despre înscrierea în contul bancar al contribuabilului a mijloacelor bănești, în cazul suspendării operațiunilor la acest cont	1% din suma înscrisă în cont pentru fiecare zi de neprezentare sau de întârziere	de la 0,8% la 1% din suma înscrisă în cont pentru fiecare zi de neprezentare sau de întârziere, dar nu mai mult decât suma care urma a fi încasată
259 alin. (6)	Neexecutarea sau executarea eronată de către instituția financiară (sucursala sau filiala acesteia) și alți prestatori de servicii de plată a ordinelor de plată privind achitarea obligațiilor fiscale	200 lei pentru fiecare caz de ordin de plată neexecutat sau executat eronat	de la 300 la 500 de lei pentru fiecare caz de ordin de plată neexecutat sau executat eronat

	față de bugetul public național în conformitate cu rechizitele indicate de contribuabil			
259 alin. (7)	Refuzul instituției financiare (sucursalei sau filialei acesteia) sau al altor prestatori de servicii de plată de a recepționa de la persoane fizice mijloace bănești în numerar aferente bugetului		200 lei pentru fiecare caz de refuz	de la 300 la 500 de lei pentru fiecare caz de refuz
260 alin. (1)	Neprezentarea dării de seamă fiscale	Nerespectarea modului de întocmire și de prezentare a dării de seamă fiscale	1000 lei pentru fiecare dare de seamă fiscală neprezentată, dar nu mai mult de 10000 lei pentru toate dările de seamă fiscale neprezentate	amendă de la 200 la 400 de lei pentru fiecare dare de seamă fiscală, dar nu mai mult de 2000 de lei pentru toate dările de seamă fiscale, aplicată contribuabililor specificați la art. 232 lit. b)
				amendă de la 500 la 1000 de lei pentru fiecare dare de seamă fiscală, dar nu mai mult de 10000 de lei pentru toate dările de seamă fiscale, aplicată contribuabililor specificați la art. 232 lit. a) și c).
260 alin. (2)	Prezentarea tardivă a dării de seamă fiscale	abrogat	200 lei pentru fiecare dare de seamă fiscală prezentată tardiv, dar nu mai mult de	abrogat

			2000 lei pentru toate dările de seamă fiscale prezentate tardiv	
260 alin. (3)	Prezentarea dării de seamă fiscale ce conține informație neautentică	abrogat	1000 lei pentru fiecare dare de seamă fiscală prezentată care conține informație neautentică, dar nu mai mult de 7000 lei pentru toate dările de seamă fiscale prezentate care conțin informații neautentice	abrogat
260 alin. (4)	Neprezentarea facturii fiscale în termenele prevăzute la art.117 și art. 117 ¹		3600 lei pentru fiecare factură fiscală neprezentată, dar nu mai mult de 72000 lei pentru toate facturile fiscale neprezentate în termenele stabilite	de la 3000 la 3600 de lei pentru fiecare factură fiscală neprezentată, dar nu mai mult de 72000 lei pentru toate facturile fiscale neprezentate în termenele stabilite
260 alin. (4¹)	Neînregistrarea facturii fiscale în Registrul general electronic al facturilor fiscale		3600 lei pentru fiecare factură fiscală neînregistrată, dar nu mai mult de 72000 lei pentru toate facturile fiscale neînregistrate în termenele stabilite	de la 3000 la 3600 de lei pentru fiecare factură fiscală neînregistrată, dar nu mai mult de 72000 lei pentru toate facturile fiscale neînregistrate în termenele stabilite
260 alin. (5)	În cazul micșorării venitului impozabil declarat de către contribuabilul care a aplicat cota zero în perioada 01.01.2008 - 31.12.2011 la impozitul pe venit		15% din suma nedeclarată (diminuată) a venitului impozabil	de la 12% la 15% din suma nedeclarată (diminuată) a venitului

			impozabil
260¹	Neprezentarea sau prezentarea tardivă, neconformă, neautentică beneficiarului plăților a informației specificate la art.92 alin.(4) și (4 ¹) de către persoanele care sînt obligate să rețină impozitul la sursa de plată		200 lei pentru fiecare informație, dar nu mai mult de 5000 de lei
260²	Neprezentarea informației specificate la art.374 sau prezentarea tardivă, neconformă și neautentică a acesteia beneficiarului plăților de către rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației		200 lei pentru fiecare informație, dar nu mai mult de 5000 de lei.
261 alin. (4)	Diminuarea impozitelor, taxelor prin prezentarea către Serviciul Fiscal de Stat a unei dări de seamă fiscale cu informații sau date neveridice. (Conform art. 261 alin. (4) ¹ prevederile alin. (4) nu se aplică în cazul în care contribuabilul depune de sine stătător darea de seamă corectată în conformitate cu art.188, cu condiția ca aceasta să nu conțină informații și date neveridice.)	Diminuarea impozitelor, a taxelor, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii prin prezentarea către Serviciul Fiscal de Stat a unei dări de seamă fiscale cu informații sau date neveridice	30% din suma diminuării
261 alin. (5)	Eschivarea de la calculul și de la plata impozitelor, taxelor	Eschivarea de la calculul și de la plata impozitelor, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, stabilite în cotă procentuală,	amendă în mărimea impozitului, taxei nedeclarate
			amendă de la 20% la 30% din suma diminuată
			amendă de la 80% la 100% din suma impozitelor, a taxelor, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii

			nedeclarate, stabilite în cotă procentuală
261 alin. (6)	Neplata sau plata incompletă a impozitului pe venit în rate se sancționează cu amendă în cuantum calculat, în modul stabilit la art.228 alin.(3), unei perioade cuprinse între data stabilită pentru plata acestui impozit și data de prezentare a declarației fiscale. Suma neplătită a impozitului pe venit se determină ca diferență dintre impozitul calculat și plătit de contribuabil și impozitul pe care acesta era obligat să-l plătească. Impozitul pe venit care urmează a fi plătit reprezintă cea mai mică mărime din impozitul calculat care urma să fie plătit în anul precedent sau 80% din suma definitivă a impozitului din perioada fiscală curentă, scăzându-se trecerile în cont (cu excepția impozitului plătit în rate). Sancțiunea nu se aplică în cazul în care impozitul pe venit ce urmează a fi plătit este mai mic de 1000 de lei. Amendă nu se aplică contribuabililor menționați la art.228 alin.(5) în ceea ce privește obligațiile fiscale și perioadele fiscale pentru care nu se aplică (nu se calculează) majorări de întârziere (penalități).	amendă în cuantum calculat, în modul stabilit la art.228 alin. (3) Notă: Pentru perioada fiscal 2018, prevederile art. 261 alin. (6) nu se aplică persoanelor fizice rezidente ale Republicii Moldova care desfășoară activitate de întreprinzător.	
262	Lipsa „Timbrelor de acciz” la mărfurile supuse accizelor pasibile de marcă obligatorie sau utilizarea unor „Timbre de acciz” falsificate ori nevalabile se sancționează în cazul în care contribuabilul comercializează, transportă sau depozitează mărfuri fără „Timbre de acciz” sau cu „Timbre de acciz” falsificate ori nevalabile	30000 lei	de la 25000 la 35000 de lei
262¹ alin. (1)	Comercializarea țigaretelor cu filtru ce nu se regăsesc în listele ce cuprind prețurile maxime de vânzare cu amănuntul declarate de către agenții economici producători și importatori	50% din valoarea țigaretelor cu filtru aflate în stoc la momentul controlului, pornind de la prețul de comercializare, dar nu mai puțin de 1000 de lei	de la 30% la 50% din valoarea țigaretelor cu filtru aflate în stoc la momentul controlului, pornind de la prețul de comercializare, dar nu mai puțin de 1000 de lei

262¹ alin. (2)	Comercializarea țigaretelor cu filtru la prețuri mai mari decât prețurile maxime de vânzare cu amănuntul declarate sau, începînd cu 1 ianuarie 2009, fără indicarea prețului maxim de vânzare cu amănuntul declarat și a datei fabricării imprimate pe ambalaj (pe pachetul de țigaretete cu filtru)	50% din valoarea țigaretelor cu filtru, aflate în stoc la momentul controlului, pornind de la prețul de vânzare cu amănuntul, dar nu mai puțin de 1000 de lei, cu confiscarea țigaretelor care nu au imprimate pe ambalaj (pe pachetul de țigaretete cu filtru) prețul și data fabricării	de la 30% la 50% din valoarea țigaretelor cu filtru, aflate în stoc la momentul controlului, pornind de la prețul de vânzare cu amănuntul, dar nu mai puțin de 1000 de lei, cu confiscarea țigaretelor care nu au imprimate pe ambalaj (pe pachetul de țigaretete cu filtru) prețul și data fabricării
263 alin. (1)	Împiedicarea funcționarului fiscal de a efectua executarea silită a obligației fiscale	5000 lei aplicată persoanei fizice	de la 4000 la 6000 de lei aplicată persoanei fizice
263 alin. (1)	Împiedicarea funcționarului fiscal de a efectua executarea silită a obligației fiscale	10000 lei aplicată agentului economic	de la 8000 la 12000 de lei aplicată agentului economic
263 alin. (2)	Neacceptarea spre păstrare de către contribuabil (reprezentantul acestuia) sau persoana lui cu funcție de răspundere a bunurilor sechestrate	5000 lei aplicată persoanei fizice	de la 4000 la 6000 de lei aplicată persoanei fizice
263 alin. (2)	Neacceptarea spre păstrare de către contribuabil (reprezentantul acestuia) sau persoana lui cu funcție de răspundere a bunurilor sechestrate	10000 lei aplicată persoanei juridice	de la 8000 la 12000 de lei aplicată persoanei juridice

263 alin. (3)	Delapidarea, înstrăinarea, substituirea sau tănuirea bunurilor sechestrate de către persoana căreia i-au fost încredințate spre păstrare sau de către persoana obligată să le asigure integritatea		amendă egală cu valoarea bunurilor sechestrate, care au fost delapidate, înstrăinate, substituite sau tănuite	în mărime de la 80% la 100% valoarea bunurilor sechestrate, care au fost delapidate, înstrăinate, substituite sau tănuite
263 alin. (4)	Efectuarea de operațiuni cu valori mobiliare sechestrate, după sistarea operațiunilor		a câte 20% din suma operațiunii aplicată contribuabilului	în mărime de la 15% la 25% din suma operațiunii aplicată contribuabilului
263 alin. (4)	Efectuarea de operațiuni cu valori mobiliare sechestrate, după sistarea operațiunilor		a câte 20% din suma operațiunii aplicată registratorului	în mărime de la 15% la 25% din suma operațiunii aplicată registratorului
263 ¹	Ruperea sau deteriorarea, în mod intenționat sau din neglijență, a unui sigiliu legal aplicat		40000 lei	de la 30000 la 60000 de lei
263 ²	–	Pentru netransferarea sau transferarea tardivă de către executorii judecătorești a plăților încasate în folosul bugetului public național	–	se calculează o majorare de întârziere (penalitate) pentru fiecare zi de întârziere în conformitate cu prevederile art. 228 din Codul fiscal

**Aspectele ce țin de modificările operate la Legea
cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești,
mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe**

Prin Legea nr. 178 din 26 iulie 2018 cu privire la modificarea unor acte legislative) (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 309-320, 2018, art. 496, în vigoare din 17 august 2018*) au fost efectuate modificări la Legea nr. 1466-XIII din 29 ianuarie 1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe.

Obiectivele principale ale Legii nr. 1466/1998 sunt protecția suveranității și asigurarea securității economice a țării, dezvoltarea economiei naționale prin intermediul stimulării activității economice externe, asigurarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe.

În vederea eficientizării administrării domeniului repatrierii mijloacelor bănești, mărfurilor și serviciilor provenite din tranzacțiile economice externe și crearea condițiilor favorabile, precum, și micșorarea presiunii asupra agenților economici rezidenți ai Republicii Moldova care efectuează tranzacții economice externe, a fost majorat termenul de repatriere, inclusiv prin stabilirea unui termen maximal unic pentru toate tipurile de tranzacții economice.

Astfel, urmare a modificărilor efectuate la Legea nr. 1466/1998, agenții economici rezidenți ai Republicii Moldova, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, sunt obligați să înregistreze în conturile lor din băncile licențiate ale Republicii Moldova încasările de la export, sumele transferate în avans pentru importul neefectuat, să efectueze importul de mărfuri și servicii în urma plăților pentru import sau să repatrieze mijloacele bănești și/sau materiale în urma altor tranzacții economice externe (în continuare repatrierea mijloacelor bănești și materiale) în termenele stabilite, după cum urmează:

a) în contractele de vânzare-cumpărare, barter, de export în regim de consignație – **în cel mult de 3 ani** de la data expedierii mărfurilor respective sau efectuării plății pentru marfă;

b) în contractele de prelucrare – **3 ani** de la data încheierii ciclului tehnologic, stabilită în contract;

c) în contractele de leasing, la scoaterea obiectului leasingului din Republica Moldova, încasarea plăților se efectuează în termenele stabilite pentru efectuarea plăților conform clauzelor contractuale, dar cel puțin o dată în decurs de **3 ani**, începând cu data scoaterii obiectului leasingului din țară. La introducerea obiectului leasingului în Republica Moldova, în cazul achitării plății prealabile potrivit contractului de leasing, obiectul în cauză se introduce în termen de **3 ani**, începând cu data efectuării acestei plăți.

Totodată, art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1466/1998 a fost stabilit termenul de repatriere pentru alte tranzacții economice externe, care nu sunt reglementate expres de prezenta lege (cum ar fi contractele de împrumut), dat fiind faptul că pentru tranzacțiile economice respective este stabilită obligația de a asigura repatrierea mijloacelor bănești și/sau materiale, însă termenul în care urmează a fi asigurată repatrierea nu era reglementat.

Concomitent, urmare a modificărilor operate mijloacele bănești transferate în avans nerezidenților pentru prestări de servicii și neutilizate în termenele prevăzute în contractele economice externe, în cel mult **3 ani** de la data efectuării transferului, se asimilează cu sumele nerepatriate în termen din alte operațiuni și se supun sancțiunilor pecuniare în modul specificat la art.5 alin.(3) din Legea nr. 1466/1998.

De asemenea, în cazul efectuării lucrărilor de construcții-montaj, realizării de obiecte "la cheie", prestării de servicii/lucrări nerezidenților, executate cu plata la timp, termenul de încasare (repatriere) a contravalorii acestora, în expresie bănească sau naturală, este de **3 ani** de la termenele scadente prevăzute în contractele externe.

A altă modificare efectuată la Legea nr. 1466/1998 a vizat micșorarea sancțiunilor aplicate urmare a nerespectării termenului de repatriere mijloacelor bănești și materiale.

Astfel, a fost micșorată proporția amenzii de la 0,1 la sută la 0,05 la sută din suma (valoarea) mijloacelor nerepatriate aplicată pentru fiecare zi calendaristică de întârziere agenților economici, pentru nerespectarea termenelor de repatriere a mijloacelor bănești, a celor materiale și serviciilor (art.5 alin. (3)), precum și a fost micșorat quantumul amenzii aplicate de la 40 la sută la 18 la sută din suma (valoarea) mijloacelor bănești și a celor materiale nerepatriate în termenele stabilite (art.5 alin. (4)).

Subsecvent, conform prevederilor art. 73 alin. (3) – (5) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde. Actele normative pot ultraactiva, în mod excepțional, dacă acest lucru este prevăzut expres de noul act normativ.

În acest context, menționăm că după intrarea în vigoare a Legii nr. 178/2018 (17 august 2018), repatrierea mijloacelor bănești și materiale se efectuează în termenele stabilite de legea nouă, cu aplicarea sancțiunii pecuniare în quantum de 0,05 la sută din suma (valoarea) mijloacelor nerepatriate aplicată pentru fiecare zi calendaristică de întârziere, dar nu mai mult de 18 la sută din suma (valoarea) mijloacelor nerepatriate.

În acest context, în cadrul acțiunilor de control fiscal, reieșind din situațiile de caz aferente respectării condițiilor de repatriere a mijloacelor bănești și materiale, urmează a se conduce de următoarele:

1. În cazul în care, la data intrării în vigoare a Legii nr. 178/2018 (17 august 2018) la contribuabil, a fost inițiat controlul fiscal, însă acesta a fost sistat sau nu a fost finalizat până la 17 august 2018, termenele de repatriere se consideră termenele stabilite prin legea nouă, iar aplicarea sancțiunilor pecuniare se va efectua pentru depășirea noilor termene stabilite (de exemplu în contractele de vânzare-cumpărare – 3 ani) și în quantum de 0,05 la sută din suma (valoarea) mijloacelor nerepatriate aplicată pentru fiecare zi calendaristică de întârziere, dar nu mai mult de 18 la sută din suma (valoarea) mijloacelor nerepatriate.

2. În cazul în care contribuabilul a fost supus controlului fiscal, iar actul de control a fost întocmit și semnat până la intrarea în vigoare a Legii nr. 178/2018, dacă termenele în care contribuabilul a asigurat repatrierea mijloacelor bănești și materiale se încadrează în limita noilor termene de repatriere stabilite, se emite Decizia de clasare a cazului, cu trimitere la prevederile Legii nr. 178/2018.

În situația în care, contribuabilul nu a asigurat repatrierea mijloacelor bănești și materiale sau repatrierea a fost asigurată cu depășirea noilor termene stabilite prin Legea nr. 178/2018, se va aplica sancțiune în quantum de 0,05 la sută din suma (valoarea) mijloacelor nerepatriate aplicată pentru fiecare zi calendaristică de întârziere, dar nu mai mult de 18 la sută din suma (valoarea) mijloacelor nerepatriate.

3. În cazul în care contribuabilul a depus dezacord la actul de control fiscal sau contestație pe marginea Deciziei asupra cazului de încălcare a legislației sau s-a dispus efectuarea controlului fiscal repetat, se vor întreprinde acțiunile prevăzute la pct. 2 din prezenta circulară.

Aspectele ce țin de controlul fiscal prin prisma prevederilor Legii privind declararea voluntară și stimularea fiscală

Prin Legea nr. 180 din 26 iulie 2018 privind declararea voluntară și stimularea fiscală (în continuare – Lege) (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 309-320, 2018, art. 500, în vigoare din 17 august 2018*) au fost stabilite principiile și garanțiile generale ale declarării voluntare a bunurilor, de asemenea a fost determinat statutul juridic al subiecților declarării voluntare a bunurilor, al subiecților stimulării fiscale, al autorităților publice împuternicite și al altor organizații și instituții ce participă la procesul de declarare voluntară a bunurilor sau de stimulare fiscală ori a căror activitate este legată de procesul de declarare voluntară a bunurilor sau de stimulare fiscală.

Concomitent, Legea stabilește garanțiile pentru declararea voluntară a bunurilor în partea ce ține de inviolabilitatea bunurilor declarate voluntar.

Este important de menționat că prevederile prezentei legi nu se extind asupra bunurilor persoanei fizice provenite din activități infracționale prevăzute de Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, cu excepția art. 244 „Evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor” și a art. 244¹ „Evaziunea fiscală a persoanelor fizice”.

Astfel, odată cu intrarea în vigoare a Legii, organele cu atribuții de administrare fiscală nu vor efectua controale asupra corectitudinii calculului, declarării și achitării impozitelor, taxelor și a altor plăți aferente bugetului de stat, bugetelor unităților administrativ-teritoriale, a contribuțiilor de asigurări sociale de stat și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru perioadele fiscale de până la 1 ianuarie 2018, la contribuabili persoane juridice cât și persoane fizice (în continuare – contribuabil), cu excepția controalelor efectuate în conformitate cu prevederile capitolului 11¹ din titlul V al Codului fiscal.

Concomitent, pentru perioadele fiscale de până la 1 ianuarie 2018, Serviciul Fiscal de Stat efectuează controale la cererea contribuabilului și/sau în caz de solicitare a restituirii taxei pe valoarea adăugată, a accizelor și a plăților efectuate în plus ori controale de contrapunere pentru confirmarea restituirii taxei pe valoarea adăugată, a accizelor și a plăților efectuate în plus de către un contribuabil, precum și la contribuabilii care au depus, după 1 iulie 2018, dări de seamă fiscale corectate pentru perioadele fiscale de până la 1 ianuarie 2018 (art. 16 alin. (3) din Lege).

De asemenea, este important de a ține cont că alineatul (5) al articolului menționat prevede că controalele dispuse prin decizia organului cu atribuții de administrare fiscală pe marginea contestației contribuabilului, inclusiv pentru perioadele fiscale de până la 1 ianuarie 2018, se vor efectua în modul general stabilit de legislația fiscală.

Prin urmare, odată cu intrarea în vigoare a Legii, pentru perioadele fiscale de până la 1 ianuarie 2018:

a) ***nu se supun verificării:***

- corectitudinea calculului, declarării și achitării impozitelor, taxelor și a altor plăți aferente bugetului de stat, bugetelor unităților administrativ-teritoriale, a

contribuțiilor de asigurări sociale de stat și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (în continuare – plăți fiscale).

b) se efectuează verificări:

- în conformitate cu prevederile capitolului 11¹ din titlul V al Codului fiscal, inclusiv efectuarea verificărilor la persoanele fizice și/sau juridice specificate la art. 226¹¹ alin. (2) din Codul fiscal, precum și efectuarea controalelor de contrapunere în privința persoanelor terțe cu care persoana fizică supusă verificării a avut raporturi economice;

- la cererea contribuabilului și/sau în caz de solicitare a restituirii taxei pe valoarea adăugată, a accizelor și a plăților efectuate în plus ori controale de contrapunere pentru confirmarea restituirii taxei pe valoarea adăugată, a accizelor și a plăților efectuate în plus de către un contribuabil, inclusiv recalcularea obligațiilor în baza art. 189 alin. (2) din Codul fiscal;

- la contribuabilii care au depus, după 1 iulie 2018, dări de seamă fiscale corectate pentru perioadele fiscale de până la 1 ianuarie 2018, cât și în cazul în care contribuabilul solicită efectuarea controlului repetat în cadrul depunerii dezacordului la actul de control;

- dispuse în baza Deciziilor pe marginea contestației contribuabilului, inclusiv pentru perioadele fiscale de până la 1 ianuarie 2018;

- a corectitudinii calculării plăților non fiscale și/sau a respectării prevederilor altor acte normative care nu sunt reglementate de legislația fiscală (activitățile filantropice și de sponsorizare; repatrierea mijloacelor bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe; calcularea și virarea contribuțiilor obligatorii în fondul viei și vinului; activitatea de antreprenariat; virarea defalcărilor din volumul investițiilor în capitalul fix pentru obiectivele care nu sunt finanțate din bugetul public național; aspectele ce țin de publicitatea și promovarea prin sponsorizare a produselor din tutun; activitățile din domeniul jocurilor de noroc; modul de formare a prețurilor de comercializare a produselor social importante; plățile efectuate în Fondul republican de susținere socială a populației și fondurile locale de susținere socială a populației; aspectele ce țin de încălcarea regulilor de comerț; formarea prețurilor la medicamente, produse farmaceutice și parafarmaceutice; prețul minim de comercializare cu amănuntul la țigarete; taxa de stat; privind constatarea și evidența bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, corpurilor delictive, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și comorilor; după caz, alte activități puse în sarcina SFS) (în continuare – aspecte non fiscale).

În partea ce ține de perioadele fiscale de după 1 ianuarie 2018, Serviciul Fiscal de Stat își exercită pe deplin funcțiile de control (art. 16 alin. (2) din Lege).

Subsecvent, ținând cont de prevederile art. 216 alin. (5) și (6) din Codul fiscal, controlul fiscal se va considera finalizat la momentul semnării actului de control fiscal.

În acest context, în cadrul acțiunilor de control fiscal, reieșind din situațiile de caz aferente corectitudinii calculului, declarării și achitării plăților fiscale,

pentru perioadele fiscale de până la 1 ianuarie 2018, urmează a se conduce de următoarele:

1. În cazul în care, până la data intrării în vigoare a Legii, în adresa contribuabilului a fost expediată o citație în care sunt indicate documentele ce urmează a fi prezentate pentru efectuarea controlului fiscal și/sau a fost emisă Decizia de inițiere a controlului, ce țin exclusiv de corectitudinea calculului, declarării și achitării plăților fiscale, aferente perioadelor de până la 1 ianuarie 2018, Serviciul Fiscal de Stat va informa contribuabilul, printr-o scrisoare recomandată, despre încetarea acțiunilor de control, cu anularea Deciziei de inițiere a controlului.

În cazul în care în citația expediată contribuabilului este indicată prezentarea documentelor pentru perioadele de până la 1 ianuarie 2018, cât și perioadele de după data specificată, controlul fiscal se va efectua în baza acestora în modul general stabilit, cu excepția documentelor ce țin de corectitudinea calculului, declarării și achitării plăților fiscale, aferente perioadelor de până la 1 ianuarie 2018.

În cazul în care, până la data intrării în vigoare a Legii, a fost emisă Decizia de inițiere a controlului, ce cuprinde atât perioadele de până la 1 ianuarie 2018, cât și perioadele de după data specificată, în Decizia respectivă se va modifica perioada supusă controlului și a aspectelor supuse controlului, care va cuprinde perioada supusă controlului începând cu 1 ianuarie 2018 și aspectele non fiscale.

2. În cazul în care, la contribuabil, a fost inițiat controlul fiscal până la intrarea în vigoare a Legii, în cadrul căruia au fost întreprinse careva acțiuni de control, însă acesta a fost sistat sau nu a fost finalizat până la data intrării în vigoare a Legii, controlul fiscal urmează a fi finalizat prin verificarea perioadei aferente anului 2018, precum și a aspectelor non fiscale.

În cazul în care, la contribuabil, a fost inițiat controlul fiscal pentru perioada de până la 1 ianuarie 2018, în cadrul căruia au fost întreprinse acțiuni de control, însă acesta nu a fost finalizat până la data intrării în vigoare a Legii, controlul fiscal urmează a fi finalizat prin verificarea doar a aspectelor non fiscale.

Totodată, în ambele cazuri descrise mai sus, în actul de control se va indica despre neverificarea plăților fiscale aferente perioadei de până la 1 ianuarie 2018, cu trimitere la prevederile art. 16 alin. (1) din Lege.

În situația în care a fost inițiat controlul fiscal pentru perioada de până la 1 ianuarie 2018, ce ține exclusiv de corectitudinea calculului, declarării și achitării plăților fiscale, în cadrul căruia au fost întreprinse acțiuni de control, însă acesta nu a fost finalizat până la data intrării în vigoare a Legii, urmează a fi întocmit act de control fiscal în care se va indica despre neverificarea plăților fiscale aferente perioadei de până la 1 ianuarie 2018, cu trimitere la prevederile art. 16 alin. (1) din Lege, fără emiterea unei decizii pe marginea acestuia.

3. În cazul în care contribuabilul a fost supus controlului fiscal, iar actul de control a fost întocmit și semnat până la intrarea în vigoare a legii, dat fiind faptul că acțiunile de control s-au finalizat, cazul de încălcare urmează a fi examinat în modul general stabilit, cu emiterea Deciziei asupra cazului de încălcare a legislației.

4. În cazul în care contribuabilul a fost supus controlului fiscal în perioada de până la intrarea în vigoare a legii și, în rezultat, a fost emisă Decizia de suspendare a cazului de încălcare fiscală cu efectuarea unui control fiscal repetat:

- ce ține exclusiv de corectitudinea calculului, declarării și achitării plăților fiscale, pentru perioadele de până la 1 ianuarie 2018, urmează a fi întocmit act de control fiscal în care se va indica despre neverificarea plăților fiscale aferente perioadei de până la 1 ianuarie 2018, cu trimitere la prevederile art. 16 alin. (1) din Lege, fără emiterea unei decizii pe marginea acestuia;

- ce cuprinde atât perioadele de până și după 1 ianuarie 2018, urmează a fi efectuat controlul fiscal repetat, pentru perioadele începând cu 1 ianuarie 2018, în partea ce ține de plățile fiscale și pe toată perioada supusă controlului – pentru aspectele non fiscale, cu emiterea Deciziei pe marginea controlului fiscal repetat. Concomitent, în actul de control se va indica despre neverificarea plăților fiscale aferente perioadei de până la 1 ianuarie 2018, cu trimitere la prevederile art. 16 alin. (1) din Lege;

- urmare a depunerii dezacordului de către contribuabil, în care solicită expres efectuarea controlului fiscal și cuprinde atât perioadele de până și după 1 ianuarie 2018, urmează a fi efectuat controlul fiscal în modul general stabilit de legislație, inclusiv și pentru perioadele fiscale de până la 1 ianuarie 2018.

5. În cazul în care a fost emisă Decizia pe marginea contestației împotriva deciziei Serviciului Fiscal de Stat privind suspendarea executării deciziei contestate și efectuarea unui control repetat, controlul fiscal respectiv se va efectua în modul general stabilit de legislație, inclusiv și pentru perioadele fiscale de până la 1 ianuarie 2018.

6. În cazul solicitărilor parvenite de la alte autorități, precum și de la organele de drept, inclusiv ordonanțele de dispunere a controlului fiscal emise de acestea, privind corectitudinea calculului, declarării și achitării plăților fiscale, în perioada de până la intrarea în vigoare a Legii, Direcția generală managementul riscurilor va examina solicitările respective și, în cazul în care acestea nu se referă la perioada anului 2018, și/sau nu conțin probe și informații care indică asupra admiterii unor încălcări ce se referă la aspectele non fiscale, va perfecta scrisoarea de răspuns în adresa solicitantului în care se va menționa despre neverificarea plăților fiscale aferente perioadei de până la 1 ianuarie 2018, conform prevederilor art. 16 alin. (1) din Lege.

7. În cazul lichidării/reorganizării contribuabilului și/sau inițierii procedurii de insolvabilitate, controlul fiscal se va efectua privind corectitudinea calculului, declarării și achitării plăților fiscale, pentru perioadele de la 1 ianuarie 2018 și a aspectelor non fiscale pentru toată perioada supusă controlului de la data efectuării ultimului control, precum și ținând cont de termenul de prescripție prevăzut de Codul fiscal, cu excepția cazului când contribuabilul solicită expres prin cerere efectuarea controlului fiscal.

Forma/Форма IPC18

DAREA DE SEAMĂ

privind reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate
ОТЧЕТ об удержании подоходного налога, взносов обязательного медицинского страхования и начисленных взносов обязательного государственного социального страхования

Denumirea contribuabilului _____ Наименование налогоплательщика		Serviciul Fiscal de Stat _____ Государственная налоговая служба	Codul genului principal de activitate conform CAEM _____ Код основного вида деятельности согласно КЭДМ	După controlul fiscal _____ После налоговой проверки ☐
Rezidentul parcurilor IT _____ Резидент информационно-технологических парков	☐	Codul fiscal _____ Фискальный код	Codul localității (CUATM) _____ Код местности (КАТЕМ)	Data prezentării _____ Дата представления
Tipul dării de seamă (bifați) _____ primară/первоначальный Тип отчета (отметить) _____ de corectare/корректирующий		Codul CNAS _____ Код НКСС	Perioada fiscală _____ Налоговый период	

Tabelul nr.1 Suma veniturii achitat, impozitul pe venit și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală reținute din acesta/
Таблица №1 Сумма выплаченного дохода, подоходный налог и взносы обязательного медицинского страхования, удержанные из этого дохода

Cod / Код	Tipul sursei de venit / Вид источника дохода	Codul sursei de venit / Код источника дохода	Venitul calculat și îndreptat spre achitare (lei) / Доход, начисленный и направленный на выплату (леев)	Impozitul pe venit reținut (lei) / Удержанный подоходный налог (леев)	Suma primelor calculate și reținute de către angajatori, alte persoane juridice și fizice (lei) / Сумма взносов, начисленных и удержанных работодателями и другими юридическими или физическими лицами (леев)
1	2	3	4	5	6
11	Plăți salariale, art.88 din Codul fiscal / Заработная плата, ст.88 Налогового кодекса	SAL			
12	Plăți salariale, art.24 alin.(21) din Legea nr. 1164-XIII din 24 aprilie 1997 / Заработная плата ч.(21) ст.24 Закона №1164-XIII от 24 апреля 1997 г.	SAL a)			
21	Dobânzi, art.89 din Codul fiscal / Процентные начисления, ст.89 Налогового кодекса	DOB			X
31	Veniturile din care se reține în prealabil impozit, art. 90 din Codul fiscal / Доходы, из которых удерживается предварительно налог, ст.90 Налогового кодекса	PL			X
32	Venituri scutite de la reținerea prealabilă a impozitului pe venit conform art. 90 din Codul fiscal / Доходы, освобожденные от предварительного удержания подоходного налога согласно ст. 90 Налогового кодекса	PLs)		X	X
41	Veniturile obținute de către persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător de la transmiterea în posesie și/sau folosință (locațiune,arendă, uzufruct) a proprietății mobiliare și imobiliare, cu excepția terenurilor agricole, art.90 ¹ alin.(3) din Codul fiscal / Доходы, полученные физическими лицами, не занимающимися предпринимательской деятельностью, от сдачи во владение и/или пользование (в имущественный наем, аренду, usufruct) движимой и недвижимой собственности, за исключением аренды сельскохозяйственных земель, ч.(3) ст.90 ¹ Налогового кодекса	FOL			X
42	Dividende, art.90 ¹ alin.(3 ¹) din Codul fiscal / Дивиденды, ч.(3 ¹) ст.90 ¹ Налогового кодекса	DIV a)			X
43	Suma retrasă din capitalul social, aferentă majorării capitalului social din repartizarea profitului net și/sau altor surse constatate în capitalul propriu între acționari (asociați), în perioadele 2010-2011 inclusiv, în conformitate cu cota de participare depusă în capitalul social, art.90 ¹ alin.(3 ¹) din Codul fiscal / Выведенная из уставн ого капитала сумма, соответствующая увеличению уставного капитала от распределения чистой прибыли и/или иных источников, определенных в собственном капитале, между акционерами (пайщиками) в налоговые периоды 2010-2011 годов включительно в соответствии с долей в уставном капитале, ч.(3 ¹) ст.90 ¹ Налогового кодекса	RCS a)			X
44	Royalty achitate în folosul persoanelor fizice, art.90 ¹ alin.(3 ¹) din Codul fiscal / Роялти, выплаченные в пользу физических лиц, ч.(3 ¹) ст.90 ¹ Налогового кодекса	ROY			X
45	Câștigurile de la jocurile de noroc, cu excepția câștigurilor de la campaniile promoționale și/sau din loterii și pariuri, art.90 ¹ alin.(3 ³) din Codul fiscal / Выигрыши от азартных игр, за исключением выигрышей от рекламных кампаний и/или лотерей и пари, ч.(3 ³) ст.90 ¹ Налогового кодекса	NOR			X
46	Câștigurile de la campaniile promoționale și/sau loterii și pariuri/Выигрыши от рекламных кампаний и/или лотерей и пари ч.(3 ³) ст.90 ¹ Налогового кодекса	PUB			X
47	Plățile efectuate în folosul persoanelor fizice, cu excepția întreprinzătorilor individuali și a gospodăriilor țărănești (de fermier), pe	LIV			X

	veniturile obținute de către acestea, aferente livrării producției din fitotehnie și horticultură în formă naturală, inclusiv a nucilor și produselor derivate din nuci, și a producției din zootehnie în formă naturală, în masă vie și sacrificată, cu excepția laptelui natural, art.90 ¹ alin.(3 ⁵) din Codul fiscal / Выплаты, осуществленные в пользу физических лиц, за исключением индивидуальных предпринимателей и крестьянских (фермерских) хозяйств, по доходам, полученным ими от поставки продукции растениеводства и садоводства в натуральном виде, включая плоды грецкого ореха и производную продукцию, и продукции животноводства в натуральном виде, живом и убойном весе, за исключением натурального молока, ч.(3 ⁵) ст.90 ¹ Налогового кодекса				
48	Plățile efectuate în folosul persoanelor fizice, cu excepția întreprinzătorilor individuali și a gospodăriilor țărănești (de fermier), pe veniturile obținute de către acestea aferente desfacerii prin unitățile comerțului de consignatie a mărfurilor art.90 ¹ alin.(3 ⁶) din Codul fiscal / Выплаты, осуществленные в пользу физических лиц, за исключением индивидуальных предпринимателей и крестьянских (фермерских) хозяйств, по доходам, полученным ими от комиссионной торговли товарами, ч.(3 ⁶) ст.90 ¹ Налогового кодекса	CSM			X
Veniturile nerezidentului, art. 91 din Codul fiscal/ Доходы нerezидента согласно ст.91 Налогового кодекса					
51	Royalty / Роялти	ROY b)			X
52	Dobânzi / Процентные начисления	DOB b)			X
53	Cresterea de capital / Прирост капитала	CC			X
54	Dividendele achitate în folosul nerezidentului / Дивиденды, выплаченные в пользу нerezидента	DIV b)			X
55	Suma retrasă din capitalul social, aferentă majorării capitalului social din repartizarea profitului net și/sau altor surse constatate în capitalul propriu între acționari (asociați), în perioadele 2010-2011 inclusiv, în conformitate cu cota de participație depusă în capitalul social / Выведенная из уставного капитала сумма, соответствующая увеличению уставного капитала от распределения чистой прибыли и/или иных источников, определенных в собственном капитале, между акционерами (пайщиками) в налоговые периоды 2010-2011 годов включительно, в соответствии с долей в уставном капитале	RCS b)			X
56	Alte plăți direcționate spre achitare nerezidentului aferente veniturilor de la art. 71, cu excepția dividendelor și a sumelor specificate la art. 90 ¹ alin.(3 ¹) liniuța a treia din Codul fiscal / Платежи, направленные на выплату нerezиденту, соответствующие доходам, предусмотренным в ст. 71, за исключением дивидендов и сумм, указанных в третьем подабзаце части (3 ¹) ст. 90 ¹ Налогового кодекса	PLT			X
61	TOTAL ВСЕГО ПО ОТЧЕТУ	X			
Suma de control (col.5 codul 61 – col.5 (codul 41 + codul 42 + codul 43 + codul 44 + codul 45 + codul 46 + codul 47 + codul 48))					
Контрольная сумма (гр.5 код 61 – гр.5 (код 41 + код 42 + код 43 + код 44 + код 45 + код 46 + код 47+ код 48))					

Informația privind repartizarea impozitului pe venit calculat din salarii pe subdiviziuni /

Anexă la Tabelul nr.1

Информация о распределении подоходного налога, исчисленного из заработной платы по подразделениям

Nr. crt. № п/п	Codul subdiviziunii Код подразделения	Codul localității Код местности	Suma impozitului pe venit reținut pentru perioada declarată, total col.5 + col.6 (lei) Сумма подоходного налога, удержанная за декларируемый период, всего гр.5 + гр.6 (лев)	Suma impozitului pe venit reținută pentru perioada declarată, codul SAL (lei) Сумма подоходного налога, удержанная за декларируемый период, код источника SAL (лев)/	Suma impozitului pe venit reținut pentru perioada declarată, codul SAL a) (lei) Сумма подоходного налога, удержанная за декларируемый период, код источника SAL a) (лев)
1	2	3	4	5	6
1					
2					
3					
...					
TOTAL/ ВСЕГО					

Notă: coloana 4 este echivalentă cu suma reflectată la codurile sursei de venit SAL și SAL a) reflectate în col.5 din tabelul nr.1

Примечание: графа 4 равна сумме кодов источника доходов SAL и SAL a), отраженных в графе 5 таблицы №1

Tabelul nr.2 Informația privind începerea, suspendarea și desfacerea relațiilor de muncă /

Таблица №2 Информация о начале, приостановлении и завершении трудовых отношений

Nr. crt. № п/п	Numele, prenumele persoanei fizice Фамилия, имя физического лица	Numărul de identificare de stat a persoanei fizice Государственный идентификационный номер физического лица	Codul personal de asigurare socială (CPAS) Персональный код социального страхования (CPAS)	Codul funcției care acordă dreptul la pensie în condiții speciale Код должности, дающий право на пенсию в специальных условиях	Data, luna și anul nașterii Дата, месяц и год рождения	Codul modificărilor relațiilor de muncă (statutul persoanei asigurate) Код изменения трудовых отношений (статус застрахованного лица)	Data atribuirii la categoria indicată în col.5/ col. 7 Дата отнесения к категории, указанной в гр.5/гр.7
1	2	3	4	5	6	7	8
1							
2							
3							

Tabelul nr.3 Declarație privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și informația privind evidenta nominală a asiguraților în sistemul public de asigurări sociale

Таблица №3 Декларация о начислении и использовании взносов обязательного государственного социального страхования с информацией о поименном учете застрахованных лиц в государственной системе социального страхования

Nr. crt. № п/п	Numele, prenumele persoanei asigurate <i>Фамилия, имя застрахованного лица</i>	Numărul de identificare a persoanei asigurate (IDNP) <i>Идентификационный номер застрахованного лица (IDNP)</i>	Cod personal de asigurare socială (CPAS) <i>Индивидуальный код социального страхования (CPAS)</i>	Perioada de muncă și de incapacitate temporară de muncă <i>Период работы и временной нетрудоспособности</i>		Categorია persoanei asigurate <i>Категория застрахованного лица</i>	Tariful contribuției (%) <i>Тариф взносов (%)</i>	Codul funcției <i>Код должности</i>	Fondul de salarizare și alte recompense <i>Фонд оплаты труда и прочих вознаграждений</i>	Indemnizația pentru incapacitatea temporară de muncă <i>Пособия по временной нетрудоспособности</i>	Contribuții individuale de asigurări sociale calculate <i>Индивидуальные взносы социального страхования начисленные</i>	Contribuții datorate de angajator calculate <i>Взносы работодателя начисленные</i>
				de la data de <i>с рабочей даты</i>	până la data de <i>по рабочую дату</i>							
1	2	3	4	5	6	7	7 ¹	8	9	10	11	12
1												
2												
3...												
TOTAL: (lei, bani) /ВСЕГО (лев, банов)						X	X	X				
1. Contribuții de asigurări sociale datorate de angajator, inclusiv: / Взносы социального страхования работодателя, в том числе:						X	X	X	X	X	X	X
1.1 Angajatorii, conform tarifului de 23% / Работодатели, в соответствии с тарифом 23%						X	X	X		X	X	
1.1¹ Angajatorii, conform tarifului de 18% / Работодатели, в соответствии с тарифом 18%						X	X	X		X	X	
1.2 Angajatorii, conform tarifului de 33% / Работодатели, в соответствии с тарифом 33%						X	X	X		X	X	
1.2¹ Angajatorii, conform tarifului de 26% / Работодатели, в соответствии с тарифом 26%						X	X	X		X	X	
1.3 Angajatorii, conform tarifului 18% la 2 salarii medii lunare prognozate pe economie / Работодатели, в соответствии с тарифом 18% на 2 среднемесячные заработные платы, прогнозируемые по						X	X	X		X	X	
1.4 Angajatorii, conform tarifului de 18% / Работодатели, в соответствии с тарифом 18%						X	X	X		X	X	
1.5 inclusiv din mijloacele angajatorului 12% / в том числе из средств работодателей 12%						X	X	X	X	X	X	
1.6 Persoanele fizice, conform taxei fixe / Физические лица, в соответствии с фиксированным тарифом						X	X	X	X	X		X
2. Suma bazei de calcul a contribuției individuale și suma totală a contribuției individuale calculate / Сумма расчетной базы индивидуальных взносов и общая сумма начисленных индивидуальных взносов						X	X	X		X		X
3. Suma totală a indemnizațiilor calculate în perioada de gestiune, inclusiv: / Общая сумма исчисленных пособий в отчетном периоде, включая:						X	X	X	X		X	X
3.1 Indemnizații calculate pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă plătite din mijloacele BASS / Исчисленные пособия по временной нетрудоспособности, обусловленной общим заболеванием или несчастным случаем, не связанными с работой, выплачиваемые из средств БГСС						15312	X	X	X		X	X
3.2 Indemnizații calculate pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de un accident de muncă sau de o boală profesională plătite din mijloacele BASS / Исчисленные пособия по временной нетрудоспособности в связи с несчастным случаем на производстве или профессиональным заболеванием, выплачиваемые из средств БГСС						15322	X	X	X		X	X
3.3 Indemnizații calculate pentru îngrijirea copilului bolnav / Исчисленные пособия по уходу за больным ребенком						15332	X	X	X		X	X
3.4 Indemnizații calculate pentru incapacitate temporară de muncă plătite din prima zi de incapacitate din mijloacele BASS / Исчисленные пособия по временной нетрудоспособности, выплачиваемые с первого дня из средств БГСС						15342	X	X	X		X	X
4. Suma totală a indemnizației plătite în perioada de gestiune, inclusiv: / Общая сумма выплаченных пособий в отчетном						X	X	X	X		X	X
4.1 Indemnizații plătite pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă plătite din mijloacele BASS / Выплаченные пособия по временной нетрудоспособности, обусловленной общим заболеванием или несчастным случаем, не связанным с работой, выплачиваемые из средств БГСС						15312	X	X	X		X	X
4.2 Indemnizații plătite pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de un accident de muncă sau de o boală profesională plătite din mijloacele BASS / Выплаченные пособия по временной нетрудоспособности в связи с несчастным случаем на производстве или профессиональным заболеванием, выплачиваемые из средств БГСС						15322	X	X	X		X	X
4.3 Indemnizații plătite pentru îngrijirea copilului bolnav / Выплаченные пособия по уходу за больным ребенком						15332	X	X	X		X	X
4.4 Indemnizații plătite pentru incapacitate temporară de muncă plătite din prima zi de incapacitate din mijloacele BASS / Выплаченные пособия по временной нетрудоспособности, выплачиваемые с первого дня из средств БГСС						15342	X	X	X		X	X

Notă: Numărul curent se indică în mod consecutiv pe tot tabelul, indiferent de numărul de pagini, și se va repeta în cazul în care sunt mai multe înscrieri pentru aceeași persoană asigurată / Примечание: Порядковый номер указывается нарастающим итогом по всей информации, независимо от количества страниц, и будет повторяться в случае если по одному застрахованному лицу будет больше одной записи

Conducător / Руководитель _____

Contabilul șef / Главный бухгалтер _____

Clasificatorul categoriei persoanelor asigurate
Классификатор категории застрахованных лиц

Cod/ Код	Denumirea categoriei/ Наименование категории	Tarifele cotelor pe an/2018 Тариф взносов на год 2018	
		angajator/ работодатель	persoana asigurată/застрахованное лицо
101	PERSONĂ ANGAJATĂ PE BAZĂ DE CONTRACT INDIVIDUAL DE MUNCĂ ЛИЦО, РАБОТАЮЩЕЕ НА ОСНОВАНИИ ИНДИВИДУАЛЬНОГО ТРУДОВОГО ДОГОВОРА	23%	6%
		18%	6%
105	PERSONĂ ANGAJATĂ PRIN CONTRACT CIVIL ЛИЦО РАБОТАЮЩЕЕ ПО ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВОМУ ДОГОВОРУ	23%	6%
		18%	6%
116	PERSONĂ CARE A BENEFICIAT DE CAREVA PLĂȚI DUPĂ ELIBERARE ЛИЦО, ПОЛУЧИВШЕЕ КАКИЕ-ЛИБО ВЫПЛАТЫ ПОСЛЕ УВОЛЬНЕНИЯ	23%	6%
		18%	6%
		22%	6%
		33%	6%
		26%	6%
		2829	6%
123	PERSONĂ ANGAJATĂ PRIN CUMUL ЛИЦО, РАБОТАЮЩЕЕ ПО СОВМЕСТИТЕЛЬСТВУ	23%	6%
		18%	6%
		22%	6%
		33%	6%
		26%	6%
		2829	6%
124	PERSONĂ ÎN FUNCȚIE ELECTIVĂ SAU NUMITĂ ÎN ORGANELE EXECUTIVE, LEGISLATIVE SAU JUDECĂTOREȘTI ЛИЦО, РАБОТАЮЩЕЕ НА ВЫБОРНЫХ ДОЛЖНОСТЯХ ИЛИ В ОРГАНАХ ИСПОЛНИТЕЛЬНОЙ, ЗАКОНОДАТЕЛЬНОЙ ИЛИ СУДЕБНОЙ ВЛАСТИ	23%	6%
137	PERSONA NEANGAJATĂ LA ENTITATE, CARE A BENEFICIAT DE PLAȚI UNICE ЛИЦО, НЕРАБОТАЮЩЕЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕ, ПОЛУЧИВШЕЕ РАЗОВЫЕ ВЫПЛАТЫ	23%	6%
		18%	6%
		22%	6%
		33%	6%
		26%	6%
		2829	6%
143	PERSONĂ CARE A BENEFICIAT DE PLAȚI CU CARACTER UNIC PE PERIOADA CONCEDIULUI DE MATERNITATE SAU CONCEDIULUI DE ÎNGRIJIRE A COPILULUI PÎNĂ LA VIRSTA DE 3 ANI ЛИЦО, ПОЛУЧИВШЕЕ РАЗОВЫЕ ВЫПЛАТЫ ВО ВРЕМЯ НАХОЖДЕНИЯ В ОТПУСКЕ ПО МАТЕРИНСТВУ ИЛИ В ОТПУСКЕ ПО УХОДУ ЗА РЕБЕНКОМ ДО 3 ДЕТ	23%	6%
		18%	6%
		22%	6%
		33%	6%
		26%	6%
		2829	6%
145	PERSONĂ ANGAJATĂ, CARE ÎNTRUNEȘTE CONDIȚIILE STIPULATE LA ART.24 ALIN. (21) AL LEGII PENTRU PUNEREA ÎN APLICARE A TITLURILOR I ȘI II ALE CODUL FISCAL ЛИЦО, ТРУДОВАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КОТОРОГО СООТВЕТСТВУЕТ УСЛОВИЯМ, ПРЕДУСМОТРЕННЫМ ЧАСТЬЮ (21) СТАТЬИ 24 ЗАКОНА О ВВЕДЕНИИ РАЗДЕЛОВ I И II НАЛОГОВОГО КОДЕКСА	2829	6%
		2214	6%
147	PERSONĂ ANGAJATĂ ÎN SECTORUL AGRAR ÎN BAZA CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ ANTRENATĂ ÎN ACTIVITĂȚILE PREVĂZUTE ÎN GRUPELE 01.1-01.6 DIN CLASIFICATORUL ACTIVITĂȚILOR DIN ECONOMIA MOLDOVEI ЛИЦО, РАБОТАЮЩЕЕ ПО ИНДИВИДУАЛЬНОМУ ТРУДОВОМУ ДОГОВОРУ В СФЕРЕ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА ДЛЯ ВЫПОЛНЕНИЯ РАБОТ, ПРЕДУСМОТРЕННЫХ ГРУППАМИ 01.1-01.6 КЛАССИФИКАТОРА ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ МОЛДОВЫ	22%	6%
		18%	6%
148	PERSONĂ, ANGAJATĂ CARE ACTIVEAZĂ ÎN CONDIȚII SPECIALE DE MUNCĂ CONFORM ANEXEI NR. 6 LA LEGEA BASS ЛИЦО, РАБОТАЮЩЕЕ В ОСОБЫХ УСЛОВИЯХ ТРУДА СОГЛАСНО ПРИЛОЖЕНИЮ № 6 К ЗАКОНУ О БЮДЖЕТЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО СОЦИАЛЬНОГО СТРАХОВАНИЯ	33%	6%
		26%	6%

151	EXECUTOR JUDECĂTORES СУДЕБНЫЙ ИСПОЛНИТЕЛЬ	*	8424
152	MEDIATOR МЕДИАТОР	*	8424
15311	PERSOANĂ, CARE A BENEFICIAT DE INDEMNIZAȚIE PENTRU INCAPACITATE TEMPORARĂ DE MUNCĂ CAUZATĂ DE BOLI OBȘNUITE SAU DE ACCIDENTE NELEGATE DE MUNCĂ, ACHITATĂ DIN CONȚUTUL ANGAJATORULUI ЛИЦО, ПОЛУЧИВШЕЕ ПОСОБИЕ ПО ВРЕМЕННОЙ НЕТРУДОСПОСОБНОСТИ, ОБУСЛОВЛЕННОЙ ОБЩИМ ЗАБОЛЕВАНИЕМ ИЛИ НЕСЧАСТНЫМ СЛУЧАЕМ, НЕ СВЯЗАННЫМ С РАБОТОЙ, ВЫПЛАЧЕННОЕ ИЗ СРЕДСТВ РАБОТОДАТЕЛЯ	0	0
15312	PERSOANĂ, CARE A BENEFICIAT DE INDEMNIZAȚIE PENTRU INCAPACITATE TEMPORARĂ DE MUNCĂ CAUZATĂ DE BOLI OBȘNUITE SAU DE ACCIDENTE NELEGATE DE MUNCĂ, ACHITATĂ DIN MÎLOACELE BASS ЛИЦО, ПОЛУЧИВШЕЕ ПОСОБИЕ ПО ВРЕМЕННОЙ НЕТРУДОСПОСОБНОСТИ, ОБУСЛОВЛЕННОЙ ОБЩИМ ЗАБОЛЕВАНИЕМ ИЛИ НЕСЧАСТНЫМ СЛУЧАЕМ, НЕ СВЯЗАННЫМ С РАБОТОЙ, ВЫПЛАЧЕННОЕ ИЗ СРЕДСТВ БГСС	0	0
15321	PERSOANĂ, CARE A BENEFICIAT DE INDEMNIZAȚIE PENTRU INCAPACITATE TEMPORARĂ DE MUNCĂ CAUZATĂ DE UN ACCIDENT DE MUNCĂ SAU DE O BOALĂ PROFESIONALĂ, ACHITATĂ DIN CONȚUTUL ANGAJATORULUI ЛИЦО, ПОЛУЧИВШЕЕ ПОСОБИЕ ПО ВРЕМЕННОЙ НЕТРУДОСПОСОБНОСТИ В СВЯЗИ С НЕСЧАСТНЫМ СЛУЧАЕМ НА ПРОИЗВОДСТВЕ ИЛИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫМ ЗАБОЛЕВАНИЕМ, ВЫПЛАЧЕННОЕ ИЗ СРЕДСТВ РАБОТОДАТЕЛЯ	0	0
15322	PERSOANĂ, CARE A BENEFICIAT DE INDEMNIZAȚIE PENTRU INCAPACITATE TEMPORARĂ DE MUNCĂ CAUZATĂ DE UN ACCIDENT DE MUNCĂ SAU DE O BOALĂ PROFESIONALĂ, ACHITATĂ DIN MÎLOACELE BASS ЛИЦО, ПОЛУЧИВШЕЕ ПОСОБИЕ ПО ВРЕМЕННОЙ НЕТРУДОСПОСОБНОСТИ В СВЯЗИ С НЕСЧАСТНЫМ СЛУЧАЕМ НА ПРОИЗВОДСТВЕ ИЛИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫМ ЗАБОЛЕВАНИЕМ, ВЫПЛАЧЕННОЕ ИЗ СРЕДСТВ БГСС	0	0
15332	PERSOANĂ, CARE A BENEFICIAT DE INDEMNIZAȚIE PENTRU ÎNGRIGIREA COPILULUI BOLNAV, ACHITATĂ DIN MÎLOACELE BASS ЛИЦО, ПОЛУЧИВШЕЕ ПОСОБИЕ ПО УХОДУ ЗА БОЛЬНЫМ РЕБЕНКОМ, ВЫПЛАЧЕННОЕ ИЗ БГСС	0	0
15342	PERSOANĂ, CARE A BENEFICIAT DE INDEMNIZAȚIE PENTRU INCAPACITATE TEMPORARĂ DE MUNCĂ, PLATITĂ DIN PRIMA ZI DE INCAPACITATE DIN MÎLOACELE BASS ЛИЦО, ПОЛУЧИВШЕЕ ПОСОБИЕ ПО ВРЕМЕННОЙ НЕТРУДОСПОСОБНОСТИ, ВЫПЛАЧЕННОЕ С ПЕРВОГО ДНЯ ИЗ СРЕДСТВ БГСС	0	0
155	PERSOANĂ, CARE A PRELUNGIT CONCEDIUUL ANUAL ЛИЦО, ПРОДЛИВШЕЕ ГОДОВОЙ ОТПУСК	0	0
156	PERSOANĂ CARE SI-A RELUAT ACTIVITATEA CU PROGRAM PARȚIAL PINA LA EXPIRAREA CONCEDIUULUI PENTRU ÎNGRIGIREA COPULULUI PÎNĂ LA VÎRSTA DE 3 ANI ЛИЦО, КОТОРОЕ ВОЗОБНОВИЛО ТРУДОВУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПО СОКРАЩЕННОМУ РАБОЧЕМУ ГРАФИКУ ДО ОКОНЧАНИЯ ОТПУСКА ПО УХОДУ ЗА РЕБЕНКОМ ДО 3 ЛЕТ	23%	6%
		18%	6%
		22%	6%
		33%	6%
		26%	6%
		2829	6%
		2214	6%
160	PERSOANĂ CARE SE AFLĂ ÎN CONCEDIU ORDINAR PLATIT ЛИЦО, НАХОДЯЩЕЕСЯ В ОЧЕРЕДНОМ ОПЛАЧИВАЕМОМ ОТПУСКЕ	23%	6%
		18%	6%
		22%	6%
		33%	6%
		33%	6%
		26%	6%
		2829	6%
		2214	6%
161	PERSOANĂ ANGAJATĂ ÎN BAZA CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ ÎN SECTORUL AGRAR ANTRENATĂ ÎN ALTE ACTIVITĂȚI DECÎT CELE DIN GRUPELE 01.1-01.6 DIN CLASIFICATORUL ACTIVITĂȚILOR DIN ECONOMIA MOLDOVEI ЛИЦО, РАБОТАЮЩЕЕ ПО ИНДИВИДУАЛЬНОМУ ТРУДОВОМУ ДОГОВОРУ В СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОМ СЕКТОРЕ ДЛЯ ВЫПОЛНЕНИЯ РАБОТ, ЗА ИСКЛЮЧЕНИЕМ ПРЕДУСМОТРЕННЫХ ГРУППАМИ 01.1- 01.6 КЛАССИФИКАТОРА ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ МОЛДОВЫ	23%	6%
		18%	6%
162	PERSOANA ANGAJATĂ ÎN BAZA CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ, REZIDENTUL PARCULUI DIN DOMENIUL TEHNOLOGIEI INFORMAȚIILOR ЛИЦО, РАБОТАЮЩЕЕ ПО ИНДИВИДУАЛЬНОМУ ТРУДОВОМУ ДОГОВОРУ, РЕЗИДЕНТ ПАРКА СФЕРЫ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ	23%	6%

16211	PERSOANA ANGAJATĂ ÎN BAZA CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ, REZIDENTUL PARCULUI DIN DOMENIUL TEHNOLOGIEI INFORMAȚIILOR, CARE ȘI-A RELUAT ACTIVITATEA CU PROGRAM PARȚIAL PÎNĂ LA EXPIRAREA CONCEDIULUI PENTRU ÎNGRIJIREA COPILULUI PÎNĂ LA VÎRSTA DE 3 ANI ЛИЦО, РАБОТАЮЩЕЕ ПО ИНДИВИДУАЛЬНОМУ ТРУДОВОМУ ДОГОВОРУ, РЕЗИДЕНТ ПАРКА СФЕРЫ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ, КОТОРОЕ ВОЗОБНОВИЛО ТРУДОВУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПО СОКРАЩЕННОМУ РАБОЧЕМУ ГРАФИКУ ДО ОКОНЧАНИЯ ОТПУСКА ПО УХОДУ ЗА РЕБЕНКОМ ДО 3 ЛЕТ	23%	6%
163	PERSOANĂ, MEMBRU AL CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE ЛИЦО, ЧЛЕН АДМИНИСТРАТИВНОГО СОВЕТА	23%	6%
		18%	6%
164	ADMINISTRATOR AUTORIZAT АВТОРИЗОВАННЫЙ АДМИНИСТРАТОР	*	8424
167	PERSOANĂ FIZICĂ CARE DESFĂȘOARĂ ACTIVITĂȚI INDEPENDENTE ÎN DOMENIUL COMERȚULUI CU AMĂNUNTUL ФИЗИЧЕСКОЕ ЛИЦО, КОТОРОЕ ОСУЩЕСТВЛЯЕТ САМОСТОЯТЕЛЬНУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В СФЕРЕ РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛИ	*	8424
168	PERSOANĂ RESTABILITĂ LA SERVICIU ÎN BAZA HOTĂRÎRII INSTANȚEI DE JUDECATĂ ЛИЦО, КОТОРОЕ БЫЛО ВОССТАНОВЛЕНО НА РАБОТЕ ПО РЕШЕНИЮ СУДЕБНОГО ОРГАНА	23%	6%
		18%	6%
		22%	6%
		33%	6%
		26%	6%
		2829	6%
2214	6%		
169	PERSOANĂ ANGAJATĂ DIN DOMENIUL DE TRANSPORT AUTO DE CĂLĂTORI ÎN REGIM TAXI ЛИЦО РАБОТАЮЩЕЕ ВОДИТЕЛЕМ АВТОМОБИЛЯ В РЕЖИМЕ ТАКСИ	*	8424
170	PERSOANĂ ANGAJATĂ CARE ACTIVEAZĂ ÎN PROIECTE (PROGRAME) CU FINANȚARE EXTERNĂ ЛИЦО РАБОТАЮЩЕЕ В ПРОЕКТАХ (ПРОГРАММАХ) С ВНЕШНИМ ФИНАНСИРОВАНИЕМ	23%	6%
		18%	6%
171	ZILE DE ODihnĂ ȘI SĂRBĂTOARE ПРАЗДНИЧНЫЕ И ВЫХОДНЫЕ ДНИ	0	0
172	PERSOANĂ CARE EXERCITĂ INDEPENDENT PROFESIUNEA DE MEDIC ЛИЦО, КОТОРОЕ САМОСТОЯТЕЛЬНО ОСУЩЕСТВЛЯЕТ ПРОФЕССИЮ ВРАЧА	18%	6%
901	PERSOANĂ SUPUSĂ MILITAR, CARE A BENEFICIAT DE INDEMNIZAȚIE PENTRU CONCEDIUL MEDICAL ВОЕННОСЛУЖАЩИЙ, ПОЛУЧИВШИЙ ПОСОБИЕ ПО МЕДИЦИНСКОМУ ОТПУСКУ	23%	6%
902	PERSOANĂ SUPUSĂ MILITAR, CARE A BENEFICIAT DE INDEMNIZAȚIE DE MATERNITATE ВОЕННОСЛУЖАЩИЙ, ПОЛУЧИВШИЙ ПОСОБИЕ ПО МАТЕРИНСТВУ	0	0
903	PERSOANĂ SUPUSĂ MILITAR, CARE A BENEFICIAT DE COMPENSAȚIE PENTRU CONCEDIILE ANUALE DE ODihnĂ NEFOLOSITE ВОЕННОСЛУЖАЩИЙ, ПОЛУЧИВШИЙ КОМПЕНСАЦИЮ ЗА НЕИСПОЛЬЗОВАННЫЕ ЕЖЕГОДНЫЕ ОПЛАЧИВАЕМЫЕ ОТПУСКА	23%	6%

Utilizarea datelor din carnetele de muncă după 01.01.2019

1) Art. 13 din Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale stipulează că cuantumul lunar al indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă se stabilește diferențiat, în funcție de durata stagiului de cotizare, după cum urmează:

- a) 60% din baza de calcul în cazul unui stagiu de cotizare de până la 5 ani;
- b) 70% din baza de calcul în cazul unui stagiu de cotizare cuprins între 5 și 8 ani;
- c) 90% din baza de calcul în cazul unui stagiu de cotizare de peste 8 ani.

Cum va fi calculat stagiul de cotizare în cazul lipsei carnetului de muncă?

Pentru a răspunde la întrebare informăm că conform pct. 3 al Hotărîrii Guvernului nr. 426/2018, înscrierile din carnetul de muncă efectuate pînă la 1 ianuarie 2019 își păstrează valabilitatea și pot fi utilizate la necesitate.

Reieșind din cele menționate, angajatorul va solicita de la angajatul care pe parcursul anului 2019 se va afla în incapacitate temporară de muncă, prezentarea concomitent cu certificatul de concediu medical și carnetul de muncă în original pentru confirmarea stagiului de cotizare realizat pînă la data survenirii riscului asigurat.

2) Conform Clasificatorului categoriilor persoanelor asigurate, persoanele angajate la loc de muncă de bază se declară în tabelul nr. 3 al Dării de seamă IPC 18 cu codul categoriei 101 „persoană angajată pe bază de contract individual de muncă” iar persoanele care desfășoară activitate prin cumul se declară cu codul 123 „persoană angajată prin cumul”.

Cum se va determina locul de muncă de bază în cazul lipsei carnetului de muncă?

Locul de muncă al angajatului se considera locul unde se păstra carnetul de muncă.

În condițiile în care, carnetul de muncă nu se mai păstrează la angajator, locul de muncă de bază a angajatului persoană asigurată se va determina conform datelor indicate în contractul individual de muncă, dat fiind faptul că potrivit art. 267 alin. 5 al Codului muncii, în contractul individual de muncă se va indica, în mod obligatoriu, că munca respectivă se prestează prin cumul.

**Modificări în Legea 289 /2004 privind indemnizațiile
pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale**

5. Articolul 7 va avea următorul cuprins:

Articolul 7. Baza de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale.

(15) Baza de calcul al indemnizației de asigurări sociale prevăzute la art. 5 alin. (1) lit.a) stabilite din contul angajatorului o constituie salariu mediu al angajatului, determinat în modul stabilit de Guvern.

14. La articolul 18:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

(4) În cazul în care mama sau tatăl copilului (beneficiari de indemnizație) se angajează sau își reia activitatea de muncă sau se eliberează înainte de expirarea concediului pentru îngrijirea copilului, plata concediului de îngrijire nu se suspendă până la expirarea acestui concediu.

La art. 13

(3) Cuantumul lunar al indemnizației pentru incapacitatea temporară de muncă din contul angajatorului se stabilește în proporție de 75% din salariu mediu al angajatului, determinat în modul stabilit de Guvern.

**CLASIFICATORUL MOTIVELOR ELIBERĂRII DIN CÎMPUL MUNCII
КЛАССИФИКАТОР ПРИЧИН УВОЛЬНЕНИЯ С МЕСТА РАБОТЫ**

111	CONCEDIEREA ÎN LEGĂTURĂ CU LICHIDAREA UNITĂȚII (art. 86 alin. 1 lit. b) CM) УВОЛЬНЕНИЕ В СВЯЗИ С ЛИКВИДАЦИЕЙ ПРЕДПРИЯТИЯ (ст.86, ч. 1 пкт. b) ТК)	
112	CONCEDIEREA ÎN LEGĂTURĂ CU ÎNCETAREA ACTIVITĂȚII ANGAJATORULUI PERSONĂ FIZICĂ (art. 86 alin. 1 lit. b) CM) УВОЛЬНЕНИЕ В СВЯЗИ С ПРЕКРАЩЕНИЕМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РАБОТОДАТЕЛЯ – ФИЗИЧЕСКОГО ЛИЦА (ст.86, ч. 1 пкт. b) ТК)	
113	CONCEDIEREA ÎN LEGĂTURĂ CU REDUCEREA NUMĂRULUI SAU A STATELOR DE PERSONAL (art. 86 alin. 1 lit. c) CM) УВОЛЬНЕНИЕ В СВЯЗИ С СОКРАЩЕНИЕМ ЧИСЛЕННОСТИ ИЛИ ШТАТА РАБОТНИКОВ ПРЕДПРИЯТИЯ (ст.86, ч. 1 пкт. c) ТК)	
114	PIERDEREA LOCULUI DE MUNCĂ DIN MOTIV DE DEMISIE (art. 85 CM) ПРЕКРАЩЕНИЕ СЛУЖЕБНЫХ ОТНОШЕНИЙ ПУТЕМ ОТСТАВКИ (ст.85 ТК)	
115	PIERDEREA LOCULUI DE MUNCĂ DIN MOTIV DE ÎNCETARE A CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ (art. 83 CM) УВОЛЬНЕНИЕ В СВЯЗИ С ПРЕКРАЩЕНИЕМ СРОЧНОГО ИНДИВИДУАЛЬНОГО ТРУДОВОГО ДОГОВОРА (ст.83 ТК)	
116	PIERDEREA LOCULUI DE MUNCĂ DIN ALTE MOTIVE DE CONCEDIERE (art. 86 CM, excepție lit.b) și c)) УВОЛЬНЕНИЕ ПО ДРУГИМ ПРИЧИНАМ (ст.86 ТК, за исключением пкт. b) и c))	
211	PIERDEREA LOCULUI DE MUNCĂ DIN MOTIVUL DECESULUI ANGAJATORULUI PERSONĂ FIZICĂ, DECLARAREA ACESTUIA DECEDAT SAU DISPĂRUT FĂRĂ URMĂ (art. 82 lit. b) CM) УВОЛЬНЕНИЕ, В СВЯЗИ СО СМЕРТЬЮ РАБОТОДАТЕЛЯ – ФИЗИЧЕСКОГО ЛИЦА, ПРИЗНАНИЕ ЕГО УМЕРШИМ ИЛИ БЕЗВЕСТНО ОТСУТСТВУЮЩИМ (ст.82, пкт. b) ТК)	
311	ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE SERVICIU DIN FUNCȚIA PUBLICĂ ÎN LEGĂTURĂ CU LICHIDAREA INSTITUȚIEI (art.63 alin (1) lit. a), b)Legea 158/2008) ОСВОБОЖДЕНИЕ ОТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДОЛЖНОСТИ В СВЯЗИ С ПРЕКРАЩЕНИЕМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОРГАНА ПУБЛИЧНОЙ ВЛАСТИ ПУТЕМ ЛИКВИДАЦИИ (ст.63, ч. (1) пкт.а) и b) Закона 158/2008)	
312	ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE SERVICIU DIN FUNCȚIE PUBLICĂ ÎN LEGĂTURĂ CU REDUCEREA STATELOR (art.63 alin (1) lit. c)Legea 158/2008) ПРЕКРАЩЕНИЕ СЛУЖЕБНЫХ ОТНОШЕНИЙ В СВЯЗИ С СОКРАЩЕНИЕМ ШТАТОВ ОРГАНА ПУБЛИЧНОЙ ВЛАСТИ (ст.63, ч. (1) пкт.с) Закона 158/2008)	
313	ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE SERVICIU CU FUNCȚIONARUL PUBLIC PRIN DEMISIE (art.65 Legea 158/2008) ПРЕКРАЩЕНИЕ СЛУЖЕБНЫХ ОТНОШЕНИЙ ПУТЕМ ОТСТАВКИ (ст.65, Закона 158/2008)	
314	ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE SERVICIU CU FUNCȚIONARUL PUBLIC DIN ALTE MOTIVE ПРЕКРАЩЕНИЕ СЛУЖЕБНЫХ ОТНОШЕНИЙ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ СЛУЖАЩИМ ПО ДРУГИМ ПРИЧИНАМ.	

Forma/Форма DSA19

INFORMAȚIE
pentru stabilirea drepturilor sociale în sistemul public de asigurări sociale
ИНФОРМАЦИЯ

для назначения социальных прав в государственной системе социального страхования

Denumirea contribuabilului _____ <i>Наименование</i> <i>налогоплательщика</i> Codul fiscal _____ <i>Фискальный код</i>	Serviciul Fiscal de Stat _____ <i>Государственная налоговая служба</i> Codul CNAS _____ <i>Код НКСС</i>	Luna, anul de gestiune _____ <i>Отчетный месяц, год</i> Data prezentării _____ <i>Дата представления</i>
---	--	---

Nr. crt./nr. lunii № п/п/№ месяца	Numele, prenumele persoanei asigurate <i>Фамилия, имя застрахованного лица</i>	Numărul de identificare a persoanei asigurate (IDNP) <i>Идентификационный номер застрахованного лица (ИДНП)</i>	Cod personal de asigurare socială (CPAS) <i>Индивидуальный код социального страхования (CPAS)</i>	Perioada de muncă și de incapacitate temporară de muncă <i>Период работы и временной нетрудоспособности</i>		Categoria persoanei asigurate <i>Категория застрахованного лица</i>	Motivul eliberării din funcție <i>Причина увольнения</i>	Data eliberării <i>Дата увольнения</i>
				de la data de <i>с рабочей даты</i>	până la data de <i>по рабочую дату</i>			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1						157		
2						158		
3						165		
4								
5								
6...								

Conducător/Руководитель _____

Contabilul șef/Главный бухгалтер _____